

Viața noastră

Revistă cu apariție variabilă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc
a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad • Nr. 48 • Aprilie 2021

Hristos a înviat!

Revista „Viața noastră”

Revistă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad

CUPRINS

Ion DOBRIN Editorial	3	Dorina STOICA Poezii	30	Neculai URSU Nicolae Iorga - 150 ani de la naștere	60	Carmen FRĂȚIMAN O libertate care nu mai înseamnă nimic	82
Petruș ANDREI Poezii	4	Ghiță CRISTIAN Minunile creștinătății și arta sacră	32	Leon STOICA În amintirea unui prieten drag, Mircea Fitcal	65	Eliza ARTENE Filonul absurdului în spațiul românesc: Urmuz, Caragiale, Vineanu (1)	83
Emil Cosmin MIHAI De-a lungul unui an	5	Ionuț CRIVĂȚ Hristos răstignit a doua oară	34	Valeriu LUPU In memoriam Ion Chiriac	67	Serghei COLOȘENCO Distihuri	85
Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad Bilanț	6	Neculai CURELEA Paștele la români	35	Andrei-Nicolae MIHAI A mai plecat un Bătrân dintre noi!	69	Alina-Mihaela ENE Există COVID! Există ÎNGERAȘII!	86
MESAJE de sărbători	14	Teodora SPĂNU Faceți loc teatrului !	38	***	71	Virgiliu GHEORGHE Covid-19 - opțiuni terapeutice pentru fiecare stadiu al bolii	87
Alexandrina PASCAL Trinitatea spirituală creștină: Sfântul Gheorghe – Floriile – Sărbătorile Pascale	18	Claudia COMĂNESCU Gheorghe Voiculescu - 101 ani	39	Elena Farago Elena Farago - 143 ani de la naștere	72	Nelu VASILE Tudor Vladimirescu în memoria românilor	94
Frosica-Anca STRATULAT Floriile, bucuria Învierii Domnului și renașterea noastră sufletească	22	Vasile FÎNARU Alexandru Ioan Cuza - 201 ani de la naștere	40	Lucia MUNTEANU 140 de ani de la nașterea poetului Octavian Goga	72	Nelu Vasile - NEVA Selecție epigrame	96
Florentina PĂLICI Oul încondeiat - Un mesaj vizual și un simbol al sacralității	23	Adriana RÎPAN Bărbați tutoveni în Războiul de Independență (1877-1878)	41	Petruș ANDREI Scriitorul Teodor Oancă – „O voce” – urbi et orbi sau Strigătul decepțiilor	74	REBUS Nelu VASILE, Serghei COLOȘENCO	97
Lili GOGA Poezii	25	Nicolae IONESCU Mareșalul Constantin Prezan - 160 ani de la naștere	43	Teodor OANCĂ Cuvinte și fapte	76	UMORISTICE Gheorghe NICULESCU, Constantin MITULESCU, Eugen DEUTSCH, Ion DOBRIN, Kolea KURELIUK, Emil IANUȘ	102
Irina NECHIFOR Troița, simbol al unei credințe de neclintit	26	Constantin CHIPER 103 ani de la Unirea Basarabiei cu România	47	Florentina Loredana DALIAN Poezii	77	Florian PRICOP Nicolae Rainea	104
Carolina BOROȘ Despre răutate	27	Vasile CHELARU Splendidă conversație despre Eminescu	52	Nina TOMA Poezii	78	Imnul Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad	106
Dumitru Constantin DULCAN Despre Iisus	28	Mihaela OCHIANU Ștefan Dimitrescu, un pictor al culorilor sufletului românesc	54	Irina NECHIFOR Poezii	79	Ion DOBRIN Impresii de cititor	107
Preot Nicolae GREBENEA Sfintele Paști în inima pământului - mina Baia Sprie, anul 1954	29	Cireșica MICU Nicolae Tonitza - 135 ani de la naștere	58	Ioan CIOBANU Copiii lui Pârjol	80		
				Mioara TIMOFTE „Eu nu sunt așa și ți-am murit!”	81		

Colectivul de redacție

Coordonatori:

Serghei COLOȘENCO, Petruș ANDREI, Ion DOBRIN

Redactori:

Livia ANDREI, Nicolaie MIHAI, Emil Cosmin MIHAI

Foto: Sorin BOCAN

Tehnoredactare: Bogdan ARTENE

Adresa redacției:

ASOCIAȚIA C.A.R. A PENSIONARILOR „Elena Cuza”
Str. Nicolae Iorga nr. 7A, cod 731182, Bârlad, jud. Vaslui,
et. 2, cam. 13, Tel.: 0235 421 340, Fax: 0235-421.341,
0235-425.933, E-mail: revista@carpbarlad.ro,
Web: www.carpbarlad.ro

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad
ISSN 2247 – 3580; ISSN-L = 2247 – 3580

Responsabilitatea pentru conținutul textelor aparține autorilor.

„Citește! Citind mereu, creierul tău va deveni un laborator nesfârșit de idei și de imagini, din care vei întocmi înțelesul și filosofia vieții.”

(Mihai Eminescu)

Prof. Ion DOBRIN

Îndemnul marelui poet al neamului românesc este cu atât mai benefic astăzi, când natura și oamenii parcă nu mai au răbdare unii cu alții, pentru că, nimic nu este mai alinător și balsam pentru suflet decât cititul și împărtășitul ideilor și gândurilor bune, ca niște raze calde de vară în amurg. Un astfel de remediu cultural al spiritului este, cu adevărat, revista „Viața noastră”, o revistă de cultură și viață editată cu sprijinul salariaților și președintelui Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, care, număr de număr, a surprins cititorii prin diversitatea temelor abordate și, mai ales, prin calitatea colaboratorilor și susținătorilor ei.

De data aceasta, odată cu apariția numărului 48, putem spune că, **și primăvara se numără bobocii**, fiindcă activitatea Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, grație **Consiliului director**, format din președinte Nicolaie Mihai și consilierii Veronel Aionițoaie, Veruța Tănase, Tincuța Siberescu și Vasile Chelaru, **Comisiei de cenzori** - Eugen Nechita, Elena Cocioabă și Virginia Iftimie, directorului economic Vlad-Andrei Hriscu și contabilului șef - Dumitru Dima, a fost una dinamică, fiind alături de oameni și de nevoile lor, respectându-și misiunea, viziunea și valorile, așa cum a făcut-o mereu.

Prin cele 28 de sucursale, organisme de conducere au coordonat activitatea în așa fel încât oamenii să fie mulțumiți de toate compartimentele: împumuturi, ajutoare nerambursabile, servicii medicale diverse, servicii de întreținere (frizerie, croitorie) și tratamente în stațiuni balneo-climaterice. Lucrurile chiar așa au stat și au beneficiat 5810 persoane de ajutoare nerambursabile care au fost în anul 2020 în cuantum de 1077864 lei și ajutoare rambursabile sub formă de împrumut de care au beneficiat 7069 de membri, din Bârlad și sucursale, în valoare de aproximativ 35.000.000 de lei.

Revenind la îndemnul către citit, consider că această revistă este cel mai bun ambasador al tuturor actelor de cultură organizate de către Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad, fiindcă acestea au fost multe și foarte bine organizate. Nu cred că

a existat vreun eveniment important din viața poporului român să nu fie marcat și în cadrul asociației noastre. Cu deosebită emoție îmi aduc aminte de spectacolele organizate în preajma sărbătorilor de iarnă, cu formații de colindători, cete de haiduci, grupuri de urători și trupe de teatru popular cu măști, apoi comemorări (Gheorghe Andronache) dezveliri de statui și plăci comemorative, Ziua Drapelului, 8 Martie, 1 Iunie, Ziua Veteranilor de Război, sărbătorile religioase, adunările generale cu fast, lansările de cărți și multe alte activități frumoase care „îmi saltă și acum inima de bucurie”.

Am făcut această mică incursiune în trecut, fiindcă prezentul ne-a schimbat destul de mult viața, din cauza pandemiei generată de virusul SARS-CoV-2 (COVID-19), iar noi trebuie să ne adaptăm, să găsim alte mijloace de evocare și prezentare a tuturor evenimentelor care ne definesc ca popor, și cel mai la-ndemână mijloc este revista. Au fost vremuri frumoase și vor mai veni, fiindcă, nu-i așa, „vom fi iarăși ce-am fost și mai mult decât atât”, vorba marelui domnitor, Petru Rareș. Spun asta, fiindcă am toată convingerea că, uniți în jurul unui scop nobil, viața este mai plăcută și trecerea peste anumite greutăți se face mai ușor.

Așadar, acest mijloc cultural, aflat la cea de-a patruzeci și opta primăvară, nu se dezmințe nici de data aceasta și va aduce un omagiu personalităților de pe meleagurile noastre, pentru că prin înaintașii noștri ne conturăm trecutul de care suntem mândri. Mareșalul Constantin Prezan, militar de carieră ce-și doarme somnul de veci în satul Schinetea, comuna Dumești, poate fi un model de urmat de către tinerii de azi, pentru că a avut un rol foarte important în Primul Război Mondial și la Marea Unire de la 1918.

Ștefan Dimitrescu, pictor al culorilor sufletului românesc, născut la 1886 într-o casă din ulița Răiești a târgului Huși, Serghei Coloșenco, profesorul și rebusistul complet, vor lumina paginile revistei cu harul creator primit odată cu venirea în această lume, pe aceste plaiuri. Totdeauna, acest popor a avut puterea să treacă prin hățișurile

vieții înfruntând orice obstacol cu sabia în mână, cu sabia duhului, dar cel mai bine a făcut-o cu sabia și ascuțișul cuvintelor. Calitatea incontestabilă a neamului nostru a fost aceea de a face haz de necaz, de a transforma jalea și înstrăinarea în snoave, balade și doine, făcând viața mai plăcută. Un astfel de român adevărat, un om care-și iubea patria ca pe o mamă, un om cu spiritul fin și gata de a găsi o glumă pentru orice împrejurare, un orator de mare clasă, a fost și prietenul nostru, Mircea Fitcal, mr.(r), consilier al Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad care a plecat la ceruri prea devreme, în ziua de Crăciun a anului 2020.

Spuneam de talentul românului simplu, născut din „graiul lor cu-ndemnuri pentru vite” și cântecul naturii în încheștarea plugului cu glia, amintim de Ion Chiriac care

Ion Chiriac la Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad

împreună cu chitara lui măiastră a plecat la ceruri chiar în ziua în care împlinea 58 de ani, la 20 februarie 2021, probabil s-a dus alături de domnul Mircea să-i cânte despre dragostea de țară și frumusețile patriei.

Atâtea evenimente se succed de la o zi la alta, atâtea întâmplări vin și pleacă, atâtea lucruri ne bucură sau ne încrețesc frunțile, dar mai ales, în această perioadă grea, în care lumea este într-o viteză perpetuă, ne-ar transforma în roboți dacă nu ne-am duce cu gândul spre originea noastră, spre faptele de eroism ale înaintașilor, de aceea, putem face o călătorie cu gândul prin istoria noastră mângâindu-ne cu faptele de bravură care au dus la Unirea Basarabiei cu România, eveniment de la care se împlinesc 103 ani, Unirea principatelor Române și personalitatea bârlădeană, Alexandru Ioan Cuza, 200 de ani de la Revoluția condusă de Tudor Vladimirescu, dar și 150 de ani de la nașterea marelui istoric, Nicolae Iorga.

Nu este uitat nici poetul Octavian Goga care a zugrăvit atât de frumos în versurile sale figurile remarcabile ale satului românesc („Apostolul”, „Dăscălița”) care descria ținuturile noastre într-un fel de o înaltă sensibilitate: „La noi sunt codri mari de brad/Și câmpuri de mătășă”.

Satul românesc văzut de Goga, cu preotul, dascălul, apostolii, plugarii, clăcașii, dăscălița și copiii, ne trimite în lumea de poveste a copilăriei, la vârsta aceea a fericirii, ne duce cu gândul la bucurăria tradițională românească, la muzica aceea copilăriei, la jocurile pline de haz și la armonia și liniștea din familie. Aceste amintiri frumoase, cu fel de fel de copii (Copiii lui Pârjol) și diverse jocuri și năzbâtii ale vârstei inocenței ne înseninează existența de fiecare dată când ne aducem aminte. Tot pentru destindere veți găsi aici și umor („Ministeriale”, „Morala lupului”) ca dovadă că „românul s-a născut poet” și este înzestrat cu simțul umorului, căci „o zi, în care nu ai râs, este o zi pierdută”.

De Florii

Ne primenim ca-n prag de sărbătoare
Și lepădăm noianul de tristețe,
O bucurie vrea să ne răfețe
Că vin, curând, Floriile cu soare.

Simțim în noi elan de tinerețe
Și admirăm a florilor splendoare,
Natura-mamă e încântătoare
Și risipește valuri de tandrețe.

Întârzie timidă o brândușă
Trezită de o rază jucăușă
Și frigul parcă se mai potolește.

Se-ndură Domnul de a noastră rugă
Că nu vrea lumea Lui să o distrugă
Și să vedem că încă ne iubește.

Balaurul

Balaurul își cere iar tainul
Și victime în fiecare noapte face
Tot mai grăbit, târâș, el vine-ncoace
Și mai flămând să ne sporească chinul.

Jivina infernală și rapace,
Înfrișează zilnic tot creștinul
Și-i hotărâtă ca să-și facă plinul
Și să nu lase omenirea-n pace.

Prin rugi unite cerem îndurare
Iar Sfântul Gheorghe pe-un cal alb apare,
Cu lancea fiara-n noi el o ucide.

Suntem cu toții devorați de ură
Dar numai cu a dragostei căldură
Doritul rai iar ni se va deschide.

Veniți...

Veniți să ne-nchinăm creștinătății
Și duhul să-mbrăcăm de sărbătoare,
Să primenim ascunsele izvoare
Și imnuri să-nălțăm divinității.

Întinsele câmpii se scaldă-n soare
Un farmec dulce dau singurătății
Și intonând trofarele dreptății
Să consfințească pacea-n tre popoare.

El mai presus de toate-a pus iubirea
Din moarte să învie omenirea
Și pentru asta s-a jertfit pe Sine.

Veniți cu toții de luați lumină,
Ca să vă fie viața mai senină,
Cu ea Mântuitorul Însuși vine.

Petruș ANDREI

Viata noastra

De-a lungul unui an...

Emil Cosmin MIHAI

Principalele evenimente organizate sau cele la care am fost invitați a participa în perioada *ianuarie – aprilie a.c.* sunt:

► **29 ianuarie a.c.**, a avut loc Adunarea Generală Extraordinară a Membrilor Delegați ai Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” din Bârlad, eveniment desfășurat la Cinema Cityplex Victoria Bârlad, cu respectarea normelor Stării de Urgență și Alertă stabilite prin Ordonanțele Militare și Hotărârile de Guvern, unde s-a stabilit noua componență a Consiliului Director, ca urmare a decesului domnului consilier Fitcal Mircea, precum și a Comisiei de Cenzori, datorită unor afecțiuni medicale grave ale domnei cenzor Muntianu Maria, care a fost nevoită să se retragă din activitate, renunțând la calitatea sa, implicit de a mai face parte din Comisia de Cenzori.

Noua componență a Consiliul Director al Asociației Casa de Ajutor Reciproc „Elena Cuza” din Bârlad:

MIHAI N. NICOLAIE – Președinte
TĂNASE M. VERUȚA – Consilier
SIBERESCU TINCUȚA – Consilier
CHELARU V. VASILE – Consilier
AIONIȚOAI E. VERONEL – Consilier

Noua componență a Comisiei de Cenzori:

COCIOABĂ V. ELENA – Președinte
IFTIMIE G. VIRGINIEA – Membră
NECHITA V. EUGEN – Membru-Expert Contabil Autorizat

► **23 februarie a.c.**, membrii Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” Bârlad au putut urmări pe scena Teatrului „Victor Ion Popa” Bârlad piesa „Unchiul Vanea”, în interpretarea actorilor Dumitrina Crețu, Ramona Ananie, Cătălina Rusu, Geta Cacevski, George Sobolevski, Bogdan Manolache, Marcel Anghel, Sorin Ghiorghe și Alex Savu;

► **10 martie a.c.**, Asociația noastră a fost vizitată de îndrăgitul cântăreț de muzică populară din Republica Moldova - Ion Paladi, în vederea unei viitoare colaborări;

► **25 martie a.c.**, s-a lansat online numărul 47 al revistei

„Viața Noastră”, număr dedicat anotimpului de primăvară și femeii.

► **28 martie 2021 a.c.**, membrii Asociației noastre au fost invitați să participe online la conferința **„Cutremure de pământ din zona municipiului Bârlad”**, eveniment organizat de Muzeul „Vasile Pârvan”.

La realizarea materialului bogat ilustrat și cu informații succinte dar obiective, care a fost prezentat pe larg în cadrul conferinței, au participat:

- dr. Laurențiu Ursachi. Muzeul „Vasile Pârvan” Bârlad;
- dr. Adrian Andrei. Asociația „Deinoterra” Bârlad;
- șef lucrări dr. Bogdan Gabriel Rățoi. Univ. „Al. I. Cuza” Iași;
- avocat Dumitru Boroș, Primar al Municipiului Bârlad;
- ing. Adrian Trandafir, șef SVSU Bârlad;
- Laurențiu Juverdeanu, inspector Protecție Civilă în cadrul SVSU Bârlad.

► **14 aprilie a.c.**, Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, la inițiativa domnului președinte Mihai Nicolaie, și-a sărbătorit „eroul” la cea de-a 101 primăvară - veteranul de război Gheorghe Voiculescu, membru al Asociației noastre de 17 ani. Președintele i-a oferit din partea Asociației noastre un tort, un buchet de flori, o diplomă aniversară, o șampanie și un ajutor nerambursabil în valoare de 100 de ron. Îi dorim mulți ani sănătoși și binecuvântați alături de cei dragi dumnealui!

► **16 aprilie a.c.**, s-au desfășurat Lucrările Adunării Generale Ordinare Anuale a Delegaților Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, cu următoare ordine de zi, care a fost aprobată în unanimitate:

I. Activitatea Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad desfășurată în anul 2020:

1. Raportul Consiliului Director;
 2. Execuția bugetară și bilanțul pe anul 2020;
 3. Descărcarea de gestiune;
 4. Raportul Comisiei de Cenzori;
 5. Raportul Expertului Contabil Autorizat Nechita Eugen;
- II. Strategia de dezvoltare a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad:

1. Proiect de buget pe anul 2021;
2. Obiectivele Asociației pentru anul 2021 și perioada 2021-2026.

III. Păreri, opinii și propuneri ale fiecărui membru delegat.

IV. Supunerea la vot, prin corespondență sau orice alt mijloc de comunicare, a materialelor prezentate.

Activitatea Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad desfășurată în anul 2020 este redată succint în paginile revistei noastre.

ASOCIAȚIA CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR "ELENA CUZA" BÂRLAD

Sic. Săbătaru Iorgu Nr. 78 • Tel: 0233-421.310 • Fax: 0233-421.311 • E-mail: carpharitat@carpharitat.ro • Web: carpharitat.ro

Împreună suntem mai puternici!

La BILANȚ

SPRIJIN

îmbunătățire
voluntariat
responsabilitate
social
dezvoltare
respect
deschidere
altruism
perseverență
acțiune

MISIUNEA

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, înființată la 24 ianuarie 1898, este o asociație cu caracter neguvernamental, apolitic, civic, privat, nonprofit, o persoană juridică de binefacere, de caritate, de întraajutorare mutuală, filantropică, cu scop de ocrotire socială, medicală și juridică care nu urmărește foloase pecuniare sau patrimoniale pentru asociații săi.

VIZIUNEA

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad este o asociație unde acțiunile voluntare și neîngrădite ale membrilor săi determină sprijinirea materială, socială, culturală a persoanelor generației a treia, cărora se încearcă a li se oferi un trai decent și o bătrânețe liniștită.

VALORILE

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad promovează responsabilitatea socială și individuală, respectul, solidaritatea, altruismul, încrederea, perseverența, deschiderea, acțiunea.

Prin implicare și dăruire am reușit împreună
ca numărul membrilor Asociației C.A.R. Pensionari
„Elena Cuza” Bârlad la finele anului 2020 să fie 29.192 membri

Bârlad

14.976 membri

Sucursale (28)

14.216 membri

Nr. Crt.	Sucursala	Nr. total membri	Nr. Crt.	Sucursala	Nr. total membri	Nr. Crt.	Sucursala	Nr. total membri
1	Al. Vlahuță	319	11	Grivița	641	21	Roșiești	319
2	Băcani	405	12	Hălărești	390	22	Sl. Moldova	110
3	Banca	1.082	13	Iana	349	23	Șuletea	482
4	Bârlad	14.976	14	Ivești	914	24	Tutova	532
5	Bogdănești	506	15	Mălușteni	235	25	Vetrișoaia	165
6	Ciocani	529	16	Murgeni	781	26	Viișoara	370
7	Coroiești	274	17	Perieni	1.038	27	Vinderei	412
8	Epureni	442	18	Pogana	658	28	Voinești	224
9	Fălcium	317	19	Popeni	663	29	Zorleni	1.201
10	Fruntișeni	316	20	Puiești	542			

ASOCIAȚIA CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR "ELENA CUZA" BÂRLAD

Str. Nicolae Iorga Nr. 7A - Tel: 0235-421.340 - Fax: 0235-421.341 - E-mail: carpharlad@carpharlad.ro - Web: carpharlad.ro

Împreună suntem mai puternici!

SITUAȚIA MEMBRILOR PENSIONARI LA DATA DE 31.12.2020

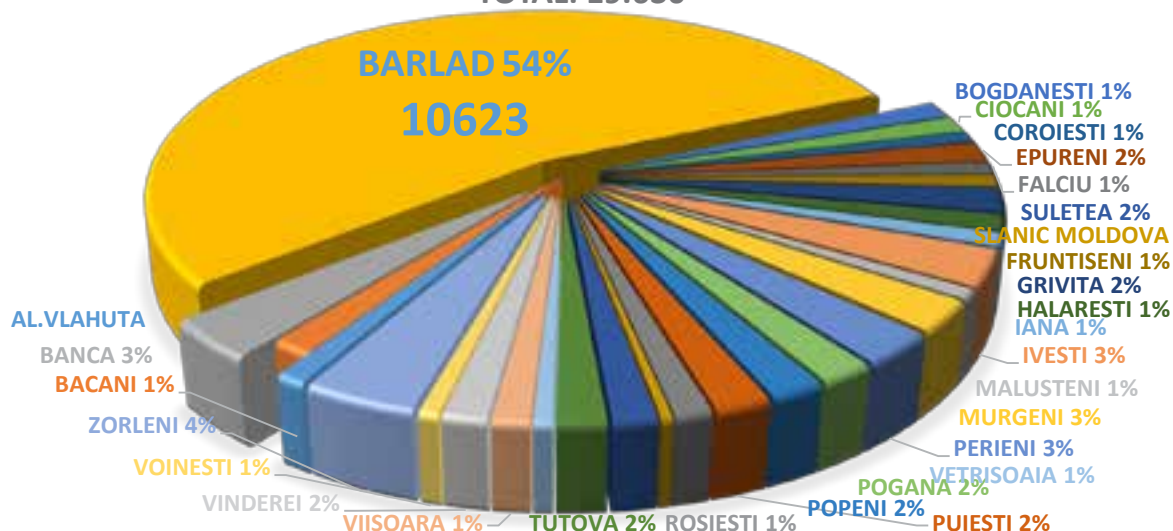
La data de 31.12.2020 asociația noastră a înregistrat un număr de 19.630 membri pensionari, din care în mediul urban un număr de 10.623 membri pensionari - reprezentând un procent de 54% din totalul membrilor pensionari, iar în mediul rural un număr de 9.007 membri pensionari - reprezentând un procent de 46% din totalul membrilor pensionari ai asociației.

Repartizarea lor pe sucursale este următoarea:

Nr. Crt.	Sucursala	Nr. membri	Nr. Crt.	Sucursala	Nr. membri	Nr. Crt.	Sucursala	Nr. membri	Nr. Crt.	Sucursala	Nr. membri
1	Al. Vlahuță	199	10	Frunțișeni	197	19	Popeni	368	28	Voinești	137
2	Băcani	285	11	Grivița	403	20	Puiești	379	29	Zorleni	770
3	Banca	681	12	Hălărești	271	21	Roșiești	252	-	-	-
4	Bârlad	10.623	13	Iana	225	22	Sl. Moldova	74	-	-	-
5	Bogdănești	279	14	Ivești	612	23	Șuletea	303	-	-	-
6	Ciocani	269	15	Mălușteni	161	24	Tutova	334	-	-	-
7	Coroiești	179	16	Murgeni	516	25	Vetrișoaia	126	TOTAL		
8	Epurenii	325	17	Perieni	537	26	Viișoara	251	19.630		
9	Fălcu	203	18	Pogana	371	27	Vinderei	300			

MEMBRI PENSIONARI LA DATA DE 31.12.2020

TOTAL: 19.630

26.03.2021

Ec. Vlad-Andrei HRISCU

AJUTOARE RAMBURSABILE ACORDATE ÎN ANUL 2020

* BÂRLAD

În valoare de **19.200.247** Lei

acordate unui număr de **3.485** membri

* 28 SUCURSALE

În valoare de **15.165.121** Lei

acordate unui număr de **3.584** membri

Nr. Crt.	SUCURSALA	ÎMPRUMUTURI ACORDATE	VALOARE	Nr. Crt.	SUCURSALA	ÎMPRUMUTURI ACORDATE	VALOARE
1	AL. VLAHUȚĂ	77	252,124	15	MURGENI	154	711,287
2	BĂCANI	117	374,605	16	PERIENI	283	1,012,528
3	BANCA	232	596,826	17	POGANA	221	1,145,036
4	BOGDĂNEȘTI	128	531,559	18	POPENI	81	701,596
5	CIOCANI	194	866,914	19	PUIEȘTI	108	327,610
6	COROIEȘTI	68	260,188	20	ROȘIEȘTI	116	475,110
7	EPURENI	140	482,140	21	SLĂNIC MOLDOVA	18	49,904
8	FĂLCIU	92	410,386	22	ȘULETEA	131	828,595
9	FRUNTIȘENI	71	180,260	23	TUTOVA	166	1,023,890
10	GRIVIȚA	159	517,123	24	VETRIȘOAI	58	256,936
11	HĂLĂREȘTI	125	674,716	25	VIIȘOARA	94	460,102
12	IANA	67	272,452	26	VINDEREI	63	293,039
13	IVEȘTI	170	627,563	27	VOINEȘTI	49	316,894
14	MĂLUȘTENI	72	307,348	28	ZORLENI	330	1,208,390

AJUTOARE NERAMBURSABILE 2020

1.077.864 Lei

5.810 BENEFICIARI

Ajutoare deces

BENEFICIARI 964 membri

VALOARE 836.301 Lei

Ajutoare acordate cu ocazia sărbătorilor religioase

BENEFICIARI 4.069 membri

VALOARE 199.996 Lei

Ajutoare acordate conform statut art. 15 - membri în dificultate

BENEFICIARI 12 membri

VALOARE 1.360 Lei

Ajutoare oferite de Asociația C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” Bârlad cu prilejul zilei internaționale a persoanelor vârstnice - 1 octombrie

BENEFICIARI 646 membri

VALOARE 32.300 Lei

Ajutoare oferite persoanelor ce au beneficiat de bilete de tratament în stațiunile balneo-climaterice

BENEFICIARI 46 membri

VALOARE 3.937 Lei

Ajutoare acordate în urma unei achete sociale

BENEFICIARI 4 membri

VALOARE 320 Lei

Ajutoare acordate membrilor care au împlinit 100 ani

BENEFICIARI 1 membru

VALOARE 100 Lei

Ajutoare oferite procurare ochelari de vedere

BENEFICIARI 68 membri

VALOARE 3.550 Lei

CABINETE STOMATOLOGICE (în număr de 2)

BENEFICIARI 383 membri ce au economisit 70.455 Lei

CABINET OFTALMOLOGIC DR. ȘERBAN MARIA

BENEFICIARI 170 membri ce au economisit 7.565 Lei

CABINET IMAGISTICĂ medicală (ecograf)

BENEFICIARI 100 membri ce au economisit 5.445 Lei

CABINET TRATAMENTE medicale

BENEFICIARI 424 membri ce au economisit 2.711 Lei

CABINET KINETOTERAPIE

BENEFICIARI 1.868 membri ce au economisit 22.363 Lei

CABINET JURIDIC

BENEFICIARI 30 membri ce au economisit 1.500 Lei

SALON FRIZERIE (BÂRLAD, ZORLENI, PUIEȘTI, PERIENI)

BENEFICIARI 5.156 membri ce au economisit 70.219 Lei

ATELIER CROITORIE (BÂRLAD ȘI POGANA)

BENEFICIARI 331 membri ce au economisit 1.402 Lei

**"Nu ne OPRIM din joacă atunci când îmbătrânim
ci îmbătrânim când încetăm să ne mai jucăm."**

George Bernard Shaw

Cabinet Electroencefalografie

DR. ROZINBAUM GEORGIAN

BENEFICIARI EEG 100 pacienți

VALOARE 5.445 Lei

Cabinet Medic de Familie

DR. ȚAPU ADINA

BENEFICIARI: 653 membri

SERVICII FUNERARE

Magazinul de pompe funebre, care funcționează în incinta unității noastre, pune la dispoziția membrilor noștri în astfel de situații triste, o gamă largă de sicrie de brad sau stejar capitonate cu sau fără accesorii, transport intern cu masină funerară. Produse funerare se găsesc și în cadrul Sucursalelor Alexandru Vlahuta, Bogdanesti, Epureni, Iana, Ivesti, Murgeni, Perieni, Pogana, Puiești, Zorleni.

Produsele funerare sunt la prețuri de producător.

Volumul de desfacere al acestor magazine de pompe funebre în perioada 01.01.2020-31.12.2020 a fost astfel:

Nr. crt.	POMPE FUNEBRE	Nr. membri	DESFACERE
1	BÂRLAD	131	79683,79
2	AL. VLAHUȚĂ	16	6662,02
3	BOGDĂNEȘTI	21	7077,01
4	EPURENI	19	9716,69
5	IANA	11	4328,47
6	IVEȘTI	25	11103,08
7	MURGENI	5	2271,62
8	PERIENI	26	10161,74
9	POGANA	23	9408,21
10	PUIEȘTI	14	5820,12
11	ȘULETEA	6	1975,78
12	ZORLENI	15	6835,84
	TOTAL	312	154451,41

MESAJE CU OCAZIA SFINTELOR SĂRBĂTORI PASCALE

Patriarhia Română
Mitropolia Moldovei și Bucovinei

Episcopia Hușilor
Cabinet Episcop

Str. Ștefan cel Mare, Nr. 1, Huși, 735100, Jud. Vaslui, România
Tel./Fax: + 40. 235. 481. 538, + 40. 235. 481. 138
e-mail: episcopia_husilor@yahoo.com; web: www.episcopiahusilor.ro

Domniei Sale,
Domnului magistrat (r) Nicolaie Mihai
Președintele C.A.R.P. Bârlad

Domnia Voastră,

Ne apropiem, prin toată pregătirea specifică Postului Mare, de Slăvitul Praznic al Învierii Domnului și Dumnezeuului nostru Iisus Hristos, singura și adevărata noastră sursă de credință, de curaj, de demnitate și de bucurie, în mijlocul unei lumi în care provocările de tot felul vin ca o avalanșă peste noi.

Nădejdea statornică în Cel ce a biruit moartea este sursa echilibrului real, atât în viața personală, cât și în cea a societății.

Vă îndemn ca, prin tot ceea ce faceți, să mărturisiți acest adevăr, căci bucuria Învierii are puterea de a readuce lumină în viața celor copleșiți de grijile și nesiguranța de zi cu zi, iar marea familie a Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor din Bârlad să rămână un sprijin real și un prieten de nădejde pentru toți cei ce îi trec pragul.

Hristos, Lumina lumii și îndumnezeitorul omului, Cel Care a biruit moartea și a adus bucurie veșnică întregii umanități, să Vă dăruiască zile de sărbătoare cu liniște, sănătate, belșug de comuniune cu cei dragi și nădejde neclintită în iubirea și bunătatea Lui.

Hristos a înviat! Adevărat a înviat!

Al vostru părinte și prieten de tot binele voitor și fierbinte rugător.

Stimați membri ai Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad,

Dragi bârlădeni,

Cu sufletele pline de încredere și speranță în ajutorul Bunului Dumnezeu, ne vom bucura și în acest an de Duminica Florilor sau Duminica Stălpărilor, care vestește Paștele, rememorând intrarea lui Iisus în Ierusalim. Semnificația creștină a acestei sărbători este înaintarea lui Hristos spre jertfa de pe cruce.

Totodată, în această zi îi celebrăm pe cei cu nume de flori. Aceștia le adresăm un gând bun și cald, multă sănătate și bucurii împărtășite cu cei dragi. Spiritul sfânt al acestei sărbători să-i însoțească pretutindeni, să le ocrotească familiile și să le călăuzească pașii către fapte bune și realizări depline.

În acest context, Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad asigură că va susține permanent interesele membrilor săi, va promova ajutorul reciproc, solidaritatea socială, va iniția activități pentru a diminua efectele nedorite ale anilor ce au trecut și va căuta soluții pentru a consolida relațiile dintre generații.

La mulți ani!

CONSILIUL DIRECTOR AL ASOCIAȚIEI CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR „ELENA CUZA” BÂRLAD

**Veronel
AIONIȚOAI**
Consilier

**Veruța
TĂNASE**
Consilier

**Nicolaie
MIHAI**
Președinte

**Tincuța
SIBERESCU**
Consilier

**Vasile
CHELARU**
Consilier

Stimați concetățeni,

Ne aflăm în perioada celei mai frumoase sărbători creștine, Paștele, Învierea Domnului nostru, Iisus Hristos.

Simbolul renașterii, al vieții eterne în credință și mântuire, această sărbătoare este a sufletului curat și optimist, a dorinței de a fi mai buni și mai toleranți. Suferințele, patimile și poveștile Domnului trebuie să ne însoțească zi de zi, să constituie învățături pentru fiecare pentru a urma calea spre fericire.

Ce este fericirea? Este cea mai grea definiție ce poate fi dată unui lucru. Pentru unii fericirea înseamnă acumularea de bunuri, pentru alții înseamnă să-și trăiască viața cum doresc după aforismul lui Horațiu „Carpe diem, quam minimum credula postero” (Ode I, 11,8).

Consider că adevărata fericire constă în a avea o familie unită, în care există respect, dorința de împlinire pentru toți membrii ei și, mai ales, iubire și toleranță.

Sunt alături de dumneavoastră în această perioadă de grea încercare pentru întreaga omenire, vă îndemn la reculegere și respectarea măsurilor care se iau pentru a stopa această pandemie și pentru a putea reveni la viața normală.

Avem multe proiecte pentru Bârlad, unele dintre ele se vor derula începând din această primăvară și vă asigur că totul va fi bine.

Vă doresc multă sănătate și bucurii, sărbători cu bine alături de cei dragi, pace și lumină în suflete!
Hristos a Înviat!

**Primarul mun. Bârlad,
Av. Dumitru BOROȘ**

Dragi prieteni și colaboratori,

Ne aflăm în al doilea an de când viețile noastre s-au schimbat radical datorită restricțiilor generate de această pandemie cauzată de virusul SARS-CoV-2 (COVID-19), începând din luna martie 2020. Noi trebuie să găsim resursele necesare pentru a ne menține spiritul treaz și curat, așa cum l-am moștenit de la strămoși, cu credința în suflet și cu bucuria zugrăvită în fețe, să primim răsuflul cald al primăverii ca pe o binecuvântare, iar Învierea Domnului să vă găsească uniți în jurul mesei, alături de cei dragi, sărbătorind Paștele așa cum era odată, chiar dacă vremurile sunt altele.

Să fiți tari de virtute și puternici în credință, fiindcă simțirile și gândurile pozitive, rugăciunile, căldura sufletului, bunătatea și sfiala sunt cele care întăresc trupul și hrănesc spiritul! Astfel, suntem cu toții pregătiți să trecem mai plăcut și mai frumos peste această perioadă, fiind mai buni, mai toleranți și mai înțelegători.

Vă doresc tuturor prietenilor, colaboratorilor, cunoscuților, cititorilor revistei, salariaților Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad și întregului neam românesc sărbători cu bucurie, liniște și pace și un Paște binecuvântat!

Hristos a înviat!

**Magistrat pensionar, Nicolaie MIHAI
Președintele Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad**

Stimați membri ai Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, Dragi bârlădeni,

Paștele reprezintă una dintre cele mai importante sărbători anuale creștine, care comemorează evenimentul fundamental al creștinismului, Învierea lui Iisus Hristos considerat Fiul lui Dumnezeu în religiile creștine, în a treia zi după răstignirea Sa din Vinerea Mare.

Cu acest prilej, Președintele Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, Nicolaie Mihai, alături de membrii Consiliului Director, doresc ca spiritul Sfintei Sărbători să ne binecuvânteze pe toți, să pătrundă în sufletele noastre și să dăinuie în dorința de a face lucruri mari și bune.

Sărbătoarea Învierii Domnului să renască speranțe pentru cei aflați în suferință, să aducă pace între oameni, sănătate, bucurie și bunăstare.

Marea sărbătoare a Sfințelor Paști să adune în case cât mai mulți membri ai familiilor, care să trăiască emoții dulci și să se bucure de dragostea și respectul celor dragi.

Să ne străduim să fim mai buni, mai înțelepți și mai darnici!

Să alungăm gândurile triste și să fim încrezători și uniți!

Sărbători Pascale în binecuvântare, liniște și lumină!

CONSILIUL DIRECTOR AL ASOCIAȚIEI CASA DE AJUTOR RECIPROC
A PENSIONARILOR „ELENA CUZA” BÂRLAD

Sărbători cu lumină și speranță!

Dragi seniori, iată-ne, așadar, în pragul sărbătorilor pascale pe care le așteptăm așa cum le așteptam odată, în vremuri mai mari la suflet. Cu bine să dea Dumnezeu să le depășim pe acestea care ne încearcă acum credința, solidaritatea și omenia.

Luptăm cu un dușman perfid și necunoscut. Este pretutindeni și nicăieri. Peste tot în jurul nostru s-au așternut teama și neîncrederea în ziua de mâine, în clipa care trece.

Cu responsabilitate și încredere vom depăși și acest moment, suntem lângă dumneavoastră la bine, dar mai ales la greu! Nu mai este mult, și de aceea vă doresc ca Sfânta Lumină a Celui Înviat acum 2000 de ani să ne ocrotească pe toți, să ne dea sănătate, încredere și putere în vremurile pe care le trăim. Cu Omenie vom birui toate necazurile, trebuie să fim puternici și încrezători, dragi seniori și cetățeni ai României.

Sfintele sărbători pascale să vă găsească în pace și înțelegere, iar bunul Dumnezeu să vi-i aducă pe cei dragi sufletului în jurul mesei îmbelșugate, în rugăciune și mulțumire.

HRISTOS A ÎNVIAT!

**Președintele Federației Naționale „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România
Inginer Gheorghe CHIOARU**

Știați că...

Peristeria Alata este o orhidee din Brazilia care înflorește chiar în timpul Paștelui, cunoscută și sub numele de Floarea Duhului Sfânt?

Crez

Cred într-unul Dumnezeu,
Tatăl ziditorul,
dar mai cred și-n neamul meu,
înfrățit cu dorul.

Cred în sfinți, dar și-n voinici,
cred în flori și-n cremeni,
căci tăcuții mucenici
cu haiducii-s gemeni.

Dar mai cred că într-o zi,
aspru, din furtună,
neamul meu se va trezi
cu securea-n mână.

Și-atunci ierte Cel din cer
liftele spurcate,
căci prin sânge și prin fier
ne-om croi dreptate.

Cred într-unul Dumnezeu,
Tatăl ziditorul,
ce-a-nfrățit în neamul meu
sfântul crez cu dorul!

Radu Gyr

Trinitatea spirituală creștină: Sfântul Gheorghe – Floriile – Sărbătorile Pascale

Prof. **Alexandrina PASCAL**

Anotimpurile, patru la număr, patru surori create de Mama Natură, se succed periodic, marcând trecerea timpului, dar de fapt scurgerea vieții. Fiecare anotimp are farmecul său care-l face să fie dorit și așteptat după încheierea ciclului anual. Dar cel care trezește entuziasmul și hrănește speranța este primăvara, fiindcă ea simbolizează un nou început, înseamnă renașterea firii, este simbolul vieții, al nemuririi.

Poeții i-au atribuit multe figuri de stil, dar nici una mai plină de simțire ca aceasta: „Primăvara, mama noastră, ia zăpada de pe coastă”, și apoi, în mustul zăpezii, vin „Sămănătorii” care menesc, aruncând sămânța în brazdă:

- „O mie!” zice unul, menind cu veselie.

- „Ca vrabia de toamnă rotund spicul să fie!...” (Vasile Alecsandri).

Se întorc păsările călătoare și lunca se umple de ciripit, codrul înverzește și pământul își zămislește roadele. Dar primăvara nu este darnică doar cu rodnicia pământului, ea aduce și momentele de trăire spirituală, este perioada când creștinii sărbătoresc cele mai sfinte datini: Sărbătoarea Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruință, Duminica Floriilor și Sfintele Sărbători Pascale. Toate aceste împliniri se fac într-un spațiu temporar apropiat realizând o trinitate spirituală creștină, perioadă pe care o traversăm prin încercarea unei purificări spirituale prin rugăciuni și post.

Românii își iubesc eroii legendari și țin în jurul lor povești miraculoase care se transmit din generație în generație, păstrând vie făclia credinței. Și ca dovadă a rațiunii și înțelepciunii populare este faptul că în popor sunt păstrate cu sfințenie CREDINȚE, DATINI și OBICEIURI, unele de bine, altele de rău – dovada legii universale a luptei dintre forțele benefice și cele malefice. Românul știe ce este bine să facă, ce nu trebuie să facă și care este efectul ritualurilor magice.

Sărbătorile Pascale nu au dată fixă, Duminica Floriilor se sărbătorește în ultima duminică înainte de Paște, doar Sf. Gheorghe are dată fixă, 23 aprilie, dar oricare ar fi data Sfintelor Paște, Sf. Gheorghe este aproape, uneori coincid. Marele Mucenic Gheorghe este unul din cei mai venerați sfinți, el este purtătorul de biruință, reprezintă victoria credinței și a binelui asupra răului, așa cum este reprezentat în imaginea iconografică – ucigând balaurul. Este imaginea de legendă care povestește despre fiara apărută lângă orașul Selena (Libia) care cerea zilnic oi pentru a-și potoli foamea, și când animalele s-au terminat a cerut-o pe fata împăratului. Un viteaz creștin a ucis fiara cu sulița și a dus

prințesa la palat. Recompensa a fost mâna fetei și jumătate din împărăție, dar el a refuzat motivând că are alte multe lucruri de îndeplinit pentru apărarea bisericii și pentru ajutorarea săracilor și neajutorăților. Faptele sale i-au învăluit viața în legendă și mister. Un ierarh din secolul al V-lea a afirmat că „adevăratele sale fapte sunt știute doar de Dumnezeu”. Cine a fost, totuși, acest suflet mare?

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe a trăit în secolul al IV-lea, născut din părinți creștini, în Cappadochia. Ajunge, ca militar, în slujba împăratului Dioclițian și se confruntă cu persecuțiile împăratului fiindcă își mărturisește credința în Hristos. Este întemnițat pentru convingeri religioase, forțat să renunțe la religia creștină și pentru că refuză este torturat în mod groaznic. A fost bătut cu sulițe și aruncat într-o groapă cu var. Condamnat la moarte, refuză să se lepede de credință și este decapitat pe 23 aprilie, zi care a rămas ziua sa de prăznuire.

Se zice și că avea puteri divine, a înviat un mort, ceea ce a întors-o pe împărăteasa Alecsandra la credință. Imaginea Marelui Mucenic, după secole, se conturează pe două coordonate: credință și vitejie. Sfântul nu este omagiat numai de români, însemnele Sfântului Gheorghe sunt

introduse pentru prima dată în Anglia de Richard Inimă de Leu – o cruce roșie pe fond alb. Și steagul actual al Angliei are la bază aceste însemne.

Receptiv și sensibil la tot ce este de suflet, poporul român este păstrătorul unor tradiții legate de sărbătoarea care cinstește pe Marele Mucenic și ca o dovadă a prețuirii care i-o acordă este faptul că prăznuirea sfântului durează trei zile, fiecare cu o anume semnificație. Sărbătoarea în sine, în calendarul popular, marchează începutul anului pastoral, se numește Sângiorz și are multiple semnificații: agrare, pastorale, divinatorii și augurale. Eșalonată în trei etape și efectuată cu practici majoritatea legate de pământ și de animale, ne vorbește de fapt despre originea neamului nostru. În ajunul sărbătorii, deci pe 22 aprilie, este sărbătoarea ciobanilor: se stabilește locul pentru stână, se aleg mieii, se pregătesc oile pentru muls și pentru primul caș, dar cel mai minuțios se pregătește găleata. Ea trebuie să fie spălată cu apă curgătoare și decorată cu o coroniță din salcie și un ban de argint. Deasupra ei se rupe „colacul oilor” făcut din făină de grâu. În unele zone se alungă strigoii cu usturoi iar femeile își scot afară sculele de țesut pentru ca soarele să răsară pe ele și atunci vor avea spor la lucru. Bărbații se bat cu urzici, pentru a fi mai ageri, iar fetele își fac pe ursită.

Jertfa lui reprezintă pentru creștini speranță, în Sfânta Biserică ortodoxă există o rugăciune „Troparul Sf. Mare Mucenic Gheorghe” în care credincioșii îl consideră purtătorul dorințelor lor adresate Divinității: „Purtătorule de biruință, Mare Mucenic Gheorghe, roagă pe Hristos să mântuiască sufletele noastre”.

Prețuirea pe care i-o acordă românul se vede și în preferința de a-și boteza pruncii cu acest nume, Gheorghe, alintat Gheorghită, cu variantele George și femininul Georgeta. Și nu numai în onomastică ci și în toponimie, avem și orașe care se numesc „Sfântul Gheorghe”, ba chiar și un braț al Dunării poartă acest nume. În operele literare personajele care-i poartă numele sunt, de obicei, bătrâni sfătoși și înțelepți așa ca eroii din povestirile lui Mihail Sadoveanu sau Ionel Teodoreanu, iar poezia lui Lucian Blaga „Sfântul Gheorghe Bătrân” imortalizează momentul când „...sta balaurul cu solzii împrăștiați prin spini”. În schimb, în lirica populară acest neaoș Gheorghe apare în toate ipostazele flăcăului de la țară, alintat de adolescența care îl îmbie:

„Vin, Gheorghită, la porțiță
Te aștept să-ți dau guriță” – sau tonul capătă nuanțe de reproș pentru un Gheorghe mai puțin statornic:
„Tot ai zis că mă-i lua
Toamna când te-i libera
Gheorghe, Gheorghe,
Iaca că te-ai liberat
De luat, nu m-ai luat
Măi Gheorghe”...

Observăm că „Gheorghe” este omniprezent în viața românului, la toate nivelele. Foarte impresionant este să nu uităm că Sf. Gheorghe este și Patronul spiritual al Forțelor Terestre Române și ziua prăznuirii sale, 23 aprilie, este și sărbătoarea acestei formații militare a României.

După trecerea Sângiorzului românul așteaptă

Duminica Floriilor, sărbătoare creștină sărbătorită de toate cele patru evanghelii: Marcu, Matei, Luca și Ioan, prăznuită în ultima duminică înaintea Paștelui, numită și Duminica Patimilor. Semnificația acestei sărbători este Intrarea triumfală a lui Iisus în Ierusalim, moment imortalizat într-o icoană veche din Galiția care datează de la începutul secolului al XV-lea. Floriile aduc o explozie de bucurie și speranță datorită primăverii care înviorează atât natura, cât și sufletele noastre, așa cum ne spunea poetul George Topârceanu, în ritmul săltăreț al versurilor sale:

„După-atâta frig și ceață
Iar s-arată soarele.
De-acum nu ne mai îngheață
Nasul și picioarele.” (*Rapsodii...*)

Ritualurile săvârșite pentru a respecta datinile și tradițiile Floriilor deja au o notă de optimism, fiindcă este o sărbătoare solară, astrul vieții își reintră în drepturi și universul este luminos, tablou zugrăvit de Vasile Alecsandri cu o sensibilitate caracteristică liricii sale:

„Iată zile-ncălzitoare
După aspre vijelii!
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Primăvara-ncântătoare
Scoate iarba pe câmpii,
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii

Lumea-i toată-n sărbătoare,
Ceru-i plin de ciocârlii.
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Păcat, zău, de cine moare
Și ferice de cei vii!
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii...” (*Floriile*)

Săptămâna dintre Florii și Înviere, numită și „Săptămâna Mare” înregistrează cele mai înalte cote ale credinței: post, rugăciuni și slujbe speciale (denii) care amintesc momente din viața Mântuitorului. Slujba de Florii este specială, se sfințesc crengi de salcie folosite de creștini tot timpul anului ca un talisman fiindcă este binecuvântată de Maica Domnului, ea a ajutat-o să treacă apa, în drum spre Fiul său, răstignit. La sate oamenii practică obiceiuri menite să aducă binele: coc pâini pentru fiecare membru al familiei de mărime proporțională cu vârsta și apoi le dau de pomană, fetele se spală pe cap cu apă și busuioc pentru a avea părul luminos, iar mormintele se stropesc cu apă sfințită. Inițial, această sărbătoare a fost dedicată zeiței romane Flora. Fiind o sărbătoare a florilor este bine ca în această zi să sădești flori, în schimb nu este bine ca toată săptămâna să consumăm ulei și oțet, alimentele cu care Iisus a fost chinuit. Despre timp, se zice că așa cum este de Florii, așa va fi și de Paște și dacă fetele de măritat își scot zestrea la soare în această zi, asta înseamnă că își cheamă ursitul care va veni mai repede.

Românii cinstesc această sărbătoare botezându-și copiii Florin și Florina sau chiar cu nume de flori: Bujor, Narcisa, Viorel, Violeta, Lăcrămioara.

Viața este izvorul de inspirație în orice formă de manifestare a artei, dar mai ales în literatură fiindcă ea este arta cuvântului. Ne impresionează Radu Gyr prin exprimarea legăturilor profunde dintre datină și originea neamului românesc:

„Peste umărul Floriilor bălai
dacii ară cerul limpezimii
cu plăvanii, peste zare, până-n rai
unde plâng pe trâmbiți serafimii.”
(Radu Gyr, *Baladă de Florii*)

Dar și mai multă profunzime exprimă „Dorința” lui Octavian Goga, acea pendulare între sacru și profan, (după Mircea Eliade) în dorința unirii în ziua Floriilor cu speranța de a avea prunci care vor fi buni creștini:

„Departa-ăș vrea de-aici să vii,
În alte lumi senine,
În dimineața de Florii
Să mă cunun cu tine.

.....
Copiii noștri să-i înveți
Tu: Crezul...Născătoarea...
S-ajung să-i văd cântând pe toți
În strană, sărbătoarea.”

(Octavian Goga, *Dorința*)

După Florii ne este dat să trăim cea mai importantă sărbătoare a creștinătății, celebrarea miracolului Învierii. Lumina din noaptea de Înviere, care apare prin putere divină, este miracolul ce menține vie credința și pentru credincioși are semnificația biruinței vieții și învingerii întinericului. De fapt LUMINA, OUL ROȘU, IEPURAȘUL ȘI

MIELUL sunt simbolurile acestei sfinte sărbători. Creștinii primesc lumină în noaptea Învierii, la miezul nopții, la slujbă, aduc lumânarea aprinsă acasă și o păstrează pentru a fi aprinsă în caz de boli, supărare, grindină, sau alte primejdii mari. În această noapte se aprind lumânări și la morminte.

Înroșirea ouălor de Paște amintește de sângele lui Hristos, tradiția cere să le înroșim joi în ziua când, spune legenda, Maica Domnului a pus sub crucea lui Iisus, care era răstignit, coșul cu ouă, iar ele s-au înroșit datorită sângelui care se scurgea din locul unde fusese ținut pe cruce. Apoi creștinii au mai adăugat și alte culori, au fost încondeiate frumos, ca semn al măiestriei pentru miracolul divin. În prima zi de Paște, duminică dimineața, creștinii se spală pe ochi cu apă rece și pun în cană bănuți și un ou roșu, bani pentru a aduce bunăstare și oul pentru a fi sănătoși și rumeni la față. Iepurașul, alt simbol al acestei sărbători, a devenit personaj folcloric, el aduce coșul cu ouă și alte daruri, în special dulciuri, pentru copii. Iepurașul este așteptat de copii cu aceeași bucurie ca și Moș Crăciun, iar mielul pus pe masă, ca o tradiție în această zi de sărbătoare este simbolul sacrificiului, așa cum „El” s-a sacrificat pentru noi toți.

Credințele și obiceiurile practicate cu ocazia acestei sărbători au în esența lor bucurie și speranță. Se zice că:

- De Paște cerurile se deschid, permițând sufletelor celor morți să se întoarcă acasă pentru a-i proteja pe cei dragi;

- Cei care mor în Duminica Paștelui sunt scutiți de „Judecata de Apoi” și sufletele lor ajung direct în Rai;

- Copiii născuți de Paște sunt binecuvântați și au noroc toată viața;

- Cu cine ciocnești ouă vopsite, în ziua de Paște, te vei întâlni în lumea cealaltă.

În diferite zone ale țării obiceiurile par naive, dar dacă le interpretăm, descoperim că ele exprimă bucurie, dragoste de viață, optimism și... șagălnicie. De exemplu, în Țara Moșilor, în noaptea de Paște toaca din biserică este adusă în cimitir și „păzită” de feciori, dacă nu au păzit-o bine și a fost „furată” vinovații sunt pedepsiți să dea un ospăț, dar oricum, indiferent de situație, de toate bunătățile se bucură deopotrivă atât paznicii cât și hoții.

Dar cel mai răspândit obicei este cel din zona Transilvaniei, „stropitul”, preluat de la maghiari. Băieții se duc la familiile în care există fete și „politicoși” cer voie să stropească cu parfum trandafirul casei „ca să nu se vestejească”.

Ai zice că și natura își exprimă bucuria fiindcă, indiferent de data calendaristică când este sărbătorit acest eveniment, în grădini înflorește „Floarea Paștelui”. Starea de bine care ne pătrunde în suflet cu ocazia sfintelor sărbători își găsește exprimarea artistică în lirica celor mai sensibili poeți ai noștri.

„Prin pomi e ciripit și cânt,
Văzduhu-i plin de-un roșu soare,
Și sălciile-n albă floare
E pace-n cer și pe pământ.
Răsufletul cald al primăverii
Adus-a zilele-nvierii.

Și cât e de frumos în sat!
Creștinii vin tăcuți din vale
Și doi de se-ntâlnesc în cale
Își zic: Hristos a înviat!
Și râde-atâta sărbătoare
Din chipul lor cel ars de soare.”
(George Coșbuc, *La Paști*)

Chiar și Tudor Arghezi, acest „poet al tăgădei și al credinței” cum îl numește George Călinescu, este impresionat de atmosfera sărbătorească a momentului:

„La toate lucarnele și balcoanele
Au scos din cer îngerii icoanele
Și-au aprins pe scări
Candele și lumânări.”
(Tudor Arghezi, *La Paști*)

Și dacă citim cu atenție „Imnul Învierii” a lui Valeriu Gafencu descifrăm de fapt îndemnul de a sluji credința:

„Vă cheamă Domnul slavei la lumină,
Vă cheamă mucenicii-n veșnicii,
Fortificați Biserica Creștină
Cu pietre vii zidite-n temelii.”
(Valeriu Gafencu, *Imnul Învierii*)

Toate exemplele sunt versuri pline de credință și pietate, dar noi știm că „românul știe să zâmbească”, mai ales când versurile au fost scrise de penița unui maestru. Vă propun să cinstim cu credință marea sărbătoare dar și să ne amuzăm de spontaneitatea rimelor lui George Topârceanu, fapt pentru care vă prezint lectura unei poezii care o consider deopotrivă DATINĂ ȘI AMUZAMENT.

„Astăzi în sufragerie
Dormitau pe-o farfurie,

Necăjite și mânjite,
Zece ouă înroșite.
Un ou alb, abia ouat,
Cu mirare le-a-ntrebat:
– Ce vă este, frățioare,
– Ce vă doare?
Nu vă ninge, nu vă plouă,
Stați gătite-n haină nouă,
Parcă, Dumnezeu mă ierte,
N-ați fi ouă...
– Suntem fierte!
Zise-un ou rotund și frez
Lângă pasca cu orez.
Și schimbându-și brusc alura,
Toate-au început cu gura:
– Pân’la urmă tot nu scap!
– Ne gătește de paradă.
– Ne ciocnește cap în cap
Și ne zvârle coaja-n stradă...
– Ce rușine!
– Ce dezastru!
– Preferam să fiu omletă!
– Eu, de m-ar fi dat la cloșcă,
Aș fi scos un pui albastru...
– Și eu unul violet...
– Eu, mai bine-ar fi să tac:
Așa galben sunt, că-mi vine
Să-mi închipui că pe mine
M-a ouat un cozonac!...

(George Topârceanu, *La Paște*)

Ați zâmbit? Dacă da, înseamnă că aveți resurse sufletești pentru a vă bucura și hai să ne bucurăm împreună fiindcă HRISTOS A ÎNVIAT!

Floriile, bucuria Învierii Domnului și renașterea noastră sufletească

Frosica-Anca STRATULAT

Sărbătoarea Floriilor a fost menționată prima dată în secolul al IV-lea și semnifică intrarea triumfală a Mântuitorului nostru Iisus Hristos în Ierusalim, călare pe un asin, iar mulțimea bucurându-se, l-a întâmpinat cu ramuri de finic, așternându-și hainele pe jos în calea Lui.

Și în zilele noastre, la această sărbătoare, la biserică se împart ramuri de salcie în amintirea aceluia eveniment.

Această zi este una de bucurie pentru întreaga creștinătate, dar cu înțelegerea faptului că zilele care urmează sunt unele ale tristeții deoarece urmează saptamâna patimilor Mântuitorului.

Învierea aduce lumină, bucurie și înnoire sufletească, apropiere de familie și de toți cei dragi. De fiecare dată ne bucurăm de sosirea acestei sărbători ca și cum ar fi pentru prima oară.

Minunea Învierii a adus omenirii speranța mântuirii și a vieții veșnice prin sacrificiul lui Iisus Hristos. Aceasta a devenit piatra de temelie a unei noi concepții despre lume și viață, sămburele viu din care s-a născut uriașul copac al creștinătății.

Intrarea în împărăția lui Hristos este condiționată de o înviere care nu poate fi altceva decât botezul creștin, numit adeseori chiar înviere, naștere de sus sau naștere din nou.

A învia înseamnă a reveni sau a readuce la viață după ce a murit. Moarte se mai numește și starea păcătoasă a cuiva, dar această moarte datorată păcatului, este o stare de moarte sau o stare ce duce la moarte, iar nu acțiunea de a muri.

Numai în perspectiva Învierii are valoare de jertfă răstignirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Fără înviere, răstignirea ar fi fost un fapt obișnuit.

Jertfa Lui este o expresie a iubirii, este un mijloc de mântuire pentru omul păcătos.

„Hristos a înviat!”, „Adevărat a înviat!” nu este doar un salut obișnuit în perioada Paștelui ci o mărturie despre înviere.

Deși avem multe informații despre înviere și poate am citit multe despre acest subiect, mai ales în Sfânta Scriptură, totuși nu putem fi convingători când vorbim despre aceasta decât atunci când am trăit noi anumite experiențe personale care au legătură cu învierea noastră ca oameni din moartea sufletească, din robia păcatului care ne ținea departe de Dumnezeu, unii dintre noi fiind vii cu trupul dar morți sufletește.

Un părinte înțelept spunea: „Cea mai lungă cale e calea care duce de la urechi la inimă, adică de la informație la convingere. Când ești informat e prea puțin. Când ești

convins este cât trebuie.”

Dumnezeu, cu ajutorul rugăciunilor Maicii Domnului, a făcut posibilă această înviere sau revenire și în dreptul meu. El a picurat lumină și în sufletul meu, considerându-l prețios, și m-a iubit atât de mult încât m-a adus pe drumul Învierii. El se bucură de oricine își găsește drumul și îl urmează așa cum se bucură păstorul când găsește oaia rătăcită.

Învierea noastră ca oameni din robia păcatului este posibilă dacă ne mărturisim greșelile și ne răstignim ego-ul nostru. Fără răstignirea firii noastre păcătoase nu poate fi vorba de o înviere spirituală.

Să ne aducem aminte că aceeași mulțime care întâmpina pe Mântuitorul la Intrarea în Ierusalim cu flori și osanale strigând: „Osana, binecuvântat este cel ce vine în numele Domnului” a strigat cu o săptămână mai târziu: „Răstignește-l!” când Iisus Hristos a fost adus la judecată înaintea lui Pilat.

Cât de ușor poate fi manipulată mulțimea și cât de schimbătoare poate fi firea omenească atunci când nu este condusă de Dumnezeu!

Așadar, e un nou prilej de înviere, de renaștere a noastră ca oameni, ca ființe spirituale care trebuie conectate cu Dumnezeu- sursa noastră de putere și înțelepciune.

Omul cel nou care ia asemănarea lui Hristos trebuie să înlocuiască omul cel vechi păcătos și plin de răutate.

În Sfânta Scriptură, în întâia epistolă a apostolului Pavel către Corinteni în capitolul 5 cu versetele 7 și 8 scrie: „Curățiți aluatul cel vechi, ca să fiți frământătură nouă, precum și sunteți fără aluat; căci Paștile nostru Hristos, s-a jertfit pentru noi. De aceea să prăznuim nu cu aluatul cel vechi, nici cu aluatul răutății și vicleșugului, ci cu azimile curăției și ale adevărului.”

Să ne ajute Dumnezeu să devenim un aluat care poate fi modelat cu ușurință de Cel ce ne-a creat. Să ne lăsăm șlefuiți de Dumnezeu și să fim bucuroși că Cel ce ne-a plăsmuit într-un chip minunat știe să ne modeleze după voia Sa, pentru a fi plăcuți Lui. Poate nu vom fi plăcuți oamenilor sau mai bine zis unor oameni pentru că nu toți sunt la fel, dar dacă vom face fapte bune cu credință și cu evlavie, ei vor vedea lucrul acesta și vor înțelege modul acesta de a gândi duhovnicește.

Dumnezeu în marea Lui bunătate, are multă răbdare cu noi și ne oferă nenumărate șanse de a renunța la viața cea veche trăită în păcat, dar depinde de noi dacă folosim aceste șanse pentru îndreptarea noastră, fiecare avem ochi de văzut și urechi de auzit...

Oul încondeiat - Un mesaj vizual și un simbol al sacralității

Prof. Florentina PĂLICI

Plecând de la ideea că, noi, oamenii, trăim pentru a ne hrăni nu doar fizic ci și spiritual, observ constant o preocupare firească subconștientă, încă de la cele mai fragede vârste, legată de perceperea și înțelegerea frumosului și spiritualității.

Nu pot să nu mă gândesc la Sărbătorile Pascale, fără să asociez această mare sărbătoare cu ouăle încondeiate. Un simbol atât de puternic al legăturii noastre cu divinitatea, dar și o dovadă clară a faptului că arta poate fi întâlnită sub diverse forme, transmisă, simțită și înțeleasă simplu și curat. Fac referire la Marcel Proust și la memoria afectivă, menționând faptul că, admirând aceste mici piese de artă, fiecare dintre noi face în mod involuntar asocierea imediată cu o amintire plăcută și pură, de cele mai multe ori, poate, din perioada copilăriei, când umblam din casă-n casă cu ouă roșii, vestind Învierea Domnului, urând gazdelor „Hristos a înviat”!

Percep imaginea ouălor încondeiate ca pe o legătură profundă dintre noi și străbuni, dintre noi și lumina sfântă care ne apropie de toți cei dragi. În tradiția românească, încondeierea ouălor reprezintă un obicei străvechi, acestea fiind mărturie a datinilor, credințelor și obiceiurilor pascale. Oul roșu semnifică învierea lui Hristos, de multe ori fiind decorat cu motive ancestrale, acestea în sine simbolizând sămânța vieții.

Recunoscut ca fiind un meșteșug popular ridicat la rang de artă, încondeierea ca și tehnică artistică, este variată și diferă de la o zonă la alta a României. Ouăle închistrite sunt cele lucrate cu chiștița pe ceară, în timp ce ouăle încondeiate se lucrează calde, prin uscarea rapidă a tușului, cu pensula sau penița.

Se folosesc culori naturale, obținute din plante cu o simbolică aleasă: roșu (soare, foc, dragoste), negru (eternitate, absolutism), violet (dreptate), galben (lumina, bogăția, tinerețea), verde (forța naturii, speranța). Paleta cromatică face diferența între principalele zone în care se practică acest meșteșug. Motivele folclorice utilizate sunt: soarele, luna, crucea, spicul, frunza.

Liniile pictate pe ouă simbolizează eternitatea, legătura dintre viață și moarte. Apar și motive care țin de natură, viață de la sat, costume populare și religie. În funcție de zona geografică, există o varietate de modele:

În Muntenia și Oltenia, motivele ornamentale sunt naturaliste dar cu mai puține culori. În Transilvania, Banat și Moldova se distinge încondeierea printr-o mare varietate de modele și culori, Tara Bârsei este renumită pentru desenul și compoziția ornamentală și cromatică de o mare finețe.

Moldova este un loc brăzdat de istorie și tradiție. Încondeierea ouălor este practică exclusiv de femei, cu o săptămână înainte de Paște, de obicei în „joia verde” sau „vinerea seacă”, în credința că acestea nu se strică. Femeile trudesco ore întregi pentru realizarea unui ou încondeiat în care se regăsesc, pe lângă simbolurile religioase, și cele care desemnează trăinicia neamului, pe baza poveștilor și a povestirilor. În această zonă tainele meșteșugului și ale artei încondeierii ouălor aparțin comunității din Bucovina (Paltinu și Vatra Moldoviței), dar s-au extins și din alte zone ale Sucevei (Măgura – Ulma și Izvoarele Sucevei), dar și la Iași.

Am ajuns și noi cu gândul la aceste comori tradiționale pentru a înțelege, cum în această zonă tradiția este trainică din veac în veac, iar oamenii din aceste locuri de răscruce țin la meșteșugul lor, nu doar prin organizarea târgurilor de încondeiere a ouălor atât la Iași cât și la Vaslui, ci și prin activitatea cu merite deosebite a artiștilor plastici și a meșterilor populari de-ai locului.

În calitate de profesor de arte vizuale, consider că, o mare contribuție în învățarea și menținerea acestei deosebite tradiții o au cadrele didactice implicate în mod direct în tot ceea ce înseamnă promovarea adevăratelor valori. Încă de la vârste foarte mici, copiii sunt fascinați de ciocnirea ouălor de Paște, ei vor să iasă în evidență cu oul cel mai „tare”, de aceea este foarte simplu și plăcut în același timp să fie îndrumați către vopsirea și pictarea acestora, pentru a duce mai departe tradiția păstrată din străbuni.

Oul încondeiat, în premeditarea lui ancestrală, înseamnă și altar, și invocație, diferențele de dispunere a simbolurilor structurând, de fapt, mesajele grafice gândite foarte estetic. Mesajul principal fiind acela al veșniciei și sacralității.

Baladă pentru Paște

În vremea când eram copii
Pământul era mult mai viu,
Ne rătăceam prin bucurii,
Și nu era nicicând târziu!
Aceași sărbătoare-i, sfântă
Cu farmecul de altădat'
De Paște toate mă încântă,
Și-un dor de unde am plecat.
Stăteam în jurul mamei toți,
Cu nerăbdarea noastră mare
Ne furișam...ca niște hoți!
Pe la cuptor dădeam târcoale!
Trezită iar cu noaptea-n cap
Ca de-obicei, doar Mama este
Făceam loc lângă ea să-ncap,
Si mă simțeam ca-ntr-o poveste!
În jur miros de pâine caldă,

Pe vatră-ardeau mocnit, cărbunii
Ceilalți veneau grăbiți să vadă,
Cu ochii lor, gustul minunii!
Aluatul dulce, plămădit,
Îl așteptam încă să crească,
Căci mâna mamei a trudit,
Ca să mâncăm cu drag din pască!
În jurul mesei ne-nvârteam,
Cu cozonacii calzi, și buuuni
Mirosu-n suflet încă-l am...
Și scrisu-acela de cărbuni!
Pe gard și pe pământ scriam,
Urarea: „Paște fericit!”,
Dar noi cuminți...așa eram,
Și niciodată n-am greșit!
În ochii mamei eram sfinți,
Privirea ei mereu duioasă.
Ani-au trecut...suntem părinți,
De Paște, gândul, pleacă-acasă!
Acolo-i Mama, și așteaptă
Ca altădată să venim,
Bătrână-i dar tot înțeleaptă,
-Săr'mâna Mamă, Te iubim!
Hai să ne amintim de noi,
De vremea ce-a trecut ca vântul
Cu amintiri uitate-n foi...
Unde-ți scriam mereu cuvântul!
Și uite Paștele-i grăbit,
Atât l-am așteptat...și trece
Pe noi, doar timpul ne-a răpit
Cum să-l opresc, să nu mai plece!

Iuliana COZMA

**Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad
UN SPRIJIN DIN SUFLET PENTRU MEMBRII SĂI
CU OCAZIA SĂRBĂTORILOR DE FLORII ȘI PAȘTE
(Hotărârea Consiliului Director Nr. 9 din 01.04.2021)**

**ASOCIAȚIA C.A.R.P. „ELENA CUZA” BÂRLAD ACORDĂ AJUTOARE
NERAMBURSABILE LA UN NUMĂR DE 4.000 DE MEMBRI, ASTFEL:
BÂRLAD – 2.500 MEMBRI, valoare: 150.000 Lei
28 de SUCURSALE – 1.500 MEMBRI, valoare: 90.000 Lei**

**VALOAREA AJUTORULUI ESTE DE 10% DIN VALOAREA FONDULUI COTIZANT, DAR NU MAI
MULT DE DE 60 LEI ȘI SE ACORDĂ ÎN RAPORT DE VECHIMEA ÎN ASOCIAȚIE**

Lili GOGA

POESIS

Aprilie

Pășeam cu sfială pe morminte de floare
Așteptând ritual și etern să re'nvie Hristoși
Iubeam pe Fecioara de Prunc născătoare
Cu-o iubire ce vine din lutul atâtor strămoși.

Tălpile viu desenau urme aspre-n pământ,
Cântece susurau din adâncuri de cripte,
Iubirea de oameni șopteau și de mugurul sfânt,
Izvorâtă din frunză, din rod, și din antice scripte.

E pace în aer, zăpezi de petale plutesc destrămate...
Ninge feeric, cu aripi de înger, frumos și tăcut;
Sete de viață se simte zvâcnind în stigmat,
Iar rugul lui Prier se-aprinde în cosmic sărut.

Psalm

În foc, deodată nimeritu-m-am ca lemnul verde
și-n fum, și-n jar si-n pară m-am topit până la os,
lumină am făcut în întuneric celui ce nu vede,
și, deopotrivă, încălzitu-l-am pe cel necredincios...

Când toate însă fi-vor isprăvite și ploaia o cădea,
când alte focuri se vor stinge slabe,
văpăile-mi vor scânteia
și, ațâțate de palele de vânt, vor arde iar neghioabe;

curate oi zidi temeinic ce alții-n vrăjmășie au surpat,
voi viețui în munți ca pasărea, cu inima ferită de săgeată
și voi zbura rotit peste locașul meu cel înălțat
departe de zbucium, de lumea-ntortocheată.

Primăvară

Din pestelca-i înflorată, strânsă-ntr-un nod de petale,
cu poala sumeasă, voioasă, în picioarele goale,
durează cuiburi rotunde din puf și din colb de balade,
făcând din culoare armuri și din visuri cascade;

îi curg muguri albi din pletele lungi, mătăsoase,
parfumu-i indicibil purifică sevele-n oase -
alchimic rătăcește azi pe înseratele cărări
seninul său îmbătrânit de albe cugetări.

Pulpele fine și albe nesărutate încă de soare
în luci și sidef îmbracă a vieții strigare.
Vin berze și păsărele în stoluri să-și crească cuibare
din speranțe și pleavă. Când s-au topit iernile oare?

Susură în ureche subtil argintul din flaut,
iar eu, în păduri, pe dealuri și-n pârauri o caut.
Nedeslușit rămas-a misterul dulce-al cireșilor goldani-
când au trecut atâtea primăveri, atâția ani...

Înviere

Mai dorm prin crânguri mugurii în scoarță,
stau ierburi amuțite de-atâta așteptare,
când câte-o stea alunecă o alta se înalță
și împietrește ca boabele de ceară-n lumânare;

adie-n atmosferă arome de iriși și narcise,
halouri argintate poartă-n noapte licuricii;
chip inocent de prunc în bob de grâu săpat
în somnul lor adânc și lin visează pruncii.

Dar, în văzduhuri, o candelă de aur se aprinde,
de armonie-n miezul nopții se deschide cerul,
se răspândesc în lungi ecouri ale îngerilor coruri
de primăveri, de binecuvântări și ramuri;

se naște bucuria din jertfă sfântă prea curată
precum din moarte călcând pe moarte deodat'
întreaga omenire de fericire lăcrimează
și-n turlă clopotele strigă: Hristos a înviat!

Irina NECHIFOR

TROIȚA, SIMBOL AL UNEI CREDINȚE DE NECLINTIT

„Fiecare loc de pe pământ are o poveste a lui, dar trebuie să tragi bine cu urechea ca s-o auzi și trebuie un gram de iubire ca s-o înțelege”

N. Iorga

...De la un timp încioace, după vrerea Domnului, am început să străbat în lung și-n lat ținutul Moldovei, cu dealurile sale împădurite, câmpiile generoase, mici cursuri de apă, sate cu case din chirpici, școli și biserici, martori ai unor povești care ajung la noi din negura vremilor. Am avut astfel posibilitatea să cunosc o sumedenie de copii, să le ascult vocea caldă, dar mai cu seamă grijile, am văzut în trecut preoții care vegheau la mormintele celor plecați dintre noi, pentru ca apoi duminică să le vorbească celor rămași în urmă de tot ce e mai sfânt și frumos pe această lume, am privit drept în ochii bătrânilor gârboviți nu atât de greutatea vieții lor trecute, cât de povara singurătății și am înțeles că viața tradițională continuă să facă parte din cotidianul nostru, oricât de tulburat de frământări ar fi acesta.

De fiecare dată când străbat acest tărâm sunt cuprinsă de un sentiment puternic de apartenență, strigătul pământului fiind mai puternic ca niciodată: „Timpul parcă s-a oprit în loc/ De atâtea secole încioace/lar Eminescu

ce-ar mai scrie/Și Sadoveanu dacă s-ar întoarce?” Ei bine, cel dintâi ar fi fost încă fericit în locul său natal, în patria mult iubită, în timp ce Sadoveanu știa deja că „... moldovenii sunt blestemați să nu se poată despărți de moșia lor”, indiferent cât de necuprins ar fi cerul până la Dumnezeu.

Tradițiile și obiceiurile acestor meleaguri sunt caracteristice pentru un teritoriu, dominat de credințe transmise de la o generație la alta, fragile în fața timpului neîndurător. În toate peregrinările mele, privirea-mi curioasă s-a odihnit de multe ori, pe troițele care umplu drumurile satelor și care stau mărturie importanței pe care țăranul român a conferit-o acestui semn creștin. Poate ar fi fost sortit pierii, dacă de-a lungul vremilor deloc prietenoase, nu ar fi rămas statornic credinței sale.

În lucrarea sa „Istoria românilor prin călători străini”, publicată în 1928, N. Iorga afirma: „Pe timpurile mai vechi decât domniile noastre, până și bisericile de lemn erau foarte rare. Atunci, în jurul unei astfel de cruci (troiță) se făcea toată slujba. Ea înlocuia biserica, o rezuma în ce avea mai caracteristic.” În perioada feudală rolul troițelor era bine definit, în sensul că acestea erau ridicate pentru a comemora luptele purtate de românii ortodocși împotriva „liftelor” sau pentru a reaminti gloria unor eroi căzuți pe alte meleaguri ori pentru a sublinia poziția socială a unei familii de vază. Până în secolul al XVIII-lea ctitorii de troițe erau reprezentanți ai unor familii de nobili, însă ulterior troițele erau ridicate și de clase sociale inferioare (obști sătești, negustori etc.)

Locurile unde sunt amplasate troițele sunt vetrele sătești, întretăierile de drumuri, hotarele (intrarea și ieșirea din sate), fântânile, capetele de pod. Sunt construite pe partea dinspre răsărit a drumurilor, cu spatele la soare, pentru ca oamenii care se închină să fie mereu cu fața la răsărit. La intersecții, precum și la intrările și la ieșirile din sate, se întâlnesc și troițe cu față dublă, pentru ca omul care iese din spațiul familiar sau se întoarce, să se închine și să rostască o rugăciune pentru ajutorul dat. Hotarele ca și răscrucele erau considerate locuri periculoase, de aceea trebuiau purificate și aparate.

Se cuvine să amintesc troițele ridicate lângă fântâni, întrucât există în rândul sătenilor convingerea că cel care se oprește pentru a bea apă din fântână și pentru a-și înviora trupul obosit de drum, simte nevoia să-și înviorze și sufletul, printr-o rugăciune. Este și cazul unei troițe așezată la marginea drumului, care duce spre Unțești, protejată de

umbra unor sălcii (plantate probabil datorită încărcăturii simbolice pe care acest copac o are în lumea satului), unde țăranii au găsit de cuviință să construiască și o fântână la care să-și potolească setea orice călător de bună credință sau poate păstorii, ale căror turme se revarsă pe dealurile din apropiere, dându-ne impresia unei apropieri de Dumnezeu, mai mult decât, uneori, vârtoarea cotidianului permite ochiului să vadă și sufletului să înțeleagă.

Troițele mai sunt ridicate și lângă porțiunile de drum periculoase sau acolo unde s-a petrecut cândva o salvare miraculoasă în semn de mulțumire Lui Dumnezeu. Cu trecerea timpului, tocmai datorită depărtării e sat, aceste troițe cad pradă uitării, lemnul începe să se scorojească, să-și piardă culoarea albastră de altădată, iar crucea pe care Bunul Iisus e răstihnit, începe să se încovoieze parcă sub greutatea păcatelor noastre. Le rămân prieteni doar soarele, ploaia, vântul, vreo pasăre obosită, vreun animal hăituit sau vreun călător care-și face semnul crucii, pios, dar grăbit așa ca mine când pornesc pe drumul care duce spre Coroiști.

În această perioadă premergătoare a Sfântului Paște, troițele se îmbracă în negru, amintind toate patimile Domnului nostru Iisus și sacrificiul pe care din dragoste pentru noi l-a acceptat. Am întâlnit această țesătură neagră care învăluie crucea cea grea a Domnului nostru atât la Coroiști, Fedești, cât și în Munteni, unul din cartierele istorice ale localității noastre. Mai târziu, de Rusalii, în unele zone se mai păstrează tradiția împletirii de către fetele mari a unor cununi de grâu care se pun la troița care apără hotarul satului și în biserică la prapori.

Din prețuire pentru sufletele care îi trec pragul, Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad

a ridicat prin harul și priceperea sculptorului dâmbovițean, Liviu Berezeanu, o troiță, simbol al statorniciei, al speranței noastre peste veacuri, a cărei sfințire a avut loc cu ocazia împlinirii a 116 ani de la înființarea acestei instituții.

Troița de la Asociația C.A.R.P. Bârlad

Despre răutate

*„Iată postul plăcut Mie: dezleagă lanțurile răutății...”
(Isaia 58, 6)*

Întrebare: de ce nu progresăm?

Pentru că ne umplem de prea multă răutate și nu mai vedem partea frumoasă a lucrurilor. E ca în pilda aceea în care toata lumea vede punctul negru desenat pe o coală albă de hartie, dar nimeni nu vede albul predominant din jur. Ce e mai trist e ca unora le place să fie răi, să răspândească răul în jur, parcă se hrănesc cu răul.

Din ultimele statistici ale psihologilor, și nu numai, s-a constatat că bolile sunt declanșate de răutatea ce vine din interior și din negativism. Atunci, zic și eu, de ce să nu ne privim în oglindă și să întrebăm: îmi place ce văd acolo? Poate așa vom reflecta mai mult și vom aprecia lucrurile și faptele celor din jur la justa lor valoare!

Narcisiștii, ce-i drept, nu vor vedea nimic urât în oglindă deoarece nu le permite psihicul lor. E greu să faci astfel de oameni să înțeleagă faptul că nu sunt „buricul Pământului”, că Soarele nu strălucește doar la comanda lor. Pentru ei, toți cei din jur sunt puncte insignifiante care trebuie să pălească la apariția lor. Ce nu înțeleg ei este că trebuie să apreciem frumosul și bunătatea și să nu ne clădim fericirea pe distrugerea celor din jur. Dar, viața a dovedit că poate bate filmul și că totul se întoarce ca un bumerang.

Concluzia: fiți buni, dreپți și modești, așa cum ne învață credința creștină, indiferent pe ce poziție va aflați în roata vieții.

Prof. Carolina BOROȘ

Despre Iisus

Prof. Univ. Dr. **Dumitru Constantin DULCAN**

Pentru mine, Iisus este cel mai mare învățător al tuturor timpurilor. Eu nu cred în Iisus doar pentru că așa am fost educat de părinți. Sunt un intelectual trecut prin școli, care a căutat să-și explice lumea. Dar dintre toate marile spirite care au trăit pe Terra (Buda, Confucius, Pitagora etc.), Iisus are cea mai perfectă acoperire științifică. Pentru că absolut toate cuvintele Lui sunt perfect superpozabile pe științele actuale. Știți ce aduce Iisus în plus față de Buddha? Nu numai iubirea, ci și lertarea. Este extraordinar! Ce înseamnă lertarea? Din punct de vedere spiritual, înseamnă pace și armonie. Din punct de vedere științific, știți ce înseamnă lertare? Înseamnă pur și simplu modificări la nivelul ADN-ului, adică al fundamentului nostru genetic. Înseamnă ștergerea programului patologic (modelul patologic de boală). Prin lertare, la nivelul ADN-ului, modelul negativ este pur și simplu șters și se instalează în corp o bună chimie și un echilibru energetic. E fantastic, e pur și simplu ca resetarea unui computer. Asta nu se poate șterge decât prin lertare.

Mai simplu spus: vrei să îți vindec o boală gravă? Împacă-te cu toți cei care te urăsc! Este exact mesajul Mântuitorului

dat celor care veneau și cereau vindecare. Iisus ar fi putut zice „eu te-am vindecat”, dar a ales să spună „crede în ta te-a vindecat”. Când crezi, îți mobilizezi toate mecanismele de vindecare. Dar a ști că Dumnezeu există nu e totul. Doar religia îți dă trăirea emoției transformatoare, aceea deschidere a sufletului prin care trăiești cu adevărat relația cu Dumnezeu. Nu doar mersul la biserică e important, ci și puterea rugăciunii pe care o poți face oriunde.

Iată, după 2000 de ani, explicat acest fantastic îndemn al lui Iisus, lertarea prin genetică. Realizați că ceea ce spun eu este un adevăr, că Iisus este cel mai mare Învățător al tuturor timpurilor? Eu discut despre Iisus nu din punct de vedere teologic, pentru că nu este nici competența și nici datoria mea, eu discut despre Iisus din punct de vedere al omului de știință, de cunoaștere științifică. Faptul că astăzi putem explica toate cuvintele lui Iisus prin termenii științelor moderne, mie mi se pare extraordinar de important. După 400 de ani de dispute între știință și religie, noua știință vine să confirme religia, existența Divinității...

Din minunile copilăriei Domnului nostru Iisus Hristos

Era în Nazaret un profesor, care întâlnindu-se într-o zi cu Iosif îi zise să-L lase pe Iisus la școală ca să învețe a scrie și a citi;

- „Am auzit că Pruncul este foarte deștept, dar trebuie să învețe și legea noastră”

Iosif a răspuns: „Da, să întreb și eu pe Maria, Maica Sa, să vedem ce zice și ea.” Așadar, întrebând Iosif pe Sfânta Fecioară Maria, Fecioara a rugat pe Iisus să meargă la școală, și Iisus S-a dus. Profesorul i-a dat o carte în mână și pofta să-L învețe, dar Iisus știa mai bine decât profesorul. Atunci profesorul arătându-i litera A, L-a întrebat dacă cunoaște această literă. Copilul Iisus i-a răspuns:

„Vă rog, de iertare, să-mi spuneți dvs. mai întâi ce semnifică această literă A?” Profesorul a stat mult pe gânduri, nedumerit, tăcând... și s-a tot uitat la Iisus. Deci Iisus văzându-l tăcând fără răspuns îi zise: „Această slovă A este începutul a tot binele, adică Acela care este în vecii vecilor, Acesta este Sfântul din ceruri care Mă adevărește pe Mine Profesor, Dascăl Adevărat” Și L-a întrebat pe Iisus: „Dar cine ești Tu, ești oare înger, ești cumva Iisus, Fiul lui Dumnezeu? Tu ești un profesor mai bun decât mine, ești mult mai învățat! Du-Te acasă și fii liniștit, copilule bun, căci eu nu știu ce să Te mai întreb”. Și așa a venit Iisus acasă, povestind cu bucurie Maicii Sale cele întâmplute. Așa ne spune și Sfânta Evanghelie, că dacă ar fi fost scrise toate minunile pe care le-a făcut Iisus, nu ar fi încăput în toate cărțile din lumea întreagă!

Sfintele Paști în inima pământului - mina Baia Sprie, anul 1954

Preot Nicolae GREBENEA,
„Amintiri din întuneric”

Se apropiau Sfintele Paști, Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Cugetam la acest mare și sfânt praznic. În iconomia mântuirii, Domnul a rânduit să-i premeargă Patimă, chinurile, jertfa cea izbăvitoare Învierii. Trebuia și noi să trecem prin focul suferinței ca să ne curățim și apoi să așteptăm Învierea.

Deținuții noștri lăgăriști erau văzuți tot mai des în atitudini de meditație și rugăciune. Cu fumul lămpilor de carbid, în abataje sau pe stâncile de pe galerie, făceau pe pereți cruci, unele mai mari până la o jumătate de metru, altele mai mici.

- E semnul izbăvirii, părinte, și noi vrem să-l vedem peste tot, spuneau. Noi suntem creștini și credem că și de la Crucea Domnului putem primi un ajutor.

În săptămâna Patimilor, unii deținuți au zis:

- Ce-ar fi, părinte, ca la Sfintele Paști să facem o slujbă în mină? Să serbăm și noi Învierea!

- Nu e permis, dar, dacă doriți, să încercăm să o facem. Păstrați discreția, ca să nu audă agenții turnători.

De la om la om au fost anunțați cei ce trebuiau să participe la slujbă, căci de unii ne temeam să-i anunțăm. Cu o bucurie ascunsă se aștepta Ziua Învierii.

Veni Vinerea - ziua mării și Sfintei Patimi - și administrația ne-a dat după ciorbă cea mai bună mâncare. Dar deținuții au preferat să postească. Unii n-au vrut să primească friptura. Eu am primit-o și am păstrat-o pentru ziua Învierii. Niciodată nu s-a mai dat friptură. Dar de acum se va da și în viitor în Vinerea Patimilor la deținuți să se „spurce” cu mâncări de dulce.

La orizontul 12 unde lucram eu, la 560 de metri adâncime, mai lucra și preotul Valeriu Antal și diaconul Teodor Bej. Ne-am înțeles împreună cu bucurie și entuziasm. Am intrat seara în mină, în noaptea Paștilor. Cei anunțați știau ce va fi. Mai înainte de ora 12:00 noaptea s-au tras „clopotele”. Cum?

Niște sfredele legate unul de altul în poziție verticală erau ciocănite cu un alt sfredel și sunetul trecea de la unul la altul încât aveai impresia că sunt chiar niște clopote adevărate. Tragerea „clopotelor” era anunțul că oamenii să coboare pe galerie la locul stabilit pentru sfânta slujire. Din toate părțile coborau oamenii cu lămpile de carbid aprinse și luau loc.

Noi, preoții, nu aveam nici sfintele odăjdii, nici sfintele vase, ci eram în salopete și opinci. Așa am început slujirea.

Am cerut tuturor să se stingă lămpile. Apoi s-a aprins lampa părintelui Antal care a strigat:

„Veniți de luați lumină!” toți și-au aprins lămpile. Slujba a continuat cu un avânt sublim.

Din toate piepturile răsună cântecul de slavă: „Hristos a înviat!” Slujba era ascultată în genunchi. Memoria excepțională a diaconului Bej ne-a înlesnit să cântăm mai toate cântările atât de frumoase ale utreniei Învierii.

Pe la mijlocul slujbei, veni spre noi șeful informatorilor, căpitanul de jandarmi Petrescu, deținut ca și noi. El fusese prins de camarazii lui de cameră că făcea marea „crimă” că se roagă cu pătura trasă peste cap. A fost puțină tresărire când a fost văzut că vine. Colegii de slujire m-au întrebat:

- Ce facem?

- Continuăm, am răspuns.

Și Petrescu, văzând liniștea noastră, nu a îndrăznit să zică nimic și s-a așezat în liniște printre ceilalți ascultând până la capăt sfânta slujbă. Apoi toți s-au retras la locurile lor de muncă.

A fost ceva fantastic. Atmosfera de taină a minei la 560 metri sub pământ cu lămpile de carbid în mână a dat sfintei slujbe o notă atât de intimă, atât de profundă și de măreață încât toți am fost foarte mișcați. Misterul credinței le-a trezit tuturor o înfiorare sfântă și o mulțumire negrăită care le-au zguduit sufletele până în străfunduri. Au trăit câteva clipe uitând de condiția lor de deținuți. Efectul slujbei a fost cuceritor. Condor, maistru ungar care era cu noi în mină, fost șef comunist peste întreg Ardealul în timpul când comuniștii erau în prigoană și luptau subversiv, am aflat mai târziu că s-a retras la mică distanță să nu fie văzut și a ascultat slujba în genunchi.

La ieșirea din mină, în lift toți cântau „Hristos a înviat”, deși ofițerii lagărului și paznicii ne așteptau afară și erau văzuți.

Bucuria era pe fețele lor și nimic nu i-a putut opri. Nu au avut neplăceri după aceea pentru slujba aceasta.

Un om de mare calitate și de mare omenie, Cojocaru, fost inspector al Siguranței din Bucovina, care datorită greutății temniței a devenit schizofrenic cu manifestări când de bucurie, când de tristețe și tăcere, mi-a imputat cu durere că nu l-am anunțat de această slujbă. Mi-a părut foarte rău. Aveam multă stimă pentru dânsul dar m-am temut să-l anunț. Ascultarea slujbei îi aducea multă mângâiere și poate chiar însănătoșirea.

Păcătuim uneori fată de frații noștri din lipsă de îndrăzneală și asta din prea puțină credință, uitând că mai poate veni și Dumnezeu cu ajutorul său.

Dorina STOICA

POESIS

Știu că mă ierți, lisuse!

Tu să mă ierți, lisuse că m-am sculat din pat
și-n loc s-alerg la Tine, eu fug după păcat.
Când am atâta treabă, și atâtea de făcut
adesea uit de Tine, dar mă privești tăcut.
Tu să mă ierți, lisuse! Crucea Ți-o fac mai grea,
când pun pe ea povară și neputința mea.
Mă prind din urmă anii, când nu Te-am cunoscut
și am trait în lume așa cum am putut.
Ai dus povara lumii, trist, singur, însângerat
când Te-ai jertfit pe cruce, să ierți al meu păcat.
Acum, când plec genunchii la sfânta-Ți suferință
părul mi-e alb, mulți anii, dar tot nu am căință.
Știu că mă ierți, lisuse când eu Te ocolesc,
nu fac ce este bine, când fratele-mi rănesc
cu multă răutate, nedreptate, neiertare grea,
cu nepăsare oarbă și cu mândria mea!
Eu sunt țărână, Doamne, sunt Fiul rătăcit,
alerg prin lume orb și spun că-s fericit.
Ce fericire-i asta din care Tu lipsești?
Golit de fapte bune, cum poți să mă iubești?
Îmi place viața bună și luxul îmi place mult.
Mereu, mereu pe fugă, cuvântul Tău n-ascult.
Duci toată omenirea în spate cum ai dus,
acum două milenii, sus spre Golgota-n sus,
o cruce mult prea mare pentru un muritor.
Tu, Dumnezeu și om ești mult prea iubitor.
Tu, strălcirea lumii, Tu cel fără prihană,
ai înmulțit peștii, la lume ai dat hrană,
la Nunta din Canna Galile ai sporit băutura,
orbilor le-ai dat vederea, la muți ai deschis gura,
ai vindecat leproși, din oameni diavoli ai izgonit.
Răsplată? Oțet, piroane, ura, apoi Te-au răstignit!
Tu să mă ierți, lisuse și eu sunt un tâlhar,
ce bat piroane-n Tine și fără de habar
mai grea îți fac povara, durerea Ți-o sporesc,
aunci când fac păcate și nu mă pocăiesc.

Îți mulțumesc, Doamne

Îți mulțumesc azi, că sunt pentru ziua de mâine.
Îți mulțumesc, că am pe masă o pâine.
Îți mulțumesc, pentru stropii de ploaie,
pentru fructe, păsari, flori,
pentru soarele care răsare în zori,

pentru cerul cu licăr de stele,
pentru toate zilele vieții mele,
pentru firul de apă izvorât din fântână,
pentru harul ce-mi poart-a mea mână,
pe-arcuș de vioară, pe pânză, pe piatră,
pentru viersul ce curge din mine spre cer.
Mulțumesc, pentru omul blajin și sincer.
Mulțumesc pentru haina pe care o port,
pentru tot ce mă doare și totuși suport.
Îți mulțumesc pentru cântecul de păsărele,
pentru toate încercările vieții mele.
Mulțumesc pentru puiul de om ce se va naște.
Îți mulțumesc, că ai înviat în noaptea de Paște.

Am atâtea lucruri pentru care să-și mulțumesc,
că nu ar fi de ajuns, o mie de ani să trăiesc!

Te caut

Caut în zi, caut în noapte.
Caut în rugaciuni spuse în șoapte.
Caut în cei ce-au plecat dintre noi,
Caut în mine și caut în voi.
Caut chiar și-n căutare.
Te caut Doamne, cu disperare!
Te caut cu foame, Te caut cu sete,
În toate icoanele atârinate-n perete.
Te caut în oamenii plini de păcate,
Te caut în tâlhari și-n desfrânate.
Te caut în oameni credincioși, cuminți,
Te caut în preoți, Te caut în sfinți.
Te caut în cel nou născut, în bătrân,
Te caut în omul cel rău și-n cel bun.
Te caut în cel neiertat, neiubit.
Te caut în cel alungat și-n cel prigonit.
Te caut în cel împietrit ce nu poate ierta,
Te caut în mine și în dumneata.
Te caut în cel ce bârfește și spurcă,
Te caut în cel ce zidește, în cel care urcă.
Te caut în îngerii apăruiți din lumină,
Te caut în Cer și te caut în tină.
Si obosita de atâtea căutare
Caut odihnă în căutare.

Ești Cel ce Ești și Cel ce va veni
Ești Tot ce mă poate surpa sau zidi!

Esti plinul ce umple golul din mine
Esti sensul cuvântului BINE!

Nu te-aș căuta dacă nu te-aș fi găsit
Între cei doi tâlhari din inima mea
RĂSTIGNIT.

Crucea

Am greșit eu, păcătosul,
mult, la cer și la pământ,
n-am lucrat în viața toată
nimic bun și nimic sfânt.

Am trăit în lume singur
și-am făcut doar voia mea,
ce îmi trebuie o cruce
care este mult prea grea?

M-am întors plin de păcate
bolnav de patimi, de ură.
Laude, cântări, psalmi
Zilnic să îmi pui în gură.

Viața mea e-a Ta întreagă,
și inima din piept toată,
ce am fost odată, Doamne,
să nu mai fiu niciodată.

Căci, Tu dai la fiecare
doar cât poate îndura.
Fiecare-și duce singur
mică, mare, Crucea sa.

Mă ajută cu-a Ta vrere
să o port chiar de e grea,
dar Te rog dă-mi și putere
să nu mă lepăd de ea.

Dor de Cruce

Îmi puse Domnul Cruce-n spate
Și tot mereu cărteam că-i grea.
Vroia să-mi ierte rele și păcate
Făcute-n tinerețea mea.

Mergeam pe cale anevoie,
Mă-mpiedicam și lăcrimam.
Trebuia mereu să-mi tai din voie,
De Cruce nu mă bucuram.

Spuneam că-i mare, n-am hodină,
Că alți-s liberi, le este mai ușor.
Ieri s-a înfipt Crucea în tină!
Poate-mi va fi un pic mai bine,
Și timp mai mult doar pentru mine
Dar o să-mi fie tare, tare dor!

Omul credincios

Omul credincios nu-i singur
Când închide ușa grea,
Din icoane lin coboară
Sfinții, în odaia sa.

Omul credincios îi iartă
Pe acei care-l rănesc,
Iar celui ce caută ceartă
Îi șoptește "te iubesc"!

Omul credincios postește,
Îngenunche-ades smerit,
Pe nimeni nu dușmănește
Cu ce are-i fericit!

Omul credincios e simplu
Și la vorbă și la port,
Pentru toți e un exemplu
Și-asta fără vreun efort.

Omul credincios se-ndură.
El ajută orișicând
Vorbe bune are-n gură,
Cât trăiește pe pământ.

Omul credincios e drept,
Nu te minte, nu te-nșeală,
E modest, dar e deștept,
Chiar de n-are multă școală

Te alintă, te alină

Alintă-te în Domnul
Când vine tainic somnul.
De cânt în Psalmi și-n rugă,
Cu dragoste nu-n fugă,
Țin dreptele canoane,
Cinstesc sfinte icoane,
Pace caldă, minunată
Și o liniște curată
Coboară peste pământ
De la Duhul Sfânt.
Dacă inima e rece,
Iar ziua zadarnic trece
Fără nici o bucurie
De-aceasta Domnul știe
Și-n Cartea Vieții scrie.
Alintă-te-n Fecioara,
Când vine tainic seara.
Din lume de va pleca,
Omul cu el nu va lua
Decât bună sau rea, fapta sa.
Dumnezeu le vede pe toate,
De-s murdare, ori curate.

Dacă ai nădejde și răbdare
Vei primi și alinare,
Iar de-nduri orice durere
Vei avea și mângâiere.

Te alintă deci, te-alină
Cu Lumina din Lumina.

Mai iartă-ne, Doamne o dată,

suntem răi dar primăvara-i
nevinovată.

Florile de cais au miros de clor,
seara coboară tăcută
și-odată cu ea o neliște
mută.
Pe străzi e aproape pustiu,
prin grădini e verdeață și
ninge lin cu petale de flori
de cireș. Port mască pe față.
A venit primăvara, e cald, e bine!
Te iubesc, frate însă te rog,
stai la un metru distanță de mine!

Măinile transpiră în mânușile
cauciucate. La ușa bisericii
lumea și multele ei păcate...
Între noi și noi parcă
se trage-o încet o cortină dar
Lumina Învierii în noaptea de Paște
o să vină!
N-o poate opri nici o carantină.

Prof. Ghiță CRISTIAN

MINUNILE CREȘTINĂȚII ȘI ARTA SACRĂ

De circa 2000 de ani lumea creștină, Biserica Ortodoxă (orto – dreapta, doxa – credință) și cea Catolică (denumită Universală), cuprinzând aproape 2,4 miliarde de creștini, 32% din populația lumii, își revendică prioritatea în fața celorlalte religii și culte, invocând Divinitatea printr-un set de dogme teologice, o ordine prestabilită a sărbătorilor în calendarul anual (sinaxar), impuse prin canoane și simboluri.

În confruntarea cu stihiiile naturii, cu evoluția vieții și întreruperea, uneori bruscă a acesteia, spiritualitatea umană a fost dominată de-a lungul timpului de credințe, zeități și curente filozofice având ca scop temperarea vieții sociale și morale, liniștea și pacea sufletească. În acest context al diversității și nesiguranței, al inechității sociale, a apărut creștinismul care oferea o perspectivă a dreptății în lumea de dincolo de moarte, prin care suferințele pământești vor fi compensate în viața veșnică. Noua credință aducea oamenilor săraci ideea egalității și mântuirii.

Această perspectivă oferea majorității sărace din Imperiul Roman, de altfel foarte bine organizat din punct de vedere juridic și administrativ, o compensație spirituală care a prins și s-a generalizat foarte repede în întreaga lume romană, cuprinzând și teritoriul nostru unde conceptul de teocrație, credința în Zalmoxe exista deja „...Exact ce lipsea lumii dinaintea creștinismului ce a ajutat omenirea să treacă peste momentele dificile ale existenței ieșind învingător din lupta cu celelalte culte și religii ale vremii... Noutatea morală pe care o aducea și noua valoare ce o recunoaște omului, indiferent de condiția lui socială, asigură victoria creștinismului asupra religiilor politeiste, oamenii devenind egali în fața divinității, indiferent de starea lor socială, criteriile de selecție fiind credința, iubirea și faptele bune”. (V. Chiriac, *Cele mai vechi manifestări cultice și religioase din preistoria României în Credinți și cultură în Moldova* – Iași, 1995, p.85). Creștinismul latin și ortodox s-a impus grăbind creștinarea și o emulație a vieții religioase.

Începuturile creștinismului au fost dramatice dar simple și convingătoare prin faptele apostolilor conduși de Iisus, fiul lui Dumnezeu, care s-a jertfit, conform credinței, pentru iertarea păcatelor omenești. Faptele și minunile săvârșite de Iisus au rămas în memoria colectivă – mentalul credincioșilor și au devenit sărbători creștine respectate și venerate prin slujbe religioase în biserici, mănăstiri și catedrale, oficiate de preoți și înalți ierarhi. Ceea ce la început era simplu și convingător, ulterior

prin cele șapte sinoade ortodoxe din primul mileniu creștin, înainte de Marea Schismă din 1054, ruptura dintre Biserica Catolică și cea Ortodoxă, lucrurile s-au complicat. Disputele teologice continuă și în zilele noastre, nefiind lămurite definitiv.

Faptele și minunile Mântuitorului nostru Iisus Hristos, în scurtă sa viață pământească, 33 de ani, s-au concretizat în: vindecări miraculoase (*Vindecarea orbului din naștere, Vindecarea soacrei lui Petru, Vindecarea slăbănogului din Capernaum* și altele), exorcizări (*Exorcismul unui mut, Exorcismul unui orb și mut* etc.), învierea morților (*Învierea lui Lazăr, Învierea tânărului din Nain, Învierea fiicei lui Iair*), control asupra naturii (*Mersul pe apă, Transformarea apei în vin la nunta din Cana Galileii, Pescuitul miraculos, Schimbarea la față*), toate fiind ilustrate în icoanele din bisericile creștine sau în casele practicantilor.

Întreaga învățătură a Bisericii se întemeiază pe *Învierea Domnului*, iar cea mai veche minune a creștinătății, de după *Înviere*, atestată anual este *Lumina Învierii* care are loc numai la Paștele ortodox.

Între simbolurile creștine, perpetuate prin timp, Biserica (eclesia, bazilica) ocupă primul loc ca lăcaș sfânt, edificiu de cult creștin – construcție arhitecturală de mici sau mari dimensiuni – care în funcție de plan – vedere de sus și elevație – vedere pe verticală, poate fi de mai multe stiluri arhitecturale: *bizantin* în cruce greacă cu brațele egale, treflat, triconc, *romanico-gotic*, *clasic* etc. A fost și este locul de întâlnire, comuniune a creștinilor cu Divinitatea într-o atmosferă transcendentală generată și de celelalte simboluri creștine: crucea, icoanele mobile și fixe de pe pereții interiori sau exteriori, cântările religioase, lumânările aprinse, cărțile sfinte, ținutelor ierahilor, toate cu valoare estetică având rolul de a-i impresiona pe participanți. Atmosfera pioasă de prosternare transportă pe credincioși într-o lume virtuală, profund spirituală, de reflecție și reculegere, a iertării de păcatele din lumea reală, invocând Divinitatea.

Alături de arhitectură, sculptură, pictură și arte decorative religioase, icoana are valoare culturală, materială și spirituală dar și estetică fiind artă sacră, de patrimoniu și de comuniune cu sfinții, cu Iisus Hristos și cu Maica Domnului, cu Dumnezeu. Disputată, interzisă și reabilitată, icoana a rămas fereastra deschisă prin care creștinii comunică cu Divinitatea implorând și prin rugăciune ajutorul în acțiunile pe care le întreprind sau pentru necazurile pe care le au.

„Noi ne închinăm Domnului Hristos și cinstim pe Maica Domnului și pe Sfinți, prin icoanele care îi reprezintă”, a spus Dumitru Stăniloae, marele teolog român.

Arta sacră își are originile în primele veacuri ale creștinătății când, datorită interdicțiilor, reprezentările religioase se făceau prin simboluri hristice: mielul, peștele, frunza de măslin, vița de vie, însoțite de semnul crucii. Prin Edictul de la Milano, emis de împăratul Constantin cel Mare, în 313, s-a marcat sfârșitul persecuției lui Dioclețian, a creștinilor și s-a proclamat creștinismul ca religie de stat și toleranța religioasă în tot Imperiul Roman.

Perioada bizantină (330-1453) a ridicat arta sacră la cel mai înalt nivel prin construcții religioase pe locurile evanghelice considerate sfinte și picturile monumentale ilustrând ciclurile istorice reprezentând evenimentele Vechiului și Noului Testament prin tehnica mozaicului, ca artă nemuritoare, a frescei și encausticii. Caracteristica picturii bizantine este ascetismul, dematerializarea și spiritualizarea personajelor, stilizarea – simplificarea, și perspectiva inversă prin care se creează impresia că sfinții ne privesc pe noi, păcătoșii. Precizăm că la Catedrala Mântuirii Neamului pentru pictură se folosește mozaicul.

Biserica Sfântului Mormânt, denumită și *Biserica Sfintei Învieri*, de unde se ia *Lumina sfântă*, a fost construită în anul 326 din porunca împăratului Constantin (306-337), când mama sa, Elena, a descoperit fragmente din crucea pe care a fost răstignit Iisus, fapt pentru care au fost consacrați sfinți în calendarul ortodox și serbați anual la 21 mai. La Roma a fost construită basilica Sf. Petru pe locul în care a fost înmormântat apostolul Petru.

În timpul domniei lui Iustinian (518-527) a fost construită la Constantinopol, astăzi Istanbul, cea mai mare Catedrală ortodoxă, *Sfânta Sofia*, pe care turcii, sfidând întreaga creștinătate ortodoxă, au transformat-o în Moschee și cea de la Ravenna, în Italia, decorată cu cele mai frumoase mozaicuri în care sunt reprezentați împăratul Iustinian și împărăteasa Teodora.

După căderea Constantinopolului, sub turci - 1453, domnitorii Țărilor Române s-au considerat continuatori ai creștinismului bizantin, astfel că se construiesc biserici, se pictează icoane și frescă în interior, conform iconografiei și *Erminiei* bizantine respectându-se canoanele și la slujbele religioase.

În apusul Europei au fost preluate modelele și tehnicile bizantine de către arta sacră în construcțiile în stil romanesc și gotic, cu plan axial în cruce latină, s-au realizat adevărate dantelării în piatră elansate spre înălțime și unde spațiile erau decorate cu rozete și vitralii colorate, pe teme biblice, prin care lumina creează în interior o atmosferă transcendentă de comuniune cu Divinitatea.

Secolele XIV-XVI – Epoca Renașterii, cea mai amplă revoluție culturală din istoria omenirii, a creat o nouă viziune asupra artei laice și religioase, punând în centru omul, umanizând sfinții și dogmele. Au fost perfecționate tehnicile în arhitectură, sculptură, pictură și arte decorative și s-au realizat capodopere care fac parte din patrimoniul cultural al omenirii – UNESCO. Artiștii geniali erau enciclopediști, arhitecți, sculptori, pictori și poeți,

dar și ingineri: Leonardo da Vinci – *Cina cea de taină*, Michelangelo Buonarroti - *Pieta*, Rafael Sanzio – *Madona sixtină*, Tizian – *Suirea la cer a Fecioarei*, Veronese – *Iisus în Emaus* și mulți alții.

Începând cu Giotto di Bondone, care a înlocuit compoziția ornamentală bizantină cu reprezentarea tridimensională a spațiului prin perspectiva central-conică, arta sacră s-a perfecționat și prin descoperirea fraților Hubert și Jan van Eyck a picturii în ulei pe suport de lemn și pânză, invenții preluate și dezvoltate ulterior de toți pictorii.

În timp ce noi ne băteam cu turcii, fiind aici la Porțile Orientului, în calea tuturor vitregiilor, occidentalii construiau palate și biserici monumentale. La Roma, vechea bazilică San Pietro este înlocuită cu una nouă proiectată de Donato Bramante și continuată de Rafael și Michelangelo, care a realizat cupola iar Lorenzo Bernini, în secolul XVII, i-a adăugat Colonada.

Între 1508 și 1512, sculptorul de geniu, Michelangelo, la comanda Papei Iuliu al II-lea, a pictat în ferescă, Capela Sixtină având ca temă *Geneza* și *Judecata de apoi*. Cam în aceeași perioadă pictorii autohtoni realizau la Voroneț pe fațada vestică aceeași temă în mai multe registre, fiind considerată *Capela sixtină* a picturii religioase românești și pentru prima dată și unică atât, la Voroneț cât și la Bazilica de la Vatican este reprezentat Dumnezeu.

Bisericile noastre sunt mult mai mici, din lemn sau piatră și sunt pictate atât pe interior cât și în exterior cum sunt cele din Nordul Moldovei care sunt unice în lume și fac parte din patrimoniul UNESCO, iar cele din Transilvania le imită pe cele gotice având turnuri până la 80 m înălțime (Săpânța). La fel, meșterii populari de la Zarand, Nicula au realizat cu mijloace simple icoane pe sticlă, imitând pe cele clasice creind adevărate bijuterii autentice românești.

De la Giotto – *Plângerea la mormânt*, la Brâncuși – *Rugăciunea*, arta sacră ilustrând viața, patimile, răstignirea și învierea lui Hristos, precum și faptele celorlați sfinți părinți a evoluat ascendent dând omenirii opere pe măsura minunilor creștine de la începutul Mileniului 1.

Giotto - Plângerea la mormânt

Hristos răstignit a doua oară

Titlul de mai sus nu-mi aparține, este cel pe care scriitorul grec Nikos Kazantzakis, creatorul lui Alexis Zorbas, l-a dat romanului său monumental despre un sat pierdut în Grecia începutului de secol 20, încă sub Înalta Poartă Otomană, unde, după Paști, comunitatea își alegea, pe perioada unui an, până la Paștele viitor, câțiva oameni care urmau să intre în rolul celor prezentați de apostoli în evanghelii, Mântuitorul, Iuda, Pilat, Caifa, iar ce-a urmat a fost transpunerea în plan real, a vieții de zi cu zi, din ultimul an al lui Hristos pe pământ. Lăsând la o parte tragismul poveștii și analiza socio-psihologică romanul ilustrează cum nu se poate mai bine că, după două mii de ani, oamenii pentru a căror mântuire Fiul lui Dumnezeu a urcat pe cruce sunt asemeni celor care l-au purtat pe dealul Golgotei. Sfinții Părinți ai Bisericii spun, pe drept cuvânt că, cu fiecare păcat al nostru îl mai răstignim o dată pe Hristos și, ca o completare, filosoful Lucian Blaga adăuga că fariseii l-au răstignit numai o dată, creștinii de nenumărate ori!

Anul trecut am luat lumină de pe balcon, pentru că bisericile au fost închise credincioșilor și păzite de poliție și jandarmi precum depozitele de armament, de teamă ca nu cumva vreo bătrână să aducă covidul pe un muc de lumânare.

Trăim vremuri tulburi și ne așteaptă unele și mai grozave în care tata n-o să mai fie tată iar mama n-o să mai fie mamă ci doar părinte 1 și părinte 2, iar ei nu vor mai fi soț și soție ci altceva. Mamă și Tată spun legiuitorii europeni sunt termeni depășiți și înapoiați de adresare, mai ales acum când familiile homoparentale iau avânt în cursa pentru propășirea speciei umane. Și așa e, ce te faci când copilul trebuie să-l strige pe tată-său tată dacă el e mamă sau invers. Trăim vremuri în care bisericile sunt profanate și mâzgălite, politicienii ne spun că nu suntem prea triști și nefericiți și de aia credem în Dumnezeu, în vreme ce Occidentul e vesel nevoie mare și nu mai are nevoie de religie. Și nu doar creștinii sunt puși la zidul infamiei, islamul și imaginea Profetului Mohamed sunt terfelite în cele mai josnice moduri. Dar, să revenim la gânduri mai bune iar perioada premergătoare Paștelui să ne liniștească sufletul și mintea, să ne pregătească pentru marea minune a lumii creștine.

Să fim, totuși, optimiști și cu speranță. Să ne întoarcem, fie și pentru o noapte Sfântă la gândurile cele mai bune, la familie și semeni, la rostul nostru pe pământ și, drept ar fi să încheiem tot cu domnul F. M. Dostoievski care spunea că „nu piroanele l-au răstignit pe Hristos, ci iubirea!” Iubirea Lui să fie cu noi cu toți, iar Sfintele Paști să ne găsească în pace și înțelegere.

Sărbători cu bine, dragi seniori!

Ionuț CRIVĂȚ
Redactor șef, Revista OMENIA

Va veni o zi cândva

-Nu știu când dar va veni-
Când vom sta la gura sobei
Și încet vom povesti
Despre-o primăvară tristă
Cum o alta n-a mai fost
Plină de suspin și lacrimi
Când nimic nu avea rost
Nici averi, nici bogății
La nimic nu foloseau
Când săracul și bogatul
Se îmbolnăveau...mureau...
Timpu-acela când din case
Fortărețe ne-am făcut
Și credința ne-a fost sprijin
Și iubirea ne-a fost scut...
Mulți atunci, în vremea-aceea
S-au întors la Dumnezeu
Și-au trecut biruitori
Căci El i-a ferit de rău...
Va veni o zi cândva
Nu știu când dar va veni
Când cu ochi înlăcrimați
Altoară vom povesti
Despre-o primăvară tristă
Singură și-așa pustie
Fără pași pe iarba udă
Fără cânt și bucurie
Și ne-om apleca în rugă
Către Cel ce-l Adăpost:
Doamne, fă să nu mai fie
Primăvară cum a fost!

Maria Luca

prof. **Neculai CURELEA**

Paștele la români

Prezentare generală

Sărbătorile românilor ortodocși îmbină două mari cicluri: cel al sărbătorilor religioase cu cel al trecerii omului (viața omului). Ciclul sărbătorilor religioase (12 praznice împăratești) se îmbină cu marile momente ale vieții individuale: naștere, nuntă, înmormântare, muncă, toate proiectând individul în Spiritual. Învierea cuprinde întregul Pământ și îi dă un trup nou. Un trup străbătut de o putere nouă: de puterea Învierii. Paștele credinciosului ortodox practicant durează cam 100 de zile: săptămâna dintre cele două Lăsaturi de sec, Postul Mare, Săptămâna Patimilor și Cincizecimea (perioada până la Rusalii) plus săptămâna ce urmează.

Duminica de Paște este precedată de șase duminici ale Postului Mare și încă patru care punctează cele trei săptămâni dinaintea intrării în Post. Apoi urmează cele șapte duminici ale Cincizecimii, ultima fiind prima zi de Rusalii.

În sărbătoarea Paștelui, putem identifica asemănarea cu vechi ritualuri de renaștere simbolică, prin sacrificarea zeului adorat care moare și învie în fiecare an. Săptămâna Patimilor, când Iisus este chinuit, umilit, răstignit, când spiritele morților părăsesc mormintele, este o apoteoză a stării de dezordine, comparabilă cu aceea de la cumpăna dintre Anul Vechi și cel Nou. Săptămâna Luminată își trage seva din miracolul Învierii, restabilind în Lume ordinea și liniștea.

Postul înseamnă mai mult decât interdicții alimentare și sexuale. Este timp de rugăciune, conștientizare, umilință, plâns interior, iluminare și înălțare spirituală cu și întru Hristos. Ceasul bucuriilor lumești s-a oprit la Lăsata Secului. Urmează vremea strădaniei interioare conștiente și a bucuriilor ori împlinirilor spirituale.

De Sâmbăta Părinților, sau Moșii de Iarnă, pe vremuri, se trimiteau la casele săracilor farfurii cu orez cu lapte, plăcintă cu brânză, colaci, știut fiind că cine dă, își dă. După ce îi pomenesc pe morți, cei vii pășesc în ciclul Pascal, adică pe Drumul Învierii. Între Lăsatul de Sec de carne și Lăsatul de Sec de brânză există o săptămână pregătitoare pentru Post. Este vremea iertărilor și împăcărilor. Pe vremuri, țărani își vizitau vecinii, neamurile și își cereau iertare, postul fiind lipsit de rost fără iertare.

De Lăsata Secului se petrece, se fac mese bogate, se bea și se mănâncă pe săturate, se dansează. Omul trebuie să mănânce un ou fiert spunând: „Ou, oușor... să-mi fie postul ușor!” În anumite zone se bate alvița, prilej de bucurie, de viețuire împreună a bucuriei în familie. În alte zone se fac un

fel de carnavaluri.

Prima săptămână de Post începe cu Lunea Curată. Se mănâncă ceea ce a mai rămas de duminică, de dulce, aruncarea mâncării fiind considerată păcat și stârnire a nenorocului. Odinioară, Lunea Curată era ziua în care începea țesutul pânzei, din care se coseau cămășile noi pentru Paște, după ce în postul Crăciunului s-au tors firele de bumbac și cânepă. Tot acum se pune la acrit borșul, fără de care mâncărurile de Post n-ar avea tărie și gust. Acrirea borșului presupune mânie și femeile o mimează păruind sau urechind un copil năzdrăvan și spunând tare: „Acruuuu boorșul!”

Dar în acrirea borșului își bagă și necuratul coada. De aceea cei tineri și cei hâtri, ori puși pe șotii, încearcă să prindă pe dracul la putinica de borș, ca acesta să le îndeplinească o dorință. Bătrânii știu și cum se face: Se ia o curea de mire virgin și se face laț la gura putinicii. Dacă reușesc să prindă capul Dracului când vine să bea borș, acesta le va îndeplini o dorință...

Urmează Marțea Vaselor, când se spală vasele, se pun ouăle sub cloșcă și se adună de pe deal zăpadă, cu care se stropește casa, să nu fie purici și gândaci peste an. Apoi săptămânile curg cu observare și strădanie interioară, într-o lumină și curățenie, îmbinate cu efort fizic și Post.

Sâmbăta dinaintea Floriilor este dedicată morților și femeile fac plăcinte de post cu varză sau cu prune, pe care le dau de pomană. În familii, spre educare întru facerea binelui, se spun legende despre Lazăr cel Sărac și fratele său bogat și lacom.

Floriile sunt o sărbătoare cu dată calculată în funcție de Paște. Floriile comemorează intrarea lui Hristos în Ierusalim, înainte de patimile și moartea Sa. Pe vremuri, aspiranții la botez începeau o săptămână de intensă pregătire. În Duminica Floriilor, românii merg la biserică ducând flori și salcie, și se întorc cu inima plină de bucurie și credință și au voie să mănânce pește. Salcia se pune la lcoană și la ușa casei, pentru a proteja. Se spune că așa cum e vremea de Florii, așa va fi și de Paște. Ramurile de salcie duse la biserică simbolizează ramurile de finic cu care Hristos a fost întâmpinat la intrarea în Ierusalim. Este sărbătoarea bucuriei creștinilor, care atunci au văzut în Hristos pe Fiul lui Dumnezeu. Și fiind așa mare bucurie, Biserica dă dezlegare la vin și pește. Peștele este simbolul lui Hristos. Vinul simbolizează sângele lui Hristos.

În Săptămâna Mare încep Deniile. În Joia Mare sau Joia neagră, se vopsesc ouăle cu fierturi de plante pregătite de cu seară, se împistresc și se pun frumos într-un coș. Mamele și bunicile spun copiilor legende despre oul roșu. Cei mai

robuști țin Post negru de joi până la Înviere, sau o variantă de post, Postul aspru, cu mâncat odată pe zi pâine cu o cană de apă. Un astfel de post nu este la îndemâna oricui și se cere cumpătare și cunoaștere de sine. În Vinerea Mare nu se muncește, dar se face pasca. Ea este rotundă, fiindcă se crede că scutecele pruncului Iisus au fost rotunde. Fața copturii se împodobește cu o cruce de aluat răsucit și se spune: „Cruce-n casă/ Cruce-n piatră/ Dumnezeu cu noi la masă/ Maica Precista pe fereastră!” Cojile ouălor folosite pentru pască se aruncă într-o apă curgătoare.

În Noaptea de Înviere, Noaptea de sâmbătă, când toate pregătirile s-au încheiat, în cămine se lasă liniștea, liniștea fizică dar și cea sufletească întreținută cu pace sufletească și rugăciuni. Creștinul de pe vremuri se primenea spălându-se cu apă neînchepută, în care se punea busuioac, o monedă de argint și un ou roșu, îmbrăca cămașă nouă, dormea un ceas-două, și la timpul convenit pleca la biserică. După ce preotul anunța Învierea, oamenii luau lumină, cântau, se îmbrățișau și se întorceau acasă cu lumânarea aprinsă și o stingeau făcând semnul Crucii cu semn în grindă. Apoi dormeau până spre ziuă, fără a mânca, pentru că majoritatea se împărtășeau la slujba de Înviere, iar după împărtășanie nu se mănâncă imediat. Credincioșii se întorceau la biserică în zori sau dimineața, când pasca se sfințea în curtea bisericii.

În Duminica de Înviere, ziua începe cu sfințirea coșurilor, cu pască și merinde, și cu o slujbă. Apoi, în funcție de regiune, credincioșii au diferite obiceiuri.

În Bucovina, cojile ouălor de Paști și resturile de la masa de Paști se aruncă într-un râu. Apa le va purta și va da de știre și Blajinilor – copiii morți nebotezați – că a venit Paștele.

În Ardeal, pe alocuri, prima masă de Înviere se ia în cimitir – pască și ouă roșii – alături de morți, pentru ca și aceștia să primească lumină, iar noi cei vii să nu uităm trecutul. Se ciocnesc ouă cu toți cei apropiați. În prima zi, duminica, ouăle se ciocnesc „cap la cap”, a doua zi, „hușcă la hușcă”, iar în cea de-a treia zi „burtă în burtă”. La prânz se adună toată familia: bunici, părinți, copii, nepoți, mătuși, unchi, veri, nași, fini etc. și se pune o masă mare, bogată și veselă, în care se trăiește bucuria Învierii, dar și bucuria reunirii familiei. Masa pascală nu se ridică timp de trei zile.

Postul

Se spune că e bine să păstrezi tot timpul un deget în barba lui Dumnezeu. Anul, în sens spiritual, este un pelerinaj, un drum inițiat, un drum de trecere care ne pregătește pentru întâlnirea cu Sfânta Treime: Cu Dumnezeu – Tatăl, de Crăciun, Cu Dumnezeu – Fiul, de Paște, Cu Sfântul Duh, de Rusalii.

Sărbătorile religioase sunt precedate de o pregătire numită Post. Între posturi, omul mănâncă de vârstă, de fruct, de harț.

În sărbătoare și post, sufletul se umple cu lumina comuniunii, cu Divinitatea, cu Spiritualitatea, cu Absolutul, căci în spațiul magic al sărbătorii, Divinul coboară în lume și sufletele presimt adierea aripilor Sfântului Duh, Omul trăiește sentimentul adevăratei densități, căci Sărbătoarea și Postul îl aduc pe om la maximul umanității sale în mijlocul celor ce sărbătoresc.

Sărbătoarea nu se ține oriunde, ci într-un loc bun și curat. Spațiul sărbătorii se pregătește. A pregăti locul înseamnă a curăța și împodobi. După curățenia propriu-zisă (îndepărtarea gunoierului) se curăță spiritual (tămâie, apă sfințită, sfințire) și se cheamă preotul. Pentru sărbătoare, omul se primenește. A te primeni nu înseamnă numai a te curăța fizic. Ne spălăm des și folosim o mulțime de produse cosmetice. Mirosim bine pe dinafară, dar sufletul ne duhnește a egoism, invidie, lăcomie, orgoliu etc. Să ne curățăm, desigur, cu apă pe dinafară, să ne curățăm trupul cu post, dar mai ales să ne curățăm sufletul cu post, rugăciune, slujbe, trăire a lui Hristos. Cel ce intră în sărbătoare și în post cu minciuna, se va lupta cu minciuna; cel ce intră cu hoția, va lupta cu hoția, invidiosul cu invidia, leneșul cu lenea. Cel ce-și dezbracă voia și se lasă în voia Domnului iese întărit din post.

Simboluri Pascale

Oul – Simbolic, oul a fost mereu asociat cu renașterea, cu începuturile, apoi cu Învierea Domnului. Obiceiul vopsirii ouălor și oferirii lor ca simbol al fecundității și al ciclului vieții este precreștin și doar a fost preluat de creștini. Se știe că, cel puțin la începuturile tradiției vopsirii ouălor de Paște, se folosea exclusiv culoarea roșie pentru a colora ouăle, care apoi erau așezate într-un coș și duse la biserică pentru sfințirea lor. Culoarea roșie se spune că ar trimite la sângele, viața și jertfa făcută de Hristos pe Cruce.

Mai târziu apar ouăle încondeiate cu teme și motive diverse, rezultat direct al dorinței gospodinelor de a contribui cu ceva frumos și semnificativ la tradițiile de Paște.

În folclorul creștin s-au păstrat mai multe legende privind motivul pentru care ouăle de Paște se vopsesc în roșu. Cea mai vehiculată povestește că Maica Domnului a pus un coș cu ouă la picioarele Crucii pe care era răstignit Iisus – ouăle din coș s-au înroșit datorită sângelui care a picurat din rănilor Mântuitorului. Iisus, văzând ouăle roșii ar fi spus: „De acum înainte să faceți și voi ouă roșii și împetrișate într-o aducere aminte de răstignirea mea.”

Mielul – Simbolizează inocența, blândețea și puritatea. Cel pe care Sfântul Ioan l-a numit Mielul întruchiează manifestarea puterii primăverii, triumful înnoirii, victoria ciclică a vieții asupra morții. Mielul sau oaia întruchiează

animalul de sacrificiu, credinciosul ca membru al turmei lui Dumnezeu, pe Hristos care s-a sacrificat pentru mântuirea oamenilor, biruind răul, ideea de sacrificiu, ideea că fără moarte și sacrificiu nu există Înviere, și mielul apocaliptic care apare în centrul Ierusalimului ceresc.

Salcia – De Florii se duc la Biserică ramuri de salcie. La iudei, palmierul (finical, cum e numit în Biblie) simbolizează supunere în fața lui Dumnezeu și este simbol al lui Dumnezeu Însuși. În creștinism, palmierul simbolizează dreptatea, Învierea, intrarea lui Hristos în Ierusalim și pelerinajul pe Pământ Sfânt. În Europa, palmierul a fost înlocuit cu salcia. Salcia plângătoare este pusă în legătură cu tristețea și moartea. Ea este însă simbolul Legii Divine a nemuririi sufletului. Dacă luăm o ramură de salcie și o înfigem în pământ, ea generează rădăcini și un nou arbore. Moare și învie. Este Pomul Vieții.

Lumânarea aprinsă – Este simbolul luminii în toate culturile. În creștinism, lumânarea aprinsă, în noaptea Învierii, simbolizează Lumina Divină a lui Hristos, Învierea, credința, șansa fiecăruia de a se înălța. Arzând și luminând, ea simbolizează o viață dedicată iubirii unice; topindu-se în tăcere, simbolizează sacrificiul.

Pasca creștinilor – Este ca o pâine rotundă, gustoasă, semnificând promisiunea Învierii trupurilor și a vieții veșnice. Dulceața aluatului sugerează împlinirea sufletească ce urmează strădaniei din post. Pasca este dusă obligatoriu la Biserică, pentru a fi sfințită. Prin stropire cu vin, pasca devine ritualic o reprezentare a jertfei Mântuitorului. Pasca este împodobită cu o cruce, incluzând astfel toată simbolistica Crucifixului, iar pe margine sunt două fâșii de cocă răsucite, întruchipând coroana de spini a lui Hristos.

Peștele – Este simbolul apei, vieții, fecundității și înțelepciunii. Este unul dintre cele mai timpurii simboluri creștine, Iisus numindu-i pe Apostoli pescari de oameni și hrănind mulțimile cu doar doi pești și cinci pâini. Pe lângă unirea cu Hristos, peștele simbolizează botezul cu apă, viața și hrana spirituală.

Crucea / Crucifixul – O veche ghicitoare întreabă: „Care este pomul cu rădăcinile în iad, cu vârful la Tronul lui Dumnezeu, între ramurile sale cuprinzând lumea?” Este Crucea. Iar semnificațiile și simbolistica crucii nu mai trebuie amintite, fiind bine cunoscute.

Coșul sfințit de Paște

Sărbătoarea Învierii Domnului este, prin excelență, sărbătoarea când ne adunăm cu cei dragi, pentru a ne împărtăși iubirea față de Iisus, și de ceilalți. Români fiind, este și un prilej de răsfăț culinar, după o lungă perioadă de Post. Înainte de slujbă, când se vine la înviere, sau în dimineața de duminică, în funcție de zona geografică, țărani români aduc la biserică Pasca spre Sfințire – Pasca simbolizează Împărtășirea. În coș se pune un șervet frumos, anume țesut sau cusut pentru coșul de mers la biserică. Șervetul adesea acoperă fundul coșului, dar și pasca și merindele aduse spre sfințire. Coșurile se pun fie pe o masă, fie se face o cărare de la poarta bisericii până la ușa acesteia, iar preotul trece pe această cărare, mărginită de coșuri și gospodine și sfințește merindele.

Pasca nesfințită ar fi o pâine sau un cozonac oarecare. În unele zone se păstrează și tradiția sfințirii grâului de făină, a făinii și a vasului în care se coace pasca, ori a coșului în care se așază pasca.

Românii pun sub pască, pentru a fi sfințite, diverse alimente: ouă roșii, miel, brânză, unt, sare, făină, usturoi, busuioc, flori, tămâie, lumânări.

În zonele de pe lângă Dunăre, de exemplu, în coșul de Paște, sub pasca anume coaptă pentru biserică, se pune șuncă, brânză, nelipsite ouă roșii, pește afumat, prăjituri, busuioc, flori, lumânări și un ban de argint.

Foarte rar se pune carne sau, mai bine zis, carnea nu este un element important al coșului de Paște, ceea ce subliniază păstrarea până astăzi a înțelegerii acestei sărbători a vieții, ce își răsfrânge lumina și asupra animalelor.

Dintre merindele din coșul de paște, se lasă ceva pentru biserică (în unele zone, gospodinele mai bogate fac un coș special), adică pentru preot și ajutoarele acestuia, și de asemenea se dă musai de pomană ceva, fie celor săraci, fie cunoscuților, vecinilor... considerându-se că nu se cuvine să mănânci singur bunătățile de Paști și că împărtășirea bucatelor este în spiritul iubirii de aproape propovăduită de Hristos, fiind o împărtășire.

După „Paștele la români” din Colecția Gastronomică

Teodora SPÂNU

Faceți loc teatrului !

27 martie, 1961 - Viena... atunci și acolo a fost inițiată Ziua Mondială a Teatrului...

27 martie, 1962 - primul mesaj cu parfum de sărbătoare, de dragoste și neuitare față de teatru venea de la Jean Cocteau.

Sunt 60 de ani de când, în fiecare primăvară, are loc o Zi Mondială a Teatrului. O zi, adică 24 de ore... o luăm dintr-un capăt în celălalt al lumii, cu ochii pe Sofocle, Pirandello, Eschil, Goldoni, Ibsen, Strindberg, Cehov, Molière... c-așa e teatrul, sfidează timpul și spațiul - piesele contemporane își trag seva din secolele trecute, iar piesele clasice sunt reinventate în fiecare zi, undeva...

Teatrul există prin oamenii săi - cei care îl scriu, îl traduc, îl luminează, îl îmbracă, îl decorează, îl interpretează, îl fac sau merg la el să-l vadă și să-l aplaude. Teatrul suntem noi toți și aparținem, astfel, întregii lumi! Probabil că aceasta este adevărata "prietenie între țări și popoare" (țineți minte sintagma, nu?) - filipinezi, jucând pe Cehov, ruși, jucând pe Colodi, americani, jucând pe Lorca... asta da, globalizare!

De atunci, din 1962, în fiecare an, o personalitate recunoscută la nivel internațional este invitată să comunice reflecțiile sale asupra uneia dintre cele mai vechi forme artistice - teatrul...

27 martie, 2020... fragment din mesajul lui Ion Caramitru, Președinte al UNITER: *"Speranțe zero, așteptări înspăimântate, calcule inutile. [...] Iar Teatrul s-a închis și publicul s-a dispersat... noi nici măcar nu putem pretinde*

că știm a face și altceva mai constructiv, decât a fi pe scenă, drapați în personaje etalon. [...] Veniți la teatru când va trece totul, când ne vom însănătoși cu toții, veniți ca niște copii..."

27 martie, 2021... Urâtă treabă, e ziua ta și nu ai (din nou!) cu cine să o petreci pentru că nu te lasă... Mi se pare că ești tare trist, ca și noi, de altfel... Ion Caramitru zice că *"sincopale"* apărute de-a lungul istoriei nu au îngenușat, ci au întărit Teatrul și *"i-au dat motive în plus de a supraviețui"*. Habar nu am dacă asta te consolează. Pe noi, nu, dar știi și tu cum e... nu înceta să sper! Și tot el spune: *"Prizonier al conjuncturii, Teatrul evadează de sub escortă și găsește libertatea în respectul față de cuvânt și dragostea față de public. (...) Intrați pe scena goală și deschideți cușca de sufleur. Textul e acolo. Șoapta e în așteptare. Discursul incendiar. Mai lipsește un amnar și voința de a pune capăt nepăsării. Teatrul oferă lecții de dicțiune, de atitudine, de respect față de rostire, de civilizație. În fapt, ceea ce încerc să spun aici este un apel la calm, la studiu, la răbdare. Aveți încredere în noi, oamenii de teatru care, alături de un public credincios, asigurăm permanența unei insule a libertății, a unui altar laic al cunoașterii de sine"*.

Am citit undeva că demult, tare demult, un bătrân regizor tehnic, de modă veche, spunea, înainte de ridicarea cortinei, în culise: „Faceți loc teatrului!”

La mulți ani TEATRULUI și tuturor celor care îl iubesc și-l prețuiesc!

Gheorghe Voiculescu - 101 ani

Claudia COMĂNESCU

La inițiativa domnului Președinte Nicolaie Mihai, o delegație a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, împreună cu Directorul Cercului Militar Bârlad, M.m.pr. Ursu Eduard Lucian, s-au deplasat la locuința domnului Colonel (rtg) Gheorghe Voiculescu - veteran de război - spre a-l felicita pentru cei 101 ani împliniți. Oaspeții au fost întâmpinați cu bucurie și emoție.

Colonelul (rtg) Gheorghe Voiculescu a împlinit 101 de ani pe 14 aprilie, iar de mai bine de 17 ani este membru al Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad.

În semn de prețuire și recunoștință, din partea Asociației noastre i-au fost oferite un tort, o diplomă aniversară, un buchet de flori, ultimul număr al revistei „Viața Noastră” și un ajutor nerambursabil în valoare de 100 de lei. I s-a cântat „La mulți ani”, s-a desfăcut șampanie și s-au ciocnit pahare în cinstea eroului nostru, bucurându-i sufletul.

Este unul dintre supraviețuitorii celei mai sângeroase bătălii din istoria României - Cotul Donului, Stalingrad (1942-1943) unde, din peste 1.000 de soldați români, au rămas în viață doar 300! A plecat pe front cu Regimentul

12 Dorobanți Bârlad și a luptat la Cotul Donului alături de nemți, italieni și unguri împotriva Armatei Roșii.

Gheorghe Voiculescu s-a născut pe 14 aprilie 1920 în comuna Cârja, pe malul Prutului. Tatăl său a fost prizonier în Primul Război Mondial, la nemți. Erau 9 frați la părinți și trei dintre ei au făcut războiul. Trei ani a luptat în prima linie a războiului și alți aproape patru ani a stat închis în lagărul de la Novokramatorsky, situat aproape de Marea Azov.

A fost rănit în lupte și și-a îngropat mulți camarazi. A fost felicitat pentru vitejie de mareșalul Antonescu. După război, Gheorghe Voiculescu a muncit la o fabrică din Brașov, apoi s-a angajat la „Rulmentul” Bârlad, unde a muncit până la pensionare.

Apicultura a fost pasiunea de o viață.

Unicul său fiu s-a stins din viață în urmă cu câțiva ani. Are o singură nepoată, medic la un spital din Iași.

Gheorghe Voiculescu este un bun creștin, mergând des la Biserică. Smerit, afirmă că „doar Dumnezeu poate aprecia dacă este sau nu un om credincios”.

Noi ne rugăm Bunului Dumnezeu pentru sănătatea dumnealui și-i dorim ani binecuvântați și pace sufletească!

Vasile FÎNARU

Alexandru Ioan Cuza - 201 ani de la naștere

*„De astăzi, voi sunteți stăpâni pe
brațele voastre, voi aveți o patrie de
iubit și de apărât.”*

Alexandru Ioan Cuza

Domnitorul Alexandru Ioan Cuza s-a născut la 20 martie 1820 la Bârlad. Au fost și încă mai sunt controverse legate de locul nașterii lui Al. I. Cuza: Bârlad, Galați sau Huși. Bârladul este adevăratul loc de naștere a domnitorului, mărturie stau documentele existente care nu pot fi contestate: Diploma de Bacalaureat, actul de deces și nu numai.

Diploma de Bacalaureat, emisă de Universitatea din Paris, precizează locul nașterii lui Al. I. Cuza la Bârlad, nu avea niciun interes Cuza să declare un alt oraș decât cel real.

Este adevărat că tatăl lui Cuza a avut moșie la Bărboși în apropierea Hușilor, fiind în același timp și ispravnic la Fălciu și locuia în Huși, fapt pentru care unii dintre istorici susțin că Al. I. Cuza s-a născut la Bărboși de Huși.

Istoricii din Galați susțin că domnitorul Al. I. Cuza s-a născut la Barboși de Galați. Într-adevăr, legat în tinerețe de Galați, până la domnie, unde a trăit și îndeplinit exemplar funcții înalte, pârcaș, președinte al Judecătoriei ținutului unde și-a înmormântat mama, Sulatana Cuza, în 1865 (în curtea bisericii Voivodenia).

Un alt document care dovedește, fără nici o îndoială, credem noi, nașterea marelui domnitor la Bârlad, e un document de o mare importanță care face lumină completă asupra nașterii lui Cuza. E vorba de „Pașaportul lui Cuza de la Viena”, completat de însuși domnitorul. Fișa este datată 5 decembrie 1867, e completată și semnată de Cuza la trecerea prin Austria. În fișa respectivă era specificat numele și prenumele, vârsta, religia, locul nașterii, țara și membrii familiei. Este consemnat: Prințul Al. I. Cuza, mare proprietar, 48 de ani, religie greco-ortodox, locul nașterii Bârlad, Moldova, și prințesa Elena cu doi copii.

Un alt document de mare importanță este actul de deces. Decesul lui Al. I. Cuza a fost înregistrat la 15 mai 1873 la Starea civilă a Primăriei din Heidelberg de către medicul său, chirurgul Gustav Dobelmann. În documentul menționat se precizează că domnitorul este născut la București.

Dându-și seama de greșeala făcută de medic privind locul nașterii lui Cuza, Doamna Elena Cuza a reușit să intervină pe lângă autoritățile germane din cadrul Primăriei și să obțină rectificarea necesară, în loc de București a scris Bârlad.

Că Al. I. Cuza s-a născut în Bârlad și nu în altă parte o spun și marii noștri istorici: Constantin C. Giurescu, Dan

Berindei, Gh. Platon, Dumitru Ivănescu. Cercetătorul Vasile Palade spunea: „Grație acestor documente și în primul rând profesorului Constantin C. Giurescu, astăzi se cunoaște cu precizie că domnul Alexandru Ioan Cuza este fiu al Bârladului”.

Secularizarea averilor mănăstirești și împrăștierea țăranilor, desființarea clăcii, adaptarea legii electorale, au fost măsuri energice și curajoase, care au contribuit la progresul țării și au dus România spre civilizație europeană, dar au și deranjat pe marii proprietari și pe conservatorii care nu doreau schimbarea. Pentru îndeplinirea tuturor acestor reforme și măsuri a fost nevoie de o activitate autoritară din partea Domnitorului și de un ritm accelerat de punere în aplicare.

Dar forțe ostile din interior și din exterior uneltesc și pregătesc abdicarea Domnului, fapt ce va avea loc în noaptea de 10/11 februarie 1866. Cu ajutorul generalului N. Haralambie, comandantul Garnizoanei București, ajutați de comandantul Gărzii Palatului, maiorul D. Lecca, complotiștii pătrund în Palatul Domnesc impunându-i Domnitorului să semneze Actul de abdicare. În acele momente, dovedind încă o dată demnitate, Cuza, în prezența Locotenentei domnești și a Guvernului, rostește urarea: „Să dea Dumnezeu să meargă țării mai bine fără mine, decât cu mine! Să Trăiască România!”.

Revoltat de acest act ingrât, poetul Mihai Eminescu va scrie: „Vor trece anii și nu va exista român căruia să nu-i crape obrazul de rușine, de câte ori va răsfoi istoria neamului său la pagina 11 februarie... Căci 11 februarie este un act de lașitate și ceea ce nici unui popor din lume n-a scuzat vreodată lașitatea”.

Al. I. Cuza a peregrinat prin Austria, Italia, Germania, stabilindu-se la Heidelberg (Germania), locul unde, după șapte ani s-a stins din viață, la 15 mai 1873. Este adus în țară la Ruginoasa – lași și înmormântat în prezența a mii de țărani veniți din toate colțurile țării, dar și a marilor săi prieteni: M. Kogălniceanu, C. Negri, P. Poni și alți prieteni.

În cuvântul omagial rostit la înmormântarea domnului, Mihail Kogălniceanu spunea: „Nu greșelile lui l-au răsturnat, ci faptele cele mari... Ele sunt nepieritoare... Veșnica lui amintire nu se va stinge din inimile noastre și ale fiilor noștri; și cât va avea țara aceasta o istorie... cea mai frumoasă pagină va fi aceea a lui Alexandru Ioan Cuza”.

BĂRBAȚI TUTOVENI ÎN RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ (1877-1878)

Adriana RÎPAN

Când spunem eroi ai Războiului de Independență, în primul rând ne gândim la asaltarea redutelor otomane de către maiorul George Șonțu sau de către căpitanul Valter Mărăcineanu, la capturarea unui steag otoman de către soldatul Grigore Ioan sau de către soldatul Vasile Mohor, ne gândim la capitularea mușirului Osman pașa în fața colonelului (bârlădean) Mihail Christodulo Cerchez... sau ne gândim la Peneș Curcanul al bardului din Mircești...

Dacă însă prin eroism înțelegem nu numai supremul sacrificiu pe câmpul de luptă, asaltarea unor puternice redute sau vijelioase șarje de cavalerie, ci și marșuri extenuante, amenajarea, sub focul inamicului, a unor dificile lucrări genistice, zile și săptămâni întregi de stat în ploaie, în vânt, în frig și noroi, marșuri prin zăpadă și viscol sau pe ger de minus 25 de grade, zile lungi caracterizate prin tot soiul de privațiuni, se poate afirma că poporul român a trimis pe câmpurile de luptă din Bulgaria zeci de mii de eroi, zeci de mii de oameni care în timpul războiului de independență au fost bărbați la datorie. Independența noastră națională a fost rezultatul unui act de eroism colectiv al întregului popor român și în primul rând al miilor de ostași români care au trecut Dunărea.

Printre zecile de mii de eroi ai războiului de independență se înscriu și numeroși fii ai Bârladului și ai fostului județ Tutova. Din consultarea documentelor rezultă că tutovenii (inclusiv bârlădenii) au participat la război în diferite unități militare: regimentele 2 și 7 infanterie de linie, 5 și 6 călărași, 2 și 4 artilerie, 10, 12 și 14 dorobanți, 2 roșiori... Masiv însă au fost încadrați în Regimentul 12 dorobanți și în Regimentul 6 călărași. Peste 400 de tineri tutoveni, majoritatea țărani, au luptat în război în cadrul Batalionului 1 Tutova din Regimentul 12 dorobanți cu garnizoana în Bârlad; aproximativ 100 călărași și 20 de oameni de jos au trecut Dunărea în escadronul Tutova al Regimentului 6 călărași.

Regimentul 12 dorobanți a participat la:

- operațiunea strategică de acoperire a liniei Dunării (în zona Giurgiu, apoi în Oltenia);
- trecerea Dunării și protejarea construcției podului de Siliștioara - Măgura;
- fac parte din Detașamentul Slăniceanu (dintre Vidin și Isker);
- participă la luptele prilejuite de încercarea lui Osman Pașa de a ieși din Plevna - la 28 noiembrie (două campanii conduse de căpitanul Constantin Lupașcu și locotenent Xenofon Diamandescu ocupă creasta Bucovului);
- participă la marșul strategic spre vest și la asediul Vidinului;
- participă la noua dislocare a armatei române în Oltenia și N.V. Munteniei care are loc în primăvara lui 1878, dislocare determinată de agravarea relațiilor cu Rusia în urma refuzului României de a ceda sudul Basarabiei.

În număr mare, aproximativ 120, tutovenii au participat la război în cadrul Regimentului 6 călărași. Acest regiment de cavalerie număra în timpul războiului de independență 480 de

oameni, având patru escadroane recrutate din județele Putna, Râmnicu Sărat, Tecuci și Tutova. Încadrat în Brigada de infanterie Formac, Regimentul 6 participă la acțiunea strategică de acoperire a liniei Dunării, după care, la 12 august, trece Dunărea. În septembrie și octombrie 1877 Brigada Formac participă la marșuri, recunoașteri, ciocniri și lupte, alungând bandele de bașbuzuci care jefuiau și maltratau populația din satele bulgare, împrăștiind escadroanele de cerchezi, capturând coloanele de aprovizionare care încercau să pătrundă în Plevna asediată. În decembrie ia parte la marșul strategic de la Vidin, iar în ianuarie la asediul acestei cetăți.

Dintre bârlădenii și tutovenii care au intrat în galeria eroilor independenței, soldați, gradați sau ofițeri combatanți, precum și medici care au îngrijit răniți amintim câțiva:

- maiorul bârlădean Ion Arabu, din Reg. 14 dorobanți;
- căpitanul Dimitrie Bușilă din Poieniști, căzut la Grivița;
- colonelul Mihail Boteanu, comandant al Regimentului rus Cobardinți;
- colonelul (generalul) Mihail Christodulo Cerchez, eroul de la Plevna și Smârdan;
- soldatul Vasile Mohor, care a capturat un steag otoman;
- locotenent-colonel Ion Racoviță, comandantul Regimentului 12 dorobanți;
- medicul bârlădean Vasile Michael, care a lucrat la Spitalul militar central din Turnu Măgurele;
- medicul socialist basarabean - care a funcționat și la Puiști Nicolae Zubcu-Codreanu, care a lucrat la spitalul militar în Argeș;

Maiorul Ion Arabu - bârlădean, din cartierul Munteni - om integru; comandant al batalionului 1 Roman din Reg. 14 dorobanți. Cu Regimentul 14 ia parte la:

- dislocarea la București; - în rezeva generală a armatei;
- 30 august - batalionul 1 Roman (Arabu) face parte din coloana de atac nr.2 a Diviziei 4 care cucerește reduta Kanli-Tabia (Grivița 1);
- tradiție militară în familie - 3 fii și 4 gineri;

Colonelul Mihail Boteanu este fiul bârlădeanului Ioan Boteanu, stabilit în Rusia, consilier de stat, căsătorit cu sora unui general din Odesa (generalul Konstanda).

Mihail Boteanu a participat la Războiul Crimeii.

În 1877-1878 este comandant al Regimentului Cobardinți. Mai târziu ajunge comandant al Armatei I ruse pe frontul din Manciuria - în războiul cu Japonia.

Căpitanul Dimitrie Bușilă, din Poieniști, județul Tutova, comandă în 1877 compania 6 Târgu Ocna din Regimentul 14 dorobanți:

- - ia parte la acțiuni la Dunăre (Corabia-Nicopol);
- - după cucerirea Redutei Grivița 1, turcii organizează (în noaptea de 30 august - 1 septembrie) 4 contraatacuri. Căpitanul Moise Groza organizează un contraatac cu batalionul 2 din regimentul 14 și batalionul 2 din

Regimentul 14 și batalionul 2 din Regimentul 13 dorobanți, prilej cu care căpitanul Bușilă moare la datorie.

Colonelul Mihail Christodulo-Cerchez:

- născut la Bârlad;
- la 30 ani era colonel și comandant de regiment;
- 1876 - comandant al Corpului de observație de la Dunăre;
- 1877 - comandant al Diviziei 1, apoi al Diviziei 2 de rezervă (denumită ulterior Divizia 2 activă);
- capitularea lui Osman Pașa - Plevna;
- participă la asaltul de la Smârdan;
- moare la Iași în 1886, relativ tânăr.

Soldatul Vasile Mohor:

- născut în comuna Barcea (Plasa Bârlad, județul Tecuci, azi județul Galați);
- participă la război în escadronul Tutova din Regimentul 6 călărași;
- capturează - la 5 septembrie - un steag otoman în ciocnirea de la Kneaja.

Locotenent-colonelul Ion Racoviță - comandant al Regimentului 12 dorobanți din ian. 1877.

Sergentul Nicolae Țenescu:

- s-a născut la Bârlad - 1855;
- voluntar în armată - avansează sergent;
- ia parte la război în cadrul Regimentului 10 dorobanți;
- la atacul din 30 august asupra redutei Grivița 2 este grav rănit;
- după război ajunge căpitan.

Medicul Vasile Michael:

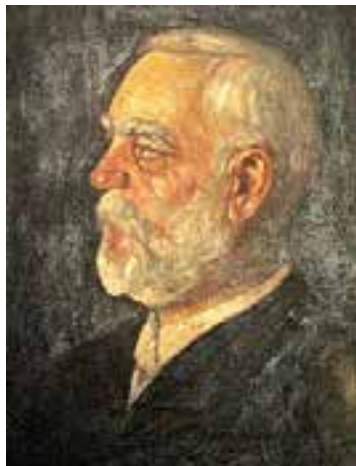
- originar din Bârlad;
- medic la Spitalul militar central din Turnu Măgurele, secția a II-a chirurgicală condusă de doctorul german Hahn;
- a ținut un registru cu soldații români răniți;
- 1906 - fiind inspector al serviciului sanitar a publicat broșura „Opagină sanitară a Războiului de independență”.

Medicul Nicolae Zubcu-Codreanu:

- socialist român basarabean;
- medic de plasă la Puiesti;
- luptător pentru dezvoltarea conștiinței naționale. După cum arată Zamfir Arbure-Ralli, trăind însă la București, și apoi în județul Tutova, N.Codreanu nici un moment nu uita pe nenorociții săi frați din Basarabia; cu fiecare transport de cărți revoluționare în limba rusă, polonă și ruseană, el expedia la Chișinău și cărți românești zeci de exemplare de Răzvan Vodă al lui Hasdeu, operele lui Alecsandri, Bolintineanu, Bălcescu, aritmetice, cărți de citire pentru școlari, geografii, evanghelii românești, letopisețele lui M.Kogălniceanu, cumpărate cu banii săi, le trecea de se răspândeau în Basarabia... - Zubcu-Codreanu nu cere să plece pe front și nici nu trece în sudul Dunării;
- lucrează la spitale ale Crucii Roșii în județul Argeș;
- moare la 31 decembrie 1878 - nu împlinise nici măcar 30 de ani.

Profesorul Stroe-Belloescu:

- donează pentru armată 300 lei;
- comandant de batalion în garda națională.

Stroe Belloescu

Concluzii

Am evocat numai câțiva din bărlădenii și tutovenii ale căror nume se leagă de istoria războiului de independență. Considerăm însă că sunt adevărați eroi, bărbați la datorie, toți cei aproximativ 1000 de combatanți plecați din lunca Bârladului și din colinele Tutovei. Sunt eroi pentru că au plecat din câmp, de-acasă, de la plug când goarna a sunat mobilizarea (în aprilie 1877) și s-au întors la vetrele lor și familiile lor abia în august 1878, după ce trupele rusești care urmau să ocupe Bucureștiul au plecat din țară; sunt eroi pentru că au făcut extenuante marșuri pe călduri caniculare sau pe geruri de minus 25 de grade; sunt eroi pentru că au suferit de multe ori de foame ori de sete, au stat uneori până la genunchi în noroi și apă (cum nota prințul Carol), în frig, ploaie și viscol; sunt eroi pentru că au participat la ciocniri de cavalerie sau la asalturi asupra fortificațiilor otomane înfruntând ploaia de gloanțe trimisă de inamic; sunt eroi pentru că și lor li se datorează independența. Sunt eroi pentru că au continuat să rămână oameni cu toate greutățile și privațiunile provocate de război, au protejat populația bulgară împotriva bandelor de bașbuzuci care jefuiau și maltratau locuitorii sau violau femeile și fetele; i-au tratat cu blândețe pe ostașii turci învinși sau răniți luați prizonieri (de la Osman Pașa până la ultimul soldat), chiar dacă turcii îi agățau cu cângile și îi hăcuiau cu topoarele, sau cutureau câmpul de luptă pentru a masaca răniții români și ruși.

Toți cei evocați, alături de atâția care au rămas anonimi, nu sunt niște supraoameni, ci sunt oameni obișnuiți, fii ai poporului român, care în războiul din 1877 au fost bărbați la datorie. Evocarea acestor bărbați la datorie ne întărește convingerea că

*Eroi au fost, eroi sunt încă
Și-or fi în neamul românesc,
Căci ruși sunt ca din tare stâncă
Românii orișunde cresc.*

Amintiți-vă!

Într-un cadru internațional favorabil, în 1875, a izbucnit din nou „criza orientală” ce a determinat, în 1877, izbucnirea războiului ruso-turc. România și-a declarat independența de stat totală la 9-10 mai 1877, prin vocea ministrului de externe Mihail Kogălniceanu. Guvernul condus de Ion C. Brătianu a hotărât ca, în cadrul cererii de ajutor a Rusiei, armata română să sprijine forțele rusești ce operau în Bulgaria. Trupele române, sub comanda directă a prințului Carol I, au trecut Dunărea și au participat la asediul Plevnei; rezultatul a fost încercuirea armatei otomane, condusă de Osman Pașa. Acesta s-a predat colonelului bărlădean Mihail Cristodulo Cerchez la 28 nov. 1877.

Independența României, ca și independența Serbiei și a Muntenegrului, precum și unirea Dobrogei cu România, au fost recunoscute, în Tratatul de pace ruso-turc de la San Stefano (3 martie 1878). În urma insistenței Marilor Puteri, s-a ținut Congresul de Pace de la Berlin (iunie-iulie 1878), în cadrul căruia s-a recunoscut condiționat statutul pe care și-l proclamase România cu un an mai înainte.

S-a restabilit, după o lungă perioadă de dominație otomană, dreptul României asupra Dobrogei, care a fost realipită la România. Marile Puteri au impus României retrocedarea către Rusia a Sudului Basarabiei, cu județele Cahul, Bolgrad și Ismail; modificarea art. 7 al Constituției din 1866 în sensul acordării de drepturi politice și necreștinilor (erau vizați în principal evreii); despăgubirea acționarilor germani ai Societății falimentare.

prof. dr. Nicolae IONESCU

Mareșalul Constantin Prezan - 160 ani de la naștere

„A fost generalul unității naționale
și nimic mai mult.”

(Pamfil Șeicaru)

La 27 ianuarie 2021 s-au împlinit 160 de la nașterea mareșalului Constantin Prezan - personalitate remarcabilă, atrasă de meșteșugurile vasluiene. Astăzi, constatăm în cadrul societății românești o criză de modele în educație. Tinerii, în general, și o parte a populației, în special, găsesc de cuviință, din diverse motive, să considere modele demne de urmat sau de apreciat vedete din lumea spectacolelor, a vip-urilor, fără nici un merit moral și social. Îngrijorător este însă faptul că toate aceste „modele” false, au un impact grav asupra lor, cu influențe negative. Un recent sondaj asupra personalităților și evenimentelor marcante ale istoriei noastre naționale ne arată că un număr mare de subiecți cu vârste diferite, dau informații neveridice despre timpul și importanța lor în istoria României.

În spiritul acestor succinte considerații, prezentăm un general-erou din Primul Război Mondial care și-a demonstrat cu prisosință geniul militar în toate campaniile pe care le-a comandat sau organizat: mareșalul Constantin Prezan. A fost numit „omul momentelor critice”. Își doarme somnul de veci în județul Vaslui, în satul Schinetea, comuna Dumești.

Interesul istoricilor pentru Primul Război Mondial și Marea Unire de la 1918 a crescut mult în ultima vreme și o astfel de temă este interesantă în cunoașterea istoriei naționale și locale. Neutralitatea României în primii ani de război, a fost impusă de anumiți factori politici, la care se adaugă cei militari și strategici, așa încât, la adăpostul unei neimplicări armate, țara noastră trebuia să facă pregătirile necesare și să treacă la o nouă orientare a politicii sale externe.

Evident, că regele Carol I al României a jucat un rol hotărâtor în aderarea țării noastre la Tripla Alianță în anul 1883. Dar alegerea suveranului nu a fost singurul motiv în acest sens. Să nu uităm că Germania, Austro-Ungaria și Italia erau, la sfârșitul secolului al XIX-lea și la începutul secolului XX, principalii parteneri economici ai țării, investițiile Puterilor Centrale, fiind cele mai mari și mai dinamice din economia românească în petrol, căi ferate, finanțe, bănci, lemn, industria alimentară etc.

Perioada Primului Război Mondial a fost foarte grea pentru români, inclusiv pentru vasluieni care se aflau în apropierea frontului și nevoiți să găzduiască zeci de mii de refugiați. Nu insistăm aici asupra ostilităților militare,

dar menționăm faptul că oamenii politici din fruntea țării, conducătorii armatei române, generalii și ofțerii, au avut de luat decizii la limita dintre viață și moarte, cu urmări decisive pentru destinul ulterior al României.

Participarea României la Primul Război Mondial – deși a fost foarte importantă la Conferința de Pace de la Paris din anii 1919-1920, țara noastră a fost considerată la masa tratativelor un stat cu „interese limitate”.

Desăvârșirea unității naționale, prin unirea provinciilor românești aflate sub stăpânirea străină: Basarabia, Bucovina și Transilvania, înfăptuită în cursul anului 1918, a propulsat evoluția politică, economică și socială a societății românești într-un spațiu geografic destul de disputat, între cele două foste mari imperii din zonă: Imperiul Rus și Austro-Ungaria.

Pentru cunoașterea situației țării în anii Primului Război Mondial și a rolului personalităților din această perioadă am avut în atenție lucrările recente ale specialiștilor și memoriile oamenilor politici sau militari din timpul

Marii Uniri. Amintim aici pe cercetătorii: Constantin Kirițescu, Constantin Olteanu, Petre Otu, Lucian Boia, Alexandru Zub, Mircea N. Popa, Florin Constantiniu, Ion Cupșa, C. Chișer și alții.

Într-o lucrare recentă, *Cronica Militară a Județului Vaslui*, se relevă faptul că neamul nostru n-a dus niciodată lipsă de oameni mari¹, fiind, așadar, un popor norocos, care a avut propriile valori ale onoarei, cinstei, demnității, izvorâte din pământul străbun și din vremuri îndepărtate.

La evenimentele importante au participat oamenii politici, militari, strategii, regi, domnitori, dar și oameni simpli. Prezența unui mare om de arme, implicat cu toată ființa sa în primul conflict mondial, ne relevă maturizarea României ca forță armată și politică în zona fierbinte a Europei Balcanice². Avem în vedere pe mareșalul Constantin Prezan (1861-1943), unul dintre cei mai ingenioși generali români din Primul Război Mondial, care scrie prin acțiunile sale, una din cele mai frumoase pagini de istorie, alături de eroii români din această mare conflagrație mondială.

Constantin Prezan s-a născut la data de 27 ianuarie 1861 în satul Sterianul de Mijloc, comuna Butimanu, plasa Snagov, districtul Ilfov, părinții săi fiind Constantin și Alexandra Prezan³, tatăl său fiind încadrat în serviciul Jandarmeriei locale rurale⁴.

Poate de la el, viitorul general va primi o educație strictă, severă, milităroasă, care îl va ajuta mult în viață.

După terminarea primelor patru clase elementare a fost înscris la Iași în cadrul „Școlii Fiilor de Militari”, între anii 1874-1878. Fiind bun la învățătură, sergentul Contantin Prezan se înscrie la Școala de Infanterie și Cavalerie din București între anii 1878-1880, devenind sublocotenent la 19 ani, în specialitatea Geniu. Este repartizat la Regimentul 7 Linie, apoi la Regimentul 2 Geniu din București⁵.

Fiind un ofițer cu reale calități, Prezan este selectat pentru a studia în Franța, între anii 1883-1886, la Școala specială de Artilerie și Geniu din Fontainebleau (lângă Paris), obținând un concediu de trei ani din partea regelui Carol I, prin raportul nr. 7484 din 23 august 1883. Absolvă școala în august 1886 cu aprecierea „prea bine”⁶. Aici, ofițerul român leagă prietenii cu viitori oameni politici și colaboratori de nădejde: Ion I.C. Brătianu, Henri M. Berthelot și alții⁷.

A fost comandant al Cetății București (1896), al Regimentului 7 Infanterie «Racova» nr. 25-Vaslui (1901-1904), al Brigăzii 13 Infanterie-Bârlad (1904-1910), al Diviziei 10 (1910-1911), 7 Infanterie (1911-1914), al Corpului 3 Armată (1914), al Corpului 4 Armată (1915-1916), al Armatei a 4-a de Nord (15 august—9 noiembrie 1916), al Grupului de Armate General «Prezan» (noiembrie-decembrie 1916). A fost de două ori șef al Marelui Cartier General al Armatei Române (decembrie 1916 — aprilie 1918, noiembrie 1918 — aprilie 1920).

În decursul carierei, Prezan a urmat toate treptele și gradele militare posibile, de la sergent (1879) până la cea mai mare distincție de mareșal al României (1930), grad acordat de suveranul Carol al II-lea imediat după restaurație. Constantin Prezan, în decurs de 51 de ani de activitate, a comandat și a activat în diferite structuri militare din România, culminând cu cea de șef al Marelui Cartier General în două rânduri (decembrie 1916 – aprilie 1918, noiembrie 1918 – aprilie 1920).⁸ Constantin Candiano arăta calitățile deosebite ale sublocotenentului Prezan: „ofițer inteligent, caracter bun, disciplinat și serios în serviciu. Conduită, principii și ținuta prea bune, bun camarad, lucrează prea bine și cu pricepere la serviciu, studios și doritor de a adăuga cunoștințele speciale teoretice și practice”⁹. În perioada aprilie-octombrie 1918, Constantin Prezan a fost pensionat, iar în aprilie 1920 a fost trecut definitiv în rezervă, după o activitate remarcabilă și o carieră de excepție, raportată la standardele vremii.¹⁰

În 1897, Constantin Prezan a cumpărat conacul și moșia de la Schinetea de la un avocat din Iași, Alexandru Livaditi, din comuna Dumești, județul Vaslui (județul Roman din 1897). Suprafața acestei moșii era de 1.065 hectare și 3.522 metri pătrați, prețul achiziției fiind de 335.000 lei. Această proprietate va juca un rol important în viața generalului, legându-se definitiv de meleagurile vasluiene.¹¹ Începând cu anul 1901, familia Prezan se stabilește la Schinetea, colonelul Prezan fiind numit comandant al Regimentului 7 „Racova”, nr. 25, din garnizoana Vaslui. Ulterior, a fost avansat la gradul de general datorită înaltei ținute militare, preluând din primăvara anului 1904 comandamentul Brigăzii 13 Infanterie cu sediul la Bârlad.

Acțiunea energetică și modul ferm de a restabili pacea socială tulburată de răscoala țăranilor din 1907 l-au adus pe generalul Constantin Prezan în 1910 la comanda diviziilor 10 și 7 Infanterie, cu sediul la Roman. În fruntea acestei divizii, generalul Prezan în campania împotriva Bulgariei a avut o

viziune strategică rodnică în războiul din Balcani. România iese victorioasă și al doilea război balcanic se încheie cu pacea de la București din 1913. Conferința de pace a fost prezidată de primul-ministru Titu Maiorescu și țara noastră primește sudul Dobrogei cu județele Durostor și Caliacra.

Ca ofițer specialist în arma geniu, a contribuit semnificativ la realizarea lucrărilor de construcții la „Cetatea Bucureștilor”, la operațiile militare ale celui de-al doilea război balcanic (1913), la războiul de reîntregire națională (1916—1918) și la acțiunea militară a României de apărare a actului Marii Uniri (1918-1919).

În prima conflagrație mondială C. Prezan s-a dovedit a fi un general capabil, cu o orientare largă asupra câmpului de luptă, a pregătirilor necesare unor astfel de intervenții, calități materializate și probate în anii următori¹². În misiunile pe care le-a executat, în calitate de comandant de armate și de șef al Marelui Stat Major a contribuit esențial la marile victorii din vara anului 1917 de la Mărăști, Mărășești și Oituz. A fost coordonator al operațiunilor militare din anii 1918-1920 pentru apărarea Marii Uniri.

Încă din timpul vieții, firea modestă a mareșalului Prezan a fost nu de puține ori ironizată, criticată sau chiar ridiculizată de adversarii săi politici sau militari, fiind considerat de unii ca „ofițer de salon”. Sunt cunoscute și relațiile tensionate cu marele său rival, mareșalul Al. Averescu.

Ieșirea Rusiei din război în urma revoluției bolșevice a determinat ca România, rămasă singură pe frontul de răsărit, să încheie pacea temporară de la București, din mai 1918, nepromulgată de regele Ferdinand. Însă, victoriile Aliatilor în Vest face ca la 27 octombrie/9 noiembrie 1918, România să declare din nou război Puterilor Centrale, decretând cea de-a doua mobilizare. Generalul Constantin Prezan a fost numit, din nou, șef al Marelui Cartier General, având ca prim obiectiv mobilizarea comandamentelor, forțelor și mijloacelor și de constituire a dispozitivului strategic.

În următorii doi ani, Marele Cartier General a condus trei operații importante:

- eliminarea forțelor inamice de pe teritoriul Vechiului Regat;
- apărarea frontierei de est și nord-est amenințată de trupele sovietice;
- alungarea trupelor maghiare din Transilvania, Crișana și Maramureș și înfrângerea armatei Ungariei sovietice, stat succesor al Austro-Ungariei, care a continuat operațiile militare împotriva României.¹³

În paralel, Constantin Prezan a contribuit la desfășurarea negocierilor dintre România și Antanta cu privire la stabilirea „liniilor de demarcație” cu Ungaria în anii 1918-1919 și la retragerea trupelor aliate din Banat și Dobrogea.

La 20 martie 1920, în conformitate cu Înalțul Decret nr. 1162 din 18 martie 1920, Marele Cartier General a fost demobilizat, structurile sale fiind fie contopite cu structurile Marelui Stat Major, fie desființate. La aceeași dată, Generalul Constantin Prezan și-a prezentat demisia din armată, fiind pensionat a doua oară. Plecarea lui Prezan a fost mai degrabă una forțată, după cum arăta unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai săi, generalul Ion Antonescu: „Amărât și scârbit generalul și-a dat demisia, care i-a fost primită cu iuțeala cu care se primește aceea a unui rău rânduș. Ca ultimă și supremă recompensă, ministrul de război i-a trimis o minusculă și fără de valoare statueta de bronz, însoțită de o scrisoare de recunoștință din partea Armatei, aduse pe întuneric de un

locotenent sau căpitan de administrație. Maurul trebuie să plece și încă pe ușa din dos. Venise la putere rivalul său de moarte, generalul Averescu și toți tremurau de frică. Ministru de război era generalul Ion Rășcanu și secretar general, generalul Amza. O scriu ca să se știe”¹⁴.

Pentru meritele sale indiscutabile prin Înaltul Decret no. 4367 din 19 octombrie 1922, regele Ferdinand I-a numit comandant al Regimentului 7 „Racova” botezat, ulterior, în 1922, „General Prezan”, iar după 1930 „Mareșal Prezan”¹⁵. Își avea reședința la Vaslui în Palatul Mavrocordat, astăzi, Palatul Copiilor, aflat într-o degradare vizibilă în zilele noastre. Un an mai târziu, la 7 iunie 1923, Prezan era primit în rândurile membrilor de onoare ai Academiei Române, împreună cu Al. Averescu¹⁶.

În anul 1924, a fost promulgată o lege de regele Ferdinand, prin care generalul de corp de armată, adjutant în rezervă, Constantin Prezan, să poarte toată viața uniforma militară și să se bucure de drepturile și demnitățile care decurg din acest grad¹⁷.

Cea mai mare recunoaștere a meritelor sale de strateg și ofițer valoros, a fost în 1930 când proaspătul rege Carol al II-lea îi acordă demnitatea de mareșal al României, prin Decretul Lege nr. 2451, proiectul de lege fiind adoptat în Parlament în ședința din 29 iunie 1930.¹⁸

Ceremonia investirii în demnitatea de mareșal a regelui Carol al II-lea și a celor doi generali, Averescu și Prezan, a avut loc la 25 octombrie 1930, la Sighișoara. În timpul manevrelor militare de acolo, regele a elogiat activitatea militară glorioasă a celor doi generali, fiind de față și primul ministru al țării, Iuliu Maniu.¹⁹

La ceremoniile și serbările oficiale, mareșalii stăteau imediat după regenți, urmau primul-ministru și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, purtau bastonul de mareșal, aveau parte de un salut anume, plus alte drepturi potrivit Decretului-Lege din 26 noiembrie 1930²⁰.

Constantin Prezan a avut colaborări fructuoase cu personalitățile politice ale vremii: Ion I.C. Brătianu, regii Ferdinand, Carol I și Carol al II-lea, regina Maria, generalul Berthelot, Ion Antonescu, Alexandru Averescu, Nae Ionescu, Take Ionescu și alții.

Foarte bine l-a caracterizat generalul Alivra pe C. Prezan ca fiind „omul momentelor critice” deoarece în calitatea sa de șef al Marelui Cartier General, a luat decizii limită, care nu promiteau nici o altă soluție spre rezolvarea lor, cum au fost: rezistența din iarna anului 1916-1917, Campania din vara anului 1917, dezarmarea bolșevicilor de la Socola, trecerea liniei Mureșului și a Tisei, ocuparea Budapestei²¹. A avut un rol important din punct de vedere militar în făurirea Marii Uniri, a unirii Transilvaniei la Regatul Român.

Spre deosebire de Averescu, C. Prezan a fost mai puțin atras de viața politică. Astfel, la 7 octombrie 1929 a încetat din viață regentul Gheorghe Buzdugan, fapt care a generat o anumită stare de confuzie în rândul clasei politice, întrucât nu exista un statut al regenței care să prevadă procedurile de urmat într-o astfel de situație. Printre cei propuși pentru ocuparea acestui post a fost și Constantin Prezan. „Am propus pe generalul Prezan. Sângele său francez îi dădea instinctul de ordine pe care nu-l au decât în măsură mică ai noștri. Se dovedise nesimțitor la curente populare care avuseră atâta influență asupra celui alt mare general al războiului, Averescu.²² Constantin Prezan a rămas rezervat față de această propunere, nedorind să intre în mașinațiunile politice

urzite de Iuliu Maniu, care aveau în cele din urmă să impună în Regență pe Constantin Sărățeanu, „magistrat obscur, fără relief, membru la Curtea de Casație, considerat o mediocritate, care avea însă o calitate: era rudă cu Mihai Popovici. L-am auzit pe Constantin Stere profetînd „azi Iuliu Maniu a dat lovitura de moarte Regenței””. La votul din parlament, Constantin Prezan a obținut, totuși, 22 de voturi, insuficiente față de cele 445 atribuite lui Sărățeanu de către majoritatea din parlament.. După cum menționa Nicolae Iorga, „generalul nu arătase graba de a primi și, când mașina majoritară a Parlamentului l-a înălțurat, n-a dovedit prin nimic, deși se pare că se așteptase de la recunoștința națională la alt rezultat, nici cea mai mică părere de rău”²³ Mareșalul a refuzat de mai multe ori și funcția de Președinte al Consiliului de Miniștri în 1930 și 1940.

Constantin Prezan, în virtutea rolului său din Primul Război Mondial, a participat la mai multe Consilii de Coroană. Dintre acestea menționăm pe cel din 18 februarie 1918 de la Iași – având ca scop acceptarea ultimatumului cu condițiile de pace ale Puterilor Centrale, un altul a avut loc în 31 decembrie 1925, Sinaia – unde s-a stabilit decăderea din drepturile dinastice a principelui Carol, unde Prezan a susținut poziția regelui Ferdinand, arătând că „în asemenea situație Maiestatea Voastră ați făcut ca la război. V-ați despărțit de familie pentru țară. Acum nu puteți face altfel”;²⁴ Un alt Consiliu de Coroană la care a participat a fost cel din 9 aprilie 1937, București – unde s-a decis excluderea din Casa Regală a principelui Nicolae, ca urmare a căsătoriei morganatice cu Ioana Doletti.

După instaurarea dictaturii regale la începutul anului 1938, Consiliul de Coroană - care până atunci funcționase în virtutea tradiției - a fost instituționalizat. Prin Decretul-Lege pentru înființarea Consiliului de Coroană din 30 martie 1938, Consiliul de Coroană a devenit un organ de stat cu rolul de a-l sfătui pe Rege „cu titlu consultativ, asupra problemelor de stat de însemnătate excepțională”. Membrii săi erau desemnați de Rege „dintre actualii și foștii demnitari ai statului, ai bisericii, oștirii și ai Curții regale sau din personalități de vază ale Țării”. Constantin Prezan a fost desemnat consilier regal, în virtutea deținerii gradului de mareșal.

Activitatea didactică a lui Constantin Prezan se rezumă la perioada de 4 ani (1886-1890) în care a funcționat ca profesor-ajutor la disciplina „Fortificații”, în Școala Specială de Artilerie și Geniu. Modul în care a organizat și desfășurat activitățile didactice avea să fie bine apreciat de comandantul școlii, colonelul Christian Tell. De-a lungul vieții, Constantin Prezan a publicat singur sau în colaborare o serie de lucrări de artilerie și geniu apreciate de istoricii militari.

În îndelungata sa carieră a fost decorat cu diferite distincții și medalii ale statului român și ale unor state străine: „Steaua României”, clasa a V-a (1896); „Mihai Viteazul”, clasa a III-a (1916), clasa a II-a (1917), clasa I-a (1920); „Hohenzollern”, clasa a II-a; „Tacova”, în grad de comandor (1896) a Serbiei; „Sf. Ana” în grad de comandor (1896) a Rusiei; „Coroana Regală”, clasa a II-a (1897) a Germaniei; „Alexandru”, în grad de comandor (1897) a Bulgariei. În data de 12 februarie 1937 regele Carol al II-lea i-a conferit mareșalului Constantin Prezan colanul Ordinului „Carol I”, una dintre cele mai înalte decorații ale statului român, mai precizează sursa citată anterior.

Trecerea la cele veșnice în 1943 a soției sale, Olga Prezan, l-a marcat profund. Peste câteva luni, mareșalul Prezan s-a stins și el din viață la 27 august. A fost înmormântat cu funeralii de stat și militare. La ceremonia funerară din 30 august, în

vremuri de război au participat Regele Mihai, mareșalul Ion Antonescu și Patriarhul Nicodim, rectorii universităților din București (Horia Hulubei) și Iași (Mihai David).

După moarte, mult timp, a fost trecut în uitare, de vină fiind anii celui de-al doilea războiului mondial, după care regimul comunist l-a sfidat, aproape total în lucrările militare sau de istorice, ca și pe mareșalul Ion Antonescu.

Nu este mai puțin adevărat că la acest „tratament” au contribuit și organele de presă ale vremii, care relevau îndeosebi, doar aspectele negative ale diferitelor personalități istorice. Dar Prezan a lăsat ca faptele să vorbească în locul său. De altfel, lui nici nu-i plăcea să vorbească prea mult.

De câțiva ani buni la Schinetea, unde este înmormântat mareșalul Prezan și soția sa Olga (Elena), Muzeul Județean Vaslui, a organizat în ziua de 27 august a fiecărui an, diferite manifestări cu ocazia trecerii la cele veșnice a mareșalului, sub genericul „Onor la mareșal”.

Așadar, C. Prezan a fost un model de conduită militară, fiind unul dintre cei mai importanți generali din istoria noastră națională. Aflat în prejma familiei regale, cu o conduită ireproșabilă, o stăpânire de sine și o carieră impresionantă, mareșalul Prezan a știut să gestioneze cu o înțelepciune profundă marile evenimente militare la care a contribuit și pe care le-a comandat.

Campania militară din vara și toamna anului 1916 de pe frontul transilvan, urmată de refacerea armatei române în Moldova, în iarna anului 1916-1917, campaniile din vara anului 1917, din toamna anului 1918, vara anului 1919 din Transilvania și făurirea României Mari la finele anului 1918, au fost evenimentele, în care generalul a fost profund implicat și vor rămâne pilde pentru urmașii noștri.

Pamfil Șeicaru îl caracteriza frumos în ziarul „Curentul”, din 1943, spunând despre Prezan că era un „ofițer de rară eleganță morală, un aristocrat cu gestul stăpânit, în liniștea prin care întâmpina adversitățile. Mareșalul Prezan nu avea elocvență care să te fascineze, dar atitudinea sa radia în jurul lui autoritate și încredere. Știa să-și descopere colaboratori, cărora le menaja susceptibilitățile, le dădea o cât mai mare inițiativă, le garanta independența de spirit. Va rămâne amintirea militarului sobru, de o discretă autoritate, de o eleganță morală nedeazămințită”. Tocmai aceste calități l-au adus la locul și momentul potrivit, de fiecare dată, generalul Prezan făcându-și datoria cum știa el mai bine..

Făcând o „radiografie” a acestei personalități constatăm că în Primul Război Mondial, România a avut de suportat mari „cumpene naționale”, fiind amenințată nu numai cu ocupația teritoriului, ci și cu dispariția ființei statale. Misiunea de a salva poporul, statul, armata și demnitatea românilor, a revenit unor oameni care vor rămâne în amintirea și admirația generațiilor viitoare. Printre ei, se numără și mareșalul C. Prezan, vasluienii fiind mândri că acesta este prin „adopție” o personalitate a acestor meleaguri, care a ales să se stabilească pe plaiurile moldave. Ion I. C. Brătianu îi făcea o descriere simplă, dar elocventă: „Prezan nu-și voia prestigiul militar transformat în momeală electorală, nu-și vedea rostul în combinațiile de partid.”²⁵

Abia după 1989 personalitatea mareșalului C. Prezan a fost pusă în valoare. În Capitală, un bulevard și în mai multe orașe din țară sunt străzi, inclusiv în Vaslui care îi poartă numele. I, s-au ridicat busturi în Alba Iulia, Cluj-Napoca, Iași și Mărășești. De asemenea, unități militare din Brăila și Cluj îi poartă numele. Mai mulți ani Muzeul Județean Vaslui, a

organizat de în ziua de 27 august diferite manifestări cu ocazia trecerii la cele veșnice a mareșalului, sub genericul, „Onor la mareșal”. Locuitorii meleagurilor vasluiene îi poartă și astăzi o pioasă amintire prin faptul că lui i se datorează construcția căii ferate Buhăiești-Băcești (construit în 1917) și cea a tronsonului Băcești-Roman construit în 1921, precum și redeschiderea Schitului Mălinești (la insistențele soției sale Olga) în 1927, pe care l-a înzestrat cu o parte din moșia sa, schitul fiind până atunci căzut în ruină în urma promulgării legii secularizării averilor mănăstirești. De asemenea, Gara din Băcești îi poartă numele.

Așadar, această personalitate emblematică pentru războiul de întregire națională și pentru vasluieni se impune ca un model pentru tinerii de azi, aflați în criză de ideal.

Bibliografie selectivă:

- N. Apostu, D. Miller (coord.), *Mareșalii României*, București, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 1999;
- C. Chiper și colab., *Omagiul eroilor județului Vaslui*, Bârlad, Editura Sfera, 2016.
- G. A. Dabija, *Armata română în războiul mondial (1916-1918)*, vol. II, București, Editura I. G. Hertz, 1937;
- Petre Otu, *Mareșalul Constantin Prezan. Vocația datoriei*, București, Editura Militară, 2008;
- Mircea N. Popa, *Primul Război Mondial 1914-1918*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.

Note:

1. Constantin Chiper, *Cronica Militară a Județului Vaslui*, Iași, Editura Pim, 2012, p. 6.
2. Gheorghe Zbucnea, *România și războaiele balcanice 1912-1913. Pagini de istorie sud-est europeană*, București, Editura Albatros, 1999, p.14.
3. Petre Otu, *Mareșalul Constantin Prezan. Vocația datoriei*, București Editura Militară, 2008, p.15.
4. Liviu Mărghită, Ioan Mancaș, *Academicieni ai județului Vaslui*, Arad, Editura Ramira, 2012, p.39.
5. *Ibidem*.
6. Petre Otu, *op. cit.*, p.17.
7. *Ibidem*, p.18.
8. N. Apostu, D. Miller (coord), *Mareșalii României*, București, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 1999, p. 9.
9. Petre Otu, *op. cit.*, p.16.
10. M. Apostu, D. Miller (coord.), *op. cit.*, p.8.
11. Viorica Cristea, *Mareșalul Constantin Prezan și moșia Schinetea*, în „Muzeul Național”, nr. 9/1997, pp. 66-69.
12. Dumitru Preda, *Constantin Prezan, primul mareșal al României*, București, în „Revista de Istorie Militară”, nr. 5-6/1997, pp. 66-69.
13. *Ibidem*,
14. Ion Antonescu, *Citiți, judecați, cutremurați-vă*, Editura Tinerama, București, 1991, pp 11-17
15. *Ibidem*, p.339
16. Radu Săcărea, *Armata I, momente de glorie și onoare (III)*, în „Curierul Armatei”, nr.3 (306), 16 februarie 2011, p. 339.
17. Petre Otu, *op. cit.*, p. 340.
18. *Ibidem*, p. 343.
19. *Ibidem*.
20. *Ibidem*, p. 344.
21. Radu Săcărea, *op.cit.*, p. 6.
22. Nicolae Iorga, *Doi ani de restaurație*, Tiparul „Datina Românească”, Vălenii de Munte, 1932.
23. *Ibidem*,
24. Elie Miron Cristea, *Însemnări personale*, 1895-1935, p.56.
25. *Ibidem*,

103 ANI DE LA UNIREA BASARABIEI CU ROMÂNIA

col. (rtr.) **Constantin CHIPER**

ISTORICUL BASARABIEI

Așezat la confluența intereselor unor mari imperii, călcat timp de un mileniu de năvălitorii barbari dinspre est și nord, apoi 500 de ani de imperiile vecine, poporul român s-a organizat la sfârșitul secolului al XIV-lea în trei principate. Astfel a reușit să reziste tuturor acestor vicisitudini și, în epoca modernă, sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza, să alcătuiască un stat unic și independent (1859-1866). Treptat, cel mai mare pericol pentru integritatea și independența poporului român a venit de la răsărit. Rusia țaristă, cu o consecvență fără egal, utilizând războiul, teroarea, crima și înșelăciunea, a înaintat spre vest și sud.

Moldova și Țara Românească s-au aflat în mare primejdie după 1654, când Rusia s-a unit cu Ucraina. La începutul secolului al XIX-lea primejdia rusească a devenit și mai amenințătoare. Mai întâi Moldova, apoi și Țara Românească au intrat în planurile de cucerire ale imperiului țarist, care respectau testamentul unuia dintre cei mai mari vizionari, oameni de stat ai secolului al XVIII-lea, țarul Petru I, denumit de ruși „Petru cel Mare”. El a vizat pentru sine și pentru generațiile următoare cucerirea Europei, extinderea spre sud și spre vest a imensei sale moșteniri, cucerirea Constantinopolului și a strâmtorilor Bosfor și Dardanele, dar și a țărilor române, care erau o piedică în calea planurilor sale.

Basarabia este o regiune istorică situată între râurile Prut și Nistru, parte a statului feudal românesc Moldova, constituit în anul 1359 sub domnia voievodului maramureșean Bogdan I (1359-1365). Voievodul Bogdan I a respins repetatele încercări ale regelui Ungariei de a-și restaura supremația asupra Principatului Moldova, pe care a stăpânit-o în anii 1352-1359, prin marca de la Baia (primul descălecat sub Dragoș Vodă și urmașii săi, fiul Sas și nepotul Bâlc).

Denumirea de Basarabia vine de la Basarab I, domn al Țării Românești între anii 1310-1352, și a urmașilor săi, care au alungat hoardele tătarilor de la gurile Dunării, consolidând granița de est a statului făurit în 1330. Denumirea inițială, Basarabia, dată sudului Moldovei, s-a extins ulterior, de către ruși, asupra întregului teritoriu dintre râurile Prut și Nistru.

Imperiul țarist, care atinsese linia Nistrului în anul 1792 (pacea de la Iași), a emis pretenții asupra teritoriului Moldovei. Prin Tratatul de pace semnat la București, în anul 1812, după încheierea războiului ruso-turc (1806-1812), Poarta Otomană, în scopul rezolvării propriilor ei interese, a cedat ușor Basarabia către Rusia, la data de 16/28 mai 1812.

Evenimentele din Principatele Române – Revoluția din 1848-1849 și Unirea Principatelor Române în anul 1859 – au avut un puternic ecou în rândul populației românești din Basarabia, fapt ce a determinat autoritățile politice rusești să

impună întreruperea oricăror legături a acestora cu România.

Războiul Crimeei, desfășurat în anii 1853-1856 între Rusia, pe de o parte, și Anglia, Franța, Prusia, Regatul Sardiniei și Turcia, pe de altă parte, s-a încheiat prin înfrângerea Rusiei țariste. Congresul de pace de la Paris, desfășurat în perioada 13 februarie - 18 martie 1856, a hotărât cedarea către Moldova a sudului Basarabiei (județele Cahul, Ismail, Bolgrad) dar, prin Tratatul de la Berlin, din 1 iunie - 1 iulie 1878, Congresul marilor puteri, dedicat adoptării măsurilor de încheiere a războiului ruso-româno-turc, din anii 1877-1878, a stabilit ca cele trei județe să fie reîncorporate la Rusia țaristă. României i-a fost recunoscut statutul de independență și i-au fost atribuite județele dobrogene Tulcea și Constanța.

După ocuparea Basarabiei, imperiul țarist a depus mari eforturi pentru transformarea ei într-o provincie specific rusească, promovând în acest sens o politică antiromânească de rusificare forțată, de deznaționalizare a populației autohtone. În acest sens autoritățile rusești au încurajat emigrările românilor peste Nistru, în Caucaz, pe Volga și în îndepărtata regiune scăldată de apele fluviului Amur, colonizând Basarabia cu numeroși ruși, ruteni, bulgari și germani. Statutul de gubernie impus Basarabiei a semnat aplicarea legilor statului țarist, introducerea instituțiilor corespunzătoare și obligativitatea folosirii limbii ruse și a alfabetului chirilic în administrație, biserică și școală. În anul 1867, în școlile din Basarabia a fost interzisă limba română și a fost impusă limba rusă. În pofida procesului de deznaționalizare, colonizare, deportare și teroare la care au fost supuși locuitorii români din teritoriul dintre Prut și Nistru, ei și-au păstrat limba și obiceiurile, înscriindu-se în șuvoiul mișcării de eliberare națională a popoarelor situate la periferia imperiului țarist.

Pentru menținerea limbii, a obiceiurilor și intensificarea mișcării de eliberare națională și apoi unirea cu patria mamă, un rol deosebit de important l-a avut presa din Principatele Române și apoi din România, după anul 1862, precum și aceea din Moldova dintre Prut și Nistru, publicațiile cele mai importante fiind: Steluța Prutului, Românul, Steaua Dunării, Buciumul, Trompeta Carpaților, Curierul de Iași, Lumina, Viața Nouă, Basarabia, Viața Basarabiei, Glasul Basarabiei, Deșteptarea, Moldovanul, Cuvânt Moldovenesc, Făclia și Unirea.

De la sfârșitul secolului al XIX-lea mișcarea națională a populației românești s-a intensificat, sub conducerea unui grup de intelectuali, precum: Emanoil Gavriliță, Alexandru Nour, Pantelimon Halippa, Constantin Stere, Ion Pelivan, Vasile Stroiescu, Daniel Ciugureanu, Ion Buzdugan și alții. La Chișinău s-a format și a activat „Societatea Moldovenească pentru răspândirea culturii naționale”.

După revoluția din 1905-1907, în Basarabia s-au afirmat

trei grupări: gruparea radicală a studenților, gruparea intelectualilor și cea a boierilor moldoveni, conduse de Petru Dicescu, care vor forma, mai târziu, Partidul Moldovenesc Democrat din Basarabia. În ciuda opresiunii, populația românească a continuat să militeze pentru emancipare națională și pentru folosirea limbii române în școală, biserică și administrație.

În obținerea autonomiei teritoriale și politice a Basarabiei și apoi unirea cu România, un rol important l-au avut ostașii moldoveni. Marele miting ostășesc desfășurat la Odessa, în ziua de 18 martie 1917, la care au participat circa 100.000 de ostași moldoveni, s-a pronunțat pentru autonomia țării.

Sprijinit financiar și logistic de Germania imperială, Lenin a reușit să declanșeze revoluția bolșevică la Petrograd, o minoritate instalându-se treptat, prin sânge și teroare, în fruntea unui fost imperiu care, s-a prăbușit. La data de 21 noiembrie 1917, Lenin a ordonat să se încheie un armistițiu pe întregul front de rășărit. Generalul Duhonin, comandantul suprem al armatei ruse a refuzat să încheie armistițiul umilitor. Oceață de bolșevici trimisă de guvernul din Petrograd, condusă de prapurcicul Krilenko a atacat și a ucis pe generalisim în gara Moghilev, unde era trenul marelui cartier rus, i-a tăiat corpul în bucăți și l-a aruncat afară din vagon.

Generalul loial rus Șcerbacev care, era convins de necesitatea continuării războiului, a fost la un pas de a fi arestat printr-o acțiune a lui Senen Roșal, numit de Lenin comisar pentru frontul de est. La data de 15 decembrie 1917, Senen Roșal a condus o acțiune bolșevică de preluare a controlului armatei rusești din Moldova, cu sprijinul garnizoanei militare rusești de la Socola/lași. Hotărât să ia măsuri serioase împotriva trupelor rusești bolșevizate, generalul francez Matias Henry Berthelot, l-a îndemnat la acțiune pe generalul Constantin Prezan, șeful Marelui Cartier General al Armatei Române. Militarii români au trecut la acțiune, arestând la Socola peste 3000 de militari ruși, fără vărsare de sânge, iar în alte zone ale Moldovei au contribuit la repunerea în comandă a unor generali ruși, care fuseseră arestați de proprii subordonați bolșevizați.

Guvernul român a înțeles că modul cel mai simplu de a asigura ordinea și liniștea în zona pe care o controla, era retragerea armatei ruse înspre Ucraina, pe căi bine stabilite, pentru a evita jafurile, crimele și alte acțiuni brutale, cu mari repercursiuni asupra populației românești. Marele Cartier General al Armatei Române a fost nevoit să recurgă și la măsuri de ordin militar împotriva armatelor a IV-a și a VI-a ruse la Galați, la Pașcani, Spătărești-Fălticeni, Mihăileni-Dorohoi și Siret.

Din noiembrie 1917 și până la sfârșitul lunii ianuarie 1918, numărul militarilor ruși a scăzut de la 1.200.000 până la aproximativ 50.000. Frontul pe care-l ocupau efectivele rusești a fost acoperit în totalitate de armata română, dar presiunea militară a Puterilor Centrale a făcut ca încheierea unui armistițiu să fie necesară. O eventuală continuare a luptelor, în noile condiții, ar fi putut duce la un dezastru militar, iar francezii, prin vocea lui Georges Clemenceau, avertizaseră că un eventual armistițiu poate conduce la o pace separată care, va pune în pericol obiectivele de război ale României și promisiunile pe care Antanta le făcuse în iulie 1916, când guvernul României a acceptat ca Armata Română să participe la Primul Război Mondial alături de Antantă.

Armistițiul cu Puterile Centrale a fost semnat la 26 noiembrie/9 decembrie 1917, la Focșani. Acesta a fost semnat

după ce Ion I. C. Brătianu a demisionat, propunându-i Regelui Ferdinand I să fie înlocuit de generalul Alexandru Averescu, date fiind bunele relații pe care acesta le avea cu feldmareșalul August von Mackensen, din perioada când a fost atașat militar la Berlin, în anii 1895-1897. Generalul Averescu a desemnat pe Constantin Argetoianu, însărcinat cu puteri depline să semneze la Buftea, o pace preliminară, după îndelungi negocieri și presiuni militare, exercitate de Puterile Centrale, la data de 20 februarie/5 martie 1918.

În aceste condiții, Basarabia era o cale pentru o eventuală retragere a armatei și a autorităților militare românești, în condițiile în care Puterile Centrale ar fi împins frontul spre est, dar era și o sursă de hrană, întrucât pe teritoriul ei se aflau depozite alimentare și numeroase depozite de armament și muniții.

Revoluția bolșevică a cuprins și teritoriul dintre Prut și Nistru, accentul revoluționarilor fiind pus aici, ca și în întreaga Rusie, unde trupele țariste au fost bolșevizate rapid, pe principiile: autodeterminare, vot universal, egal, direct și secret, reformă agrară (împărțirea marilor proprietăți). Și în Basarabia, numeroși țărani cereau parcelarea marilor latifundii și împărțirea lor către masele de agricultori. În unele localități țărani au încetat să-și mai îndeplinească obligațiile de muncă și au trecut la acte de violență împotriva proprietarilor.

Un rol important în constituirea autorităților în Basarabia l-au avut militarii care au făcut parte din armata țaristă. Ei s-au organizat într-un Comitet Militar Moldovenesc. Congresul Militar Moldovenesc, cu 800 de delegați plenipotențieri, ca reprezentanți ai celor 300.000 de basarabeni mobilizați în armata rusă s-a desfășurat la Chișinău în perioada 20 octombrie/2 noiembrie 1917. Participanții au reactivat ideea constituirii unui organ de putere reprezentativ pentru Basarabia – Sfatul Țării – compus din 120 de deputați, 84 (70%) aparținând populației majoritare (44 de locuri pentru militari, 30 pentru țărani și 10 pentru asociații obștești și partide politice moldovenești), iar 36 (30%) etniilor conlocuitoare care s-au pronunțat pentru proclamarea autonomiei Basarabiei.

Biroul Organizatoric ales de Congresul Militar Moldovenesc, compus din 16 membri, cărora li s-au mai adăugat și personalități marcante ale vieții politice din Basarabia, precum Ion Pelivan, Pan Halippa, Daniel Ciugureanu și Ion Inculeț a fost însărcinat cu constituirea Sfatului Țării, ca organ reprezentativ de conducere a Basarabiei. Numărul deputaților a crescut la 150, majoritatea având 105 și 45 minoritățile. Biroul Organizatoric a contribuit și la crearea Republicii Autonome Moldovenești.

La data de 21 noiembrie/4 decembrie 1917, în prezența a 95 de deputați și a unui numeros public au fost deschise lucrările Sfatului Țării. La propunerea lui Pantelimon Erhan, reprezentantul facțiunii țărănești, președinte al celui dintâi Parlament basarabean a fost ales profesorul Ion Inculeț care, în discursul său a amintit de nevoia ca Basarabia să devină o republică democratică, dar pe care, în contextul epocii, o vedea ca fiind parte a unei mari „republici federative democratice rusești”, cu un larg program politic și social, întemeiat pe votul universal și „trecerea pământului la poporul muncitor”.

În virtutea dreptului la autodeterminare, la data de 2/15 decembrie 1917, Sfatul Țării a proclamat Basarabia, Republică Populară (în limba rusă), Democratică Moldovenească (în limba română), ca parte egală în drepturi a „Republicii Federative Democratice Ruse Unice”.

Pentru organizarea tinerei republici-a propus constituirea

unui Consiliu al Directorilor Generali (puterea executivă), în fruntea căruia Ion Inculeț l-a propus pe prof. Pantelimon Erhan. Noul cabinet era compus din șapte reprezentanți ai populației majoritare și trei ai etniilor conlocuitoare.

Una dintre cele mai presante sarcini ale noii puteri executive era păstrarea ordinii și în pofida constituirii unei incipiente armate a republicii, de fapt un regiment moldovenesc incapabil să asigure securitatea tinerei republici, tulburările erau majore, de la țărani care, prin violență, se înstăpâneau pe moșiile marilor proprietari, până la minorități și trupe bolșevizate.

UNIREA

Privirea Executivului Moldovenesc s-a îndreptat spre Iași, iar generalul francez Matias Henry Berthelot a promis instructori militari francezi, bani și armament, dar soluția aceasta cerea timp. Era dificilă, de asemenea și o solicitare de sprijin adresată direct armatei române, tocmai ca urmare a eventualelor suspiciuni care, ar fi putut să apară, legate de anexarea tinerei republici de către România. În această situație s-a cerut sprijin la Kiev unor unități militare sârbești, cehe (care n-au mai ajuns) și voluntarilor transilvăneni, dar era puțin probabil ca aceștia să facă față nevoilor de ordine în Basarabia. Comandamentul Militar Român ezita să intervină, deși propunerile Marelui Cartier General (MCG) vizau intervenția în Basarabia a unei divizii experimentate, pentru a nu permite bolșevicilor să creeze complicații.

În cele din urmă, la data de 16 ianuarie 1918, Ion I. C. Brătianu a aprobat acțiunea propusă de Marele Cartier General. Două zile mai târziu, situația la Chișinău s-a agravat, forțe încurajate de bolșevici preluând puterea cu ajutorul garnizoanei militare rusești. Acestea au dezarmat un contingent de voluntari transilvăneni sosit în cele din urmă de la Kiev, pentru a apăra noua putere a republicii.

Față de situația creată, M.C.G. al Armatei Române a decis la data de 7/20 ianuarie 1918, ca două divizii de infanterie și două de cavalerie să pătrundă în Basarabia. Astfel, după ce s-a hotărât ca trupele române să nu se amestece în viața internă a Basarabiei și să nu reprezinte tribunale de război, trupele Diviziei a 11-a Infanterie Slatina, comandată de generalul romașcan Ernest Broșteanu au intrat în Chișinău la data de 13/26 ianuarie 1918, fiind întâmpinate de profesorii Pantelimon Halippa, Ion Inculeț, Ion Pelivan, avocatul Ion Buzdugan, dr. Daniel Ciugureanu și un grup de doctoarițe costumate în culorile naționale.

La scurt timp după intrarea trupelor române în Basarabia, seful Marelui Cartier General al armatei române, generalul Constantin Prezan, adresa o proclamație către populația din Basarabia, în care se preciza: „Vă declar sus și tare că oastea română nu dorește decât ca, prin orânduiala și liniștea ce o aduce, să vă dea puțința să vă statorniciți și să vă desăvârșiți autonomia și slobozia voastră, precum veți hotărâ voi singuri”.

Înscriindu-se pe aceleași coordonate ale restabilirii raporturilor dintre frații români de pe ambele maluri ale Prutului, este semnificativă declarația din 24 ianuarie/6 februarie 1918, a Sfatului Țării de la Chișinău, în care se preciza: „prin venirea oștilor frățești române pe pământul republicii noastre s-a întocmit o stare prielnică pentru munca harnică și orânduită pe toate ogoarele vieții. Oștile românești au venit să apere drumurile de fier și magaziiile de pâine pentru front, dar ființa (prezența) lor pe pământul nostru ajută la așezarea

rânduiei în țară și de azi înainte roada muncii fiecărui cetățean al republicii este cheazășuită împotriva lăcomiei răufăcătorilor”.

Pentru mai buna coordonare a marilor unități care operau în Basarabia, Marele Cartier General a decis, la data de 25 ianuarie/7 februarie 1918, prin Ordinul nr. 7446, înființarea Corpului 6 Armată, comandat de generalul Ion Istrati, șef de stat –major colonelul Toma Dumitrescu, care vor organiza și conduce până în aprilie 1918, toate operațiunile militare ale armatei române în Basarabia.

În compunerea acestui corp de armată intrau cele patru divizii care operau în Basarabia, dispuse astfel:

-Divizia a 11-a Infanterie Slatina cu cartierul general în Chișinău, ocupa fâșia de centru dintre Diviziile 1-a București și a 2-a Cavalerie Iași;

-Divizia a 13-a Infanterie Ploiești, întărită cu Regimentul 5 Călărași Galați a înaintat și s-a concentrat în zona Bolgrad – Kazaclia – Novotroion – Sandaclia;

-Divizia 1-a Cavalerie București în zona Bălți – Strâmba – Putigești;

-Divizia a 2-a Cavalerie Iași a fost concentrată în regiunea Gura Galbenă – Carbuna – Bator – Cimișlia.

Acestor mari unități li s-au alăturat Detașamentul „General Rășcanu” cu 8 regimente de Vânători (Infanterie), Divizia a 9-a Infanterie Constanța, Divizia a 10 Infanterie Tulcea, Divizia a 3-a Infanterie Târgoviște, Divizia a 4-a Infanterie București și Divizia a 5-a Infanterie Buzău, Flota de vase fluviale, trupele care asigurau siguranța în Delta Dunării, două escadrile de aviație, un detașament de jandarmi rurali și grăniceri.

Zona de operații a Corpului de armată era cuprinsă între Prut – Dunăre – Sfântu Gheorghe – Nistru și în nord, până la Soroca (Soroki) – Ripiceni (Pripiceni) inclusiv. Corpul 6 Armată s-a transformat la data de 5 iulie 1918 în Corpul 5 Armată.

Misiunea acestor mari unități era de a asigura ordinea pe căile ferate și normala funcționare a trenurilor, apărarea populației de jafuri și distrugerii, alungarea și respingerea peste Nistru a bandelor bolșevice, formarea și paza depozitelor de alimente, echipament, muniții, armament necesare armatei române, instruirea tinerilor pentru a forma tânăra armată, absolut necesară acestui teritoriu.

Până la data de 3 martie 1918, cu excepția județului Hotin, ocupat de trupele austriece, armata română a reușit să instaureze în întreaga Basarabie ordinea, garantându-se totodată, liniștea și siguranța populației, cu prețul vieții a 3 (trei) ofițeri și 122 de soldați, 12 ofițeri și 309 ostași fiind răniți în confruntările cu trupele ruse care au fost bolșevizate.

Între timp, ultimatumul dat României de Puterile Centrale pentru denunțarea armistițiului de la Focșani din 26 noiembrie/9 decembrie 1917 și încheierea unei păci între Puterile Centrale și Republica Ucraineană prindeau România ca într-un clește. Pe de altă parte, liderii Republicii Moldovenești observau că republica nu le este recunoscută, iar reprezentanții Puterilor Centrale refuzau să-i accepte la un dialog menit să ducă la încheierea unei păci după modelul ucrainean.

După semnarea păcii preliminare de la Buftea la data de 5 martie 1918 și demisia generalului Alexandru Averescu, în fruntea guvernului român a fost numit Alexandru Marghiloman. Acesta s-a întâlnit la Iași, cu reprezentanții Sfatului Țării, Ion Inculeț, Daniel Ciugureanu și Pan Halippa și au discutat despre necesitatea unirii cu România, fiind singurul mod în care noua republică moldovenească ar putea căpăta legitimitate. La Iași, Ion Inculeț s-a întâlnit și cu ambasadorul

francez, Saint Aulaire, acesta spunându-i că „dacă n-om face unirea, totuna ne va înghiți cineva și pe urmă noi suntem moldoveni, aceiași români, tot cu România ne-a fi mai bine. Am fost nedumerit, dar acum cred și eu, domnilor, că trebuie să facem unirea cu România”, le-a spus deputaților la înapoierea la Chișinău. Rezervele lui Inculeț țineau de faptul că Alexandru Marghiloman, noul prim-ministru român conservator, era perceput ca reprezentant al marilor proprietari de pământ și se temea pentru felul în care programul său politic și social (vot universal și o largă reformă agrară) va fi implementat în Basarabia în eventualitatea unei uniri cu România. Însă pentru tânăra republică de dincolo de Prut singurul protector capabil să-i asigure stabilitatea și legitimitatea era statul român, printr-un act de unire.

Primul-ministru, Alexandru Marghiloman a ajuns în Basarabia la data de 26 martie/8 aprilie 1918, în preziua Declarației de Unire cu România, iar Constantin Stere, cel care revenise în Basarabia pentru a reaprinde flacăra unirii, l-a asigurat că majoritatea deputaților din Sfatul Țării era favorabilă unirii cu Țara.

Exprimând voința întregului popor român din Basarabia, la 27 martie 1918, Sfatul Țării din Republica Democratică Moldovenească a votat actul Unirii Basarabiei cu România (86 de voturi pentru, 3 voturi contra și 36 de abțineri). Declarația de unire suna astfel: „În numele poporului Basarabiei, Sfatul Țării declară Republica Democratică Moldovenească (Basarabia), în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechii Moldove, în puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiului că noroadale singure să-și hotărască soarta lor, de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama sa, România.”

Istoriografia sovietică și rusă astăzi acuză Unirea Basarabiei cu România, susținând că s-a făcut sub presiunea existenței trupelor militare românești. Este clar că prezența armatei române la începutul anului 1918, a contribuit la salvarea tinerei republici moldovenești. Plecarea trupelor române ar fi însemnat invadarea imediată a acestui teritoriu de trupele ruse bolșevizate sau ucrainiene naționaliste și ca o consecință dizolvarea Republicii Democratice Moldovenești, abandonarea populației moldovenești, adâncirea insecurității regionale și crearea unui focar de instabilitate la granița estică a Vechiului Regat Român.

Profesorul Ion Inculeț a adus elogii armatei române în vara anului 1918, notând în jurnalul său: „Pentru noi, moldovenii, pentru mișcarea noastră națională, intrarea armatei române în Chișinău a fost un eveniment de primă importanță, decisiv. Elementele românești au câștigat

mai mult curaj și mai multe speranțe pentru viitor”.

La data de 3 martie 1920 Consiliul Suprem al Conferinței de Pace de la Paris a recunoscut legitimitatea unirii Basarabiei cu România, iar la 20 octombrie 1920 a fost semnat Tratatul de la Paris dintre România, pe de o parte, și Marea Britanie, Franța, Italia și Japonia, de cealaltă parte. Înaltele Părți Contractante recunoșteau „suveranitatea României asupra teritoriului Basarabiei cuprins între frontiera actuală a României, Marea Neagră, cursul Nistrului de la gura sa până la punctul unde este tăiat de vechiul hotar dintre Bucovina și Basarabia și acest vechi hotar”. Tratatul a fost ratificat de Marea Britanie la 14 aprilie 1922, de Franța la 24 aprilie 1924, de România la 19 mai 1922 și de Italia la 22 mai 1927. Japonia nu a ratificat tratatul.

În perioada 1918-1919 relațiile româno-ruse s-au deteriorat și statul sovietic nu a recunoscut unirea și granițele României. Folosindu-se de Internaționala a III-a Comunistă (Comintern), URSS a pregătit o răscoală, în 1924, în sudul Basarabiei, în localitatea Tatar-Bunar, care trebuia să deschidă drumul intrării Armatei Roșii pentru a anexa Basarabia. Tot în anul 1924 s-a desfășurat, la Viena, în perioada 27 martie - 2 aprilie, Conferința româno-sovietică privind unirea Basarabiei cu România, care a eșuat datorită faptului că delegația Uniunii Sovietice a refuzat recunoașterea unirii Basarabiei cu România.

România și URSS au semnat la Paris, la 27 august 1928, Pactul Briand-Kellog, renunțând formal la război și angajându-se să rezolve orice litigiu pe cale pașnică. La 9 februarie 1929, România, Polonia, Letonia și URSS au semnat, la Moscova, Protocolul în care se prevedea că Tratatul de la Paris va fi valabil între părțile contractante, independent de intrarea lui în vigoare. Deși între România, URSS și alte state s-a încheiat o Convenție, la Londra, în zilele de 3-4 iulie 1933, relațiile

româno-sovietice din perioada interbelică au fost marcate de cererea insistentă a guvernului sovietic de a i se recunoaște dreptul de stăpânire a Basarabiei.

În cadrul diplomației europene, în anii 1934-1935 un loc important l-a ocupat crearea unui sistem de securitate colectivă, principalul promotor fiind Nicolae Titulescu, ministrul român al afacerilor externe. La 15 iulie 1935 Nicolae Titulescu a fost împuternicit de guvernul României să negocieze un tratat de asistență mutuală cu Uniunea Sovietică. La 21 iulie 1936, Nicolae Titulescu și Maxim Litvinov, reprezentantul URSS, au încheiat un protocol de asistență mutuală. Schimbarea din guvern a lui Nicolae Titulescu, la 29 august 1936, a determinat guvernul URSS să considere că aceasta reprezintă o schimbare a politicii externe.

RAPTURILE TERITORIALE

Tendențele revizioniste ale URSS și Germaniei au condus la semnarea Pactului Ribbentrop-Molotov, la data de 23 august 1939, și a Protocolului adițional secret, al cărui punct 3 a

afectat integritatea teritorială a României. O consecință directă a acestei înțelegeri a fost răstignirea poporului român, căruia URSS i-a răpit Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța, prin Notele ultimative din 26 și 27/28 iunie 1940. Acestei agresiuni i-au urmat Dictatul de la Viena, din 30 august 1940, prin care a fost răpită partea de Nord a Transilvaniei și Acordul de frontieră cu Bulgaria, de la Craiova, din 7 septembrie 1940, prin care s-a cedat Cadrilaterul (județele Durostor și Caliacra).

Acțiunile tragice din vara anului 1940 au costat poporul român pierderea suprafeței de 99.738 km² și 6.821.000 de locuitori, pierderi datorate, însă, și noncombatului armatei dar și deciziilor factorilor politici, în frunte cu regele Carol al II-lea, a cărui opțiune a fost: „*păstrăm statul și cedăm teritoriul*”.

După aceste tragice evenimente, autoritățile sovietice și horthyste s-au dat la acte de terorism inimaginabile împotriva populației românești majoritare. Distrugere și moarte, acestea au fost „binefacerile” aduse de Stalin și Horthy în teritoriile răpite României.

Ocupanții n-au putut anula, însă, credința românilor de reunire cu țara, în triumful dreptății istoriei. Evenimentele din vara anului 1940 au dus la schimbarea politicii externe a României și la apropierea ei de Germania. Alăturându-se Germaniei, România a participat la războiul contra URSS, conform Planului german „Barbarosa”, din decembrie 1940. Armata Română a luptat alături de Armata Germană, atât la eliberarea Basarabiei (22 iunie - 26 iulie 1941), cât și la celelalte operațiuni militare din est. Populația românească i-a primit cu mult entuziasm și bună-voință pe ostașii eliberatori și a aprobat reinstaurarea administrației românești.

Prin lovitură de stat de la 23 august 1944, România s-a alăturat puterilor aliate, producând o schimbare radicală a situației strategice în Europa de sud-est. În ziua de 24 august 1944 trupele sovietice au ocupat Chișinăul, iar câteva zile mai târziu au pus stăpânire din nou pe teritoriile românești oferite de Hitler prin Pactul Molotov-Ribbentrop. Conferința de pace de la Paris, din anii 1946-1947, a hotărât ca frontiera româno-sovietică să fie cea instituită odată cu ultimatumul din 27/28 iunie 1940.

Delegația oficială română la Conferința de pace de la Paris, din anul 1947, condusă de Gheorghe Tătăreanu, n-a ridicat problema teritoriilor dintre Nistru și Prut (Basarabia) și a Bucovinei de Nord, motivând că aceste teritorii au fost reglate prin Convenția de Armistițiu din 12 septembrie 1944, ea atacând doar cererile de despăgubire formulate de puterile occidentale.

În anul 1948 o delegație română, condusă de Ana Pauker, a semnat, la Moscova, un protocol care a completat Tratatul de pace semnat la Paris în 1947, prin care se preciza că Insula Șerpilor intră în componența URSS. Mai mult, printr-un proces-verbal, încheiat la 23 mai 1948, se afirma că Insula Șerpilor a fost înapoiată URSS, pentru că în trecut ar fi „aparținut” Rusiei.

Românii din Moldova dintre Nistru și Prut au prins vremuri grele după reocuparea de către URSS, în anul 1944: introducerea obligativității folosirii limbii ruse, înlocuirea alfabetului latin cu cel slav, masive deportări în Asia, falsificarea istoriei, interzicerea relațiilor cu România, efectuarea stagiului militar de către tineri moldoveni și repartizarea lor în producție cât mai departe de casă pentru a uita obiceiurile și tradițiile românești și a se încadra în marea familie a popoarelor sovietice. Cu toate acestea, populația românească a supraviețuit prin conservarea, mai ales în mediul rural, a datinilor, credinței și obiceiurilor strămoșești.

Viața noastră

BASARABIA ÎN CONCERTUL EUROPEAN

Căderea imperiului sovietic, în 1991, i-a determinat pe românii dintre Prut și Nistru să proclame independența deplină a Republicii Moldova, la data de 27 august 1991.

După mai mulți ani de dominație a comuniștilor, la conducerea Republicii Moldova a reușit să acceadă alianța unor forțe progresiste, în frunte cu liberalii și democrații, alianță care s-a înscris pe linia aplicării unor legi care au asigurat dezvoltarea democratică a țării și deschiderea spre Uniunea Europeană.

În anul 2016 forțele progresiste românești din Republica Moldova au suferit o grea înfrângere, la cârma țării revenind, după mulți ani, adepții lui Voronin, în frunte cu Igor Dodon, care face eforturi intense să abată Republica Moldova de la alianța cu Uniunea Europeană, orientând-o spre Rusia.

Alegerea Maiei Sandu în calitate de președinte al Republicii Moldova, în noiembrie 2020, cu sprijinul impresionat al tinerilor, dă speranțe românilor moldoveni de unire cu România. Patriotii români desfășoară activități de cunoaștere a Istoriei Românilor de către tineri, proclamarea limbii române ca limbă oficială în Republica Moldova. Inimioasa președintă se luptă pentru a organiza noi alegeri parlamentare, în scopul obținerii sprijinului parlamentului și al unui nou guvern. Sprijinită de patrioți români moldoveni militează pentru reînscriserea R. Moldova pe cale europeană și aplicarea unor legi progresiste în Moldova. De asemenea, își propune să dezvolte economia, învățământul, cultura și să îmbunătățească condițiile de viață al populației.

Igor Dodon având de partea sa parlamentul și guvernul se opune cu înverșunare pregătirii românilor basarabeni pentru reunirea cu Patria Mamă și al revenirii Moldovei în concertul european. În ianuarie 2021, Igor Dodon s-a întâlnit cu ambasadorul Federației Ruse la Chișinău, Oleg Vasnețov, deși nu avea calitatea de șef de stat, discutând trei probleme: acordul dintre Republica Moldova și Federația Rusă cu privire la protecția socială a moldovenilor care trăiesc sau muncesc în Rusia, livrarea în R. Moldova a vaccinului rusesc, extinderea regimului preferențial pentru exportul de produse agroindustriale moldovenești pe piața rusă.

Bibliografie:

Constantin Kirițescu, Istoria Războiului Pentru Întregirea României, vol. 3, Editura Karta Graphic, Biblioteca Județeană „Nicolae Iorga” Ploiești, 2014.

Nicolae Iorga, Basarabia noastră, Ploiești, Editura Libertas, 2012.

Dumitru Munteanu Râmnic, Pentru Basarabia, Ploiești, Editura Libertas, 2012.

Anton Moraru, Basarabia sub jugul colonial al Rusiei țariste (1812-1917), Chișinău, Editura Labirint, 2012.

Valeriu Matei, Pactul Ribbentrop-Molotov și agresiunea sovietică împotriva României, Culegere de documente 1939-1991, Editura Libertas, Ploiești, 2012.

Colonel Florin Șperlea, Unirea Basarabiei cu România, un act istoric, Observatorul Militar nr. 12, din 27 martie – 3 aprilie 2018.

Vasile CHELARU

SPLENDIDĂ CONVERSAȚIE DESPRE EMINESCU

Cu două zile înainte de a se împlini 171 ani de la nașterea celui mai mare poet pe care l-a "îvit, poate, pământul românesc", am avut șansa celei mai plăcute ocazii de a-l aniversa.

Pe l-a începutul anului, exprimaseram într-o discuție telefonică avută cu doamna **avocat POROȘNICU GIANINA**, intenția de a mă deplasa la Iași. Trebuia să ajung aproape de jumătatea lunii ianuarie. Instantaneu, a venit răspunsul încurajator:

– Ce bine ar fi să veniți! Avem ocazia să vorbim despre Eminescu! Vă fac o surpriză deosebită !

După ce am avut confirmarea că doamna avocat este la cabinet, trecând peste aventura găsirii unui loc de parcare, am ajuns în fața Casei „Joseph Zoller”. Avusesem privilegiul, în urmă cu vreo doi ani de zile, de a vizita imobilul, prezentat chiar de proprietară, avocat Gianina Vera Poroșnicu. Cu o nesimulată modestie, mi-a relatat cât de mult i-a plăcut această casă, încât a făcut eforturi

uriașe pentru a o cumpăra. Respectând întocmai schițele originale, a restaurat imobilul. Nu se infatua cu faptul că este unicul cetățean al Iașului ce deține și locuiește în micul palat construit la 1912.

Minute în șir am privit gardul lucrat manual, din fier forjat, zidurile albe și ornamentele desăvârșite ale fațadei. Am intrat în curte, cu sfiala cuvenită, data de gândul că pașii mă poartă pe aleile bătute în urmă cu mai bine de un secol de personalități ale acelor timpuri, Dinspre infochioșcul amplasat lângă poartă, sunete de muzică clasică gâdilă plăcut auzul. Cele câteva minute de așteptare au fost ușurate de "Balada" lui Ciprian Porumbescu. Zgomotul mașinilor bruia supărător farmecul muzicii.

Apariția gazdei m-a scos din starea de reverie cauzată de armoniile viorilor. Ca de fiecare data, doamna avocat Poroșnicu Gianina atrage atenția prin eleganța vestimentară, foarte bine asortată cu înfățișarea fermecătoare. Rareori am văzut o persoană care să îmbine, atât de firesc, decența cu umorul fin, hărnicia profesională cu pasiunile pentru cultură, exigențele etice cu blândețea vorbelor, echilibrul judecății cu acceptarea nedreptăților din jur, responsabilitățile materne cu cele manageriale. Cu curtoazie cumpătată m-a invitat în micul palat. Mi-am spus că planurile bunului Dumnezeu au fost, de a aduce în casa în care Regina Maria își vizita prietenii, pe această doamnă plină de grație, pentru a fi păstrată și în prezent măreția locului. Evident, doamna Poroșnicu Gianina are asupra oamenilor și bunurilor un efect tonic, restaurator.

– Puteți sta aici și vă asigur că este cel mai bun loc! a spus gazda arătându-mi un fotoliu acoperit cu mătase galbenă, așezat cu spatele spre ușa pe care intrasem.

Iradiind căldură într-o locație atât de sobră, gazda m-a ajutat cu îndemânare să intru într-o conversație despre Eminescu. Deprins cu farmecul dânzei de a relata anumite întâmplări, aveam să ascult epopeea celor doi prieteni ai poetului "nepereche", care au reușit să-l ducă în fața unui fotograf.

A deschis ușa unui compartiment al unei comode, apoi cu vădită grijă a scos o fotografie, cu o ramă de lemn masiv, din nuc. Am luat cu ambele mâini fotografia și am privit-o emoționat.

– Tatăl meu a spus de cum a văzut această fotografie: "Vai, dar este o fotografie originală cu Mihai Eminescu!", m-a lămurit doamna Gianina Poroșnicu.

Probabil mi-a observant surprinderea.

– Iată surpriza pe care v-am promis-o! Am achiziționat, prin licitație această fotografie cu Eminescu. Tatăl meu a

foast foarte fericit. El însuși este colecționar de bunuri ce au aparținut poetului. Are câteva reviste originale, în care a publicat Eminescu. Să știți că sunteți a patra persoană care ține această fotografie în mâini, bineînțeles, după ce am intrat în posesia ei.

Eram de-a dreptul impresionat. Era complicat să găsec proporția dintre surpriza inedită și cinstea de a ține în palme fotografia, care trecuse prin mâinile "Luceafărului", poate a Veronicăi Micle, ale prietenilor și apropiaților acestora.

– Această fotografie are o poveste interesantă! Se știe că în cei 39 de ani cât a trait, poetul nu s-a lasat fotografiat și ne-au ramas marturie peste timp doar patru fotografii originale. Prima fotografie a lui Mihai Eminescu a fost facuta pe cand acesta avea 19 ani, cea de a doua fotografie a fost facuta pe vremea când Eminescu avea 28 ani și era stabilit la Bucuresti. A treia fotografie dateaza de pe vremea cand poetul avea 34 de ani si a fost facuta la Iasi, in atelierul de fotografie a lui Nestor Heck, în anii 1884-1885. Este o fotografie in care Eminescu avusese primul acces de boala, o fotografie facuta ca urmare a unei păcăleli. Deși știau că nu-i plăcea să se fotografieze, prietenii junimisti l-au convins in sa sa faca o fotografie de grup. S-au inteles in sa cu fotografu, Nestor Heck si, atunci cand acesta se pregătea să declanseze ei s-au retras si a ramas doar Eminescu.

– Cât de impresionant, am exclamat!

– Oamenii inteligenți sunt modești! Unul dintre prietenii poetului, A.C. Cuza, despre imprejurările in care a avut loc vizita la atelierul lui Heck si fotografierea , relatea urmatoarele:

„In sfarsit, intr-o zi, vara, profitând de bunele dispozitii, l-am luat de pe terasa hotelului Traian din Iasi pe Eminescu, impreună cu Wilhelm Humpel si cu Petru V. Grigoriu, si

asa, imbracat in costumul sau alb de vara, cum era, ne-am dus cu totii la atelierul de fotografie Nestor Heck, strada Lapusneanu, nr.42, unde a consimtit a se fotografia, in sa numai in grup, alaturi de noi. Ne-am asezat impreuna. Dupa indicatiile noastre in sa , fotografu l-a scos numai pe dansul, ceea ce nu putin l-a suparat mai apoi, vazandu-se amagit ca un copil.”

– O idee foarte bună! am spus.

– Pe spatele fotografiei stă marturie stampila cu numele firmei lui Nestor Heck. Se spune că această fotografie a fost ținută de Eminescu pe masa de lucru, până la sfârșitul vieții. A ținut mult la fotografie și la ceasul primit de la tatăl său! Ultima fotografie dateaza din 1887 si a fost facuta probabil in luna noiembrie, la Botosani, cand se afla in grija surorii sale Harieta.

Ce puteam să mai spun! Doamna Poroșnicu Geanina reușește să conțină un dozaj echilibrat între profesia de avocat și admirația pentru Eminescu. Dragostea pentru cultură depășeșete hotarele profesiei sale.

Într-o societate aflată în criză, unde cultura este în pericol de cădere liberă, observând cum sunt încurajate falsele modele, în paralel cu minimalizarea valorilor naționale, fără nicio intenție de fandoseală, iată că există oameni care investesc în mărturii care ar sta bine în vitrinele oricărui muzeu.

Am privit această doamnă capabilă să ne livreze un bun exemplu de patriotism. Sunt oameni pricepuți să provoace fără efort admirația! Se numără printre ei! Eu am avut ocazia să admir și să scriu aceste rânduri în semn de omagiu prietenesc și pasiune pentru poezia lui Eminescu! Și am avut prilejul de a cuprinde cu palmele fotografia lui Mihai Eminescu.

Mulțumesc!

Ștefan Dimitrescu, un pictor al culorilor sufletului românesc

Mihaela OCHIANU,

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

Fiecare zi din an are o însemnătate anume, dată fie de evenimente istorice remarcabile, fie de nașterea sau moartea vreunei personalități ce a dat lumii motive de aducere aminte a trecerii sale pe acest pământ. Ziua de 18 ianuarie aparține lui Ștefan Dimitrescu, mare desenator și pictor de la a cărui naștere se împlinesc 135 de ani. Dintre toate numele prestigioase ale perioadei de aur a picturii românești ale deceniilor al treilea și al patrulea al veacului trecut, cel al hușeanului e mai puțin favorizat de posteritate.

Născut în 1886 într-o casă modestă din ulița Răiești a provincialului și patriarhalului târg Huși înconjurat de podgorii, pictorul avea să crească sub îngrijirile mamei Safta și ale bunicului, fără a se bucura de dragostea tatălui decedat înainte ca micul Ștefan să înceapă a gănguri. Clasele primare și liceale le-a urmat în orașul natal, migrând plin de speranță spre lașul cultural unde se va înscrie mai întâi la Conservator(1902), clasa de violoncel din simplul motiv că muzica era una din pasiunile lui constante. Vă mai aduceți aminte că și Tonitza absolviseră studii muzicale, devenind artist priceput în a scoate sunete calde de pe corzile viorii? Sunt sigură că acordurile celor două instrumente s-or fi împletit de nenumărate ori așa cum destinele celor doi au fost împreunate nu doar de o sinceră prietenie și ci de o colaborare în plan profesional.

Un an mai târziu, Dimitrescu se înscrie la Școala de Belle Arte din Iași. Avea doar 17 ani, era un tânăr firav, de statură mijlocie, cu chipul prelung și smead, cu ochi mari și reflexivi, modest și tăcut, delicat în comportări, dar plin de voință, capabil de eforturi susținute și hotărât să răzbească spre țelurile spre care aspira. A fost nevoit să lupte nu doar cu dificultățile unui meșteșug atât de complex precum pictura ci și cu lipsurile materiale pentru a căror acoperire va cere în repetate rânduri sprijinul conducerii școlii. Arhivele păstrează cererile lui Ștefan Dimitrescu prin care acesta solicita să fie înscris printre concurenții la bursele de stat(1904) sau la concursul pentru bursa „Gh. Schiller” acordată de către minister elevilor merituoși (1906). Din dosarele de altădată răsar și adevăratele care atestă rezultatele bune la învățătură eliberate pentru a-i servi la obținerea unor ajutoare bănești de la primăria comunei Huși sau de la cea a orașului Iași. Asistență bănească modestă totuși, atâta timp cât a fost nevoit să se angajeze ca violoncelist în diverse orchestre.

Era disciplinat, sânguinos, talentat aceste calități aducându-i prețuirea profesorilor. Se știe că structural nu

adhera la programul academist de învățământ dar i s-a supus atât pentru a-și păstra bursa cât și pentru faptul că alte posibilități de pregătire artistică nu existau în țară la aceea vreme. În primăvara anului 1906, student în al treilea an de studii plastice, înainta un memoriu(conceput de un grup de elevi sub coordonarea lui Tonitza și Dimitrescu) direcției școlii solicitând înlesniri pentru efectuare de excursii menite să faciliteze cunoașterea frumoaselor priveliști ale țării, a portului și obiceiurilor locuitorilor. Avusese suficient răgaz să-și dea seama că procesul de învățământ era în mare măsură depășit, anacronic asemeni artei ce decurgea din regulile acestuia. Se simțea îndreptățit și dator față de artă să ceară studiu după natură pentru a evada(nu doar el sau generația lui) spre o artă liberă care să răsfrângă realitatea vie și nicidecum subiectele extrase din arsenalul mitologiei greco-romane.

Două școli a început, pe amândouă le-a finalizat păstrând aceeași diferență de un an ca la admitere. Nu a renunțat nici o clipă la visul de a-și completa studiile de pictură la Paris și chiar de nu a obținut bursa „Grigorescu” ce i-ar fi netezit calea spre Franța, nu a dezarmat, a muncit și a strâns bănuț lângă bănuț pictând biserici (Agăș, Asău, Poenii Vasluiului), suplinind un post de custode al Pinacotecii din Iași, acceptând postul de profesor de desen al liceului din Alexandria. Abia în 1912 va frecventa cursurile Academiei Libere de la Grande Chaumière din Montparnasse, vizitând asiduu expoziții și muzee pariziene, atras fiind de creația lui Cezanne, Derain, Toulouse-Lautrec. De ce această Academie? Taxele erau mai mici față de orice altă școală superioară de artă, iar tinerii artiști în devenire aveau șansa de a studia pictura și sculptura fără a fi îngreiați de regulile academice stricte. Cadrul de pregătire artistică era foarte diferit ce cel practicat în țară, cel mai bun argument în acest sens fiind faptul că Muzeul Luvru i-a oferit posibilitatea de a crea desene sau copii după operele pictorilor din Renaștere. A avut ocazia să „iasă la peisaj” alături de Monet și Seurat, a avut chiar propriul său atelier în Montmartre. Din nefericire toate acestea au durat puțin, întorcându-se destul de curând în țară(1913), epuizarea resurselor financiare dar și precipitarea evenimentelor din Balcani fiind două motive hotărâtoare în acest sens. Rememorând perioada de studiu la Paris, făcând un bilanț al scurtei sale experiențe, avea să afirme că „a trecut prin pompierismul academic” scăpând de el prin administrarea de „doctorie impresionistă vreo 3 ani”,

tratament ce l-a ajutat să învețe să reducă din culoare apelând la efectele luminii și ale pastei. Referindu-se la raportul dintre culoare și formă, memorabila sa formulare „mă emoționează culoarea și sunt pasionat de formă, când o văd pe una mi se pare că-mi scapă cealaltă. Caut continuu să le prind și să le mărit” reprezintă sensul fundamental, profund definitoriu al întregii sale deveniri creatoare.

Revenirea în patrie înseamnă reluarea activității didactice, dar și alocarea de timp suficient creației pe șevalet, astfel încât poate participa la Expoziția artiștilor români în viață organizată în 1914, iar în vacanțele anilor 1914-1916 va lucra alături de Tonitza și de alți confrăți la pictarea bisericii din Netezeștii Ilfovului. Este lesne de înțeles că prin participarea sa la pictarea în stil bizantin a vechilor biserici românești aprecia în fapt acest model artistic, admirând totodată munca de o nobilă puritate anonimilor zugravi. Trebuie subliniat că a pledat întreaga viață pentru înființarea unei „Academii de arte bizantine” deținătoare a unei comisii de specialiști cu riguroase competențe în eliberarea și verificarea certificatelor pictorilor bisericești, a visat la existența unei instituții înzestrate cu rol în avizarea, recepția noilor lucrări sau a restaurărilor picturilor monumentale.

Frecvente au fost participările sale în diferite expoziții colective organizate la Iași și București, însă prima sa afirmare publică de amploare se va produce în februarie 1916 în cadrul expoziției de la Sala „Ileana”. Va expune 42 de tablouri în ulei dar și 23 de desene, create în țară cât și la Paris, în această etapă a creației artistice tributar fiind forfotei pitorești din săli de teatru sau de cafenea ce aminteau de agitația vestitului cabaret Moulin Rouge.

A urmat apoi expoziția din 27 ianuarie 1918 găzduită de cele patru săli ale Școlii de Arte Frumoase din Iași. Expuneau atunci 33 de artiști români, pictori, sculptori, graficieni toți mobilizați în timpul primului război mondial la Marele Cartier general din Iași. Cei mai buni artiști ai țării primiseră onoranta misiune de se deplasa în zonele fierbinți ale frontului spre a realiza desene-reportaje, schițe care să surprindă eroismul ostașilor români, creionări care să oglindească dramele populației civile. Prelucrate apoi în atelierele personale lucrările de artă aveau să devină proprietatea statului, intrând în colecțiile Muzeului Militar Național instituție ce-și propunea încă înainte de înființare să păstreze pentru viitor toate lucrările ce vor reprezenta paginile cele mai alese ale războiului, clipe de restriște, eforturi ale neamului în atingerea unității naționale. Schițând în tuș sau creion Dimitrescu a reușit să immortalizeze convoaie de refugiați, ostași morți sau răniți, cuiburi de mitraliere, trăgători în prima linie. Scenele de luptă sunt surprinse sumar, sugestiv și dinamic, eternizând chipuri de soldați căzuți pe gânduri sau odihnindu-se între două atacuri, trăind tragedia războiului. Punând în valoare uimitoarele capacități artistice ale desenatorului Ștefan Dimitrescu, prietenul Tonitza transformat în critic plastic avea să noteze: „schițele și studiile luate chiar pe front sau din satele pe unde trecuse devastarea inamică vor rămâne documente de o rară distincție sufletească și de o răscolitoare putere de artă”.

Așadar, după demobilizare Dimitrescu arată lumii prima variantă a compoziției „Morții de la Cașin”, numită atunci „Un cămin din Cașin”. Puțini dintre noi știu că tabloul lui Dimitrescu nu a fost pe placul ofițerilor din juriu, cronicarii plastici ignorând până și simpla menționare a participării

sale în cadrul expoziției. I se reproșa fără vorbe că totul „se rezuma la sentimentul adânc de umanitate și la pura emoție artistică” după cum avea să observe peste ani Tonitza. Nu avea lucrarea aceasta scene cu ostași însângerați, nu se vedeau case ruinate sub bombardamentele inamicilor, apăsătoare era doar cumiștenia, sobrietatea sărmanului țăran român lovit de soartă.... Judecătorii lipsiți de cunoștințe și abilități artistice nu au avut capacitatea să înțeleagă că lucrarea era de un tragism copleșitor iar ororile războiului căpătau o expresie zguduitoare concentrată tocmai în tăcerea tensionată a personajelor și în durerea lor mută. Chiar dacă pânza nu releva nici un gest măreț, nici o mișcare de disperare spectaculoasă, din scena surprinsă de Dimitrescu răzbătea intens durerea, întristarea în fața morții ce deșărădăcinase din viață trei săteni pașnici. Pictura, tabloul arăta ritualul simplu al privegherii celor fără de suflare, înfățișa rudele (șapte personaje) încremenite veghindu-și cu evlavie morții. Nedezlipindu-și privirile de pe chipurile răposatilor femeile își înăbușă plânsul, în timp ce moșneagul asistă smerit și parcă absent la acest spectacol trist ce preceda înmormântarea. Impresionant este cum scoarțele țăărănești creează imaginea unui giulgiu protector, ele învăluind trupurile decedaților protejându-i parcă de răceala, umezeala pământului, ferindu-i de adierea vântului dar și de arșița soarelui. Întinse pe jos, acoperindu-i și oferindu-le ultim adăpost sub umbrar, lăicerele cu motivele lor tradiționale ascund... poate sensurile vieții în vreme de război. „Nu eu am conceput-o, așa am văzut-o, așa era acolo pe front, într-o înserare de moarte” ar fi spus Ștefan Dimitrescu referindu-se la această lucrare în care pe lângă construcția puternică a imaginii, surprinzătoare ne apare capacitatea de a descoperi sentimentul omenesc.

Cu toată respingerea din iarna anului 1917, tema va fi reluată într-un tablou de mari dimensiuni trei ani mai târziu (1920), va fi prezentat și admirat în expoziția personală din

același an și va fi considerat cu întârziere una dintre cele mai reprezentative creații artistice ale pictorului Ștefan Dimitrescu. Din păcate lucrarea avea să fie mistuită de flăcările unui incendiului (1938, Muzeul Militar Central), rămânând doar schițele realizate la ceas de înserare, mărturie a atacului aviatic inamic asupra satului Cașin situat pe valea apei cu același nume. „Morții de la Cașin” au marcat un moment crucial în cariera pictorului, revelația avusese loc, artistul se regăsisse deplin așa încât ochiul lui va căuta și va crea în spiritul specificului nostru național, punând preț pe autenticitate, simplitate. Penelul lui se va inspira din realitățile aspre ale vieții, din strădaniile și suferințele poporului, din năzuințele și tradițiile acestuia. Rădăcinile operei sale se vor împlânta și ramifica în sufletul acestui popor.

Criticii plastici afirmă că artistul Ștefan Dimitrescu era dotat cu un acut simț al observației dar și cu o forță necesară renunțării la tot ceea ce nu capătă valoare emoțională și semnificație umană. În ceea ce privește tematica, e mai mult decât vizibil că întreaga creație a acestui artist gravitează în jurul omului și al peisajului autohton. Desprins din mediul rural și păstrând legături cu lumea satului, Dimitrescu este un pictor al realității cotidiene, cu o viziune epică și austeră, peste care se suprapun accente lirice. Mare portretist al inșilor expresivi cu care venea omenеște în contact în viața lui simplă (țărani, femei din popor, militari, vânători, ciobani) reușea să prindă caracteristicile unei individualități în câteva trăsături cu un dar de pătrundere psihologică rar întâlnit căci știa bine cum stau, cum privesc, cum gesticulează, cum spun ceva fără să se miște oamenii simpli, obișnuiți. A pictat portrete de bărbați și femei, tineri și bătrâni, copii măricei și prunci în copaie, țărani din toate regiunile țării, siluete de turci din Mangalia și Techirghiol, toate personajele fiind pătrunse de o admirabilă demnitate, blândețe, omenie. Țărăncile lui

au o solemnitate aparte, greblând fânul ori sprijinindu-se de butucul roșii sau de oiște în atitudini firești dictate de oboseala zilei de târg. Țăranii cu pălăria lăsată pe sprâncene sau cosașii absorbiți în ascuțitul coasei pătrunși de gravitatea unui ritual străvechi, minerii monumentali, adânciți în ei înșiși, cu chipuri înăsprite, dar pline de omenie pot fi considerate „biografii” modeste, anonime dar expresive. „Mineri”, „Țărăncă din Vlaici”, „La un pahar de vin”, „Țărănci din Săliște”, „Femei țeșând la război”, „Bucătăreasa”, „Unchieșii” devin documente etnice dar și sociale, promovând un specific național onest, fără ostentație, ușor de descifrat. Chiar atunci când se oprește asupra unui interior („Interior țărănesc”, „Camera flăcăului”, „Interior din Făgăraș”) pictorul înregistrează o atmosferă familiară, obiectele specifice traiului de zi cu zi, lavița, sumanul agățat în cui, ștergarele, oalele smălțuite sunt ușor de reperat și mai mult decât atât, sunt la locul lor de parcă mâna oricărui dintre noi le-ar fi așezat acolo. Aceste tablouri spun totul despre calitatea emoției pictorului hușean dar și despre buna lui meserie, iar sugestia folclorică atât de firesc însușită, atât de obiectiv redată demonstrează (dacă mai era nevoie) că Dimitrescu a avut o reușită deplină în această direcție, impunându-se statornic.

Uneori, în universul preocupărilor coloristice apar membrii familiei cu tot registrul afectiv și atunci apar temele lirice, intime de o discretă nostalgie. Prin intermediul tabloului „În bucătărie” pătrundem chiar în casa pictorului și aflăm pe mama artistului într-un interior modest pregătind prânzul. Nu se rușinează artistul să dezvăluie o anumită condiție materială, nu cosmetizează chipul mamei, zugrăvind-o aici ca o țărăncă bătrână și uscățivă, de o nesfârșită bunătate și înțelegere, peste care trecerea anilor cu ale lor greutăți și lipsuri au lăsat urme. Și chipul soției revine frecvent în creația pictorului fie în portrete de sine stătătoare, fie în cadrul unor scene de grup sau în unele peisaje cu figuri. În portretul realizat în 1921 personajul este profund interiorizat, gamele de culori sunt dispuse armonios în curbele decolteului, ale frunții și ale părului, movul abia ghicit al rochiei se completează cu ocrurile bustului, gâtului, feței. Imaginea pare foarte simplă, dar câtă măiestrie este necesară pentru a ajunge la o asemenea coincidență, la o asemenea profunzime a expresiei umane. În „Mama și copiii” (1928) soția este încadrată de cei doi copii, Margareta și Alexandru, nici unul din ei schițând vreun zâmbet ceea ce face ca atmosfera creată să fie tristă, tensionată. Până și postura mâinilor copiilor interpretate prin limbajul semnelor înseamnă retragere, teamă, nevoia de sprijin și apărare. Ce temeri vor fi mocnit în sufletele lor nu vom ști niciodată! Poate ne înșelăm, poate a fost doar dorința pictorului ca modelele să șadă liniștite uitând jocul și dezmiardările mamei măcar o clipă... Cert este că în pictura lui Dimitrescu nu sunt zâmbete înșorite, nici vorbă de cascade de râs, întâlnim la tot pasul gravitate, seriozitate, sobrietate. Regăsim stările de reverie, de profundă meditație, de poezie, momente de liniște și destindere, de veselie reținută prinse pe fețele portretizate, iar toate sunt de fapt expresia curată a sufletului sensibilului Dimitrescu.

Un alt capitol interesant pentru valoarea artistică a pieselor cât și pentru cea documentară îl reprezintă portretele ce aduc imaginea prietenilor literare și artistice Bucurându-se de prietenia și prețuirea unor oameni ca Sadoveanu, Teodoreanu, Tonitza, pictorul nostru i-a portretizat cu aceeași

pătrundere, înțelegere, sensibilitate de care era capabil. Pe Sadoveanu îl știm din memorabilul tablou ce-l înfățișează afundat în jilțul său; e masiv, impunător, cu trăsături ferme, cu privire scrutătoare, limpede, lucidă, așteptând parcă să se termine ședința artistică spre a se așeza cât mai curând la masa de scris. Ionel Teodoreanu e pictat împreună cu soția, privind interogativ din ambianța camerei lor dominată de roșul consistent al rochiei și de albastrul intens al bluzei căzăcești purtate de scriitor. Imaginea soților respiră atmosfera unui cămin tihnit lipsit de grija zilei de mâine. La polul opus, frământat de acute probleme se află Tonitza care în ciuda privirii lucide, pare un obsedat, un condamnat ce judecă lumea judecându-se întâi pe sine. Aplecată peste umărul lui e soția ale cărei priviri îmi par nu doar îngrijorate ci mai ales pline de furie și neputință căci au întrezărit viitorul tragic. De unde are Dimitrescu atâta putere de a capta lumea lăuntrică a celor portretizați? Să fie doar prietenia, să fie adâncă sensibilitate și capacitate de înțelegere a oamenilor sau poate talent nemăsurat și meșteșug adus la desăvârșire?

Dimitrescu nu a pictat doar oameni, peregrinările sale prin țară îmbiindu-l a muia penelul în multitudine de nuanțe spre a zugrăvi și peisaje. Acum intervine lirismul lui care învăluie formele delicate ale peisajului într-o lumină caldă, tulburată pe neașteptate de un accent cromatic mai ferm. Explica acest aspect spunând: „culoarea conține prin ea însăși și umbră și lumină și formă și modelaj. Acum merg spre culoare, nelăsând forma”. Există la el (ca la toți artiștii acelei epoci), o predispoziție către lumea însoțită a Dobrogei pitorești, aspirația către solaritate, există însă ceva ce îl diferențiază, o anume vibrație. Ei bine, când construiește elementele peisajului dobrogean sau ale celui din împrejurimile Iașului, artistul Ștefan Dimitrescu păstrează o vibrație de intensă afectivitate, imaginile răspândesc emoție. Nu mai vorbim despre locurile natale zugrăvite cu acea nostalgie pe care copilăria o sădește pentru totdeauna în sufletele tuturor! „Uliță din Răiești” sau „Mahalaua Răiești din Huși”, ascund fără îndoială casa bătrânească, mi se pare imposibil să nu fie pitită printre acoperișurile roșii ce apar orânduite pe dealuri molcome sau pe ulița colbăită. De asemenea, „Grădinița din Huși” evocă imagini emoționante, degajând o stare de spirit în care nostalgia și compasiunea se amestecă nedefinit cu dragostea mai ales că în cerdacul casei stă pierdut în gânduri și în beznele interioare bunicul orb.

Când vorbim despre desenatorul Ștefan Dimitrescu, trebuie să precizăm că a desenat în trei mari game. Prima este cea a portretului, executat de cele mai multe ori în cărbune și lipsit de intențiile șarjei, prin ele artistul dovedindu-se un bun psiholog. Din câteva linii a conturat portretele unor personalități ale literaturii și culturii române, amintind aici pe G. Bacovia, Ion Barbu, Jean Bart, I. A. Basarabescu, Lucian Blaga, G. Călinescu, O. Han, G. Ibrăileanu, Panait Istrati, E. Lovinescu, Minulescu, Perpessiciu, Camil Petrescu, Cezar Petrescu, Liviu Rebreanu, Sadoveanu, frații Teodoreanu, Tudor Vianu. O a doua gamă este aceea a peisagiilor, de o deschidere amplă și o desfășurare austeră a detaliilor, figurând de cele mai multe ori, compozițional, grădini și străzi ale Hușilor și Iașilor sau priveliști calcinate ale Dobrogei, desenate în tuș sau cărbune. O a treia gamă este aceea a schiței azvârlite cu un creion fugar și lipsit de fermitate, pentru a prinde crâmpoie din iureșul luptelor din 1917, neorânduiala iarmaroacelor, din severitatea minelor, din langoarea plajelor. În cărbune,

creion, tuș, sanguină, pe hârtii de calitate diferite desenele lui Dimitrescu posedă o viață interioară densă, trăiesc prin continua lor vibrație care include prezența luminii și pe cea a atmosferei, ilustrând prin calitatea lor acea afirmație a lui Nicolae Grigorescu, precursorul tuturor marilor noștri desenați „Se poate colora și cu un simplu cărbune!”

În cei 57 de ani de viață, pictând neconținut de la vârsta de 17 ani, Dimitrescu a lăsat moștenire poporului său peste 300 de lucrări pe șevalet, schițe și studii, lor adăugându-li-se mii ce s-au risipit în toate colțurile lumii fără putere a fi adunate într-o unică și vastă colecție patrimonială. Prezentate în timpul vieții în expoziții din țară dar și din străinătate (Barcelona, Paris, Veneția, Amsterdam, Haga) puține și-au găsit locul în muzee naționale, majoritatea intrând în colecții particulare. Îmbucurătoare rămâne periodică reunire a diferitelor sale reprezentări artistice în ample manifestări aniversare sau comemorative. Expozițiile din 1959, 1963, 1974, 1976 au fost pe larg semnalate în ziarele epocii, articole semnate de Frunzetti, Zeletin, Broșteanu dorind să aducă în atenția publicului nu doar creația artistică ci și contribuția însemnată a profesorului, rectorului la dezvoltarea Academiei de Arte Frumoase din Iași. Nu a fost trecută cu vederea implicarea în plan cultural ca membru fondator al Asociației „Arta română” și apoi al „Grupului celor patru” alături de N. Tonitza, Fr. Șirato și O. Han, inițiator al „Asociației generale a artiștilor moldoveni”.

S-a stins în plină forță creatoare asemeni unei torțe intrate în vârtejul unei năprasnice vijelii, s-a frânt în mod stupid zborul său creator spre culmile artei românești, rămânând în conștiință posterității atât ca un pictor cât și ca un remarcabil îndrumător de școală.

Bibliografie: Claudiu Paradais – Ștefan Dimitrescu (Editura Meridiane, 1978); N.N. Tonitza - Scrieri despre artă (Editura Meridiane, 1964); România literară (10 ianuarie 1974); Contemporanul (11 ianuarie 1974); România liberă (13 ianuarie 1974); Cronica (26 iunie 1971); Studii de istorie a artei. Seria plastică (Tom 11, nr. 1, 1964)

Nicolae TONITZA - 135 ani de la naștere

Nicolae Tonitza (n. 13 aprilie 1886, Bârlad - d. 26 februarie 1940, București) pictor și grafician român, interpret al „tristețelor luxuriant colorate” și al unor sincere simțăminte de revoltă mocnită și îndelung resemnată.

S-a născut la 13 aprilie 1886 la Bârlad, primul dintre cinci copii ai Anastasiei și ai lui Neculai Toniță. Frecventează școala primară de băieți nr.2 și urmează Gimnaziul real „Manolache K. Epureanu” din Bârlad. În 1902 părăsește Bârladul pentru a se înscrie la Școala națională de Belle-Arte din Iași, avându-i printre profesori pe Gheorghe Popovici și Emanoil Bardasare (dar nu va putea să își ia diploma de absolvire deoarece participă în ultimul an la o grevă a studenților), iar printre colegi pe Ștefan Dimitrescu și Leon Viorescu cu care va lega o lungă prietenie.

În 1903 cunoaște Italia, în cadrul unei excursii a studenților de la Arheologie din București, condusă de profesorul Grigore Tocilescu. Vacanța următoare rămâne în țară, unde, împreună cu alți colegi, zugrăvește biserica din satul Grozești.

În 1908 pleacă în Germania, la München, unde este admis la Königlich Bayerischen Akademie der Bildenden Künste (Academia Regală Bavareză de Arte Frumoase, actualmente Academia de Arte Frumoase München) în clasa profesorului Hugo von Habermann. Expune la Kunstverein, trimite caricaturi la revista Furnica și articolul „Importanța criticii de artă” la revista Arta română din Iași, care reprezintă debutul său în publicistică. Părăsește Germania, fără să-și fi terminat studiile, și călătorește în vara anului 1909 în Italia și în toamnă în Franța, unde rămâne pentru doi ani la Paris.

La Paris frecventează atelierul lui Pierre Laprade și face studii după pictori celebri. Influența preocupărilor din epocă nu întârzie să-și pună amprenta în opera tânărului artist, pe care calitățile de colorist și prospețimea senzațiilor îl fac să găsească repede drumul spre originalitate. Problemele impresionismului, cuceririle postimpresioniștilor și, nu mai puțin, modul decorativ de a gândi, compoziția și fastul stilului belle époque îi vor determina hotărâtor opțiunile estetice. Pictează peisaje, portrete și compoziții, pe care le expune în atelierul său din Montparnasse. Echilibrul, hedonismul - acea bucurie nereținută în fața fermecătoarelor aparențe ale realității - senzualitatea temperată, se traduc deja în aceste opere de început, pline de strălucirea luminii, exaltarea tonurilor și sudura perfectă dintre formă și culoare.

În 1911 se reîntoarce în țară, mai întâi la Bârlad și mai târziu la Iași (unde predă un timp ca suplinitor la desen la Liceul militar). Participă la expoziția „Tinerimii artistice”. În 1912 termină cursurile Școlii naționale de Belle-Arte și obține prin concurs certificatul de „pictor bisericesc”. Va zugrăvi bisericile din Scorțeni, Siliște, Poeni, Văleni

și altele. Se căsătorește în 1913 cu Ecaterina Climescu și va avea doi copii, Catrina și Petru. Din cauze economice renunță la pictură câțiva ani și lucrează ca redactor la ziarul Iașul. În 1916 expune la București 94 de picturi și desene, împreună cu Ștefan Dimitrescu. Mobilizat și trimis pe front, cade prizonier în luptele de la Turtucaia, de unde va fi trimis în lagărul de prizonieri din Kirjali, Bulgaria. După război se stabilește la București, unde - alături de participările la expoziții și ilustrări de cărți - colaborează la publicații de orientare socialistă cu desene și cronici artistice. În perioada 1921-1924 locuiește la Vălenii de Munte. Devine redactor la revista Artele Frumoase. În 1922 călătorește în Transilvania, unde îl cunoaște pe pictorul sătmărean Aurel Popp, cu care se va împrieteni și va purta o vastă corespondență. În 1924 expune la Bienala din Veneția iar un an mai târziu se retrage din asociația „Arta Română” și - împreună cu Francisc Șirato, Oscar Han și Ștefan Dimitrescu - întemeiază „Grupul celor patru”.

În anii următori, până în 1934, au loc repetate expoziții ale „Grupului celor patru”. Tonitza, între timp considerat „cel mai de seamă” pictor român în viață, expune și în străinătate: Barcelona (1929), Amsterdam (1930), Bruxelles (1935). În 1933 ocupă catedra de pictură la Academia de

Belle-Arte din Iași, rămasă vacantă în urma decesului lui Ștefan Dimitrescu iar în 1937 devine rector al Academiei. În anii 1933 și 1934 pictează împreună cu Francisc Șirato în Dobrogea, realizând o serie de tablouri și desene cu peisaje din Balcic. În 1939 se îmbolnăvește grav și la 26 februarie 1940 se stinge din viață. În semn de omagiu îi sunt expuse lucrări la „Salonul Oficial” și la expoziția din cadrul „Lunii Bucureștilor”.

O privire retrospectivă asupra operei lui Tonitza ne revelează în prima perioadă o pictură academistă purtând pecetea școlii müncheneze, și, drept corolar, un interes major pentru desen, în detrimentul picturii. În scurtul său popas parizian, face tentative timide de a-și însuși viziunea impresionistă, dar preferința lui pentru exprimarea grafică îi va îndrepta atenția spre creațiile lui Daumier. Revirimentul cromatic, pe care frunzașii picturii franceze nu izbutiseră să-l provoace, a fost declanșat de Ștefan Luchian, fără ca acest fapt să-l facă pe Tonița să rămână la o treaptă inferioară, deși el și-a descoperit multe afinități cu pictorul „Anemonelor”. După această perioadă, tablourile realizate între 1930 și 1935 își cuceresc deplina autonomie artistică, eliberându-se de orice influențe. Grafica, plină de maliție

și deseori de dramatism - a colaborat la numeroase reviste culturale și sociale ale vremii: „Rampa”, „Flacăra”, „Clopotul”, „Hiena” etc. - sunt mărturii ale participării intense la viața epocii.

Pictura rămâne, dincolo de frământările cotidiene, de angajarea în evenimentele contemporane, senină, vorbind despre un ideal estetic clasic, despre cultul frumosului, despre o artă înțeleasă ca expresie a permanenței valorilor spirituale. Această viziune autonomă se conturează în portretele de copii. „Ochii lui Tonitza”, ochii copiilor pictați de el, ne privesc astăzi cu o nostalgică inocență, cu o amară melancolie și candoare. Ochii aceștia mari, rotunzi și expresivi sunt inconfundabila pecete a stilului său de o unică poezie în arta plastică românească.

De la sobra muzicalitate picturală de o rafinată împletire de poezie și realitate, Tonitza trece în ultimii ani ai vieții la o manieră cu reminiscențe orientale, datorită fără îndoială farmecului peisajului dobrogean. Este perioada premergătoare așa-numitei faze japoneze, caracterizată printr-un decorativism excesiv și printr-o simplificare a paletelor dusă aproape până la monocromie.

Prezentare și colaj foto: arh. **Cireșica MICU**

Tăcem din gură

Din tot, ne-a mai rămas aieve,
acest zid grav, aceste dreve.
Crunt ferecați în piatră dură
cu pumnii strânși, tăcem din gură.

Tăcem, parc'am tăcea de veacuri
ca niște funduri vechi de lacuri.
Și ferecat în bezna sura,
de mii de ani, tăcem din gură.

Ei: ziduri, lanțuri, temnicerii,
noi, numai cremenea tăcerii.
Ei, biciuri cu băta și ura,
noi, uriaș îngheț pe gură.

Deasupra vremii și genunii,
tăcem că spinii și tăciunii.
Tăcem ca lama de custura,
tăcem mereu, tăcem din gură.

Ne linge frigul pe ciolane,
ei, foame, cuie și ciocane
și orice zi e-o mușcătură.
Scrâșnind din dinți, tăcem din gură.

Tăcem că lacătul pe use,
tăcem că focul sub cenușe,
tăcem... dar noaptea sub celule,
vuiesc torente nesătule.

Un zgomot bubuie departe,
se farmă parcă ziduri sparte
și parcă lanțuri cad în zgură.
Noi așteptam, tăcem din gură.
(Închisoarea Aiud)

Îndemn la luptă

Nu dor nici luptele pierdute,
nici rănile din piept nu dor,
cum dor acele brațe slute
care să lupte nu mai vor.

Cât inima în piept îți cântă
ce'nseamna'n luptă-un braț răpus ?
Ce-ți pasa'n colb de-o spadă frântă
când te ridici cu'n steag, mai sus ?

Înfrânt nu ești atunci când sângeri,
nici ochii când în lacrimi ți-s.
Adevăratele înfrângeri,
sunt renunțările la vis.

Radu Gyr

MORALA LUPULUI

Un lup rău, odată,
Cam vreo săptămână,
A dat roată, roată,
La o mare stână.

Să fure mioare
Spor văzând că n-are,
Mitui un câine
Cu-o bucată mare
Dintr-o mică pâine.

Când crezu tembelul
Treaba aranjată,
Îi văzu ciobanul
Și-i dete de-ndată,
Fiarei celei proaste,
Cam tare cu bâta,
De-i rupse trei coaste
Și nu doar atâta.

Zise lupu-n ploaie,
(Din bot, nu din gură)
Am ptimit bătaie,
Dar și-o-nvățătură:

Ca să-ți meargă jaful –
Reține, tataie! –
Mituește șeful,
Nu pe o potaie!

Gheorghe NICULESCU

Nicolae Iorga - 150 ani de la naștere

Ing. Neculai URSU

„Niciunul din bărbații României din trecut și de astăzi n-a avut o influență atât de puternică și de hotărâtoare asupra întregului neam românesc ca d. Iorga. N. Iorga a devenit exponentul ideii naționale cu toate atributele ei.

N. Iorga a devenit o noțiune: deplina unitate a poporului românesc.”

(G. Sima; *Tribuna* din 26 iulie 1913)

BIOGRAFIA ȘI AFIRMAREA SAVANTULUI ÎN CULTURA ROMÂNIEI ȘI A LUMII

Nicolae Iorga s-a născut în Botoșani la 5 iunie 1871 și a fost asasinat la 27 noiembrie 1940, în pădurea Strejnic, jud. Prahova. Pentru că fusese implicat într-o dispută personală cu liderul Gărzii de Fier, Corneliu Zelea Codreanu, contrubund astfel, fără voie, la uciderea sa, dar și pentru că a fost un opozant al Gărzii și al Statului Național-Legionar, Iorga și-a atras antipatia legionarilor, fiind în cele din urmă asasinat de un comando legionar. După aflarea veștii asasinării lui Iorga, 47 de universități și academii din întreaga lume au arborat drapelul în bernă.

Este fiul lui Nicolae (Nicu) Iorga (n. 5 octombrie 1837, d. 29 martie 1876) căsătorit în ascuns în 1860 cu Zulnia Arghiropol în etate de 17 ani, pe care o “fură” din casa cronicarului Manole (Manolachi) Drăghici; mama ei murise de trei luni. Au avut doi copii: Nicolae și Gheorghe.

Bunicul Costache Iorga (născut la Botoșani în 1779, decedat în 1869) a fost căsătorit cu Maria Bucur cu care a avut cinci băieți și două fete: Emanuel (Manole), Gheorghe, Nicolae (Nicu), Alecu, Iacob, Zinca și Olga, iar străbunicul Manole Iorga, d.1829, a fost căsătorit cu Zoița Costea cu care a avut patru copii – Costache, Elena, Alecu și Iancu. Tatăl

La maturitate și tânăr dornic de cunoaștere

lui Manole Iorga, Iorga Cupețul, zis și Goleongiul, apare ca băcan în Botoșani pe la 1750, aromân din Balcani, căsătorit cu Ecaterina din Botoșani, cu care a avut doi copii: Manole și o fată, căsătorită cu Ioniță Brădișteanu.

Mama Zulnia Arghiropol (n. 1842, d. 6 aprilie 1934) este fiica scriitoarei române Elena Drăghici, (născută în 1820, decedată în 1860, căsătorită în 1840 - dar divorțată în 1842 - cu Gheorghe Arghiropol, fiul unei Miclescu, rudă cu mitropolitul Sofronie Miclescu și cu mitropolitul Calinic), nepoată de soră a cronicarului Manole Drăghici și nepoată de fiică a lui Iordache Drăghici, d.1829, (căsătorit cu Maria Nacu, are copii: Manole, Constantin, Elena și Zoe), mare vornic al Moldovei. Gheorghe Arghiropol provine dintr-o familie venită din Tartaria-Basarabia.

Portretul lui N. Iorga, făcut de P. Locusteanu, i se potrivește de minune savantului în clipele sublimе de entuziasm și emoție: “Era înalt, avea o frunte largă, impresionant de largă, ochii, impresionant de scilipitori, fulgerători, prinzând în pupilele lor lumina zilelor de sărbătoare și înțelepciunea zeilor antici. Toată frământarea interioară a geniului, rigiditatea științei și puterea tuturor pasiunilor ieșeau la iveală în scăpărarea privirilor și în tumultul înălțător al vorbirii. Era frumos, era mândru, era puternic. Aureola-i de savant te îndemna să-l vezi ca un zeu coborât din Olimp: statuar și marmorean.

Și totuși, era uman, modest, gata de vorbă cu oricine, respectând și pe cea mai umilă ființă, pe toți oamenii în mijlocul cărora trăia și ale căror interese le apăra.”

Nicolae Iorga a avut preocupări multilaterale, a fost istoric, critic literar, documentarist, dramaturg, poet, scriitor, memorialist, enciclopedist, profesor universitar și academician român și al mai multor academii și institute de prestigiu din lume, cercetător în marile arhive din țară și Europa, precum și al întregului teritoriu etnic românesc, conducător de ziare și reviste, de organizații obștești și politice, creator de instituții culturale și științifice, militant antisemit, consilier regal, important om politic, cofondator al Partidului Naționalist-Democrat în 1910, ministru, prim-ministru, parlamentar, președinte al Camerei deputaților și al Senatului, naționalist, activist de centru-dreapta, filo-francez, figură proeminentă în tabăra pro-Antanta în timpul Primului Război Mondial.

Este cunoscut în lume ca medievist, bizantinist, romanist,

slavist, istoric al artelor și filozof al istoriei. George Călinescu afirma că Iorga a jucat în cultura românească, în primele decenii ale secolului XX, "rolul lui Voltaire". Copil minune, polimat și poliglot, cu activitate științifică prolifică, Iorga a scris 1.003 volume, 12.755 articole și studii și 4.963 recenzii, acestea culminând cu *Istoria României* în 10 volume. A predat la Universitatea din București, la cea din Paris și la alte instituții de învățământ academic și a fondat *Congresul Internațional de Studii Bizantine* și *Institutul de studii Sud-Est Europene*.

Nicolae Iorga face parte din generația care a contribuit la temelia României moderne după unirea Țării

Românești cu Moldova, la 1859, și dobândirea Independenței de Stat în urma Războiului de Independență, desfășurând o uriașă activitate pentru propășirea neamului său, pusă în acord cu cerințele vremii și sprijinită permanent pe învățămintele trecutului:

„Am ieșit de la stăpân, nu mai putem fi calfa nimănui; voim să trăim din lucrul nostru pentru a întemeia bine căminul nostru cel mic, vatra noastră cea îngustă. Noi trebuie să ne întrebăm, să ne sfătuim, să ne înțelegem clipă de clipă, pentru a ne afla rostul cel adevărat și a nu ne îndepărta de la dânsul.

Poporul românesc... e în stăpânirea unei moșteniri, unui patrimoniu de tradiții, de datini, de istorie trăită, care face originalitatea lui, deci dreptul lui la viață și îndreptarul lui neclintit. De la acest îndreptar pornim și potrivit cu dânsul ne întoarcem către acest popor, din care facem parte cu sângele și cu inima noastră și ne încercăm, printr-o muncă iubitoare, de fiecare clipă, să-l înălțăm către cultura modernă a neamurilor conștiente și mândre.” (N. Iorga, *O viață de om așa cum a fost*)

Nicolae Iorga este unul din marii ctitori ai unirii de la 1918 *„În perioada 1908-1914 Nicolae Iorga a făcut din Vălenii de Munte un centru al luptei pentru reîntregirea neamului, centru din care au pornit mari energii spirituale, spre sufletul românesc de pretutindeni, luminându-l și înaripându-i speranța re-sălășuirii apropiate într-un singur trup.*

Un suflet într-un singur trup, așa cum a lăsat Dumnezeu să fie și cum a și fost. Un suflet care, atunci când trupul i-a fost prins în robii diferite, a rămas unitar, purtând continuu năzuința reîntregirii.

Acestui suflet i s-a adresat Nicolae Iorga prin cursurile și prin cărțile de la Vălenii de Munte în perioada 1908-1914, pregătindu-l pentru momentul cel mare al reîntrării în realitatea geografică a celebrului vers eminescian, De la Nistru pân' la Tisa – spațiu unitar carpato, danubiano-pontic și nistrean” (C.Manolache)

După Marea Adunare Națională de la Alba Iulia de la 1 decembrie 1918, Romul Cândea îi scrie lui N. Iorga: *„Aceasta este biruința cea mare a Dv.; pe care nu v-o poate smulge nimeni. Dumnezeu să vă dea zile îndelungate ca să vă puteți bucura de ea! Să trăiți și să trăiască România Mare, pe care ați pregătit-o sufletește.”*

Reprezentanți ai românilor din Basarabia, Bucovina, Transilvania și Vechiul Regat, care participaseră la Alba Iulia, întruniți a 2-a zi la Sibiu îi trimit lui N. Iorga o telegramă semnată de toți reprezentanții: *„Însuflețiți de Adunarea de la Alba Iulia, ne gândim cu dragoste la pregătitorul sufletelor pentru unirea tuturor românilor.”*

Un mesaj din Chișinău, trimis de un grup de cetățeni, la 14 decembrie 1918: *„Ca fii sufletești ai mișcării naționale, care de zeci de ani ne-a pregătit în vederea vremurilor de azi, vă rugăm să contați pe devotamentul nostru. Pentru ideile a*

căror realizare constituie rațiunea însăși a existenței noastre, să ne socotiți printre soldații cei mai hotărâți.”

La primul congres al preoților din Transilvania, într-un mesaj semnat de episcopul Miron Cristea, viitorul patriarh, îl numesc pe savant *„neobositul luptător și făuritor cu condeii al aspirațiilor noastre naționale”*.

Andrei Bârseanu, conducătorul Astrei, transmite, în numele participanților la primul congres în libertate al profesorilor români din Transilvania, o telegramă către N. Iorga, numindu-l: *„marele cugetător, muncitor și îndrumător al neamului, dascălul dascălilor, model de simțire și de devotament pentru binele obștesc”*.

În numele Parlamentului și al Neamului Românesc, în calitate de Președinte al Parlamentului, la ședința solemnă a Parlamentului din 29 decembrie 1919, când sunt aprobate actele înfăptuirii Marii Uniri, Apostolul Neamului a spus: *„Dreptul nostru, care a fost un ideal de veacuri, devine, pentru totdeauna, realitate. Odată cu consfințirea prin lege a acestei împliniri. Adunarea Deputaților adaugă devotamentul unei țări întregi în a menține și a transmite urmașilor această împlinire. România unită o avem, o vom apăra și o vom întregi.”*

TRANSFORMAREA ORAȘULUI VĂLENI DE MUNTE ÎN CENTRU CULTURAL

Sala pentru Cursurile de Vară, construită în 1912 și inaugurată în ziua deschiderii cursurilor la 1 iulie 1912

Nicolae Iorga a transformat orașul Vălenii de Munte într-un centru academic și cultural, prin înființarea Tipografiei *„Neamul Românesc”* – *„Datina Românească”* și a *Cursurilor de vară* care constituie o parte din tumultuoasă activitate desfășurată, cu un talent de remarcabil și desăvârșit strateg, cu o perseverență și o vigoare specific doar personalităților puternice, călăuzite de o credință nestrămutată în atingerea idealului urmărit.

În Tipografia *„Neamul Românesc”* – *„Datina Românească”*, construită și inaugurată în mai 1908, s-a tipărit majoritatea publicațiilor conduse de profesor, precum și peste 700 de titluri de carte. Dintre acestea, 325 (80 de titluri tratează probleme legate de istoria poporului român) sunt tipărite în limbi străine, fiind lucrări ale savantului, precum și, în tiraje mari, creații ale scriitorilor noștri clasici și contemporani.

La 1 iulie 1908, se inaugurează și a doua instituție culturală de la Vălenii de Munte: *Cursurile de Vară* sau *Școala*

de Vacanță. Deschiderea cursurilor are loc la 2 iulie în clasa I a Școlii Primare nr. 1 de Băieți din centrul Vălenilor de Munte, unde Nicolae Iorga conferențiază despre romanitatea noastră, continuitatea în Dacia și despre formarea limbii române: "Originea neamului românesc trebuie căutată în traci, care au trait aici cu mii de ani înainte... și aceasta ne dă dreptul de a ne considera, noi, românii, ca singuri și adevărați moștenitori ai acestor locuri. Astăzi, suntem cu toții un singur neam, de o admirabilă unitate, cu o cultură originală, comună tuturor, ale cărei tradiții nu trebuie uitate..., pe baza lor trebuie să dăm întregii nații o cultură modernă, cu valoare proprie, din care se va desface o covârșitoare energie.

Poporul român a reprezentat punctul statornic în vârtejul sălbatic al străinilor, rătăcirilor, năvălirilor.

Neam părăsit la răscrucea furtunilor, care bat aici din veac în veac și vor bate întotdeauna în aceste locuri de ispititor belșug și de trecere a oștilor. Apți pentru cea mai înaltă civilizație și siliți a trăi de la o bejenie la alta. Oricare alții s-ar fi risipit în lume. Noi am rămas. Cu sabia în mână, de strajă la toate zărilor, iar, când s-a frânt o clipă, ca să se lege din nou, tainic, oțelul, am întins brutalității arma subțire a inteligenței noastre. Și, iată, suntem tot acasă."

Denumirea *Cursurilor* este schimbată în 1909 în *Universitatea de Vară* și mai târziu "Universitatea Populară Nicolae Iorga". Până în anul 1946 *Cursurile* au funcționat neîntrerupt, când au fost suspendate, au fost reluate în 1968 și au continuat, cu unele întreruperi, până în 1978. Istoria nouă a *Cursurilor* începe în 1990.

În aprilie 1912, în curtea tipografiei se pune piatra de temelie la *Sala pentru Cursurile de Vară*, după planurile renumitului architect ploieștean, Toma T. Socolescu. Din 1912 și până în 1946 clădirea a găzduit toate edițiile *Cursurilor de vară*, câteva congrese ale *Ligii Culturale*, numeroase întâlniri publice, spectacole și expoziții. După 1946, clădirea a fost folosită ca sală de cinematograful până în 1990. La inaugurarea *Sălii*, care are loc la 1 iulie 1912, în ziua deschiderii cursurilor au fost de față principesa Elisabeta și prințul Carol (trimiși de însuși Regele), însoțiți de numeroase oficialități centrale, județene și locale, alături de cel mai numeros auditoriu al

cursurilor de până acum, între ei aflându-se și cel mai mare număr de români sosiți de peste hotare. La festivitatea de inaugurare a *Sălii*, Nicolae Iorga arată rostul acțiunilor culturale de acum: "Suntem un neam fărâmițat și cea dintâi datorie a ceasului de față este să strângem aceste fărâme prin imprimarea aceluiași spirit de cultură.

Națiuni ca aceasta a noastră au nevoie să se pătrundă neconștient de drepturile și de chemarea lor. O întreagă literatură, un întreg învățământ trebuie să se închine acestei misiuni. Mai presus de tot ce au în fapt, ele trebuie să aibă și ceva mai mult în rezerva morală la care viitorul poate face apel în fiecare clipă. Spre a crea, întreține și spori această rezervă morală în toate sufletele românești, spre a face ca în candelile tuturor să ardă sus și sigur flacăra menită să lumineze și drumuri care nu s-au deschis încă, trebuie școli cum încercăm să o facem pe a noastră...

Ceasuri mari vor veni, în care toți trebuie să fie alături, gata a plăti soartei binele veșnic al unui neam, cu jertfa acestei vieți trecătoare. Solidaritatea de atunci trebuie pregătită din vreme, în muncă și iubirea laolaltă, prin acea cultură care hrănește același ideal."

La lecția de închidere a *Cursurilor*, Nicolae Iorga se referă încă o dată la rostul acestei acțiuni, care este acela de a arăta bogăția trecutului și de a lumina calea de mâine, înaripând speranța: "cu ochii spre viitor ne răzimăm în acest învățământ pe trecut, pe trecutul nostru. O tradiție bogată și originală de cultură poate forma baza unei civilizații românești ambițioase. Găsim întrânsa marea moștenire de cultură tracică, urmele neșterse ale ordinii romane, eroica prezență tăcută a o mie de ani, în care, dacă nu s-a scris, s-a muncit mult și s-au făcut mari jertfe... găsim paginile de adevărată glorie a voievozilor noștri, ocrotirea culturală și religioasă a Răsăritului Creștin. Găsim, în această tradiție, și mari virtuți morale.

Pe aceste două temelii se sprijină mărirea tainică a unui neam: **amintirea**, totdeauna vie, a trecutului, și **conștiința datoriei îndeplinite** de toți și în fiecare clipă."

Scopul acestor cursuri este precizat cu claritate în programul *Ligii Culturale* și al revistei *Semănătorul*: educația morală și națională, menținerea conștiinței naționale la

Casa lui Nicolae Iorga de la Vălenii de Munte

românii de peste hotare, ridicarea țărănimii prin cultură și prin reforme.

Nicolae Iorga și-a propus să realizeze prin ele un: "curent de solidaritate națională, întemeiat pe tradiții culese din toate colțurile țării. De fapt, înțelegeam să se creeze acolo un mediu prielnic pentru acea unire a tuturor românilor, al cărui termen n-aș fi cutezat să-l fixez, dar care îmi părea nelipsită într-un viitor mai lung sau mai scurt." (O viață de om așa cum a fost)

Nicolae Iorga publică articole prin care formează convingeri, sporește încrederea în forțele proprii și arată calea de urmat, așa cum face în articolele:

- Din **Discursul** lui **N. Iorga**, ținut la 1909, când se împlinesc 50 de ani de la unirea Principatelor:

"Fiecare generație poartă răspunderea menirii sale. Fiecare generație e chemată să adauge ceva la moștenirea primită. Generația care nu face acest lucru este distrusă, ca pedeapsă, în amintirea urmașilor. Într-un stat liber nici parlamentul, nici autoritatea judecătorească nu au dreptul să defăimeze adevărul istoric. Politica statului, chiar animat de cele mai bune intenții, nu este politica istoriei."

- "**Pe ce se poate sprijini un popor**" din publicația *Neamul Românesc* din 25 noiembrie 1910:

"Puterea noastră nu ne-o putem lua numai de la cei de astăzi. Tot trecutul nostru e încă averea noastră și oricând el se poate preface într-o mare putere activă. Morții nu sunt morți decât pentru cei care-i uită și mormintele se deschid când știe cineva rostul cuvintelor de farmec, pentru a ni da iarăși pe vitejii și înțelepții vremurilor."

Cu boierimea de sus nu se ține în țara îngustă un neam mai mare, ce-și caută așezarea statornică și firească. Răzimați de tradiție, să ne întărim prin solidaritate. Să fim iarăși ca în vremea când țara era a țăranilor, sub un domn care avea sufletul și aproape portul lor. Prin chemarea miilor de mii la viața politică, prin revărsarea binefacerilor culturale asupra-le, prin amestecul cu ei în viața socială, ei nu vor mai fi cei de jos, fără drept, iar noi cei de sus fără putere. Și atunci, nu vom mai întreba pe nimeni pe ce se poate sprijini un popor."

- **N. Iorga** - Conferință despre patrie la Roman, 21 februarie 1912

"Patria înseamnă pământul părintesc... Pornind din trecut, noțiunea patriei cuprinde în ea viitorul."

Ce n-am întemeiat noi nu putem lăsa noi să se dărâme; ce n-am creat nu putem lăsa pradă nimicirii; ce n-am cucerit nu putem pierde. Moralicește, nu putem. Concepția ideală și etică a patriei nu ne lasă.

Înainteșii noștri trăiesc numai în noi, urmașii noștri vor putea trăi numai în noi.

Venim de la moși și strămoși de patrie. Trebuie să știm a fi și noi, pentru generațiile ce vor veni, moși și strămoși, transmițători și augmentatori de moștenire."

- "**Stămpărați-vă!**" Din publicația "*Neamul Românesc*" din octombrie 1915:

"Nu i-ați putut da pământ țăranului, nu i-ați putut da școală poporului, nu i-ați putut da administrație interesului public, nu i-ați putut da o politică națională statului, nu i-ați putut da armată idealului!"

V-ați mâncat între voi ca niște câini, ca niște fiare pentru glorie, pentru câștig și pentru ambiții de leneși și pentru capricii de femei. Ei, bine! Aveți o datorie. Sunteți obligați la o explicație pentru tot ce ați făcut și, mai ales, pentru ce nu ați făcut. O condamnare vă apasă: ca să vă uniți și să dați țării ce se mai

Viața noastră

Nicolae Iorga în balconul casei de la Vălenii de Munte

poate da din idealul primejduit prin fapta voastră."

- **N. Iorga** "Cuvântare la deschiderea cursurilor de vară ale Univ. Populare, Vălenii de Munte, 1937":

"Sunt oameni ..., printre care, din fericire, mă număr și eu, care, înaintea oricărui lucru se întreabă dacă lucrul acela aduce vreun folos societății, dacă el corespunde unui ideal, unei necesități a societății întregi."

- **N. Iorga** final de **discurs** în 1940 în sala Universității Populare de la Vălenii de Munte:

"Un popor numai atunci este învins când sufletul său e învins. Să fim dârji și să așteptăm căci moara lui Dumnezeu macină încet dar macină bine. Macină pentru dreptatea popoarelor, deci și pentru dreptatea poporului nostru."

"Viața unui popor, succesul lui în lunga luptă tăcută a națiilor nu le determină nici întinderea pământului, nici numărul populației, nici bogăția. Acestea se câștigă, dar ele nu stau la originea puterii. Izvorul acestei puteri este viața morală a comunității, seriozitatea cu care privește traiul, măsura cu care își alege țințele și rigoarea cu care le urmărește, respectul adânc, cultul pentru realitatea lucrurilor" "Patria e pentru cei mai mulți patria lor, pentru câțiva patria părinților lor, pentru foarte puțini, la care patriotismul este activ, e patria fiilor lor..."

Nicolae Iorga a fost o figură centrală a "*Semănătorului*", revistă populistă, și a fondat reviste conservatoare ca: *Neamul Românesc*, *Drum Drept*, *Cuget Clar* și *Floarea Darurilor*. A militat în cadrul Ligii pentru Unitatea Culturală a tuturor Românilor. A inițiat campanii pentru a apăra cultura României.

ARTICOLE ÎN ISTORIOGRAFIA MONDIALĂ

"În istoriografia mondială, Nicolae Iorga rămâne neegalat în ceea ce privește varietatea subiectelor abordate. A fost toată viața stăpânit de o vie și luminată curiozitate științifică. L-au interesat deopotrivă momente din istoria țărilor scandinave sau evoluția micilor comunități semănate în bazinul mediteranean. În foarte multe cazuri, a fost deschizător de drumuri. Și astăzi, arhivele din Dubrovnik se mândresc cu volumele de documente – singurele – publicate

de Nicolae Iorga după materialele păstrate în depozitele lor” (Georgeta Filitti). Regele Zog I, al Albaniei, a donat lui Nicolae Iorga un domeniu cu ieșire la marea Mediterană drept recunoștință pentru contribuția sa la istoria Albaniei, din care Nicolae Iorga a donat României în anul 1934, 50% din suprafața acestuia și astfel România a dobândit ieșire la Marea Mediterană.

„Această căutare neobosită a căpătat dimensiuni neașteptate în spațiul românesc. A dat la iveală sinteze, volume de documente, studii, articole, notițe – sute de mărturii ale unui demers devenit a doua natură. E greu de spus care parte a pământului românesc l-a preocupat mai mult: Moldova natală, Oltenia Brâncovenilor și a lui Tudor Vladimirescu, Ardealul cucerit o clipă de Mihai Viteazul, ori oazele cu români răzlețiți în ceea ce el a numit *“vechile Romanii”*.

În fața creației sale copleșitoare, deslușești o aplicare, deseori dramatică, obsesivă, plină de patos, pentru anume provincii aflate încă în cuprinsul altor state. E un interes activ, manifestat în varii forme: cunoașterea documentelor istorice, a vieții cotidiene, stabilirea unui dialog prin înființarea de organizații culturale, atragerea unor reprezentanți ai acestor locuri la școlirea în așezămintele sale ori la îmbogățirea atâtor publicații pe care le-a patronat de-a lungul anilor.

Zecile de lucrări autonome și sutele de referiri semănate în opera sa rămân mărturii, de pildă, pentru felul cum a perceput Ardealul. Pe bună dreptate se spune și azi că cine vrea să abordeze o temă de istorie românească, înainte de toate e dator să vadă ce a scris istoricul despre ea.

Teritoriul dintre Prut și Nistru, numit impropriu, cum avertizează Iorga, de ruși, *“Basarabia”*, ocupă un loc special în

creația sa. Pare o rană veșnic deschisă, cu scurte momente de ameliorare, urmate dureros de nesfârșite sângeri. Pământ de graniță, râvnit de vecini (ruși, ucraineni, polonezi, lituanieni), călcat de bizantini ori de turcii osmanlâi, vizitat cu intenții colonizatoare de genovezi, împânzit de străini preocupați de câștig (evrei, armeni), disputat mai apoi la masa diplomatică europeană cu un cinism ce se cere mereu amintit, Basarabia constituie un subiect de interes permanent pentru N. Iorga” (Georgeta Filitti).

„Viața lui Nicolae Iorga este, de la un capăt la altul, un drum al iubirii pentru semenii săi harnici și morali, și al înverșunării împotriva celor fără Dumnezeu, lacomi, corupți și stricați.

E un drum cristic, cu faptele și învățăturile lui, cu patimile și golgota lui, dar și cu înălțarea, de-a pururi, în nemurire. Cine-l străbate devine mai bogat în învățăminte și mai înțelept, mai stăpân pe sine și mai încrezător în propriile forțe. Privirile lui vor putea străpunge dincolo de prima înfățișare a lucrurilor și mai cu seamă, vor putea să afle rostul propriei existențe și drumul care duce la împlinirea acestui rost.” (C. Manolache)

Bibliografie:

1. Barbu Theodorescu - *Oameni de seama*- NICOLAE IORGA, Ed. Tineretului, 1968 “Dacă alungați câinii vin lupii”
- 2., Georgeta Filitti - *Antologie* - NICOLAE IORGA “Basarabia noastră”, Ed. KARTA-GRAPHIC, 2018 N. Iorga
3. C. Manolache – *Însemnări, rezumate și extrase din Cursurile de vară “Vălenii de Munte”* Edițiile: 2014 – 2016
4. https://ro.m.wikipedia.org/wiki/Nicolae_Iorga

**Președinți ai Academiei Române: Academician Ioan Aurel Pop și Academician Ioan Eugen Simion
Deschiderea Cursurilor Cursurilor Universității - 2018**

Leon STOICA,
Președinte CARP Reghin

În amintirea unui prieten drag, **MIRCEA FITCAL**

Pe 26 decembrie 2020, la ora 11, în Sfânta zi de Crăciun, Dumnezeu a hotărât să-l mute la Cei Drepti, pe cel ce a fost mr. (r.) Mircea Fitcal, consilier al Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, un OM iubit și apreciat de toți cei care l-au cunoscut.

Când pierzi un OM pe care l-ai cunoscut cu zeci de ani în urmă și ai împărțit atâtea amintiri împreună orice cuvinte aș încerca să așez pe hârtie sunt prea puține, pentru a îmi exprima regretul pentru trecerea sa la cele veșnice.

L-am cunoscut când era căpitan din cadrul Unității Militare UM 01577 Mociar – Reghin, în perioada 1983-1995 și m-am bucurat să aflu că și-a încheiat cariera militară la U.M. 01458 Bârlad pe funcția de comandant și șef al Comendurii Garnizoanei. L-am reîntâlnit pe maiorul (r) Mircea Fitcal în calitate de consilier în Consiliul Director al C.A.R.P. „Elena Cuza” din Bârlad după pensionarea mea când am fost ales președinte în cadrul Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor Reghin. Acum, privind în urmă, sunt bucuros că o perioadă, cât a fost la Reghin, i-am fost prin preajmă, i-am ascultat poveștile tinereții apoi i-am cunoscut familia și m-am putut bucura de realizările sale profesionale ca un frate mai mare.

Mircea Fitcal înainte de a da măsura însușirilor sale, s-a afirmat ca un orator de mare clasă, atât prin forma discursurilor sale, cât mai ales prin fondul lor. Dincolo de asta a fost un mare patriot care și-a asumat o mare răspundere civică lăsând în urma sa o carte de mare valoare pentru județul Vaslui. Știu că Mircea Fitcal este unul din coautorii cărții „Omagiu eroilor județului Vaslui”, alături de colonelul (rtg.) Constantin Chiper și de magistratul pensionar Mihai Nicolaie, președintele CARP Bârlad, fiind cel care a luat la pas fiecare sat, fiecare comună, fiecare oraș, fiecare parte din acest județ pentru a identifica numele eroilor vasluieni, civili și militari, chemați la luptă și decedați pe câmpul de luptă în cele trei mari războaie din 1877-1878, 1914-1918 (1919) și 1939-1944.

CARP Reghin Bistra Mureșului

Am aflat că a cercetat monumente, documente ale bisericilor, documente de arhivă, a apelat la profesori de istorie, preoți, oameni de carte, familiile eroilor, pentru a-i identifica pe cât mai muți din cei decedați pe câmpurile de luptă proveniți din județul Vaslui, apoi a pus toate aceste nume ale eroilor, precum și dovezi fotografice ale monumentelor, documente militare de luptă și o descriere a evenimentelor în care unii din ei au fost implicați în cartea „Omagiu eroilor județului Vaslui”. A depus o muncă imensă alături de ceilalți coautori din cadrul Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad sub egida căruia și-a consacrat ultimii ani de viață și și-a văzut un vis împlinit.

Nu am să uit niciodată colaborările noastre de la Reghin, de la Deda și întâlnirea dintre delegația CARP Reghin și reprezentanții C.A.R.P. „Elena Cuza” la Bârlad unde prietenul meu Mircea Fitcal și președintele Mihai Nicolaie au făcut toate diligențele

Președintele CARP Reghin - Leon Stoica și Mircea Fitcal - consilier al Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza”, la o șuetă

posibile să ne simțim ca acasă. Am fost primiți de Primarul Municipiului Bârlad, dl. avocat Dumitru Boros, membrii Consiliului Local și o seamă de reprezentanți importanți ai vieții publice bârlădene. Am vorbit despre însemnătatea Zilei Drapelului Național și am prezentat informații importante despre Reghin și am primit informații prețioase despre Bârlad. Am depus în acorduri de fanfară coroane de flori la statuia Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, integritor de țară, originar din Bârlad, am vizitat Muzeului de Istorie, Artă și Arheologie „Vasile Pârvan”, Complexul muzeal „Marcel Guguianu” și Mănăstirea Bujoreni. Tot atunci am prezentat la Teatrul „Victor Ion Popa” spectacolul „Mureș călător, pe strune de dor” cu artiștii reghineni care s-a bucurat de un real succes, bârlădenii afirmând că nu și-au închipuit existența atâtor talente în Reghin...

Multe ar mai fi încă multe de spus de ofițerul Mircea Fitcal care, chiar dacă a părăsit Reghinul în urmă cu 25 de ani, a rămas un prieten devotat al „orașului viorilor” și un colaborator de nădejde al Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor

din Reghin. În ultimii ani obișnuia să își serbeze ziua de naștere la Reghin înconjurat de prieteni săi din „orașul viorilor”.

Mircea Fitcal a avut dintotdeauna tact, știință, calm și înțelepciune. Puțină lume știe că de-a lungul vieții a colecționat cărți de istorie și a fost un mare admirator al Dr. Eugen Nicoară, al generalului Hugo Schwab și al regretatului, Aurel Holircă din Reghin, învățător, inspector școlar, scriitor, prizonier de război și deținut politic pentru activitate anticomunistă reușind să cumpere după moartea sa o însemnată parte din biblioteca acestuia.

Am avut atâtea discuții frumoase și proiecte constructive și totuși au rămas atâtea cuvinte nerostite. Colaborarea dintre noi a început atât de frumos și s-a sfârșit atât de brusc, au rămas atâtea vise, gânduri frumoase și proiecte care nu am mai apucat să le punem în practică.

Dragă Mircea, mi-ai lipsit ieri, îmi lipsești azi și îmi vei lipsi și mâine. Îmi va fi dor de tine tot restul vieții mele prieten drag. Se spune că prietenii adevărați nu pot niciodată să-și ia rămas bun, să-și ia la revedere sau să se despartă pentru totdeauna. Tocmai de aceea nu am să-ți spun la revedere, prietene, pentru că știu că ne vom întâlni din nou într-o zi. Până atunci mă rog ca Dumnezeu să te aibă în pază și să îți ocrotească sufletul.

Valeriu LUPU,
doctor în științe medicale

In memoriam ION CHIRIAC

„Nu vorbi, scrie despre toate câte ai văzut, și frumusețile ce te-au desfătut acolo vor deveni veșnice și adevărate”

Este îndemnul pe care omul, întors din rai din nou pe pământ, îl primește de la primul trecător căruia, în nerăbdarea lui, a vrut să-i povestesc despre frumusețile văzute acolo. Întâmplător acel trecător era Domnul (Ioan Gh. Pricop din Prefața „30 de ani de învățământ în Ghermănești”, Ed MONDOGRAF, Constanța, 1995, autor prof. Constantin Partene).

Ion Chiriac nu a vorbit, el a cântat cu vocea lui inconfundabilă, cu chitara lui măiastră; iubirea, omul, orașul, patria, neamul, bucuria și tristețea și, nu în ultimul rând, înveșnicirea omului prin credință și omenie. Și toate acestea până în ziua aniversării sale, 20 februarie 2021, pentru că misterul morții, ce ne înconjoară pe fiecare dintre noi, s-a abătut de data aceasta, mult prea devreme, asupra unuia dintre simbolurile culturii vasluiene, Ion Chiriac, plecat dintre noi la vârsta când ar fi putut să ofere încă mult spațiului nostru cultural.

58 de ani, vârsta la care Ion Chiriac ne părăsește pe neașteptate, pentru un creator înseamnă maturitate creatoare, înțelepciune în alcătuire, experiență în mânăuirea versului și a instrumentului său, chitara, de care nu s-a despărțit niciodată. Ivit din vatra multimilenară a acestui popor, din zona de temelie și veșnicie a satului românesc, Ghermăneștii vasluiului, întreaga sa evoluție și creație avea să se centreze pe folkul românesc, gen muzical care își trage seva din balada și doina strămoșilor noștri, dându-i prin arta sa substanță, consistență și valoare.

A văzut lumina zilei în data de 20 februarie 1963 în străvechea așezare românească de pe valea Prutului, Ghermănești, astăzi sat component al comunei Drânceni, județul Vaslui, în familia gospodarului Vasile și Mărina Chiriac, Ion fiind al patrulea copil din cei șapte frați și surori, toțicu înclinație pentru învățătură și muzică. Clasele primare și școala gimnazială le va absolvi în localitatea natală, iar cursurile liceale la Liceul „Emil Racoviță” din Vaslui. Spre cinstea comunității Ghermănești, exista acolo o adevărată mișcare culturală, susținută de școală și căminul cultural, prin existența unei formații de mandoline, cor și dansuri în școală, formație de țitere cu soliști adulți la căminul cultural și chiar un ansamblu folcloric, aspect ce în zilele noastre pare o curiozitate de vreme ce căminele culturale s-au închis, iar preocupările în școli sunt doar la latitudinea unor profesori, învățători sau educatori entuziaști. Iată contextul fertil în care Ion Chiriac și fratele său Gelu, cu un an mai mic (n. 23 februarie 1964), au crescut și dezvoltat până la absolvirea gimnaziului, participând la tot felul de

concursuri și evenimente culturale, duetul lor acompaniat de chitară cucerind publicul oriunde ar fi apărut.

Ion Chiriac și fratele său Gelu vor fi puși în valoare de talentații lor profesori; Teodor Lemnaru și Anton Gheorghe Ieremia (care le vor versifica și pune pe muzică interpretările lor de început; „Torna, torna fratre”, „Decembrie” pe versurile lui George Bacovia și „Moartea căprioarei” pe versurile lui Nicoale Labiș), într-o perioadă când fenomenul cultural în România cunoștea un avânt cu totul deosebit (prin mișcările culturale de masă), greu de egalat în istoria noastră contemporană. Timp de 10 ani (1976-1985) vor încânta sute de mii de români, adunați pe stadioane sau lăcașuri de cultură în inegalabilele spectacole de masă ale cenaclului „Flacăra” sub genericul „Antena vă aparține”, spectacole care făceau să tresalte spiritul național, să vibreze patriotismul, istoria și tradiția românească, sub bagheta inegalabilului Adrian Păunescu.

Vocea lor candidă, patetică, dar și pătrunzătoare, cu acele terțete extrem de melodioase, făceau să vibreze coarda cea mai sensibilă a sufletului românesc, aducând oamenilor și îndeosebi tinerilor pacea, liniștea și speranța în mai bine. Prin prestațiile lor scenice în cele peste 9000 de spectacole, prin aparițiile lor emoționante cu interpretări originale, accentuate și de inocența și candoarea vocilor lor, numele „fraților Chiriac” (Ion Chiriac și fratele său Gelu), vor rămâne adânc încrustate în memoria culturală a neamului nostru. Piese precum „Moartea căprioarei”, „Trandafirul albastru”, „Actorul”, „Voi cânta iubirea”, „Un om

în amurg", "Prea târziu", "Ți-am adus un oraș" și multe altele la fel frumoase, vor rămâne în fonoteca de aur a culturii române.

Nu știu câte orașe din țară s-au bucurat de privilegiul de a avea un cântec sau imn dedicat lor, dar știu sigur că nici unul nu a avut parte de o linie melodică mai frumoasă, sau un mesaj mai onorant precum are Vasluiul, pe care Ion Chiriac l-a iubit cu inima, sufletul și muzica sa;

Te iubim scump oraș/ Liniștit, drag și blând, spune cantautorul

și continuă cu refrenul

Timpul trece-n statui/ ca lăstarul spre rod

Orice om din Vaslui/ e-un străvechi voievod

El înalță cetăți/ de lumini și iubiri

Și deschide noi porți/ către mari împliniri

Ca să citez doar câteva versuri din mărturisirea sa artistică.

Va continua cariera artistică și după încetarea spectacolelor cenaclului Flacăra, participând cu muzica lui alături de artiști și formații celebre ale timpului până în 1990, moment care îl va determina pe Ion Chiriac să insiste în repertoriul său pe latura naționalist-patriotică, cântând mai ales drama românilor din Basarabia și Bucovina. Memorabile au rămas spectacolele de la Chișinău când celor patru Ioni din Vaslui (Ion Iancu Lefter, Ion Enache, Ion Parfene și Ion Munteanu), li s-a alăturat și Ion Chiriac ridicând în picioare săli de spectacole arhipline, atunci când apăreau înfășurați în tricolor, rostind și cântând nația română și unitatea ei.

Va urma o perioadă de liniște în ceea ce înseamnă prestație publică, perioadă în care își va desăvârși studiile de canto la Conservatorul din Iași și va începe o lungă perioadă de activitate în inițierea tinerilor în tainele muzicii și chitarei, de activitate creatoare în domeniul compoziției, alcătuirii textelor și înregistrărilor.

În ultimii ani s-a axat mai mult pe muzica religioasă

abordând texte cu profundă rezonanță spirituală cum sunt cele închinare Maicii Domnului. Ultimele zvâcniri, sub aspectul spectacolelor de amploare, vor fi pe 15 iunie 2014 când fiul celebrului Adrian Păunescu, Andrei, va organiza la Vaslui un spectacol folk memorabil, în încercarea de a readuce în atenția publică celebrul cuplu Ion și Gelu Chiriac. Într-o sală arhiplină, cu spectatori de toate vârstele (tinerii de ieri sau generația în blugi și tinerii de azi – generația internetului), s-au re trăit momentele de altădată, cu aceiași emoție și participare entuziastă. După acest eveniment au mai fost participări la festivalul "Adrian Păunescu" și ocazionale la unele evenimente culturale locale sau regionale.

Va păstra însă același patos în rostire, aceiași voce hotărâtă în textele sale patriotice și duioasă atunci când cânta dragostea și istoria neamului.

Acum, la ceas de despărțire, e bine să reținem că pentru zona noastră, Ion Chiriac împreună cu fratele său, a însemnat un adevărat fenomen cultural de care trebuie să fim mândri, dar pe care trebuie să-l gestionăm cu grijă. Ceea ce poate nu s-a reușit pentru el cât a fost în viață, ar trebui să recuperăm acum.

În primul rând, ar fi o datorie de onoare ca tot ce a gândit, a scris, a compus sau a cântat, să se regăsească într-un volum care să-i evoce viața și talentul său. Restul va veni de la sine, pentru că odată personalitatea lui conturată din perspectiva timpului, vom avea adevărata dimensiune a valorii sale în planul culturii vasluiene și naționale.

Și asta cu atât mai mult, cu cât ținutul Vasluiului are o datorie față de omul care ne părăsește atât de timpuriu, pentru că Ion Chiriac l-a iubit, l-a cântat și i-a dus faima în lume.

Până atunci, corul îngerilor să-l însoțească în drumul său spre o lume mai bună, așa cum muzica lui ne-a însoțit aici, pe pământ, în speranțele noastre de mai bine și Bunul Dumnezeu să-l odihnească în pace printre dreptii Săi.

Ion Chiriac la Simpozionul „IMNUL-SIMBOLUL UNITĂȚII ȘI IDENTITĂȚII NOASTRE NAȚIONALE”, desfășurat la Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad

A mai plecat un Bătrân dintre noi!

Părintele Dumitru Merticariu, de la Biserica Banu din Iași, † 7 aprilie 2021

Motto: „Nu sunt nebun, prea puternice Festus, ci grăiesc cuvintele adevărului și ale înțelepciunii.” (Fapte 26, 25)

Vizitând cândva Iașiul și trecând pe lângă Biserica de pe piezișă Lăpușneanu, mi-am dat seama că n-am intrat niciodată în acea Biserică. După ce m-am închinat, m-am uitat iscoditor să văd dacă este cineva în altar, să cer o mică binecuvântare. Eram foarte fericit. A ieșit părintele, a luat Moliftelnicul și m-a binecuvântat jumătate de oră, inclusiv sa-mi iubesc și să-mi apăr numeroasa familie, credința, țara. Am ieșit tremurând, preschimbând, emoționat, în lacrimi, plin de vigoare și avânt. De atunci nu l-am mai întâlnit, dar binecuvântările sale încă mă urmăresc. Până astăzi n-am știut nici cum îl cheamă pe Părinte: Dumitru Merticariu, de la Biserica Banu din Iași. Nu-i cunosc viața, dar n-am să-l uit niciodată...

Dumnezeu ia de la noi, încet și singur, pe toți cei care au mai rămas oameni și pe care noi, ce-i de astăzi, demult nu-i mai merităm, căci oricum nimeni nu-i mai ascultă, nici nu-i mai ia în seamă. În locul lor, tactic și tacticos, Vrășmașul mântuirii oamenilor, așează câte minim cinci zeci (sub)mediocri, „vedete” duhovnicești, culturale, științifice. Motivul? Noi și viclenia noastră cerem din profunzimile noastre aceasta, alungând din inimi și lume pe Hristos – care ne spune neînduplecat Adevărul, spre a ne face Liberi – alegând a chema continuu pe Antihrist și farseorii lui, apologeții sofismului, acești impostori și caricaturi umane, culturale și duhovnicești, care ne mint

frumos și ne înrobesc imuabil, cu zâmbetul pe buze și cu virtutea în gură, dar absolut strâmbată, având chipul credinței și omeniei, dar tăgăduind-o profund. „Omul firesc nu primește cele ale Duhului lui Dumnezeu, căci pentru el sunt nebunie și nu poate să le înțeleagă, fiindcă ele se judecă duhovnicește.” (1 Corinteni 2, 14) „Va veni o vreme când nu vor mai suferi învățătura sănătoasă, ci - dornici să-și desfăteze auzul - își vor grămădi învățători după poftele lor și își vor întoarce auzul de la adevăr și se vor abate către basme.” (2 Timotei 4, 3-4) Dintre toți aceștia, cei mai periculoși sunt impostorii duhovnicești, de care s-a umplut lumea și care „înconjurați marea și uscatul ca să faceți un ucenic, și dacă l-ați făcut, îl faceți fiu al gheenei și îndoit decât voi.” (Matei 23, 15)

„Dar pe Mine, fiindcă spun adevărul, nu Mă credeți.” (Ioan, 8, 45)

Lumea a rămas mai săracă, mult mai săracă... Dumnezeu să-l ierte pe Părintele Dumitru și să-l așeze în ceata Cuvioșilor și Sfinților Săi, acest suflet viu, drept credincios și liber, dar mai ales curajos, care a înțeles întru profunzimile Duhului, dintr-o sinceritate ființială și o dorință de jertfire continuă și totală „să nu dea ascultare basmelor iudaicești și poruncilor unor oameni, care se întorc de la adevăr.” (Tit 1, 14)

†

Evocat de un fiu duhovnicesc, acum preot, Pr. Alin-Cristian Preotu (fragmente, sursa: activenews.ro)

„S-a sfârșit o viață, un destin, o lucrare exemplară de preot, ctitor a trei biserici: Ierbiceni, Știubeni și Banu...

Un duhovnic înțelept, un om cult, un preot virtuos, un bun chivernisitor al bisericilor unde a păstorit comunități de credincioși care l-au iubit și prețuit în mod cu totul deosebit...

Un suflet ales, o inimă de aur, o viață de jertfă...

L-am avut multă vreme duhovnic, în vremea studenției...

Cele mai bune și înțelepte sfaturi le-am primit în momentele de cumpănă, de îndoială, risipind rătăcirile... Unul din ele a fost acesta: „Ce-ai început, termină...”

A fost un om providențial, care la cea mai importantă răscruce de drumuri, mi-a arătat direcția, calea cea bună...

Mi-am zis de nenumărate ori că Părintele Dumitru va fi modelul meu de preot...

La înfățișare era ca un haiduc, cu plete până pe umeri, cu bărbă care-i împodobea frumos chipul hristic, un bărbat în toată puterea cuvântului, voievodal în virtute și la înfățișare, un preot de vocație, un vrednic slujitor al Altarului, care cânta dumnezeiește „lubi-te-voi, Doamne...”, de se cutremurau cerurile... și sufletele noastre auzindu-l... înfiorându-ne cu sfinte emoții, răscolind până și cele mai împietrite inimi ...

De multe ori l-am văzut predicând cu lacrimi, era un trăitor, înainte de a fi un predicator, un liturghisitor plin de har... Un om sincer, onest, transparent... Îi citeai gândurile privindu-l în ochi, de un albastru curat ca cerul senin... De multe ori l-am văzut pe Hristos, Părintele fiind un purtător de Duh...

A fost un om foarte milostiv, a miluit mii de săraci...plin de mărinimie...

De multe ori l-am văzut dând oamenilor bani înapoi, spunând că e prea mult...

La ajunuri, când se oprea la câte o casă de săraci, băga adânc mâna-n buzunar și tot ce avea acolo lăsa familiei respective...

Toți calicii din zonă veneau aici, știind că primesc un ban de la părintele de la Banu...

Banu fiind ctitorul Bisericii, slujită de un Preot al unei parohii cu puțini bani...dar bogată cu talanții Părintelui...care nu a strâns averi pe Pământ, dar cu siguranță a adunat comori multe în Ceruri...

Știa mai multe limbi străine, avea o cultură bogată, care l-a făcut atractiv și prieten cu mulți intelectuali și oameni de cultură ai lașului...

Veneau deseori aici, la Liturghie, iar părintele

era invitat la mai toate evenimentele culturale sau artistice din oraș...

Se pricepea la artă, la pictură, la iconografie, avea cunoștințe solide de Istorie, una din pasiunile Părintelui, dimpreună cu dragostea lui pentru tot ce însemna Armata Română...

Vărsa lacrimi când rostea ectenia pentru Poporul cel binecredincios, pentru Oastea țării...

Cuvântul său era dres cu sare, când ferm, ascuțit, muștrător, când domol, liniștit și calm...

Era un om dintr-o bucată, fără fățarnicii și viclenii, ci franc, direct și sincer...

Convertise și botezase mulți oameni de alte etnii și credințe...de asemenea, avea zeci de finii; un palmares în sensul acesta și un portofoliu de fapte bune care nu mai pot fi numărate...

Sunt convins că toate s-au consemnat în Cartea Vieții cu litere de aur... ca și ctitoriile sale - cele trei biserici care vor sta mărturie pentru veșnicie ca jertfe ale Părintelui...

Sunt puține și sărace cuvintele pentru a-l descrie pe Părintele în plenitudinea sa de Om, de Duhovnic, de Preot...care în pragul celor 70 de ani se mută la cele veșnice...

Trei flori plâng în glastra casei Părintelui: Devotata D-nă preoteasă și cele două fiice...alături de ele și fratele episcop, rudele, prietenii și frații preoți, dimpreună cu mulțimea credincioșilor, păstoriții săi... deplâng plecarea Părintelui dintre noi...

Dumnezeu să-l ierte!”

Andrei-Nicolae MIHAIE

Viața noastră

ELENA FARAGO - 143 ani de la naștere

Elena Farago s-a născut la Bârlad, la 14329 martie 1878. Copilăria și-a petrecut-o alături de cei șase frați și surori, fapt care se va reflecta mai târziu în opera literară. Va moșteni de la mama ei o sănătate delicată pe care timpul în loc să o îmbunătățească o va subrezi. Obișnuitele jocuri copilărești sunt primele elemente prin care micuța ia contact cu lumea. Belșugul care domnea în casa părintească, voia bună din jurul lor, lipsa de griji și necazuri dădeau atmosferei de familie un climat prielnic unei copilării fericite.

A învățat un timp în pensiunile „Varlaam” și „Drouhet” din Bârlad, fiind pasionată de frumos și silitoare la învățătură. În perioada 1886-1887 frecventează școala de stat sub direcția doamnei Neagoe. Și aici se dovedește pasionată de aproape toate obiectele cu excepția matematicii, fiind absolut îndrăgostită de povești și poezii. Când termină școala primară era deja o copilă deosebită de celelalte. Mult mai receptivă, cu o imaginație mai bogată și o judecată mai matură, deoarece viața o învățase multe, Elena încheie primul capitol al învățăturii sale în 1888, când avea zece ani. nscrisă la clasa întâi secundară la externatul din Bârlad, dintru-nceput atmosfera școlii i se pare rece, neprimitoare, agravată de situația umilitoră în care erau puse uneori elevele de către directoare și profesoarele lor. Astfel, de unde venise cu dragoste de învățătură, Elena se vede dezgustată de ea, refugiindu-se în lumea cărților, a lecturii. Acasă viața devenea din ce în ce mai grea. Privațiunile se țineau lanț și necazurile îi slăbeau pe fiecare. Boala se cuibărește tot mai mult în casa lor și seceră pe rând pe Nicolae, Celestina, Antoaneta și mamă. Aceste patru decese, survenite în perioada 1884-1890, o copleșesc, lovitura cea mai grea fiind moartea mamei în 1890.

După decesul ei încetează și parcursul școlar al Elenei. Terminase două clase secundare. De acum încolo trebuia să se dedice familiei. Era cea mai mare dintre fete și grija trecea asupra ei. Firul învățăturii se rupe când abia începuse să se toarcă. Lovitura trebuia suportată însă. Ziua muncea în casă în timp ce tatăl se zbătea afară pentru a ușura viața copiilor. Noaptea, frântă de oboseală, după ce își culca frații și surorile răsfoia cărțile de școală ale fratelui ei mai mare, dornică de a nu pierde contactul cu învățătura. Citea toate ziarele și revistele pe care apucă să pună mână.

Cum renunțase la studii pentru diplomă, își consacră timpul liber cultivării culturii generale pentru a uita faptul că era „mamă și soră” și nimeni „nu mă întreba ce mă doare”. Puținele prietene ale familiei, după ce o înconjoară câțva timp cu afecțiunea lor, o părăsesc, lăsând-o singură. Se regăsește doar în cuvintele lui Caragiale, Vlahuță, Coșbuc, Eminescu, Tolstoi, Turgheniev sau Goethe. Urmărea cu interes polemicile din artă, simpatizând mișcările moderniste, în special impresionismul. Citea regulat „Contempotrul”, „Literatură și știință”, „Viața”. În ciuda alinării oferite de marile idei despre care afla din lectură, cu sufletul rănit, cu visul frânt, cu suferința alături, Elena, va pași astfel în maturitate mult prea devreme.

După ce și tatăl ei se stinge, situației Elenei (în vârstă de doar 17 ani) și fraților ei devine critică. Ajunge la București, unde este angajată ca guvernantă de către Ion Luca Caragiale. Se spune că, la auzul poveștii de viață a Elenei, marele dramaturg ar fi exclamat: „Viață de roman, subiect de dramă”. În casa lui Caragiale, Elena găsește căldură sufletească, atmosferă de idei și bună-dispoziție, o bibliotecă bogată și încurajare către cele spirituale. Dar și sărăcie materială. În casa marelui clasic

i-a cunoscut pe Alexandru Vlahuță și G. Ranetti și tot în acea perioadă a început să frecventeze cercul socialistilor, unde l-a cunoscut pe Francisc Farago, care i-a devenit soț. Proaspătul ei soț fusese numit la 1900 director al unei sucursale din Constanța a Băncii Generale Române, prin urmare, familia Farago s-a mutat în orașul de la mare. Doi ani mai târziu, au ajuns la Brăila, iar din 1907, soții Farago s-au stabilit în capitala Olteniei, unde au trăit tot restul vieții.

A debutat, ca poetă, în ziarul „România muncitoare” cu poezia „Gândul tradițiilor” (1902), iar editorial, cu volumul „Versuri”, apărut în 1906. A semnat de-a lungul timpului și Ellen, Fatma, Elena Fotino, Ileana, Ileana-Fatma, Andaluza. Elena Farago s-a aflat printre fondatorii revistei „Năzuința”, în 1922, la Craiova. A colaborat cu versuri și proză la „Adevărul”, „Epoca”, „Ramuri”, „Almanahul Societății Scriitorilor Români”, „Dimineața copiilor”, „Sămănătorul”, „Floarea darurilor”, „Viața românească”, „Zeflemeaua”, „Luceafărul” ș.a. A fost distinsă cu Premiul Academiei Române (1908, 1920), Premiul „Femina” (1925), Premiul Național pentru Poezie (1937). După debutul în presa socialistă, a colaborat la mai toate publicațiile sămănătoriste.

Elena Farago a scris de la început o poezie de factură tradițională, vag contaminată de simbolism, îndatorată prozodic uneori lui Coșbuc, mai des lui St. O. Iosif, cu ale cărui „cântece” are, de altfel, pronunțate afinități de timbru sufletesc, convergentă și cu versul lui Panait Cerna prin înclinația spre reflecție și alegorizare, poezia ei nu e totuși deloc sămănătoristă. Atitudinea afectivă e una larg umanitară, avându-i în vedere pe toți nefericiții, de la „săraci”, „zdrențăroși” la orbii din orice nivel social, arată volumul citat.

A scris multe versuri pentru copii, de altfel, Elena Farago aduce poezia copilăriei în mai toate versurile ei, mai ales în cele inspirate de obiceiurile de Crăciun. Între scrierile sale se află: „Versuri”, Budapesta (1906), „Șoapte din umbră”, Craiova (1908), „Din taina vechilor răspântii”, Craiova (1913), „Șoaptele amurgului” (1920), „Bobocica”, Craiova (1921), „Dar din dar”, Craiova (1921), „Să fim buni”, Craiova (1922), „Poezii alese”, București (1924), „Ziarul unui motan”, București (1924), „4 găse năzdravane”, Craiova (1944), „Plugușorul jucăriilor”, Craiova (1944), „Să nu minți, să nu furi”, București (1944).

S-a stins din viață la 4 ianuarie 1954, la Craiova, după o lungă suferință.

Surse:

„Dicționarul general al literaturii române”, Ed. Univers Enciclopedic, 2005

140 de ani de la nașterea poetului OCTAVIAN GOGA

Prof. Lucia MUNTEANU

Rășinari, sat situat în apropierea Sibiului, admirabil descris de George Călinescu în „Istoria literaturii române de la origini până în prezent”, „are înfățișare măreață”, fiind un loc unde tradițiile și portul popular strămoșesc sunt și astăzi lucruri respectate cu sfințenie. Locuitorii satului sunt oameni fără astâmpăr, „umblători după câștig”, oameni care țin la starea lor.

De numele acestei localități se leagă numele a două mari personalități ale culturii și literaturii române. Octavian Goga și Emil Cioran. Primul avea să vadă lumina zilei la 1 aprilie 1881, celălalt, Emil Cioran, după treizeci de ani, la 8 aprilie 1911.

Cel care avea să devină „poet al pătimirii noastre” se trăgea dintr-o familie de ardeleni vechi, tatăl – Iosif Goga – , mama Aurelia – Paraschiva. Iosif Goga, „Era țăran...”, dar un țăran de o rasă așa de bătrână și neprimenită, încât avea fineți de aristocrat.” (George Călinescu).

Mediul în care avea să se dezvolte viitorul poet este unul destul de ridicat la vremea aceea: „Copilul creștea între popi și dascăli”. Va urma școala primară la Rășinari, liceul la Sibiu și Brașov, iar studiile universitare la Budapesta.

Creația sa literară se constituie într-o monografie lirică a satului ardelenesc din acea vreme, așa cum Liviu Rebreanu va crea, în proză, o admirabilă monografie a satului transilvănean de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

Debutul poetic al lui Goga a avut loc în timpul studenției, la Budapesta, cu volumul „Poezii”, în 1905, numele său fiind legat de revistele „Tribuna literară”, de la Sibiu și „Familia”, din Oradea.

Impresionat de soarta țăranului, „rob al pământului”, poetul îi va consacra nemuritoarele poezii „Plugarii”, și „Clăcașii”, din care țășnește energia necesară împlinirii dreptății sociale și naționale. Goga vede în țăranul român „nănejdea noastră de mai bine”, pentru că este pur și harnic. Țăranii sunt în viziunea poetului „Cei mai buni copii ai firii/ Urziți din lacrimi și sudoare”. Sufletul țăranului este sensibil la „glasul frunzelor din codru”, la „șopot tainic de izvoare.”/ Păstrător al tradițiilor sfinte, țăranul român a dovedit de-a lungul timpului o forță creatoare nebănuită. Doinele, horele, precum și Cosânzeana „A visurilor noastre

doamnă” au prins viață în sufletul țăranului.

Din această perioadă se poate remarca încrederea poetului în forța nebănuită a acestor trudituri neobosiți ai ogoarelor, în ei Goga văzând pe cei ce vor restabili dreptatea mult visată pentru români: „Din casa voastră, unde-n umbră/ Plâng doinele și râde hora,/ Va străluci odată vremii/ Norocul nostru, -al tuturor”/. Tonul mesianic al poeziei sale prevestește „-nfricoșatul vifor/ Al vramilor răzbunătoare...”/

Spuneam mai sus că opera lirică a lui Octavian Goga se constituie într-o adevărată monografie a satului transilvănean și nu e greu de susținut această idee, dacă ne gândim că, în afară de poezii ce vorbesc despre frumusețea acestor ținuturi: „La noi sunt codri mari de brad/ Și câmpuri de mătăasă...”, multe din creațiile sale aduc un omagiu figurilor remarcabile ale satului: „Apostolul”, „Dascălul”, „Dascălița”, „Lăutarul”.

Astfel, în poezia „Dascălița”, poetul realizează un impresionant portret al învățătoarei satului, pentru care a avut ca model pe sora sa Victoria, plecată în lumea umbrelor la numai 21 de ani. Iată mărturisirea unui prieten al poetului, Octavian Tăslăuanu: „Goga, în primăvara anului 1904, a pierdut pe sora sa Victoria, învățătoare, care s-a stins la 3 martie, doborâtă de tuberculoză. S-a dus la înmormântare și la întoarcere a scris „Dascălița”, apărută în fruntea numărului 7” (1 aprilie 1904).

„Dascălița”, ca și „Dascălul”, ca și „Apostolul” sunt figuri din lumea satului aureolate de pana poetului, care vede în aceștia adevărați sfinți a căror existență se confundă cu cea a satului: „Moșnegi, ceteteți ai cărților din strană,/ Din graiul tău culeg învățătură,/ E scrisă parcă-n zâmbetele tale/ Seninătatea slovei din scriptură/...La tine vin nevestele să-și plângă/ Feciorii duși în slujbă lampăratul,/ Și tu ascunzi o lacrimă-ntr-o slove,/ În alte țări când le trimiți oftatul.../ Și fete vin, să le-nfloresci alțița,/ La pragul tău e plină ulicioara...” („Dascălița”).

„Azi, ca un sfânt dintr-o icoană veche,/ Blând îmi răsași cu fața ta blajină,/ Cu zâmbet bun, cu ochi cumiști și limpezi,/ Strălucitori de lacrimi și lumină” („Dascălul”).

O admirabilă poezie care te-nfioară este „La groapa lui Laie”, o altă figură a satului, unul din rapsozii care au

adus alinare în sufletul țăranilor obidiți://„Am venit să-ți spun o vorbă/ Azi, când pleci în țări mai bune,/ Niculaie, Laie Chioru,/ Cântăreț din patru strune;/ Du-l cu tine meșteșugul/ Care ne-ntărea soborul;/ Meștere a nouă sate,/ Lăutare, Laie Chioru!/ Unde norii-și țin popasul,/ În lăcaș de mărgărint,/ Șade Domnul cu Sânpetru/ La o masă de argint./ Tu să-ți pleci ușor genunchii/ Și ușor să-ți pleci grumazul,/ Și pe umerii vioarei/ Să-ți apeși domol obrazul./ Și să cânti un cântec, Laie,/ Cum se cântă-n sat la noi,/ Când se tânguie ciobanul/ După turma lui de oi./ Povesti-va atunci struna/ Înălțimilor albastre,/ Vremea lungă, câtă jale/ Scris-a-n sufletele noastre./ S-ar întuneca pământul,/ C-ar veni, veni, țigane,/ Toate stelele s-asculțe/ Glasul strunei năzdrăvane./ Bland zâmbi-va Milostivul.../ Iar din geana lui de-argint,/ Lacrimi ar cădea-n adâncul/ Norilor de mărgărint./ Ni s-ar stinge-atunci necazul/ Ce de mult ne petrecea:/ Între stelele de pază/ Am avea și noi o stea!”

O notă aparte în lirica lui Goga o constituie o serie de poezii în care natura Ardealului este umanizată, căpătând accente triste: „Bolta și-a cernit năframa/ Ca o mamă întristată.../ Zarea-și picură argintul/ Pe ovezele de aur,/ Ostenit din aripi bate,/ Ca un vis pribeag, un graur.” („Sara”). „Cu grele răsuflute apele dorm,/ Pe lanuri dorm spicele grele,/ Asupra pădurii veghează de sus/ Cetatea eternelor stele.../ În geamăt se-nalță durerea la cer,/ Câmpii de lumini să-nfioare,/ Luceafărul simte văpaia arzând/ Și tremură, bietul, și moare,/ ” („Dimineața”). „Vâl de brumă argintie/ Mi-a împodobit grădina,/ Firelor de lămâiță/ Li se uscă rădăcina./ Peste creștet de dumbravă/ Norii suri își poartă plumbul,/ Cu podoaba zdrențuită/ Tremură pe câmp porumbul./ ” („Toamna”).

Așa cum George Coșbuc se definea ca fiind „suflet în sufletul neamului meu/ Și-i cânt bucuria și-amarul”, tot la fel Octavian Goga, care , deși plecat din Rășinari, a rămas toată viața legat, prin toate fibrele ființei sale, de oamenii de acolo din satul și din Ardealul cu ale căror suferințe s-a contopit. Edificatoare în acest sens sunt poeziile „Noi”, „Clăcașii”, „Plugarii”, „Rugăciune”, „Oltul”, „Casa noastră”, satul rămânând izvorul nesecat din care sufletul însetat de dreptate al poetului s-a adăpat. De aceea, poetul se înclină în fața Divinității, cerându-i, nu pentru sine, ci pentru neamul său: „Eu în genunchi spre tine caut:/ Părinte-orânduie-mi cărarea:/ Dă-mi tot amarul, toată truda/ Atâtor doruri fără leacuri,/ Dă-mi viforul în care urlă/ Și gem robiile de veacuri./ În suflet seamănă-mi furtuna/ Să simt în matca-i cum se zbate,/ Cum tot amarul se revarsă/ Pe strunele înfiorate;/ Și cum sub bolta lui aprinsă,/ În smalt de fulgere albastre,/ Încheagă-și glasul de aramă:/ Cântarea pătimirii noastre.” („Rugăciune”).

Toate aceste idei sunt în deplin acord cu mărturisirea poetului: „Eu, grație structurii mele sufletești, am crezut întotdeauna că scriitorul trebuie să fie un luptător, un deschizător de drumuri, un mare pedagog al neamului din care face parte, un om care filtrează durerile poporului prin sufletul lui și se transformă într-o trâmbiță de alarmă. Am văzut în scriitor un element dinamic, un răscolitor de mase, un revoltat, un pricinuitoare de rebeliune. Am văzut în scriitor un semănător de credințe și un semănător de biruință.” Octavian Goga.

La cei 140 de ani de la ivirea sa în această lume, aducem în paginile revistei „Viața Noastră” un adânc omagiu acestui mare poet, poate cel mai mare pe care l-a dat Ardealul, Octavian Goga.

Știați că....

pe 14 aprilie 1457, Ștefan al III-lea a urcat le tronul Moldovei, după ce a reușit să-l alunge din țară pe unchiul său, Petru Aron? Ștefan avea să devină „cel Mare” după o domnie lungă (47 de ani) și plină de realizări, atât pe plan militar, economic, cât și cultural. Cele mai strălucitoare victorii militare obținute de Moldova în timpul domniei lui au fost la Baia (împotriva regatului Ungar), Vaslui (împotriva Imperiului Otoman) sau Codri Cosminului (împotriva regatului Polon). Pe plan cultural s-a remarcat prin ctitorirea mai multor biserici și mănăstiri: Putna (locul unde este înmormântat), Voroneț, Neamț, Volovăț etc. Domnia lui Ștefan cel Mare s-a încheiat pe 2 iulie 1504, iar în 1992 acesta a fost canonizat de Biserica Ortodoxă Română, mai ales pentru activitatea sa pe plan cultural-religios, dar și pentru luptele sale împotriva otomanilor în încercarea de a apăra creștinătatea.

Scriitorul Teodor Oancă – „O voce” – urbi et orbi sau Strigătul decepțiilor

Petruș ANDREI

Universitarul craiovean Teodor Oancă, lingvist și filolog, poet și prozator, este un răsfățat al revistelor bârlădene „Baaadul literar”, „Academia Bârlădeană” și „Viața noastră”.

Vocea sa distinctă se face auzită de la Craiova până la Bârlad și nu numai. Ajuns dincolo de disperare, scriitorul Teodor Oancă, asemeni suveranului pontif, se adresează orașului și lumii întregi, parlamentului, președinției și guvernului dar și cititorului pasionat, pentru a-și striga nu durerea proprie, ci durerea unei țări întregi. El nu mai este „O voce” ci un cor antic din celebrele tragedii.

Din punct de vedere economic, în urmă cu doar trei decenii, țara noastră era în fruntea Europei iar acum a ajuns cenușăreasa ei. În Oltenia, pe care o cunoaște îndeaproape dar și în Muntenia, Moldova sau Ardeal s-au distrus sistematic și premeditat tot ceea ce produceau sutele de mii de români, prin muncă zi și noapte și se dădea le export aducându-se astfel bani la bugetul țării.

Nu este doar „O voce” (Editura „Grafix”, Craiova, 2021) ci sunt mai multe: a lui Nicu, a lui Matache, a lui Sandu, ale Vetei și Mărioarei, a Milicăi, a dăbuleanului cu pepeni, a lui Zaharia, a autorului fiind cea mai autorizată, a profesorului de geografie Virgil Iacob, a inginerului Nelu Andronic din Franța, „alungat din România în urma procesului de privatizare” (p. 57), a lui Virginică, vecinul de apartament, ale elevilor la ora de istorie, a familiei Lungu din Bacău și chiar a doctorului internist Dino Olivieri.

Scriitorul privește înapoi cu mânie pentru că înainte România era „pe locul zece în Europa în ce privește puterea economică.” Țara avea „industria metalurgică, a chimiei, a petrolului, a lemnului, a constructorilor de mașini, electronică, ușoară și altele. („Replici”, p.68)

Uzine cu câte zeci de mii de salariați sau mai mulți au ajuns în țări care nu le aveau. Industria tutunului a dispărut și ea, odată cu „fabricile de țigări de la Iași, Sfântul Gheorghe, Timișoara, Târgu Jiu și Râmnicu Sărat, fabrici care hrăneau bugetul țării și creau locuri de muncă. Atunci când n-ai bani de pâine, mănâncă cozonac, ne sfătuia un om politic. Atunci când nu găsești țigări „Carpați” ia-ți „Un pachet de Kent”. (p. 88)

S-a tot făcut haz pe seama planurilor cincinale

realizate în patru ani și jumătate. Acum însă e haos peste tot și elevii și studenții învață pentru a deveni șomer sau transfugi.

Scriitorul Teodor Oancă întâi fixează cadrul în care va avea loc dialogul: un compartiment de tren, un restaurant,

o stațiune, propria casă sau locuința unui prieten. Tema este anunțată, uneori, chiar de titlul prozei scurte: „Cu diploma încotro?”, „Cozi de topor”, „Profesorul de geografie”, „O zi printre străini” ș.a.

Prin intermediul personajelor, autorul își expune ideile referitoare la societatea românească actuală și la tarele ei.

Volumul de proză scurtă poate fi utilizat de către cadrele didactice din gimnaziu și liceu . Pe lângă valoarea estetică acesta conține și una morală: „Arta spune părintele criticii literare Titu Maiorescu, a avut totdeauna o înaltă misiune morală, și orice adevărată operă artistică o îndeplinește.”¹

Așteptând trenul împreună cu Nicu, fostul său coleg de liceu, autorul observă că pe locomotiva electrică „este inscripționată uzina producătoare: Electroputere Craiova”. În tren, discuția ia amploare, lărgindu-și registrul: se discută despre doctorate și despre plagiate, dar și despre plecarea din țară „a peste patru milioane de specialiști de toate gradele și competențele.” Autorul recomandă interlocutorului, cu un umor amar, o teză de doctorat cu titlul „De la Electroputere la Auchan, o constatare care îl doare pe orice craiovean: în locul marilor hale de producție tronează acum rafturile unui complex comercial. „Toată industria românească a fost lăsată de izbeliște.” (p.11)

Parisul, de pildă, „deține un sfert din industria țării”. Bucureștiul, „Micul Paris, nu mai deține nimic.”

Se mai discută și despre globalizare, despre „repudierea conceptului de naționalism” dar și despre întârzierea trenului, ceea ce în Japonia ar duce la demisia ministrului transporturilor, la noi însă „trăind la porțile Orientului, totul este mai lejer”.

Cele 31 de proze ale volumului se constituie într-un rechizitoriu al societății românești postdecembriste când libertatea a fost înlocuită cu libertinajul, amorul cu prostituția, justiția cu o instituție subordonată în întregime politicii, munca înlocuită cu ajutoare sociale, familia cu concubinajul, școala devenind un fel de pepinieră

de maneliști, viitori șomeri și pierde-vară, poliția lipsită de putere și autoritățile nemaifăcând față infractorilor, violatorilor și criminalilor încât ți-i frică să mai ieși din casă...

Timpul este divizat în două: „pe vremea aceea” și „în vremea de acum.”

„Pe vremea aceea”, adică înainte de 1989, „se făcea carte serioasă”, după absolvire se căpăta un loc de muncă, se întemeia o familie, ți se dădea un apartament, îți puteai lua o mașină, puteai crește doi-trei copii. „Pe vremea aceea” oamenii muncii erau îngrijiți în spitale iar unora chiar li se salvau viețile.

„În vremea de acum s-au desființat 67 de spitale din toată țara, fiind lăsați pe drumuri mii de specialiști, medici, asistenți, infirmiere, personal administrativ.” („Paris, bulevarde, piețe”, p.43)

„Pe vremea aceea până și bancurile erau bune. („De-ale radio Erevan”, p.43)

Tineretul școlar trebuie să învețe istoria adevărată, nu aceea falsificată în funcție de corectitudinea politică, de globalism și de admirație pentru tot ceea ce este străin și dispreț pentru ce este românesc.

Sistematizarea Parisului a însemnat „demolarea a 25.000 de case, peste 100 de biserici și desființarea multor cimitire” și asta pe la jumătatea secolului al XIX-lea, datorită baronului Haussman și lui Napoleon al III-lea. „Pe vremea aceea” în Franța „nu existau O.N.G.-uri care să scoată oamenii în stradă.” (p.45)

Desființarea tăbăcăriilor a însemnat o altă enormă greșală a guvernărilor postdecembriste. („Încotro?)

Căciulirea la cancelariile străine, fanariotismul, („Comisia de la Veneția”, de la Bruxelles sau de aiurea) dăunează de asemenea grav independenței țării și bunăstării tuturor.

Programele de guvernare sunt ca eclipsele de lună. Toate partidele mor de grija diasporei: vot prin corespondență, mai multe secții de votare în străinătate care costă enorm și, evident, fraude electorale ca la Paris. Grecia a rezolvat simplu și eficient problema: Vrei să votezi, vii în țară și o faci, altfel, nu. („Cozi de topor”)

Datorită guvernărilor din ultimii 30 de ani „în Uniunea Europeană ne situăm când pe ultimul loc, când pe penultimul” (p. 67) dar la ce este mai rău întotdeauna pe primul loc: accidente de circulație, hoții în plină zi la drumul mare, prostituție, crime. („O deviză istorică”)

Un alt păcat de neiertat este în privința energiei electrice: „Hidrocentralele și cea nucleară, sunt proprietatea statului român, dar transportul energiei electrice până la consumator e în proprietatea unor firme străine.” („Replici”)

Nici dorul de casă nu mai e ce-a fost. „Acasă”, pentru cei plecați și pentru copiii lor, înseamnă oriunde-n lume, numai nu în România. Se uită limba, obiceiurile, tradițiile, credința, mormintele sunt părăsite, nu mai are cine să le aprindă o lumină.

Între generații au loc astfel de dialoguri: „Bunicule, întreabă nepotul, cum ați putut trăi înainte fără tehnologie, fără internet, fără computere, fără drone, fără telefoane

mobile, fără facebook?” „La fel cum trăiți voi astăzi, îi răspunde bunicul, fără rugăciuni fără demnitate, fără compasiune, fără respect, fără rușine, fără personalitate, fără caracter, fără onoare.” („Un răs amar”, p. 84)

Scriitorul Teodor Oancă este un om plin de idei cărora le dă o formă literară în proze scurte, presărate cu dialoguri și cu „Pelin de mai... bine”?

Se vede de departe că lui îi pasă de soarta țării, a poporului român din care face parte, a limbii române care este invadată de anglo-americanisme și a literaturii române care, prin postmodernism, a cam luat-o razna.

Teodor Oancă nu este „O voce” ci este „Glasul care strigă, să sperăm că nu în deșert, ci ca să-l audă tocmai cei cu deficiențe de auz.

Într-o „Istorie a literaturii române contemporane” îl trec pe Teodor Oancă la „Scriitori moraliști” și nu-i puțin lucru.

Note:

1. Titu Maiorescu, „Critice II”, E.P.L., București, 1967, p.276
2. Petruș Andrei, „Pelin de mai... bine” (vol. de poezii), Editura „Sfera, Bârlad, 2019.

Teodor OANĂ

Cuvinte și fapte

În limba română unele cuvinte sunt monosemantice, adică au un singur sens, iar

alte sunt polisemantice, adică au mai multe sensuri. Cele polisemantice au, pe lângă sensul propriu, de bază, și alte sensuri, rezultate și din atașarea la cuvântul de bază a unor determinanți.

Un cuvânt monosemantic este **invidie**. DEX îl explică astfel: „Sentiment de părere de rău, de ciudă etc. provocat de succesele sau calitățile altuia; piznă, ciudă”. Dar de ce numai „calitățile altuia” și nu și ale alteia? A rămas notorie invidia Elenei Ceaușescu față de Violeta Andrei, soția ministrului de Externe Ștefan Andrei. Violetei Andrei, actriță talentată și frumoasă, i s-a interzis din ordinul Elenei Ceaușescu să mai joace în filme, să mai apară la televizor sau la dineurile la care era prezent soțul ei. Ordinul i-a fost transmis și lui Nicolae Ceaușescu, nu cumva acesta să manifeste altă atitudine. Soțul, Președintele României, s-a conformat fără discuție. Mă întreb cum ar fi reacționat Elena Ceaușescu dacă primul ministru Constantin Dăscălescu ar fi propus-o pe Violeta Andrei ministru al Culturii. Nu numai că propunerea ar fi fost respinsă, dar chiar Constantin Dăscălescu ar fi zburat din funcție pentru așa îndrăzneală, ca să nu zic afront. La vremea aceea era posibil acest lucru, chiar și fără invocarea publică a unor motive.

De la cuvântul **mână** au rezultat foarte multe expresii populare care nici nu mai au nevoie de explicații: pe sub mână, a pune mâna, a pune mâna în foc, a se spăla pe mâini, a avea mâna lungă, o mână de ajutor, a avea mână liberă, cu mâinile curate, din mână în mână etc. Cuvântul mână a fost rostit și în avertismentul: **Luați mâna de pe DNA!!**, care înseamnă „nu vă opuneți profesionalismului procurorilor de la DNA, deprinderilor consacrate ale acestora în cercetarea penală”. Dar dosare instrumentate de ei mulți ani de zile, cu cheltuieli imense din partea statului, fiind vorba de urmărire penală sub toate formele care pot fi imaginate, au ajuns să primească hotărâri judecătorești în baza constatării „fapta nu există”. Și atunci cum rămâne cu avertismentul?

În DEX, sensul de bază al cuvântului **oală** este „Vas de lut, de metal, de porțelan... folosit în gospodărie pentru pregătirea, păstrarea etc. bucatelor”. În *oală de praznic*, sensul este „oală foarte mare, pentru că se pregătește mâncare pentru multă lume”. De *praznic* este un determinant. Cuvântul *minune* din sintagma *oală minune* „vas metalic... folosit pentru fierberea alimentelor sub presiunea aburului” este tot un determinant, al cărui rol este să concretizeze sensul aparte al cuvântului oală. Tot așa, determinantul *de noapte*, din sintagma *oală de noapte*, clarifică sensul „vas de întrebuințat (noaptea) pentru necesitățile fiziologice; țucal”. În acest exemplu, *țucal* este cuvânt monosemantic, mai puțin uzitat în prezent. Așadar, cine vrea să se exprime scurt, autoritar, la obiect și fără reținere zice: Eu vreau țucalul meu!

Tot din DEX aflu că **terorism**, cuvânt monosemantic, înseamnă „Folosirea deliberată și sistematică a unor mijloace violente sau amenințări de natură să provoace teamă și neîncredere, panică și nesiguranță, ignorând orice norme umanitare”. N-aș fi căutat cuvântul în dicționar dacă două știri apărute pe Facebook nu mi-ar fi atras atenția. Cineva a aruncat un Cocktail Molotov aprins în garajul unei persoane cu funcție de răspundere într-o importantă societate comercială. Altcineva scrie, tot pe Facebook, că acest lucru este o dovadă de terorism, pentru că acte de violență și de amenințare, sancționate de autorități cu amenzi simbolice, sunt frecvente, și dă ca exemplu aruncarea cu pietre și ouă în clădiri publice și în forțele de ordine. „Nu e distanță mare de la ouă la un Cocktail Molotov”, se specifică în continuarea comentariului.

Un cuvânt polisemantic este și **baie**. Dintre toate sensurile l-am reținut pe cel rezultat din cuplarea cu determinantul **de mulțime** pentru că acesta nu figurează în DEX. Îmi face impresia că **baia de mulțime** este o creație a regimului totalitar. De la vechiul regim păstrăm cu sfințenie și această falsă afișare a dragostei față de cel ajuns în fruntea țării. Pe vremea domnitorilor noștri nu se practica baie de mulțime. Din contră, Cuza umbla deghizat ca să nu fie recunoscut, pentru că vroia să vadă la fața locului cum merge țara. Cei prinși cu „ocaua mică” (corupții de la acea vreme) erau purtați prin târg ca să-i afle lumea, care lua cunoștință de pricină și de urmarea ei: „Cine face ca mine, ca mine să pățească”. Dar asta era pe vremea aceea. Acum băile de mulțime sunt dinainte programate. Mi-a fost dat să văd o baie de mulțime despre care am aflat că „scalda” era formată din personal de la SPP, de toate vârstele (aci se includ familiile celor în slujbă). Nu erau zece-douăzeci, ci în jur de o sută. Unele posturi TV se întreceau în a reține evenimentul. Echivalente ale băii de mulțime sunt propagandă, minciună, intoxicare.

Dintre multele exemple de expresii în care intră cuvântul **coadă** am reținut-o din DEX pe aceasta: **coadă de topor** „persoană care servește drept unealtă în mâna dușmanului”. Nu sunt primul care se întreabă dacă acum (pentru că expresia e veche în limbă) avem printre noi asemenea specimene. Las deoparte amănuntul că mulți la investirea într-o funcție publică importantă au depus un jurământ de credință pentru țară și poporul din care face parte, dar să vezi cum se gudură pe lângă mai marii zilei de la Bruxelles și votează împotriva intereselor țării sub pretext că, de fapt, ei votează împotriva Guvernului e deja scandalos. Am intrat în Comunitatea Europeană ca să avem unde trimite cozi de topor? Cine răstălmăcește adevărul, când avem dreptul să ne declarăm stat suveran, de e din țară sau din afară, se cheamă că uneltește împotriva noastră, a tuturor.

În concluzie, trebuie să acordăm atenție nu numai cuvintelor, ci și faptelor.

Florentina Loredana DALIAN

POESIS

E noapte și-mi pare...

E noapte cu stele, o lună deșartă,
Pășesc printre ramuri de finic și măslin,
Aș vrea să trec dincolo, nu-i nicio poartă
Și-n aer se vântură săgeți cu venin.

În lume e-aproape de primăvară,
Se schimbă pământul, iar florile cresc,
În gură am gust de trădare amară.
E noapte; și-n gânduri cuvinte-amuțesc.

În grădină, măslinii par adormiți,
De parcă și ei așteaptă minunea,
Cu frunze tăcute ascultă smeriți
Un glas ce-și înalță la cer rugăciunea.

Tristeți mă apasă, eu nu le-nțeleg,
Mă scutură friguri, e aerul greu,
Pare că cerul se cutremură-ntreg.
E noapte. Și-mi pare că luda sunt eu.

Quo vadis?

Vin știrile precum meduzele la mal:
Americanii cumpără teren pe Lună –
S-ar zice că Pământul nu ne mai încapă,
În Africa, un copil moare de foame la fiecare cinci minute.
Câțiva mai fac atac de cord,
În timp ce alții – atac cu bombe capcană.
Unii sar în sus de bucurie
La prea-vândute meciuri,
Alții... sar în aer;
Trenuri mai deraiază,
Oameni trăiesc deraieri spectaculoase
Ale destinului.
Am descoperit fiziunea nucleară,
O nouă particulă elementară,
S-ar putea chiar să depășim viteza luminii
În goana aceasta nebună,
Dar n-am învățat nimic de două mii de ani încoace.

Cândva, demult, pe un drum prăfuit,
Cineva căra o Cruce,
O ceată de nesăbuiți Îl scui-pau.

Viața noastră

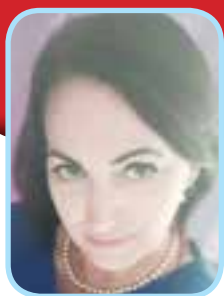
Alte cete mai scui-pă și astăzi...
Quo vadis, Domine?
Dar, oriunde-ai merge,
la-ne și pe noi!

Tâlharul

Nu știu, Doamne, care dintre tâlhari sunt,
aș zice că acela din dreapta;
e ușor să fii ăl din dreapta
după mai bine de două mii de ani.
Dar nu știu, chiar nu știu,
dacă eram contemporană cu Tine,
dacă Te vedeam răstignit lângă mine,
ca pe ultimul bandit,
aș fi văzut? aș fi simțit?
Ți-aș fi cerut eu: „Pomenește-mă, Doamne!”?
Nu știu care dintre tâlhari sunt,
da-ășa-mi place mie să cred când mă uit în oglindă
și-mi pare c-aș fi cel din dreapta.
Dar, Doamne, în oglindă, lucrurile se văd pe dos!

Hristos cărând crucea,
pictură de Leonardo da Vinci

Nina TOMA

Poesis

Primăvara însingurării noastre

Nimeni nu și-a imaginat vreodată,
Că ne vom teme de-un rău nevăzut,
Și viața noastră va fi întemnițată,
În casa prefăcută-n strașnic scut.

Depart de cei dragi, ne sunt părinții
Bătrâni, bolnavi și fără alinare,
Stau pironiți la geam, ca în icoane sfinții,
Rugându-se lui Dumnezeu cel Mare.

Nici Învierea nu seamănă-a Înviere,
Lumina Sfântă, parcă, ne este interzisă,
În primăvara-nsingurării noastre e tăcere
Și-n sfeșnic zace lumânarea stinsă.

Se roagă preoții-n bisericile goale,
Cuvântul din Scriptură-n clopote se stinge,
Între pământ și cer răsună osanale,
Ecou al deznădejdi în care lumea plânge.

S-aprindem fiecare Lumina Învierii,
Din dramul de credință, iubire și căință,
În suflețe să ducem povara-nsingurării,
Și să-mplănim smeriți a Domnului voință.

Salvați prin iubire

Dacă sufletul este locul
unde iubirea se-nfiripă
și ne conduce prin viață,
atunci,
spiritul se află în noi dintotdeauna,
e cea mai curată
legătură cu divinitatea...
Salvarea sufletului
vine din rezistența firului împletit
între tine și Dumnezeu,
cu infinită iubire,
credință și speranță.

Între cer și pământ

De sub geana tremurândă a cerului,
timid, răsare ochiul verde-al grâului,
un semn de binețe să dea primăverii,
anotimpul iubirii și-al Învierii.

Zefirul de-april îi va da mângâierea,
lumina din soare-i va crește puterea,
în boabe-aurii, pâinea respiră cuminte,
iar Domnu-o așază-ntre Tainele Sfinte.

Se umple pământul de roade mănoase,
bucuria inundă-ale creștinilor case,
Se-nalță slavă, rugă de mulțumire,
Pentru pâinea sfântă, pentru mântuire.

Între cer și pământ e pace deplină,
Domnu-aprinde-n altare lumina lină,
Fiecare creștin de păcate-i iertat,
Paștele să ne fie binecuvântat!

Primăvară interzisă

Stă toată lumea speriată-n casă,
Pe drumuri, umblă moartea nemiloasă,
Bătând din ușă-n ușă sau fereastră,
Poftește lacomă la viața noastră.

Suntem neputincioși, lipsiți de apărare,
Ne-ascundem suflețele, cerem îndurare,
Sperăm și credem că totul va fi bine,
O, Doamne,-acum, toți ne uităm spre tine.

Ne strâng pereții, ca-ntr-o închisoare,
Și pașii nu mai știu cum să măsoare
Distanța de la dragoste la ură,
Și am fugi, dar nimeni nu se-ndură.

E cerul, e pământul înmiresmat de-amar,
Și tot ce-am face, parcă, e-n zadar,
Când viața noastră-n casă e închisă,
Iar primăvara asta ne este interzisă

Irina NECHIFOR

Poesis

ACTOR PE SCENA UNEI VIEȚI NEDREPTE

*„Toți suntem nemuritori, dar trebuie să murim întâi”
M. Eliade*

Actor pe scena unei vieți nedrepte,
De hainele ei strâmte mă dezbrac
Renunț la gândurile-mi peticite,
Nu vreau să le mai caut leac.

M-am săturat împleticit să hoinăresc,
Pe străzi ce nu mă duc acasă
Astăzi decis sunt ca să mă opresc,
Destinului să-i joc o farsă.

Mă răzvrătesc că nu-s paiață
Și nu mai vreau să simt atâta dor,
Iar sortii crude-i strig în față:
„- Nu poți secătui neprețuit izvor.

Speranța-n mine acum se răspândește
Și mă inundă ca un violent șuvoi.
Eu știu că orice fruct pân' ce nu putrezește,
Nu poate să dea viață unei plante noi.”

DORINȚĂ

*„Nimeni nu este inutil în această lume dacă alină povara
ce atâră pe umerii semenilor săi”
C. Dickens*

Pune-ți pe cap pălărie de paie
Și hai să plecăm la drum Neculae.
Hai să ieșim odată din casă,
Afară viața-i atât de frumoasă.
E Paște! Vestește un clopot în zare,
În lume și-n ceruri e sărbătoare.
Să mergem departe, pe deal la vie,
Pune-ți Neculae pe cap pălărie.
Anii au trecut în mare grabă,
Dar azi ca și ieri, pământul mă cheamă.
Iisus e cu noi în cuvinte și fapte,
Și în sufletul tău fără păcate.
Haide bunule să ieșim din casă
Aștept de demult și așteptarea mă apasă.
Haide dă-mi mâna ta odată
Mâna muncită, mâna ta obosită și lată.

Așa voi avea mai mult curaj,
Apleacă-te să te sărut pe obraz.
Apleacă-te să-ți șoptesc la ureche,
Unul din miile noastre secrete.
Ai fost și ai rămas mereu un om bun,
Haide acum cu mine la drum.

ÎNGER CIUNT

Copil fragil cu aripile frânte,
Porți păcatele lumii pe umerii tăi
Ochii ți-s triști și cuvintele mute,
Sufletul ciopârțit de niște călăi.

Stai ghemuit în întuneric
Și visezi la zile albastre
Totul în jurul ți pare feeric,
Florile-ți râd parcă din glastre.

În timpul ăsta înger ciunt,
Ești condamnat fără de vină.
Privind cu chipul în pământ,
Îți pierzi lumina ta divină.

Vegheat ești însă de la depărtare,
Cândva drumul ți va fi mai dulce
Domnul e milostiv cu fiecare,
De aceea s-a lăsat sacrificat pe cruce.

av. Ioan CIOBANU

Din Sala Pașilor Pierduți

COPIII LUI PÂRJOL... ȘI PIJAMALELE

Este știut că înainte de '89 românii o duceau destul de greu, dar cei din Bârlad parcă și mai greu, aceștia, după spusa bulibașei „neavând nici de unele; nici de mâncat, nici de-mbrăcat, nici de trăit, nici de murit”...

Vă dați seama cât era de greu de întreținut o familie cu 8-10 puradei – Pârjol avea vreo doisprezece – (ăștia dintotdeauna au fost prolifici, bată-i norocul să-i bată!) chiar în situația fericită când capul familiei realiza cât de cât venituri.

Săracii copilași, flămânzi și dezbrăcați (băieții, cel puțin, până pe la 9-10 ani, umblau din primăvară până-n toamnă doar într-o cămășuță până mai jos de buric și... în fundulețul gol) așteptau sosirea verii ca pe altceva; atunci veneau țăranii cu produse la piață.

O pară, un măr, un pepene, un pumn de cireșe sau de vișine – mai cerute, mai... ciordite le umpleau cât de cât burtica...

„Stăpânii” pieței erau copiii lui Pârjol; aceștia (vreo 7 la număr, cel mai mare de nici 14 ani) încă de la primele ore ale dimineții erau prezenți la „datorie” și începeau să „opereze”.

De voie, de nevoie, mai închideau ochii și țăranii (atunci când nu săreau calul) înțelegându-i că s-flămânzi și că nu se face gaură-n cer pentru un pepene furat.

Totul până într-o zi:

Într-o dimineață, pe la 6:00, se prezintă la miliție un mătaș (țaran de la Matca, cultivator de pepeni) și-i spune ofițerului de serviciu că vrea să vorbească cu „șeful cel mare”.

Ofițerul de serviciu îl încunoștințează că „șeful cel mare” vine abia la ora 8:00, așa că bine ar fi să-i spună lui ce necazuri are.

Țăranul îi declară ritos că nu vrea să vorbească decât cu comandantul și s-a pus pe... așteptat.

Cu puțin înainte de ora 8:00 apare și comandantul (maiorul Vulpe, un polițist de excepție).

După ce-i prezintă raportul, ofițerul de serviciu îl informează că de pe la ora 6:00 este așteptat de un cetățean care are o problemă foarte importantă.

Comandantul îi spune să-l aducă pe cetățean acolo, pe hol. Țăranul se prezintă și începe:

- Tovarășe comandant, eu sunt de la Matca, am venit cu pepeni de vânzare în piața mare; sunt venit de vreo 3 săptămâni. Știți și dumneavoastră că piața e plină de... puradei; unii cerșesc, alții (cei mai mulți)... ciordesc... M-au călcat și pe mine dar n-am făcut caz; am zis că nu moare lumea pentru un pepene. Azi au întrecut măsura; pe la 5

jumate a tăbărit pe grămada de pepeni o ceată de vreo 7 bruneți, toți cu fundul gol, s-au repezit ca hultanii și mi-au ciordit vreo 10 pepeni, cei mai marișori luând câte doi... Eu am ținut să mă adresez dvs. mai întâi, după care voi depune plângere; hoții să fie prinși, iar eu să fiu despăgubit... așa nu se mai poate... 10 pepeni... cu noaptea-n cap...

- Dacă ești despăgubit, mai depui plângere? îl întrebă comandantul.

- Dacă primesc banii nu mai depun nicio reclamație, spuse țăranul.

Bucuros că a scăpat de reclamația scrisă a păgubașului, comandantul ordonă să vină Gavrilă, sectoristul.

Acesta prezentându-se, comandantul îi spune:

- Gavrilă, dumnealui reclamă că azi dimineață, pe la 5 jumătate, vreo 7 bruneți i-au furat vreo zece pepeni. ăștia-s sigur copiii lui Pârjol...

- Numai ai lui Pârjol „operează” așa de dimineață, îl completează Gavrilă.

- După ce predai serviciul – în noaptea aceea Gavrilă fusese ajutor ofițer de serviciu – îl iei pe dumnealui, te duci la Pârjol acasă și-i spui să-i plătească omului pepenii furați azi-dimineață, altfel se lasă cu...

Nu după mult timp, Gavrilă împreună cu țăranul se prezintă la Pârjol acasă (de fapt o dărăpănătură, în care locuiau, claie peste grămadă vreo 13-14 suflete).

- Nea Costică, nea Costică, începe să-l strige Gavrilă pe stăpânul casei.

Nicio mișcare.

Abia după ce Gavrilă a adăugat următoarelor strigăte și câteva lovituri de cizmă în ușa care abia se mai ținea în balamale, a apărut și Pârjol.

- Ce s-a întâmplat? dom' Gavrilă, dau turcii?

Gavrilă, nervos de cât așteptase, îl ia scurt:

- Nea Costică, ca să n-ai necazuri: îi dai omului ăștia banii pe harbuji (pepeni – n.n.) furați și omul nu mai are nicio pretenție.

- Pe ce harbuji dom'le Gavrilă? întreabă mirat Pârjol.

- Pe harbuji pe care copiii dumitale i-au furat omului din piață, azi dimineață, pe la 5-6, îi răspunde Gavrilă sectoristul.

La care Pârjol, total contrariat:

- Copiii mei... în piață... la 6 dimineață? Fii, domnule, serios, copiii mei la ora asta (10:00) sînt în **pijmale**, nici cafeaua n-au servit-o!...

„EU NU SUNT AȘA ȘI ȚI-AM MURIT!”

Mioara TIMOFTE

*„Inimă
fii simplă ca moartea
Lucrurile simple nu se pot dovedi
și sunt atâția morți în jur...”*

Gând - Nichita Stănescu

Era frumos! Până și el, cu toată modestia care îl caracteriza, recunoștea acest lucru! Bine, dacă ar fi fost doar frumusețea fizică, ar fi fost doar încă unul dintre toți ceilalți bărbați frumoși. Dar el, Dionis, la cei 30 de ani pe care urma să îi împlinească peste doar trei luni, era o simfonie de calitate.

Deși director într-o multinațională, era prietenul tuturor, nu avea niciodată ușa închisă, era întotdeauna inițiatorul și partenerul de încredere în toate activitățile. Făcea totul cu o bucurie și cu o căldură care molipsea și cea mai reticentă persoană.

Avea o situație materială atât de bună încât nu era nimic ce ar fi putut să își dorească și să nu își poată permite.

Toți, absolut toți cei cu care venea în contact, îl iubeau.

Știa, instinctiv, cum să se facă plăcut, cum să înlăture orice bariere mentale în relația cu ceilalți.

Era, mereu, înconjurat de oameni! Mereu în centrul atenției! I se căuta prezența tocmai pentru că emana liniște, bucurie de viață...

Părea să știe soluția la orice povocare apăsătoare și oferea cu toată inima ajutor, oricui îl cerea. Nimeni nu ținea cont de faptul că era foarte tânăr, îi erau apreciate calitățile umane și profesionale.

Avea o aură luminoasă și caldă! Nu existau în jurul lui oameni cu sentimente negative. Efectul pe care îl avea asupra tuturor era acela al unei cascade de lumină.

Până și razele soarelui primăvăratice îl iubeau... Îi alintau chipul angelic cu mângâieri blânde în timp ce se îndrepta către mașina parcată în fața casei.

Ajungea primul la birou în permanență și îi aștepta pe colaboratorii direcți cu cornuri calde și cafea. Știa dorințele fiecăruia în parte și avea grijă ca toată lumea să se simtă apreciată și valorizată.

*

O stare ușoară de moleșală îi trecu prin corp și simți nevoia să se sprijine de portieră.

- Am nevoie de odihnă, își spuse!

*

Nu se putea mișca! Auzea un sunet continuu care îl deranja! Făcu eforturi să deschidă ochii și văzu în jurul lui câteva persoane îmbrăcate în halate albe și pe unul dintre cei mai apropiați prieteni cu care era și coleg de serviciu.

*

Abia după trei zile reuși să stea suficient de bine pe

picioare încât să ajungă în cabinetul medicului cu care urma să discute despre starea lui de sănătate!

Acolo, alături de prietenul lui, află motivul pentru care ajunsese în spital: glioblastom - cel mai agresiv tip de cancer la creier - speranța de viață: 3 luni!

Prima reacție, perfect justificabilă:

- De ce eu? De ce tocmai eu! Nici măcar nu am împlinit 30 de ani! Eu fac doar bine! De ce sunt blestemat? Te urăsc viață! Te urăsc moarte! Ești cea mai urâtă posibil!

*

Au urmat zile în care trupul i s-a uscat, chipul i s-a înnegrit... Strălucirea a dispărut... Toți cei din jurul lui s-au unit într-un grup puternic care încerca să îl protejeze!

Nici măcar unul singur nu l-a părăsit...

El i-a părăsit pe toți! A renunțat la lume și la viață! A vândut tot și s-a ascuns într-o cârciumă! Trei săptămâni a stat în uitare... de oameni, de viață, de sine...

*

Îi simțea prezența... îi simțea căldura... îi simțea respirația... știa că este alături, dar nu și-a ridicat nicio clipă privirea... de ce ar fi făcut-o?

Apoi, s-a așezat lângă el și nu a mai putut evita... a ridicat privirea și a văzut... un înger! Cea mai frumoasă femeie de pe pământ îi zâmbea... Lui... Îngerul acela fabulos a intrat în vorbă cu el! L-a invitat la o plimbare! Nu ar fi vrut să părăsească locul în care decisese că va muri, dar nu putu, nu avu forță să o refuze...

O săptămână s-au plimbat zilnic... Ore... multe... Trăia prin plimbările cu ea...

Într-o dimineață în care soarele se războia cu norii, s-a oprit în fața lui și l-a sărutat... cu sufletul... în profunzimea sufletului... acolo unde mai exista el... acolo unde se ascunsese de viață, de oameni, de el...

Apoi l-a iubit... pe el, cel de acum și i-a redat strălucirea!

Cele mai frumoase locuri de pe pământ le-au văzut împreună! Au creat cele mai frumoase amintiri! Ea nu îi cerea nimic, niciodată! Îi oferea, în schimb, totul! Nici măcar nu trebuia să folosească vorbe! Ea știa, pur și simplu, ce își dorește el și îi îndeplinea, până în cele mai mici detalii, toate dorințele.

De mai multe ori a vrut să îi spună că este pe moarte! Că zilele lui se sfârșesc... Că ar vrea să o iubească pe ea, dar că moartea este urâtă și că va veni să îl ia!

În loc să doarmă, adesea îi mângâia frumusețea și

ura din adâncul sufletului moartea anunțată în urmă cu... Dumnezeu, cele trei luni, ultimele, din viața lui, urmau să se încheie...

Cu sufletul fărâmițat a mers la analize, convins fiind că nu o va mai vedea niciodată! Cea mai frumoasă ființă din Univers, a fost în brațele lui, iar el va trebui să o elibereze! Avea dreptul la viață! Avea dreptul să se lase iubită! Avea dreptul să aibă viața minunată pe care o merita!

Iar el... Cât de mult putea să urască moartea! Cât de hidoasă era... cât de nedreaptă și crudă... să îl ia tocmai acum...

Timpul până la aflarea rezultatelor se scurgea foarte greu! Nu mai avea răbdare! Ar fi preferat să vină medicul mai repede, să îi dea condamnarea la moarte și să se sfârșească totul!

Au intrat în cabinet trei medici care i-au spus că nu mai este nici măcar o urmă din cancerul care, în urmă cu

trei luni, îl arunca în brațele morții.

S-a oprit în cel mai scump magazin de bijuterii, a cumpărat cel mai rafinat inel, a invitat-o la cel elegant restaurant.

Exact înainte de a se așeza în genunchi pentru ai arăta cât de mult o iubește, ea și-a văzut cea mai bună prietenă, și, înainte de a se ridica de la masă, i-a strecurat sub palma stângă un bilețel și l-a rugat să îl citească, doar după ce pleacă ea...

A urmărit-o cu privirea cum se îndreaptă către ușă... Chelnerul a venit să îl întrebe dacă mai doresc ceva... înainte de a răspunde, i-a atras atenția zgomotul asurzitor al coliziunii între mai multe mașini... instinctiv a întors bilețelul: „Fabulosul meu iubit, de ce ai urât și ai considerat MOARTEA cea mai urâtă experiență... EU NU SUNT AȘA ȘI ȚI-AM MURIT!”

O libertate care nu mai înseamnă nimic

Sunt multe veacuri trecute de când istoricul latin Tacit scria în „Viața lui Agricola”: „O moarte demnă este mai frumoasă decât o viață rușinoasă”.

Sunt multe veacuri trecute de când ideea unei vieți demne a fost reluată sub diverse forme pentru că libertatea a fost mereu pasărea albastră a umanității. Ca și concept filozofic, libertatea poate fi rezumată prin sintagma „lipsa constrângerilor”, un raport permanent echilibrat între individ și societate. John Stuart Mill, un teoretician onest al libertății, spunea că sfera libertății umane cuprinde:

- 1) Libertatea lăuntrică (libertatea de conștiință);
- 2) Libertatea de exprimare;
- 3) Libertatea alegerii unui stil de viață;
- 4) Libertatea de asociere liber consimțită,

iar orice imixtiune a statului în sfera libertății are două efecte distructive pentru umanitate, respectiv: uniformizarea și oprirea dezvoltării individului.

J.P. Sartre privește individul ca fiind prin excelență liber, susținând că drepturile individuale pot intra în conflict cu interesele statului.

„Chiar și individul izolat poate fi dominat absolut și sigur doar în condițiile unui totalitarism global instituit asupra lumii întregi”, scrie Carsin R. în *Tratatul de drept european al drepturilor omului* (Ed. Hamangiu, București, 2009, p.7). Putem astfel concluziona că „specialitatea” regimurilor totalitare este „nesocotirea” drepturilor omului. Crimele împotriva drepturilor omului, care au devenit o specialitate a regimurilor totalitare, pot fi în continuare justificate de pretextul că dreptul este echivalentul cu a fi bun sau util pentru întreg, putându-se face distincție între părțile întregului” (Arendt H., *Originile totalitarismului*, Ed. Humanitas, București, 2006, p.373).

Suntem astăzi în prezența unui stat profund democratic sau într-o dictatură a întregului asupra părților?

Dacă până și Papa, în cartea sa de eseuri „Un temps pour changer”, consideră că măsurile trebuie impuse de guverne pentru binele poporului chiar împotriva libertăților individuale, se ridică firesc întrebarea dacă mai reprezintă dreptul de a protesta o manifestare a libertății individuale, sau dacă dreptul statului de a amenda reprezintă o manifestare a binelui comun impus libertății individuale?

Întrebări la care așteptăm cu minți un răspuns..., ignorând imaginea capului plecat care... începe să pască.

av. Carmen FRĂȚIMAN

Filonul absurdului în spațiul românesc: Urmuz, Caragiale, Vinea (1)

Eliza ARTENE

Există, aproape fără dubii, o vocație a absurdului în sfera spațiului și a spiritualității românești. Un fel de Absurdistan *in situ*, o predestinare pentru exasperare și stupoare în fața existenței – cu tot ceea ce implică aceasta.

Originile literare ale absurdului pot fi găsite, dacă apelăm la Esslin, chiar în tradițiile arhaice, putându-i afla rădăcinile în mitul și tragedia greacă, alți exegeți află corespondențe cu religia orientală sau în Apocalipsă. Alina lanchiș afirmă că *absurdul devine o temă dominantă a artei occidentale de la mijlocul secolului trecut, manifestată atât în eseistică și filosofie, cât și în teatru sau publicistică. Putem vorbi chiar de o simptomatologie a absurdului.*¹

Dintre strămoșii literari ai absurdului pot fi amintite satira – absurdul devine elementul său, precum și farsa medievală, *commedia de l'arte*, *vodevilul* și *filmul comic*. Tot ca formă a umorului, absurdul poate fi găsit în poeziile non-sensului-formă de rebeliune față de ordinea prescrisă a lumii, față de logică și limitare. Amintim aici câțiva autori: Remi Sire de Beaumanoir, Aristofan, Edward Lee, Rabelais, Keats, Gongora, Goethe, Hugo, Swift, Lewis Carroll.

Autorii pe care criticii literari se grăbesc să îi clasifice, să-i eticheteze, sunt înainte de toate personalități distincte, care încearcă să își afle locul și rolul pe pământul unde au fost aruncați, fără rețete de supraviețuire, și unii chiar au atras după ei modelarea unui anume gen de literatură.

Edgar Papu constată că filonul absurdului românesc se regăsește în folclor. Elemente ale absurdului pot fi regăsite în expresii, locuțiuni care fac referire la lucruri inutile: *cai vezi pe pereți, a tăia frunze la câini, ca vodă prin lobodă, în dorul lelii* etc.

La Alecsandri se pot identifica indicii de absurd, din punctul de vedere al limbajului – logoreea personajelor obosind și zăpăcind cititorul, iar absurdul poate fi considerat continuat în opera lui Hașdeu, prin narațiunea *Micuța*, unde putem întâlni mostre de absurd care dezvoltă satira exprimată prin absurdul situației. Găsim automatismul limbajului și satira la adresa medicilor cu pretenții de intelectuali.

Iată doar câteva indicii că absurdul trebuia doar să iasă la iveală și să-și ocupe locul său privilegiat în istoria literaturii, fără să uităm de Creangă, unde absurdul de tip folcloric este *la el acasă*, erudiția sa paremiologică și absurdul imaginilor și al situațiilor duc opera lui Ion Creangă mai departe de statutul de creație a unui autor popular.

Ceea ce în anii '50-'60 avea să devină eticheta

deriziunii, s-a manifestat mai puternic, la noi, în vremurile când un tânăr nefericit, dar nu și răzbunător, că nu își poate manifesta pasiunea pentru muzică, din motive de orgoliu patern, avea să-și traseze singur un drum, pe parcursul căruia putea să creeze tablouri ale lumii în plin moment de degradare.

Din lipsa muzicii în viața sa, și a libertății de exprimare, s-au născut *Paginile bizare* și **Urmuz (Demetru Dem. Demetrescu-Buzău, 1883-1923)** cel pe care Ionesco îl va considera *un spirit congenial*², Geo Bogza - *un Iisus al unei noi religii*, Ion Biberi *un răzvrătit*...

Un alt Kafka al acestei faune literare³, *premergător al revoltei literare universale, un profet al descompunerii unei lumi și mai puțin premergător al avangardei*... Suficient de grăitor pentru puterea pe care o are lipsa de sens a unei vieți neîmplinite. Obsesiile de mic copil revin în copilul cel mare, care dorește ca numele și chipul să fie pe potriva făpturii numite și privite. Iată răspunsul: **eroii urmuzieni poartă nume și au înfățișări care sunt cu adevărat ale lor, constituind esența ființei lor**⁴.

Călinescu găsește scrierile sale drept *bufonerie spirituală*, viitoarele farse ionesciene: *criticii au văzut în aceste scrieri doar farsa pusă la cale de un amator ingenios*⁵.

Vedem un precursor al lui Ionesco în el, și numeroase dintre trăsăturile operei îi pot aparține și celei a părintelui-absurdolog-„de serviciu”. Ionesco însuși îl va considera unul dintre precursorii *tragediei de limbaj* și **filonul absurdului** va fi exploatat și explorat pe parcursul întregii sale creații. Simpla conștiință lucidă constată, prematur în literatura română, vidul, divorțul camusian, și tratează totul cu *zeflemea* - se pare, o cale de a suporta insuportabilul!

De la spațiul închis și zbaterea prizonierilor spre a se elibera, la cuplul nefericit și neîmplinit, la desacralizare, la eros și obsesie, la omul mecanomorf, la obiectele banale sau deteriorate, la manechin, Urmuz este cel a cărui scriitură ne face să trăim sentimentul de déjà-vu parcurgând literatura secolului XX. Tot acest arsenal de atacare a lumii în declin și descompunere este antecedentul absurdității de mai târziu.

*Poate valoarea supremă a esteticii urmuziene este surprinzătorul. Paginile bizare sunt proza unui om care caută neconținut efecte de surpriză. [...] Oricât ar fi de scurte, oricât ar fi ordonat structurate, paginile acestea sunt pline de cotituri neprevăzute, de efecte și poante*⁶.

Constantin Crișan notează în prefața la *Pagini bizare* dorința lui Urmuz de a intra în literatură sub semnul genezei,

adică printr-un act egal cu o revoluție. Arghezi este amintit ca dedicându-i un „bilet” (de papagal) acestuia, cu mențiunile importante pentru cititori: *Urmuz dorea atât de mult să fie publicat cât se și înspăimânta de publicitate. Pentru Urmuz, evident bolnav de literatură, totul era literatură, în sensul cel mai înalt, necompromis de celebrul aforism verlainian (Et tout reste est la littérature...)*

Așadar, părinte prezumtiv al suprealismului (Paul Anghel), inventator al unui apocalips al burlescului (trimitere la Stephane Roll) Urmuz pare a-și trage o parte din rădăcinile sale esențiale din fantasticul, nu o dată paradoxal, mustind de imagerie și absurd comic, al basmului românesc. Rădăcinile operei lui Urmuz ni se par deci și folclorice, înfipite în acea zonă a folclorului dens și tulburător, al snoavei ilicite, al ghicitoareii, zicalei și poreclei apocrife.⁷ Și, să nu uităm de aprecierea lui Ionesco: *profet al revoltei literare internaționale. Crișan conchide: Lui Urmuz i se cuvine – mai mult decât multor scriitori români și străini – să-i restituim un atestat de proprietate pentru ideea că «viața conține mai multă literatură decât literatura».* Urmuz a devenit de mult un referent de bază al cadrului existențial. Cu ocazia aceasta, putem să ne reconsiderăm opinia despre valoarea literaturii române incipiente, dacă suntem gata s-o blamăm vreodată.

Timpul a trecut, istoria se repetă, ignoranța semenilor, lipsa iubirii și a mulțumirii de sine - rămân aceleași probleme existențiale. Se schimbă doar măștile, piesa este aceeași, subiectul - la fel de dureros. *Tu însuși Dumnezeu al unei lumi mult mai absurde celei din care făceai parte, ți-ai lăsat creaturile să rătăcească în beznă*, spune Geo Bogza. Nimicul, micimea lumii și a vieții, mecanizarea, șablonizarea, rețetele universal valabile de fericire - nu își au efectul scontat. Firile neliniștite nu pot trăi tihnit și revolta își arată colții, fiind mobilul unei întregi capodopere mondiale, doar suntem cetățeni și confrăți ai aceleiași planete și supuși la aceleași chinuri de ordin metafizic.

Note:

1. Alina Ianchiș, *Ipostaze ale absurdului în literatura română, Oradea*, teză de doctorat, 2010
2. N. Balotă, *Urmuz*, Ed. Dacia, 1970
3. idem
4. ibidem, p. 9
5. idem
6. N. Balotă, *Literatura absurdului*, Teora, 2000
7. Urmuz, *Pagini bizare*, Ed. Minerva, 1983, prefață Constantin Crișan, trimitere la Paul Anghel, *Urmuz și Sonata*, în *Arhivă sentimentală*, București, 1968

ZEFLEMEAUA

Motto: „Românii e deștepți!”

Cînd va veni sfîrșitul lumii
Românii nu vor fi atenți
Isus a spus: „Talita kumi”
Dar nu pentru inconștienți.
Iar Ziua Domnului, ca hoțul
În miez de noapte va sosi
Femeia va dormi, iar soțul
Reviste porno va citi.
N-avem conștiința tragediei
Și totul luăm „à la légere”
Noi, campionii bășcăliei
Am compromis orice mister.
Avem o scuză de fațadă:
„Lasă, că merge și așa!”
Trădăm la primul colț de stradă
Și-apoi încălecăm pe-o șa.
Senzația e de plutire
De infinit parașutism
Noi am făcut mișto subțire
Și de marxism, și de fascism.
Ce Decebal și Burebista?
Ce patriotul cărturar?
Trăiască Mița Biciclista
Și berea rece la pahar!
Mitică veșnic să trăiască
Și noi pe lîngă el, noroc!

Filozofia chelnărească
E tot pe loc, pe loc, pe loc!
Întreaga drojdie se scurse
Din mahalale de Fanar
Și-n loc să fim un roib de curse
Noi am ajuns din cal – măgar.
Pe primul loc e-njurătura
Ea pentru toate e un leac
Simți cum îți umple toată gura
O moștenim din veac în veac.
Noi „facem” și „băgăm” de-a valma
Noi suduim neîncetat
Iar la acest popor, sudalma
E o religie de stat.
La treburile serioase
Noi nu ne concentrăm destul
Avem o somnolență-n oase
Și-o zeflema de prost fudul.
Si doar la reluări de faze
Parcă ne mai trezim puțin
N-avem profil de kamikaze
Tiparul nostru-i byzantin.
Apocalipsa furtunoasă
Îi sperie pe pămînteni...
Pe noi nu ne-o găsi acasă –
Vom fi la meci, sau la pomeni.

Aceasta, poate, ne e soarta
S-o tragem și pe asta-n piepți
N-aveți decît să-nchideți poarta
Dacă tot face ea pe moarta...
Hai, că românii e deștepți!

Camil PETRESCU

DISTIHURI

Serghei COLOȘENCO

În volumul „Poezii cu aripi”, publicat de Adrian Voica la Editura Cugetarea din Iași, în 2005, o antologie de autor, am „descoperit” la **Distihuri** „perlele” poetului aranjate în: I. **Ars longa...**, **Acuarele**, **Ocean** și **Hai-Hui**. Secvența din volum se deschide cu definiția **Distihului**:

Pereche de cireșe coapte
Pe ramura ce dă spre noapte
și se încheie cu un **Epilog**:
Privește cerul: uneori, o stea,
Își reazămă lumina de iubirea mea.

Din cele 75 de distihuri am ales numai 11. De ce? E simplu: am alcătuit din titlurile fiecărui distih numele autorului, în acrostih.

Citiți titlurile cu atenție și-l veți regăsi pe autor.
Lectură plăcută!

Avar: Tot strâng ce Timpul știe-a risipi.
Cât mă-ncălzesc culorile de-o zi.

Doamna: Colier de chihlimbar: ultima bijuterie
Târziu, la gâtul viței de vie.

Războiul frunzelor: Toamna dirijează artilerii
Din stejarul serii.

Iarnă: În blidul cu cireșe smălțuite
Trist ninge cu miresme troienite.

Arhaism: Consoane afumate vag luminând vocale,
Cu sunetul închis de reci

Noblețe: Ghimpii cu blazon
Sub acoperișul rozelor adorm.

Vulcanii: Petale de lavă
Pe lujeri de slavă.

Orizont: Tipar de fluturi...Smălțuri risipite
și ochi deschiși, cu zările rănite...

Istorică: Evocatoare-i piatra uneori
Când seacă râul ce-a iscat vâltori.

Cireșul: Din focuri albe, jarul doar rămâne
Să ardă-n ramuri cu sclipiri păgâne.

A, B, C...: Isprăvind el cu lopata
Crede că și templu-i gata...

Încheiem scurtul nostru periplu cu distihurile lui Adrian Voica oferindu-vă un **Autoportret cu stele**:

Hoinari albaștri, gândurile mele:
În praful străzii se lovesc de stele,
preluat de pe coperta IV a volumului *Poezii cu aripi*.

Lăcrămioare

Vasile ALECSANDRI

Multe flori lucesc în lume,
Multe flori mirositoare!
Dar ca voi, mici lăcrămioare,
N-are-n lume nici o floare
Miros dulce, dulce nume!
Voi sunteți lacrimi de îngeri
Pe pământ din cer picate,
Când prin stele legănate
A lor suflete curate
Zbor vărsând duioase plângeri.
Sunteți fragede și albe
Ca iubita vieții mele!
Cu voi, scumpe strugurele,
Albe mărgăritărele,
Primăvara-și face salbe.
Dar deodată vântul rece
Fără vreme vă cosește!
Astfel soarta crunt răpește
Tot ce-n lume ne zâmbește...
Floarea piere, viața trece!

Există COVID! Există ÎNGERAȘI!

Prof. **Alina-Mihaela ENE**

Prima zi de primăvară mi-a oferit un altfel de mărțișor. Pe data de 1 martie a.c. am aflat că sunt infectată cu virusul SARS COV-2. M-am internat în spital în seara acelei zile deoarece sunt alergică la antibiotice și pentru a o cita pe una dintre doamnele asistente „sunt o bombă cu ceas”. Medicii s-au străduit din răputeri să găsească un medicament anume care să îmi scadă febra.

După câteva zile de chin într-una din seri, la monitorizare, o doamnă asistentă mi-a spus următoarele cuvinte: „Cât mai luptă organismul tău!”

La astfel de cuvinte am răspuns plină de speranță: „Eu iau gradul!”

Trebuie să menționez că sunt cadru didactic și pe data de 24 martie a.c. eram programată pentru susținerea gradului didactic I în învățământ.

În dimineața următoarei zile a intrat o doamnă asistentă în salon. Afară ninge ca în povești. Doamna asistentă după ce ne-a monitorizat ne-a spus că numai primăvară nu e. M-am uitat atentă pe fereastră și am avut o revelație: aceștia nu sunt fulgi de nea sunt ÎNGERAȘI...

Dumnezeu trimetea Îngerași din cer pe pământ.

Din acel moment nu au mai existat apelativele doamna doctor, doamna asistentă sau doamna infirmieră. La toate cadrele medicale le spuneam doamna sau domnul Îngeraș.

În aceeași zi s-a petrecut minunea! După zile de luptă din partea medicilor, mi s-a administrat un antibiotic care pot spune că mi-a readus speranța de a ajunge pe 24 martie la școală.

Datorită grijei deosebite a doamnelor și domnilor ÎNGERAȘI pe zi ce trecea, sub o atentă îngrijire medicală mă simțeam din ce în ce mai bine.

La două săptămâni și câteva zile am fost externată din spital.

Pe 24 martie am susținut examenul de grad tot sub ocrotirea ÎNGERAȘILOR! În acea zi ninge cu fulgi mari de zăpadă. Totul în jur era alb. Același alb care l-am văzut și la doamnele și domnii ÎNGERAȘI din spital care aveau grijă de toți pacienții lor, nu numai de mine.

Vreau să mulțumesc pe această cale întregului colectiv de cadre medicale de la Spitalul Municipal „Elena Beldiman”, Bârlad pentru profesionalismul de

care dau dovadă, pentru efortul supraomnesc aș putea spune pe care îl depun pentru ca fiecare pacient infectat cu virusul SARS COV-2 și nu numai, să plece sănătos, pentru blândețea lor, pentru atenția deosebită pe care o acordă fiecărui pacient în parte, pentru că lucrează și cu mintea, și cu inima și cu sufletul, pentru dăruirea lor și sincer nu mai găsesc cuvinte de mulțumire, de laudă și de apreciere.

SUNTEȚI ÎNGERAȘII NOȘTRI PĂZITORI!

Să vă ofere Bunul Dumnezeu putere, sănătate și tot ce știe El că aveți nevoie și să vă lumineze pașii, pentru ca prin luminarea voastră fiecare pacient să primească o fărâma de speranță și de credință.

Într-o lume care părea că nu mai crede Dumnezeu a trimis acest virus pentru a învăța să ne iubim semenii cu adevărat, pentru a ne apropia mai mult de noi înșine, pentru a înțelege cine suntem și care este scopul nostru în viață. Luminița de la capătul tunelului există! Cine vede această luminiță? Numai cel care crede.

Credeți oameni buni!

Există COVID! Există ÎNGERAȘI!

FRAM!

*Fram în limba norvegiană înseamnă „Înainte!”

COVID-19

OPȚIUNI TERAPEUTICE PENTRU FIECARE STADIU AL BOLII

Prof. dr. biofizician **Virgiliu GHEORGHE**

DE CE SE MOARE DE COVID-19

SARS-CoV-2 este un virus extrem de versatil și periculos pentru sănătatea umană, mai ales atunci când bolnavii întrunesc anumiți factori de risc și când infecția nu este tratată încă din prima fază, a multiplicării virale. Pentru a putea contracara atacul, neutralizând virusul, trebuie cunoscute foarte bine natura bolii, factorii de risc și simptomele. De asemenea, este foarte important să existe din partea bolnavului deschiderea psihologică de a-și accepta boala fără panică, pentru a o putea trata încă de la primele ei semne.

De pildă, trebuie știut că această afecțiune presupune trei mari faze: o fază a replicării virale sau simptomatică, o fază pulmonară timpurie (precocă sau inflamatorie) și o fază pulmonară târzie (tardivă sau hiperinflamatorie).

Ele sunt precedate de o perioadă silențioasă, cea a incubației, pe care, pentru a simplifica lucrurile, nu o vom încadra în rândul fazelor bolii, deoarece este asimptomatică și nu poate fi identificată decât retrospectiv, calculând timpul trecut de la contactul cunoscut sau cu un presupus bolnav de COVID-19.

De asemenea, cele trei faze ale bolii sunt urmate de o etapă post-COVID-19, care pentru anumiți oameni este marcată de complicații pulmonare, cardiovasculare și metabolice, de oboseală cronică, de tulburări neurologice și psiho-afective și de posibile dereglări de durată ale sistemului imun.

Dacă nu am făcut încă această boală, este timpul să ne pregătim pentru a o face. Trebuie să studiem factorii de risc, pentru a ne da seama dacă ne încadrăm în categoria celor care ar putea face o formă severă de COVID-19.

Factorii de risc pe care nu îi putem influența (de exemplu: vârsta, sexul masculin, prezența unor comorbidități) pot fi contrabalansați prin acțiuni de corectare a celorlalți factori, spre exemplu: creșterea nivelului vitaminei D3 prin suplimentare, schimbarea alimentației de tip fast-food cu o alimentație sănătoasă, bogată în fructe și legume proaspete, găsirea unor soluții pentru diminuarea stresului în viața noastră de zi cu zi, renunțarea la fumat, practicarea unui sport pentru a combate sedentarismul etc. Trebuie să facem tot ceea ce depinde de noi pentru a preîntâmpina o formă severă de COVID-19 (vezi *Anexa 7*). Dar poate cel mai important lucru este să depistăm la timp boala și, încă din prima sau a doua zi, să începem tratamentul.

Pentru a fi prevăzători, ar trebui ca în această perioadă de pandemie să luăm drept COVID-19 orice episod de „răceală” sau „gripă” care ne încearcă. Până și stările de epuizare sau durerile de cap ivite din senin, febra musculară inexplicabilă sau alte simptome aparent banale ar trebui privite ca un început de COVID-19 și tratate ca atare, adică printr-un program complex de suplimente nutritive și antivirale, menite să oprească o posibilă multiplicare a virusului. Este vorba de tratamente care nu au efecte adverse notabile și pe care vom prefera să le administrăm „degeaba”, ca nu cumva să pierdem primul și poate cel mai important moment în lupta cu boala. (Ele sunt de altfel benefice în orice fel de infecție, virală sau bacteriană.)

STUDIU REALIZAT DE
DR. BIOFIZ. VIRGILIU GHEORGHE V.

IMUNOMEDICA

CENTRUL DE PREVENȚIE,
DIAGNOSTIC ȘI TRATAMENT
SPĂNTUL IOAN BOTEZĂTORUL

Din cauza fricii excesive, chiar obsesive, unii oameni refuză să creadă că au COVID-19. Zilele trec, iar ei iau doar Paracetamol ca să le scadă febra, iar dacă nu au nici febră, așteaptă să le treacă durerea de cap sau celelalte simptome. Problema este că, netratând boala în perioada replicării virale, care de cele mai multe ori este o perioadă tăcută a bolii, un fel de viroză ușoară, se intră pe nepregătite în faza inflamatorie, când deja viața bolnavului este pusă în pericol.

ATENȚIE!

- În unele cazuri, faza simptomatică, până prin a 8-a zi, poate să fie atât de inofensivă, încât mulți să o neglijeze complet, fie crezând că nu au boala, fie crezând că nu este o afecțiune foarte periculoasă. Aceasta, mai ales pentru că, într-un anumit moment al evoluției bolii, în perioada simptomatică, scade și febra, se diminuează foarte mult simptomele, după care, la nici două-trei zile, începe agravarea tuturor acestora, adăugându-se și senzația lipsei aerului, apăsarea în piept etc.
- Am insistat mai mult asupra acestui aspect, fiindcă noi înșine am avut mai mulți prieteni sau cunoscuți pe care am încercat să-i convingem că simptomele lor sunt tipice infecției cu SARS-CoV-2 sau că e oricum probabil să aibă și ei boala, atâta timp cât și alții din familie o au, și nu am reușit. Peste nici o săptămână erau internați de urgență, căci le scăzuse brusc saturația oxigenului, iar familia speriată chemase de urgență Salvarea. Câți oare nu și-au pierdut viața până acum, tocmai pentru că au desconsiderat simptomele și boala în sine!
- În funcție de factorii de risc sau de ceea ce s-a făcut în faza replicării virale, boala poate îmbrăca un caracter mai sever sau poate trece ușor, chiar mai ușor decât o viroză oarecare, însă într-un timp ceva mai lung, de două-trei săptămâni. Așadar, este esențială inițierea terapiei încă de la primele semne ale bolii. Chiar dacă nu există certitudinea că este vorba de COVID-19, este mai bine să fie inițiată terapia preventiv, ca ieșirea din faza replicării virale și intrarea în cea inflamatorie să nu însemne și explozia furtunii de citokine care pune în pericol viața bolnavului.
- Am cunoscut mai multe persoane care, până prin a 8-a sau a 9-a zi, nu au luat nici o măsură de tratament, ca să se trezească brusc, în numai câteva ceasuri, 12-24 ore, cu o scădere semnificativă a saturației oxigenului la valori sub 94%-90% și chiar mai mici. În aceste cazuri devine mult mai dificilă tratarea acasă, dar nu imposibilă. Desigur, în această situație trebuie, în primul rând, suplimentat oxigenul cu un concentrator de oxigen. Saturația trebuie urmărită cu un puls-oximetru, suficient de des pentru a putea identifica la timp o agravare a stării bolnavului. De altfel, în orice casă unde se află un bolnav de COVID-19 cu riscul unei afecțiuni severe, ar trebui să existe un puls-oximetru, măcar pe perioada bolii.

CONCLUZIE

Nimeni nu poate fi sigur că se va încadra între cei care fac forme ușoare, mai ales dacă întrunește câțiva dintre factorii de risc. De aceea, imediat ce apar simptomele caracteristice, este esențial să se înceapă tratamentul specific fazei bolii în care se încadrează bolnavul. În câteva

zile va fi mult mai clar dacă este vorba de un diagnostic COVID-19 sau cu totul altceva. Dacă se adevărește acest diagnostic, e un timp câștigat, iar dacă nu, nu s-a pierdut nimic. Aceasta, deoarece medicamentele recomandate nu au efecte adverse majore, iar suplimentele sunt total inofensive, putând, în cel mai rău caz, să creeze ușoare probleme digestive (greață, diaree).

SUPLIMENTELE ÎN COVID-19

Suplimentele recomandate în cele ce urmează, ordonate după importanța lor, pot fi luate pe parcursul tuturor stadiilor bolii și chiar în perioada de recuperare. Nu au efecte adverse în cantitățile recomandate, mult sub doza toxică constatată în studiile de siguranță desfășurate de-a lungul timpului. Majoritatea acestor suplimente sunt imunomodulatoare și antiinflamatoare.

Am constatat că mulți au reținerea de a urma tratamentul cu suplimente, pentru numărul mare al pastilelor ce trebuie înghițite. Este vorba însă mai degrabă de un blocaj psihologic. Dacă vom realiza că acestea nu sunt medicamente, ci doar niște alimente mai concentrate, majoritatea extrase din plante, vom realiza că toată problema administrării lor se rezumă doar la înghițirea acestora. Rețineți în acest context că dozele prea mici nu vor avea efectul așteptat, mai ales într-o boală precum COVID-19.

SUPLIMENTE ABSOLUT ESENȚIALE

1. Vitamina D3 (60.000-100.000 UI în prima zi, apoi 20.000 UI în fiecare zi pe perioada bolii, adică timp de 10-14 zile, pentru a continua după însănătoșire cu 5.000 UI/zi măcar o lună de zile). Dacă există deficit mare se pot lua 100 000 UI pe zi timp de 5-6 zile și continuat cu 20000. Dacă deficitul nu se poate evalua rapid mai bine este să se administreze dozele mari, căci vitamina D este cea mai importantă vitamină în lupta cu inflamația și controlul infecției cu SARS-CoV-2. Efectele adverse sunt inexistente mai ales pe perioade de administrare scurte de câteva săptămâni;
2. Vitamina C (minim 1.000 mg x 4/zi) – de preferat mai mult (se poate consuma praf până la 15-20 grame pe zi, dizolvat în apă și amestecat cu bicarbonat de sodiu în proporție de 2:1-3:1 pentru a-i scădea aciditatea);
3. Zinc (50 mg x 2/zi);
4. Clorură de magneziu (200-300 ml/zi dintr-o soluție 2,5%);
5. Omega 3 (2-4 g/zi);
6. Seleniu (200 mcg x 2/zi);
7. Melatonină (12 mg/zi la culcare);
8. Quercetin (1.000-2.000 mg/zi);
9. Enzime proteolitice și fibrinolitice, gen Wobenzym (3 comprimate x 3/ zi), Serratiopeptidază (20.000-40.000 UI x 3/zi), Nattokinază (2.000 UI x 2/zi) – pentru efectul antiinflamator se iau neapărat pe stomacul gol, cu 30 de minute înaintea meselor sau la 2-3 ore după masă. (Au efect ușor anticoagulant benefic de altfel în COVID-19. Se pot administra doar un fel sau toate luate

împreună, ținând cont însă de faptul că potențează ușor anticoagulantele de sinteză.);
10. Curcumin (1.000-4.000 mg/zi).

SUPLIMENTE OPȚIONALE

11. Artemisinin (200-500 mg/zi) – substanța activă din pelin dulce (peliniță), însă este mai eficient Artesunatul, o formulă mai ușor absorbabilă;
12. N-acetilcisteină (600 mg x 1-3 ori/zi sau mai mult, sub formă orală sau injectabilă);
13. Berberină (500-1.500 mg/zi) sub formă de extract din plante precum dracila, strugurii Oregon;
14. Ceai verde (1-3 căni/zi) sau extract standardizat (500-1.500 mg/zi) conținând Epigallocatechin galate (EGCG) în doză de 100-400 mg/zi;
15. Astragalus, extract din rădăcină (500-1.500 mg/zi);
16. Boswellia serrata, extract 65% (500 mg x 1-2/zi);
17. Rădăcină de lemn dulce (500 mg x 3/zi) – atenție, poate crește tensiunea arterială;
18. Ashwaganda extract standardizat (300-900 mg/zi);
19. Feverfew (iarba fetei) capsule cu plantă (400-1.200 mg/zi);
20. Frunze de măslin – extract standardizat conținând Oleuropein 6% (500- 1.500 mg/zi);
21. Complex vitaminic B cu doze minime de 5-10 mg din principalele vitamine (B1, B2, B3, B6), 1-3 capsule/zi. (Vitamina B6 este deosebit de importantă pentru răspunsul imun celular – pacienții grav bolnavi necesită minim 50-100 mg/zi.);
22. Vitamina E (400-1.200 UI/zi);
23. Vitamina A (25.000 UI/zi) (sub formă de retinol) +/- carotenoizi antioxidanți (beta-caroten natural 10.000-25.000 UI/zi, astaxanthină 4-12 mg/zi, luteină 10-20 mg/zi);
24. Silimarină, extract standardizat (750 mg-1.000 mg/zi), ca suport hepatic;
25. Acid Alfa Lipoic (300 mg x 2/zi), ca antioxidant și ca suport hepatic;
26. Ginkgo biloba, extract standardizat (120-360 mg/zi) – îmbunătățește circulația și are efect ușor anticoagulant.

PROFILAXIA COVID

Chiar și cei care nu au nici un semn de boală și nici un contact cunoscut cu un bolnav de COVID-19 ar fi bine să suplimenteze continuu, timp de mai multe luni, până la contractarea bolii, următoarele suplimente:

1. Vitamina D3 (5.000 UI/zi) – cu minim 2 litri de lichide pe zi;
2. Vitamina C (1-3 g/zi sau mai mult);
3. Zinc (25-50 mg/zi);
4. Seleniu (200 mcg/zi);
5. Melatonină (3-12 mg/zi, seara la culcare);
6. Magneziu (200-400 mg/zi) – sub formă de citrat sau clorură de magneziu 2,5%, 100 ml/zi;
7. Quercetin (500 mg/zi);
8. Curcumin (500 mg/zi);
9. Omega 3 (1000 mg/zi).

Aceste rezerve de vitamine, minerale și antioxidanți vor ajuta organismul să intre mult mai pregătit în lupta cu boala, atunci când va fi cazul, iar dacă nu, oricum vor avea efecte benefice, mai ales prin menținerea sistemului imun și a celui cardiovascular într-o stare mai bună de funcționare decât înainte.

MEDICAMENTE CU EFECT ANTIVIRAL SAU MODULATOR IMUN

MEDICAMENTE RECOMANDATE PE PARCURSUL FAZEI SIMPTOMATICE

1. **Ivermectină** (200-400 μg/kg corp/zi, patru zile consecutiv) – un antiparazitar cu efect antiviral foarte puternic. La o greutate medie de 70 de kg, se ajunge la o doză de 14-28 mg/zi, timp de 4 zile. Un tratament standard pentru adulți ar putea fi 25 mg/zi, 4 zile. În studii, doza variază, așa încât cel mai bine este să avem drept criteriu de dozaj numărul sau gravitatea factorilor de risc. Astfel, la un cumul ridicat al factorilor de risc, e mai bine ca doza să fie 400 μg/kg corp, patru zile consecutiv. Este o doză la care nu se înregistrează toxicitate, dar uneori pot apărea, tranzitor, dureri de cap și amețeli. Preparatele de ivermectină sub formă de soluție au concentrația 1%: 1 ml conține 10 mg, deci 2,5 ml soluție conțin 25 mg, doza zilnică recomandată pentru un adult.
2. **Doxiciclină** (100 mg x 2/zi, în prima zi, apoi 100 mg/zi) – 5-10 zile s-a dovedit utilă în prevenirea și tratamentul formelor severe de boală, mai ales în combinație cu Ivermectină. În formele mai severe de boală, doza se poate menține 200 mg/zi, timp de 5-10 zile.
3. **Umifenovir** (sub denumirea de Arbidol, în Rusia, Arpetol, în Belarus, și Arbivir, Arbimax, Arpeflu, Imustat, în Ucraina; preparatele se găsesc și în Republica Moldova) – se ia mai ales în perioada simptomatică, tocmai pentru că este specializat pe inhibiția replicării virale (200 mg la fiecare 6-8 ore, timp de 5 zile). Se poate lua și preventiv, în cazul în care ați fost sau sunteți în contact cu un bolnav de COVID-19. În această situație, se iau 200 mg/zi. Efectele adverse sunt neglijabile.
4. **Plaquenil** (hidroxiclorochină) – 200 mg/zi se pot lua pe tot parcursul bolii, întotdeauna în asociere cu zincul, 50 mg x 2/zi. Prolungește intervalul QT, efect semnificativ la doze mari (600 mg/zi), pe care nu le recomandăm fără supraveghere medicală și efectuarea unei electrocardiograme!
5. **Albastru de metilen** (5-7,5 ml în 200 ml apă x 3/zi) – poate fi folosit ca o alternativă la Plaquenil, sau în combinație cu acesta, asociat întotdeauna cu zincul.
6. **Dipiridamol**¹². (50 mg x 3/zi).
7. **Acid ursodeoxicolic** sau **Ursofalk** (10 mg/kg corp/zi: 500-1000 mg/zi, timp de 10-30 zile).
8. **Colchicină** (0,5 mg x 2/zi, timp de 10-30 zile) – poate da diaree.
9. **Aspenter** (75-150 mg/zi) – aspirină în doză mică, antiagregantă.

10. Famotidină (40 mg/zi timp de 10 zile) – pentru efectul antiviral.

11. Metformin (250mg x 2/zi) – ca modulator imun și reglator al glicemiei; se poate administra chiar la pacienți nediabetici, dar predispuși la diabet, mai ales din momentul introducerii antiinflamatorului steroidian care conduce la creșterea glicemiei. Se poate dubla cantitatea dacă se constată că persistă o glicemie ridicată.

OBSERVAȚII

Tratamentele antivirale trebuie administrate neapărat din primele zile ale bolii. Dacă din diferite motive nu s-au administrat în prima săptămână pot fi admistrate și în a doua și a treia săptămână, mai ales dacă există semnele unei inflamații puternice, a unei evoluții negative a bolii ceea ce poate presupune o încărcătură virală mare și o excreție prelungită în timp a virusului.

În principiu, în faza simptomatică, a replicării virale, la majoritatea bolnavilor nu este nevoie de anticoagulant și antiinflamator steroidian. Se preconizează că introducerea prea timpurie a corticosteroizilor întârzie neutralizarea virusului de către sistemul imun. Dar la persoanele cu factori de risc pentru tromboză poate fi introdus chiar din această fază tratamentul anticoagulant în doză profilactică: Clexane (Enoxaparină), sau altă heparină fracționată, 0,4 ml=4.000 U la persoanele de greutate medie o dată pe zi, sau altă heparină fracționată, în doză echivalentă.

Ce se întâmplă însă cu bolnavii care, chiar din această fază, prezintă semnele unei inflamații foarte puternice, manifestată prin febră înaltă și uneori desaturare? Dacă este prezentă desaturarea ușoară se va începe tratamentul anticoagulant profilactic (care se pare că este esențial pentru creșterea saturației, căci mecanismul principal al afectării pulmonare este apariția microtrombilor în vasele capilare pulmonare)³.

La acesta se adaugă un tratament modulator imun care să scadă inflamația fără a scădea imunitatea, prevenind astfel furtuna de citokine care poate apărea. Ca modulatori imune se comportă unele dintre substanțele enumerate mai sus:

- Ivermectina;
- Doxiciclina;
- Dipiridamolul;
- Acidul ursodeoxicolic (Ursofalk);
- Quercetinul;
- Curcuminul;
- Parthenolide (din extractul de iarbă fetei, eng.: Feverfew sau Tanacetum);
- Ulinastatin (oglicoproteină cu rol de inhibitor enzimatic, pentru administrare injectabilă; nu este disponibilă momentan pe piața noastră de medicamente).

Lista ar putea include multe alte substanțe naturale sau sintetice cu rol modulator imun. Dacă febra însă continuă zilnic la valori tot mai mari, marcând trecerea în faza inflamatorie a bolii, este posibil să avem de a face cu începutul temutei furtuni de citokine, în controlul căreia e neapărat necesar să apelăm la corticosteroizi și la antibiotice.

DISCUȚIE

Deoarece nu exista certitudinea unei infecții bacteriene la bolnavii care fac inflamație excesivă, pentru că nu au putut fi identificate ca atare bacterii în culturile din produsele biologice decât la un procent foarte mic de

pacienți, în prezent protocoalele de tratament oficiale nu includ antibiotice cu spectru larg decât pentru bolnavii la care s-au depistat nivele crescute de procalcitonină serică.

În practică însă, mulți medici preferă să dea o acoperire antibiotică la bolnavii cu febră mare persistentă chiar din faza multiplicării virale (imediat după începutul bolii), mai ales când aceștia sunt din categoriile cu risc. Aceasta se datorează faptului că majoritatea medicilor echivalează febra mare cu o infecție bacteriană puternică, dar este și o măsură de prevedere, căci e riscant să dai tratament imunosupresor (corticosteroidian) pentru scăderea inflamației unui bolnav cu febră mare, supus adesea unor manevre invazive, fără o minimă acoperire antibiotică.

Încă nu s-a demonstrat cu certitudine că practica administrării antibioticelor în COVID-19 este benefică, dar totuși, din observațiile clinice înregistrate până acum, pacienții care, în faza furtunii de citokine, au primit combinații de antibiotice cu spectru larg, acoperind și bacteriile atipice și pe cele anaerobe, au avut evoluție mai bună decât cei care nu au primit antibiotice.

Deși răspunsul inflamator excesiv din COVID-19 pare să fie bazat pe un mecanism imun, nu e complet exclusă implicarea unor bacterii (probabil atipice) care se dezvoltă pe fondul supresiei interferonului provocată de virus în faza multiplicării virale.

Bacteriile atipice nu cresc semnificativ procalcitonina serică, iar infecțiile cu bacterii atipice nu pot fi diferențiate clar de infecțiile virale pe baza nivelului procalcitoninei⁴ ⁵. În privința celui mai potrivit antibiotic pentru această fază a COVID-19, se poate spune că, deși până de curând atenția tuturor s-a îndreptat spre Azitromicină (activă și asupra bacteriilor atipice), aceasta se pare că este benefică doar împreună cu Plaquenilul, prin potențarea efectului antiviral al acestuia.

Însă deoarece există riscul complicațiilor cardiovasculare (tulburări de ritm cardiac prin prelungirea excesivă a intervalului QT) date de această asociere, la care se adaugă adesea efectul altor medicamente luate concomitent și care prelungesc QT-ul, ultimele recomandări exclud Plaquenilul din schema de tratament și astfel fac aproape inutilă folosirea Azitromicinei.

Doxiciclina, un antibiotic activ pe multe bacterii, printre care și cele atipice (fără perete celular), a fost administrată cu succes, în orice fază a bolii, dar cea mai eficientă metodă a fost introducerea ei încă din faza de multiplicare virală. Este cu atât mai eficientă când este combinată cu Ivermectina.

Alte antibiotice pot fi introduse ulterior, la pacienții care intră în faza hiperinflamatorie și prezintă semne de COVID-19 sever.

OBSERVAȚIE

Tamiflu (oseltamivir) este un medicament antiviral care blochează o enzimă virală numită neuraminidază. Deoarece virusul SARS-CoV-2 nu posedă această enzimă, administrarea de Tamiflu este complet ineficientă în COVID-19. Ea are o oarecare utilitate la începutul bolii, când nu se poate diferenția gripa sau *Influenza* de COVID-19, dar mai ales în prezența pozitivării testelor pentru COVID-19, continuarea administrării de Tamiflu

este nejustificată.

NEBULIZARE, GARGARĂ ȘI BADIJONĂRI

INHIBAREA REPLICĂRII VIRALE SAU LUPTA CU VIRUSUL CE A INVADAT MUCOASA CĂILOR RESPIRATORII

Se pare că rezervorul viral într-un organism infectat este mucoasa nazală, bucală și faringiană. Este esențial ca, mai ales în faza replicării virale, să se folosească nebulizarea și gargara, pentru a curăța local aceste mucoase de virus, cel puțin din zona gât și nas, dacă nu și de pe traiectul căilor respiratorii inferioare. Studiile arată chiar că aceste procedee de decontaminare, aplicate regulat, pot preveni în mare măsură transmiterea virală⁶. Ce putem folosi?

1. Nebulizarea cu **Albastru de metilen 0,1%** (2-5 ml x 2/zi)

Cu ajutorul piesei bucale atașate nebulizatorului pot fi făcute inhalații cu Albastru de metilen 0.1%. Este vorba de Albastrul de metilen de uz extern cumpărat de la farmacie, care are o concentrație de 1% și se diluează în ser fiziologic în proporție de 1 la 10.

Putem face această diluție în două moduri:

(a) Fie din 250 ml ser fiziologic se scot 25 ml și se aruncă, iar în locul acestora se introduc cu seringă 25 ml Albastru de metilen. Flaconul acesta trebuie îmbrăcat într-o folie de aluminiu, căci albastrul de metilen este fotosensibil și își pierde din proprietăți când este expus la lumină.

(b) Fie într-o seringă de 10 ml se combină 1 ml de albastru de metilen 1% și 9 ml ser fiziologic (metodă mai practică, prin care se prepară o cantitate mai mică de soluție diluată, ce poate fi folosită în 1-2 zile).

Se vor face nebulizări minim de două ori pe zi, cu 2-5 ml din această soluție, până la dispariția bolii. Albastrul de metilen este esențial în lupta cu COVID-ul, atât intern, pe cale orală, ca prevenție⁷ sau terapie, cât și în nebulizare.

Doctorul Deepak Golwalkar recomandă în plus administrarea sublinguală a soluției de 0,1% de albastru de metilen, 2-3 ml de două ori pe zi.

Se recomandă ca acest tratament să fie folosit și în perioada de recuperare, deoarece curăță plămânii și ajută mult la recuperarea acestora, eliminând riscul de fibroză. (Oral, albastrul de metilen se administrează în doză de 1 mg/kg corp sau 1 ml din soluția de 1% pentru fiecare 10 kg de greutate corporală, adică la o persoană de 70 kg, 7 ml într-o cană cu apă (200 ml) de 1-3/zi^{8,9,10,11,12,13}).

2. Nebulizări mai pot fi făcute cu soluție de argint coloidal 10 ppm sau cu apă oxigenată 1.5% (se amestecă apa oxigenată 3% de uz extern în procent de 1:1 cu ser fiziologic sau apă distilată). Cu apă oxigenată 0.5-1.5% se pot face gargară și spălături nazale cu efect în diminuarea titrului viral^{14,15,16}.

3. Difuzarea **uleiurilor esențiale**: cimbru, oregano¹⁷ (carvacrol), rozmarin (acid ursolic)¹⁸, eucalipt, mentă,

cuișoare, scorțișoară, lavandă ajută mult în COVID-19. Prin acțiunea lor antiinflamatoare, imunomodulatoare, bronhodilatatoare și antivirală se dovedesc a fi un suport foarte bun în terapia COVID-19¹⁹.

4. Betadina poate fi folosită pentru gargară și badijonări nazale^{20,21,22,23,24,25}. Pentru gargară se diluează betadina de uz extern 10% până la concentrația de 0,15%, astfel: în 20 ml apă se pun 3-4 picături de betadină 10% și se face gargară și clătirea gurii timp de 2 minute, ca și cu o apă de gură.
5. Pentru badijonaj nazal se poate folosi direct soluția de Betadină 10% de uz extern, în care se înmoaie un bețișor de vată pentru curățarea urechilor și **se șterge blând** interiorul ambelor nări (fără a freca tare). Dacă apar iritații după administrarea repetată, se va întrerupe, dar atenție, iritațiile provin, în general, de la frecarea exagerată a bețișorului de mucoasa nazală, care nu este necesară.
6. **Alcoolul de 40°** s-a dovedit a fi folositor pentru distrugerea învelișului viral: se poate pune pe o compresă și se respiră aburii de alcool timp de 5 minute de mai multe ori pe zi. Se poate face clătirea gurii cu 5-10 ml de țuică sau bitter de mai multe ori pe zi. Se poate înghiți în doză mică, 5-10 ml x 3-5/zi, țuică naturală, bitter sau o tinctură medicinală (din cimbru, busuioc etc.), de preferat fără a fi diluată în apă ^{26,27,28}.

ATENȚIE!

Albastrul de metilen nu trebuie administrat femeilor însărcinate, celor care au alergii la această substanță, celor cu deficiență de Glucozo-6 fosfat dehidrogenază și celor cu afecțiuni grave ale ficatului sau rinichilor²⁹.

Anexa 7. FACTORII DE RISC PENTRU O FORMĂ SEVERĂ

Vârsta este unul dintre cei mai importanți factori de risc. De pildă, la copii, formele bolii sunt de cele mai multe ori foarte ușoare. Boala trece în 2-3 zile după o febră ușoară, eventual o diaree sau durere de cap. Rareori va face un copil o formă gravă (deși au fost raportate cazuri de complicații imune post-COVID-19, precum sindromul Kawasaki). Nici adolescenții nu fac de obicei forme grave, deși puțin mai severe decât cei mici, mai ales dacă au și ei unii factori de risc. De la 25 de ani în sus pot apărea însă forme mai severe, mai ales dacă nu sunt tratate deloc. Dar în majoritatea cazurilor nu este nevoie de internare. Problemele mai grave intervin începând cu vârsta de 40 de ani, și mai ales după 50 de ani. După 60 de ani cazurile severe devin mult mai dese. De ce această sensibilitate mai ridicată pentru forme severe la persoanele în vârstă? Se pare că odată cu vârsta răspunsul imun adaptiv al celulelor T scade în favoarea producției de citokine proinflamatorii, adică exact ceea ce pune în pericol viața celui infectat cu SARS-CoV-2 (odată cu vârsta scade stocul celulelor T naive)²⁶⁸. De asemenea, odată cu vârsta crește nivelul inflamației cronice și scade răspunsul Interferonului 1 și 3 la prezența virusului.

Obezitatea. Persoanele supraponderale și obeze vor face formele cele mai grave. O metaanaliză publicată la sfârșitul lunii iunie 2020 arată că direct proporțional cu greutatea crește ineficacitatea terapiei COVID-19, iar la un indice de masă corporală peste 30-35 kg/m² creșterea severității cazurilor este abruptă. Există 14 mecanisme prin care supraponderalii și obezii

riscă forme mai severe ale COVID-19 și ale altor afecțiuni. Trebuie, așadar, să facem efortul să slăbim, căci această pandemie sau altele asociate amenință să fie de lungă durată, de ordinul anilor.

Sexul masculin. S-a constatat că bărbații fac forme mai severe decât femeile. Motivul este unul hormonal. Se pare că nivelele ridicate de androgeni constituie un factor de risc. Mecanismele nu sunt complet elucidate încă. Femeile cu niveluri mari de testosteron (precum cele suferinde de sindromul ovarelor polichistice) sunt și ele predispuse la forme mai grave.

Hipertensiunea arterială și alte boli cardiovasculare. Se pare că la hipertensivi este supraexprimată proteina ACE2, pe care virusul o folosește pentru a pătrunde în celulele umane, iar aceasta îi face mai vulnerabili în fața invaziei virale.

Diabetul zaharat. Atât diabeticii, cât și persoanele care consumă cantități mari de glucide sunt într-un mare risc. Trebuie reduși carbohidrații rapizi, zahărul, mai ales, trebuie eliminat, pe cât se poate, din alimentație, ca și excesul de produse de panificație din făină albă. Hiperglicemia însăși este un factor de risc pentru o formă severă de COVID-19, de aceea nu numai că trebuie evitată o alimentație hiperglicemică, dar hiperglicemia trebuie și tratată prin alimente hipoglicemice, și chiar metformină sau berberină.

Sindromul Metabolic, reunind obezitatea abdominală, hipertensiunea, diabetul, dislipidemiile.

Deficitul de Vitamina D3, datorat în principal lipsei expunerii la soare, este agravat de regimul de carantină la care a fost supusă populația în ultimul an. Dacă nu este posibilă expunerea zilnică la soare, se recomandă consumul unor cantități mai mari de vitamina D3 pe o perioadă îndelungată. Este vorba de 5.000-10.000 UI pe o perioadă de luni de zile, cu monitorizarea Vitaminei D3 în sânge, și anume 25 OH-vitamina D3 (forma de depozit). Valoarea ideală este de 50-100 ng/ml.

Sedentarismul. Efortul fizic constant joacă un rol protector esențial, prin efectele multiple ale acestuia. Persoanele foarte active fizic, mai ales în aer liber, au făcut până acum, în majoritatea cazurilor, forme ușoare de COVID-19.

Stresul. Trebuie luptat împotriva stresului, atât împotriva celui acut, cât mai ales împotriva stresului cronic. Stresul acut crește inflamația, iar cel cronic, în plus, inhibă supresia interleukinelor inflamatorii precum IL6, care contribuie major la furtuna de citokine ce pune în pericol viața omului. Cu alte cuvinte, cei supuși la un stres cronic mult mai greu vor putea controla inflamația, furtuna de citokine indusă de COVID-19, crescând astfel severitatea bolii.

De asemenea, stresul conduce la permeabilitate intestinală, factor important de inflamație, dar și de amplificare a efectului inflamator al COVID-19. Evitați așadar, pe cât se poate, expunerea la mesajele mediatice, pentru că acestea susțin o stare psihologică negativă, sentimentul amenință rii permanente și, mai ales, frica obsesivă față de SARS-CoV-2, manifestată în cazurile de sinucideri ale celor care au aflat că au COVID-19. Stresul crește puternic inflamația în corp și chiar afectează plămânii. Astfel este pregătit terenul pentru o formă severă a bolii.

Fumatul crește extrem de mult stresul oxidativ.

Alimentația bogată în grăsimi saturate, dulciuri și carbohidrați rapizi.

Alimentația bogată în proteine animale – carne, lapte, brânză, ouă – crește inflamația, mai ales dacă alimentele sunt foarte prelucrate termic, conservate, afumate etc. Este utilă, în acest context, reducerea cantității de proteine animale și creșterea cantității de legume și fructe cât mai puțin preparate termic, pentru a beneficia de vitaminele și enzimele pe care le conțin. În acest context, postul intermitent sau postul cu apă,

regulat, una-două zile pe săptămână, joacă un rol important în prevenirea formelor grave de COVID-19.

Disbioza intestinală și intestinul permeabil. Inflamația cronică la nivelul intestinului provoacă adevărate găuri în mucoasă, permițând intrarea endotoxinelor bacteriene în sânge (substanțe cu structură de lipopolizaharide) și asocierea acestora cu proteinele *spike* (S) SARS-CoV-2 în amplificarea inflamației. Preventiv, dar și terapeutic, în momentul în care apare boala, e important să se administreze acid butiric (un acid gras saturat cu lanț scurt) care reface sau consolidează mucoasa intestinală, precum și alte suplimente regenerative pe mucoasa intestinală (vitaminele liposolubile A, E, glutamină, extract de afine, argilă etc.).

Infecțiile ascunse: dentare, amigdalieni, ale sinusurilor, ale colonului (diverticulita), ale anexelor (ovare și trompe uterine), ale rinichilor etc. Aceste focare infecțioase cronice conțin bacterii anaerobe producătoare de toxine proinflamatorii care acționează în sinergie cu virusul SARS-CoV-2 pentru amplificarea inflamației.

Intoxicația cu metale grele predispune organismul la forme mai severe de COVID-19. Metalele grele contribuie la formarea biofilmelor bacteriene și fungice, la adăpostul cărora microorganismele proliferază, fără a putea fi distruse de sistemul imun sau de antibiotice. La persoanele suferinde de infecții cronice și boli degenerative trebuie luată în calcul o posibilă intoxicație cu metale grele și făcută din timp chelarea acestora.

Afecțiunile respiratorii cronice severe (astm, boală pulmonară obstructivă cronică – BPOC –, micoze pulmonare – aspergiloza –, fibroze pulmonare ocupaționale – azbestoza etc. – sau idiopatice) se pare că nu predispun prin ele însele la o evoluție severă a COVID-19, însă persoanele care suferă deja de insuficiență respiratorie cronică și care fac o formă agresivă de COVID-19 au mai puține mecanisme compensatorii pulmonare pentru a supraviețui bolii.

Cancerul, bolile autoimune, afecțiunile cronice ale rinichilor sau ficatului constituie un teren deja vulnerabil, pe care COVID-19 poate evolua mai sever.

Inflamația cronică sau acută de orice fel. O inflamație anterioară COVID-ului constituie unul dintre cei mai importanți factori de risc pentru această boală eminamente inflamatorie.

REFERINȚE

- 1 Liu, Xiaoyan, et al. „Therapeutic effects of dipyridamole on COVID-19 patients with coagulation dysfunction.” MedRxiv (2020).
- 2 Aliter, Kholoud F., and Rami A. Al-Horani. „Potential Therapeutic Benefits of Dipyridamole in COVID-19 Patients.” Current pharmaceutical design (2020).
- 3 Chi, Gerald, et al. „Venous thromboembolism among hospitalized patients with COVID-19 undergoing thromboprophylaxis: a systematic review and meta-analysis.” Journal of clinical medicine 9.8 (2020): 2489.
- 4 Self, Wesley H., et al. „Procalcitonin as a marker of etiology in adults hospitalized with community-acquired pneumonia.” Clinical Infectious Diseases 65.2 (2017): 183-190.
- 5 Masiá, Mar, et al. „Procalcitonin for selecting the antibiotic regimen in outpatients with low-risk community-acquired pneumonia using a rapid point-of-care testing: A single-arm clinical trial.” PloS one 12.4 (2017): e0175634.
- 6 Singh, Sheetu, et al. „Nasopharyngeal wash in preventing and treating upper respiratory tract infections: Could it prevent COVID-19?” Lung India 37.3 (2020): 246.
- 7 <https://medium.com/@dr.deepak.golwalkar/methylene-blue-dosage-for-patients-for-prophylaxis-71aee5f979f6>.
- 8 Alamdari, Daryoush Hamidi, et al. „Application of methylene blue-vitamin C-N-acetyl cysteine for treatment of critically ill COVID-19

- patients, report of a phase-I clinical trial." *European Journal of Pharmacology* 885 (2020): 173494.
- 9 Henry, Marc, et al. „A cohort of cancer patients with no reported cases of SARS-CoV-2 infection: the possible preventive role of Methylene Blue." *Substantia* (2020): 888-888.
 - 10 Bojadzic, Damir, Oscar Alcazar, and Peter Buchwald. „Methylene Blue Inhibits In Vitro the SARS-CoV-2 Spike-ACE2 Protein-Protein Interaction-A Mechanism That Can Contribute to Its Antiviral Activity Against COVID-19." *bioRxiv* (2020).
Ghahestani, Seyyed Mohammad, et al. „Methylene blue may have a role in the treatment of COVID-19." *Medical Hypotheses* 144 (2020): 110163.
 - 12 Yu B, Jin C, Zhang J, Wu H, Zhou X, Yao H, et al. Methylene blue photochemical treatment as a reliable SARS-CoV-2 plasma virus inactivation method for blood safety and convalescent plasma therapy for the COVID-19 outbreak. 2020.
 - 13 Henry M, Summa M, Patrick L, Schwartz L. A cohort of cancer patients with no reported cases of SARS-CoV-2 infection: the possible preventive role of Methylene Blue. *Substantia*. 2020:888.
 - 14 Caruso, Arturo Arnone, Antonio Del Prete, and Antonio Ivan Lazzarino. „Hydrogen peroxide and viral infections: a literature review with research hypothesis definition in relation to the current covid-19 pandemic." *Medical Hypotheses* (2020): 109910.
 - 15 Vergara-Buenaventura, Andrea, and Carmen Castro-Ruiz. „The Use of mouthwashes against COVID-19 in dentistry." *British Journal of Oral and Maxillofacial Surgery* (2020).
 - 16 Peng, Xian, et al. „Transmission routes of 2019-nCoV and controls in dental practice." *International Journal of Oral Science* 12.1 (2020): 1-6.
 - 17 Sharma, Luxita. „Immunomodulatory Effect and Supportive Role of Traditional Herbs, Spices and Nutrients in Management of COVID-19." (2020).
 - 18 Kumar, Anuj, et al. „Identification of phytochemical inhibitors against main protease of COVID-19 using molecular modeling approaches." *Journal of Biomolecular Structure and Dynamics* just-accepted (2020): 1-21.
 - 19 Asif, Muhammad, et al. „COVID-19 and therapy with essential oils having antiviral, anti-inflammatory, and immunomodulatory properties." *Inflammopharmacology* (2020): 1-9.
 - 20 Eggers, Maren, et al. „In vitro bactericidal and virucidal efficacy of povidone-iodine gargle/mouthwash against respiratory and oral tract pathogens." *Infectious diseases and therapy* 7.2 (2018): 249-259.
 - 21 Eggers, Maren, Markus Eickmann, and Juergen Zorn. „Rapid and effective virucidal activity of povidone-iodine products against Middle East respiratory syndrome coronavirus (MERS-CoV) and modified vaccinia virus Ankara (MVA)." *Infectious diseases and therapy* 4.4 (2015): 491-501.
 - 22 Kariwa, Hiroaki, Nobuhiro Fujii, and Ikuo Takashima. „Inactivation of SARS coronavirus by means of povidone-iodine, physical conditions, and chemical reagents." *Japanese Journal of Veterinary Research* 52.3 (2004): 105-112.
 - 23 Kirk-Bayley, Justin, et al. „The Use of Povidone Iodine Nasal Spray and Mouthwash During the Current COVID-19 Pandemic May Protect Healthcare Workers and Reduce Cross Infection." Available at SSRN 3563092 (2020).
 - 24 Mady, Leila J., et al. „Consideration of povidone-iodine as a public health intervention for COVID-19: Utilization as "Personal Protective Equipment" for frontline providers exposed in high-risk head and neck and skull base oncology care." *Oral Oncology* 105 (2020): 104724.
 - 25 Challacombe, S.J., et al. „Povidone iodine." *British Dental Journal* 228.9 (2020): 656-657.
 - 26 Shintake, Tsumoru. „Possibility of Disinfection of SARS-CoV-2 (COVID-19) in Human Respiratory Tract by Controlled Ethanol Vapor Inhalation." *arXiv preprint arXiv:2003.12444* (2020).
 - 27 <https://clinicaltrials.gov/ct2/results?pg=1&load=cart&id=NCT03826303>.
 - 28 Manning, Thomas J., et al. „Should ethanol be considered a treatment for COVID-19?" *Revista da Associação Médica Brasileira* 66.9 (2020): 1169-1171.

Dar poate nu e prea târziu...

Când orișice clipă mă doare
Cum aş putea să mai iert
Această ambiguă stare
În care nimic nu e cert
Doar roșul primează în lume
Iar viața se pierde pe-un val
De virus ce curge cu spume
Și-mprăștie boala letal
Iar cei ce-ar putea să ne scape
Ne mint cu surâsuri de ger,
Că liniștea sta pe aproape
În acul seringii cu „Sper„
Un vânt nemilos izbucnește
În sufletul meu încleștat
Și plin de durere privește
Spre ceasul speranței stricat.
Vulcanul prin gene răzbate
Și curge în lavă de foc
Când gura sub mască se zbate
Și aer nu are deloc.
În zare se vede o cruce
Și-un Om cu cunună de spini
Iar patima Lui îmi aduce
Aminte că suntem haini.
Am fost vinovați ca și luda
Și chiar L-am vândut prea ades,
La bâlciul în care doar ciuda,
Și ura aveau interes!
Și iar sângerează apusul
Și Iisus se stinge din nou
Iar noi vom rămâne-n abisul
Cel negru și strâmt de cavou.

Dorina OMOTA

Grafică - Lucian Opriceanu

TUDOR VLADIMIRESCU ÎN MEMORIA ROMÂNILOR

Nelu VASILE,
Turburea, Gorj

Născut în jurul anului 1870 într-o familie de moșneni din satul Vladimir, județul Gorj, Tudor a cunoscut de mic nedreptățile și asupririle suportate de țărani. Primele noțiuni de citire și scriere le-a primit în sat, de la preotul Pârvu Ciuhoi. În casa boierului Glogoveanu, la Craiova, a învățat grecește și nemțește și a cunoscut pravilele țării. Ulterior i-a fost acestuia logofăt de curte la moșia de la Glogova (pe atunci în Mehedinți, din 1968 în Gorj), perioadă în care s-au născut în mintea sa primele gânduri de răzvrătire împotriva tiraniei, opresiunii și cîmpitorilor străini.

La 18 ani intră în rândul pandurilor (corp de oaste neregulat, adaptat hărțuirii inamicului) după data județului în care se născuse. Pandurii constituiau o categorie privilegiată în mijlocul țărănimii oltene și se bucurau de scutire de impozite și de alte privilegii. Faptul de a fi făcut parte din acest corp avea să fie decisiv pentru cariera lui Tudor Vladimirescu. Primește de la domnitorul Țării Românești, Constantin Ipsilanti, însărcinarea formării unui corp de voluntari, pentru apărarea Olteniei de năvălirile trupelor neregulate otomane. A fost numit mare comis, iar în 1806 a fost numit vâtaf de plai la Cloșani, adică administrator al unui district de munte, ceea ce l-a făcut cunoscut în cercurile largi ale Olteniei, ulterior fiind și mare sluger. Cu mici întreruperi, Tudor va păstra vătășia (inclusiv în Țara Loviștei) până la sfârșitul anului 1820, când va fi chemat la București pentru marea lui misiune revoluționară.

Devine un renumit negustor de vite și cereale, cu care face și export, cumpără moșii în câteva localități, între care Cerneți, lângă Turnu Severin.

În fruntea unui grup de panduri a luat parte la războiul ruso-turc dintre 1806-1812, pentru faptele sale de arme primind gradul de porucic (locotenent), ordinul rusesc „Sfântul Vladimir” și fiind gratulat cu un inel de Țarul Alexandru al Rusiei. Aceste distincții i-au asigurat protecția consulului Rusiei la București și calitatea de sudit (protejat) rus. Această calitate și prevederile tratatului de

la București (1812) l-au apărut de răzburarea turcilor.

În 1814, pentru a lichida moștenirea soției lui Nicolae Glogoveanu, decedată în Austria, și pentru a-i aduce în țară fetița, el a făcut o călătorie la Viena, în perioada congresului de pace (14 iunie – 26 decembrie). Cunoscând limbile germană și greacă, Tudor a putut să urmărească problemele politice care se dezbăteau în presă. Tot atunci

l-a cunoscut pe contele Capodistria, ministrul de externe al Rusiei și fruntaș al Eteriei.

Într-o scrisoare din 1815, adresată lui Nicolae Glogoveanu, Tudor scria: *“Eu numai cu pandurii țării, fără de nici un ostaș străin voi face de nu să va mișca o iarbă din pământul țării”*. Terenul revoluției era pregătit, se aștepta numai prilejul izbucnirii și acesta a apărut prin moartea, la 19 ianuarie 1821, a ultimului domn fanariot al Munteniei, Alexandru Șuțu.

În noaptea de 21 spre 22 ianuarie 1821, la Târgu-Jiu, în casa lui Vasile Moangă, sameșul județului Gorj (cel care strângea dările), a fost elaborat planul de ridicare la luptă, iar la 23 ianuarie la Padeș, Tudor a adresat cunoscuta Proclamație, prin care arăta că se ridică împotriva asupritorilor poporului. În scurtă vreme a ocupat Oltenia, întărind mănăstirile Tismana,

Strehaia, Gura Motrului, instruindu-și pandurii în tabăra de la Țânțăreni și apoi a pornit spre București, unde a intrat solemn la 21 martie, în fruntea pandurilor săi. Timp de două luni a condus treburile Țării Românești, dar, sub amenințarea armatei turcești, care la chemarea boierilor se apropia de București, Tudor cu oastea sa de panduri s-a retras la Golești. Datorită unor neînțelegeri cu Alexandru Ipsilanti, șeful Eteriei, retras la Târgoviște, Tudor Vladimirescu a fost ucis mișelește în noaptea de 26 spre 27 mai 1821. Ultimele forțe de rezistență din Oltenia au fost lichidate de turci la începutul lunii august în același an.

Revoluția de la 1821 a marcat începutul epocii moderne în istoria României, iar gloriosul patriot Tudor

Pictură de Theodor Aman

Vladimirescu a devenit de-a lungul anilor una dintre cele mai populare personalități românești din toate timpurile. Voi prezenta în continuare suficiente dovezi în susținerea acestei afirmații.

În zece județe ale României există localități cu numele „Tudor Vladimirescu” (BR, BT – 2, CT, GL, IS, OT, TL, TR) , „Vladimirescu” (AR), „Domnul Tudor” (DJ), „Salcia-Tudor” (BR), „Panduru” (TL), în mai multe localități sunt cartiere cu numele său (București, Pitești, Făgăraș, Târgu Mureș, Târgu-Jiu – „Pandurașul”, Iași – Campus studențesc), numele „Tudor Vladimirescu” este purtat de peste 300 de unități stradale (bulevarde, străzi, alei, intrări, fundături, din localități din toate județele țării), de mai multe unități școlare și diferite organizații din țară.

Lui Tudor Vladimirescu i-au fost dedicate peste 35 de monumente, statui, busturi, la Târgu-Jiu - 3, Padeș, Vladimir - 2, Țânțăreni, Baia de Fier, Polovragi (toate în GJ), Baia de Aramă, Cerneți - 2 (ambele în Mehedinți), Craiova - 4, Calafat (ambele în Dolj), Caracal - 2, Drăgănești-Olt, Slatina (toate în Olt), Drăgășani - 2 (Vâlcea), Târgoviște - 3 (Dâmbovița), Galați, Voluntari (Ilfov), București - 7. Iată ce scria Alexandru Vlahuță la 1901 în „România Pitorească”, după trecerea sa prin Târgu-Jiu: *“Statuia lui Tudor Vladimirescu - așa de potrivit așezată în fața gimnaziului - această nepieritoare întrupare a vitejiei și a jertfei, este și va fi pururea cea mai minunată lecție de patriotism pentru fragedele generații ce se vor perinda pe dinaintea ei”*.

Câteva plăci memoriale din Oltenia ne amintesc că: *“În această casă a fost găzduit deseori Tudor Vladimirescu, conducătorul mișcării revoluționare împotriva asupririi feudale și administrației otomane din anul 1821”* (Târgu-Jiu, Casa Vasile Moangă); *“Tudor Vladimirescu a organizat la Mănăstirea Tismana o bază de pregătire și rezistență a mișcării revoluționare din 1821”*; *“În acest loc, denumit Târgul de la Țânțăreni, a fost tabăra pandurilor lui Tudor Vladimirescu, între 4-28 februarie 1821”* (Țânțăreni, Gorj); *“În această casă, monument istoric, construită în 1773, a locuit Tudor Vladimirescu, căpitan de plai al Țării Loviștei”* (Căineni, Vâlcea, casa Canini).

Nu există istoric român care să nu fi studiat faptele sale și să nu fi scris despre ele și voi exemplifica cu citate din Nicolae Iorga - *“Renașterea românilor începe odată cu revoluția lui Tudor Vladimirescu”* și Iulian Oncescu - *“Personalitatea politică cea mai îndrăzneată și tragică, în același timp, din istoria Principatelor, în secolul al XIX-lea”*.

Tudor Vladimirescu este singura personalitate românească din toate timpurile care a dat numele unui ordin și a unei medalii ale României, i s-au dedicat sute de lucrări istorice și literare, zeci de opere de artă, primul film românesc pe ecran lat și exemplele ar putea continua..

Poșta Română i-a dedicat în timp mai multe emisiuni de mărci poștale (timbre) și de întreguri poștale (plicuri, cărți poștale, ilustrate cu marcă fixă), organizațiile filatelice din Gorj (îndeosebi), Olt, Dâmbovița, București ș.a., au realizat numeroase materiale filatelice ocazionale (plicuri, ștampile speciale, ilustrate maxime), iar Banca Națională a României și numismații au pus în circulație bancnote și medalii cu chipul conducătorului Revoluției de la 1821.

Cea mai cunoscută imagine a lui Tudor Vladimirescu este cea din tabloul pictat de Theodor Aman, pe baza informațiilor pe care i le-a oferit Petrache Poenaru, fost secretar al lui Tudor în timpul revoluției.

În anul 1932, la Vladimir, arhitectul gorjean Iulius Doppelreiter a reconstituit, pe baza unei fotografii, casa în care s-a născut conducătorul Revoluției de la 1821, devenită **“Casa memorială Tudor Vladimirescu”**.

Născut în localitatea Tudor Vladimirescu din județul Teleorman, devenit *“gorjean dupe nevastă”* prin căsătorie și stabilit prin repartitie guvernamentală în Gorj, vreme de aproape treizeci de ani la Târgu-Jiu și de alți douăzeci de ani la Turburea, la doar câțiva kilometri de locul nașterii celebrului pandur, nu aveam cum să nu fiu interesat de viața și activitatea acestuia. De aceea am purces la a aduna toate dovezile nemuririi conducătorului Revoluției de la 1821 într-o lucrare cu titlul acestui articol.

Recunoștință veșnică Marelui Pandur!

TUDOR VLADIMIRESCU

ÎN VIZIUNEA EPIGRAMIȘTILOR ROMÂNI

Selecție de Nelu Vasile - NEVA

Cu nimic mai prejos

Cu Domnul Tudor și cu alți eroi,
Ne prezentăm în fața altor state,
Adeverind că am avut și noi
Momente de înaltă demnitate.

Petru-Ioan GÂRDA

Omagiu

Cu litere de aur este scris
Pe frontispiciul marilor valori
Vladimirescu Tudor și precis
Rămâne-va-ntre cei nemuritori.

Eugen ALBU

Tudor Vladimirescu

Cu Țara și cu Neamul una,
El e o vie amintire,
Trecând, viteaz, pe totdeauna
Prin moarte către nemurire!...

Gheorghe BĂLICI

Madrigal

Pe Tudor îl avem în vis
Și sus la Domnul odihnește
Căci Eteria l-a ucis,
Dar chipul lui mai strălucește!

Nicolae BUNDURI

Dinastia și pandurul

Persoane ce-au făcut furori
Sunt multe aș putea să spun,
Aveau englezii mulți TUDORI,
Gorjenii unul, însă BUN.

Dan CĂPRUCIU

Părintele Revoluției

Va rămâne cunoscut
În istoria eternă
Pentru că a conceput
Revoluția modernă!

Gheorghe CIREAP

Tudor Vladimirescu

Dorind să schimbe mersul sorții
A îmbrăcat cămașa morții
Și ridicând poporu-a dovedit
Că jaful țării poate fi oprit.

Marius COGE

Simbol al neamului

Te chem, Vladimirescule, române,
De hoți și venetici să ne ferești –
Chiar de-ai plecat la ceruri, vei rămâne
Simbol al libertății românești.

Elis RÂPEANU

În lipsa lui Tudor

O ducem greu în țara mea
De zeci de ani, că ne-am ales cu
Jefuitori ce rup din ea
De când e-n cer Vladimirescu.

Grigore COTUL

Să vină Tudor!

Tudor a condus pandurii –
Cei din Gorj și de la Jiu;
Azi, când ne-nconjoară furii,
L-am dori și-acuma viu!

Eugen DEUTSCH

Domnul Tudor

Stă demn Vladimirescu-ntre eroi
C-așa-i fusesse scris în crugul sorții,
Să se ridice dânsul pentru noi
De tânărl îmbrăcând... cămașa morții!

George EFTIMIE

Fântâna lui Tudor

Spre sacral cer, ochi limpede-ndreptat,
Mormânt a fost să-i fie o fântână...
Ea blestemă ca veșnic să rămână
În lad, dușmanii marelui bărbat.

Nicolae DRAGOȘ

(Sabia lui Tudor Vladimirescu)

Capul Revoluției de la 1821 (rondel cu acrostih)

Padeș, un sat cu nume sfânt,
Ales de Tudor loc de sfat,
Norodu-aici s-a adunat,
De el legat, prin jurământ.
Uimindu-ne, a proclamat:
Revoltei facem legământ!
Uniți, la Padeș, nume sfânt,
La luptă duși de al său sfat.
Trecut-au secole, în zbor,
Unic e-acum al lor avânt,
De-aceea, câtu-s pe pământ,
Oricând de Tudor îmi e dor,
Revin la Padeș, nume sfânt.

Nelu VASILE

Domnul Tudor

E-acel ce-a ridicat la luptă
Norodul pentru libertate
Să scape țărișoara suptă...
De tagma liftelor spurcate.

George CEAUȘU

Tudor n-a fost BAN al Craiovei

Stă mândru pe mausoleu
Pandur vestit între ciobani,
Ce are lângă el un leu
...și zece BAN!

Marian DOBREANU

Tudor Vladimirescu

Viteaz pandur al gliei sfinte
Din ginta veche de eroi,
Când cu izbândă-ai mers nainte,
Te-a tras trădarea înapoi!

Ion DIVIZA

Recunoștință lui Tudor

Pentru iubirea noastră clară
Eroule măreț și sfânt
N-avem atâtea flori în țară
Să îți depunem la mormânt.

Laurian IONICĂ

Amintirea lui Tudor

Astăzi dealul și Gilortul
Parcă-ți mai aud chemarea:
Cântă Jiul și cu Oltul,
Prutul, Dunărea și Marea.

Viorel MARTIN

Madrigal lui Tudor

Și astăzi când mai vin tâlharii
Să-mi fure brazii și stejarii,
Se-aude strigătul pădurii:
Să vinăăă Tuuudor cu panduurii!

Emil IANUȘ

Scrisoare către Domnul Tudor

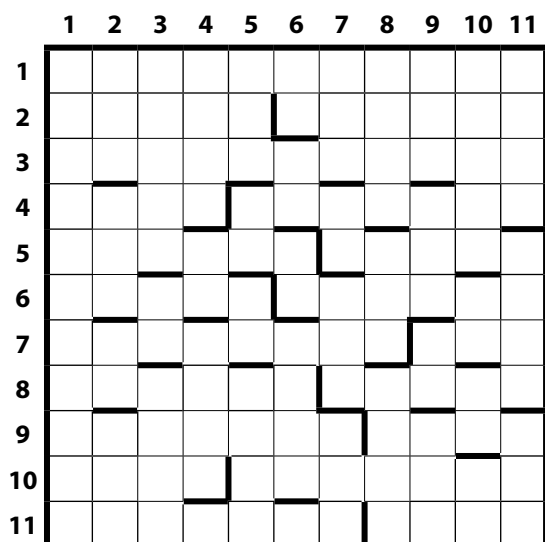
De-un centenar întreg îți ducem dorul,
Căci de erai cu-ai tăi panduri pe-aici
Azi n-ar mai suferi, tăcând, poporul,
Din cauza atâtor venetici...

Florina DINESCU

Îndemn

Proclamat al unei dârze nații,
Ce-a strălucit și-n lupta ruso-turcă,
De două veacuri, sufletul ni-l urcă
Și TU, cu DOR, să-l duci, prin generații!

Rodica P. CALOTĂ

ORIZONTAL: **1)** Documentul citit de Tudor Vladimirescu la 23 ianuarie 1821 la Padeș. **2)** Conform istoricului Andrei Oțetea, alături de Turcia și Austria, nici această țară n-ar fi tolerat răsturnarea orânduirii feudale în Principate – Cercetător al cărui studiu, „*Agricultura Țării Românești în prima jumătate a secolului al XIX-lea*”, oferă argumente în sprijinul interpretării mișcării lui Tudor ca o ridicare antiboierască (Ilie). **3)** Boier din Benești, Vâlcea, al cărui conac, ca și boierii prezenți acolo și biserica din sat, au fost jefuite de circa 70 de arnăuți conduși de eteriștii Iova și Ienciu, care s-au dedat și la omoruri și siluirea femeilor, la sosirea lui Tudor cei doi fiind pedepsiți cu moartea. **4)** Consul grec în serviciul țarului Rusiei la București, căpetenie eteristă, al cărui secretar, Ștefan Scarlat Dăscălescu, a inclus în memoriile sale informația că acesta l-a ales pe Tudor Vladimirescu ca să revolte poporul – Provincia istorică din care a pornit Revoluția de la 1821, mănăstirile Tismana, Strehaia și Gura Motrului fiind fortificate și aprovizionate de Tudor, pentru a-i servi ca bază de rezistență. **5)** Societate conspirativă grecească creată în 1814 la Odesa, în vederea organizării luptei antiotomane și întemeierea unei Elade libere – Nepot al domnitorului Alexandru Suțu, clucer și ispravnic de Mehedinți (Constantin). **6)** Eterist, care în raportul din 12/24 aprilie 1819 susține, printre altele, că românii, detestând domniile fanariote, nu vor face cauză comună cu grecii din Principate (Teodor) – Logofăt moldovean, care alături de vornicul Balș, Roznovanu-senior și alții, observând pregătirile militare ale eteriștilor în ianuarie 1821, declară că „sunt împotriva organizării poterilor, aceasta

însemnând distrugerea țării” (Mihail). **7)** Boier fanariot și eterist, care fiind însărcinat de Divan să ducă tratative cu șeful pandurilor spre a-i zădărnici acțiunea, nu l-a combătut, ci l-a ajutat, transmitându-i o importantă sumă de bani (Constantin) – Deținătorul unei case de comerț în Sibiu, de la care Hagi Prodan a încercat să obțină bani, oferindu-le în schimb niște acte sustrate din cancelaria lui Tudor Vladimirescu (Hagi Constantin). **8)** Localitatea lui Ali-Pașa, aflat în 1821 în război cu oștile imperiale ale sultanului – Mănăstire vâlceană în care se refugiază Alexandru Ipsilanti după pierderea luptei cu turcii și de unde va trece granița în Austria, pe la Turnu Roșu. **9)** Istoric francez și român, membru al Academiei Române, care în scrierile sale (de regulă pro-românești) îi reproșează lui Ipsilanti că nu a mers atât la război, cât în căutarea unui tron – Autorul cărții „1821 / Tudor Vladimirescu și revoluția din Țara Românească”, Editura „Scribul Românesc”, Craiova, 1978, 596 pagini, format mare, în care face o analiză critică a tuturor lucrărilor dedicate până atunci gloriosului pandur și mișcării conduse de el (Mircea T.). **10)** „Frații ...”, casa de comerț succesoare a casei craiovene Hagi Ianuș, care în 1932, când marea vornicie a ordonat scoaterea la licitație a bunurilor rămase de la Vladimirescu, a cerut să i se restituie banii dați boierilor din divanul Craiovei „pentru nevoile oștilor împotriva lui Tudor” – Localitatea mehedintească de domiciliu a negustorului de vite și vătafului de plai Tudor Vladimirescu. **11)** Episcop de Argeș sftenic al lui Tudor, care i-a făcut acestuia slujbă pentru odihna sufletului, după cum avea să mărturisească preotul Ilie de la mănăstirea Butoiu – Localitate bănețeană invocată de istoricul grec Ioan Filimon, ca fiind cea în care a fost dată proclamația lui Alexandru Ipsilanti din 8 iunie 1821, după fuga sa din Țara Românească.

VERTICAL: **1)** Încalcații firești către ceva. **2)** Perioadă propice pentru împerecherea animalelor – Nițel fără limite! – Anastasie Arghirocastrit – Petrecere de seară cu dans. **3)** Locuitoare din comuna Negrești, județul Satu Mare – Gheorghe Magheru – Fată remarcată la ieșirea din Anina! **4)** A lectura – Radu Rosetti – Unchii din Banat. **5)** Nicolae între prieteni – Olimpiotul Iordache – Ion Rizo – Negație mai categorică decât “nu”. **6)** Aricescu Constantin – Bile pentru rebusiști! – Alexandru Suțu – Animal domestic foarte credincios omului (var.). **7)** N-au niciun fel de tărie – Intrarea în Transilvania! – Dă lovitura la masă – Codul aeroportului Iriona. **8)** Prefăcute în scrum – Moșneagul de demult – A împodobi. **9)** Teoria funcțiilor de adevăr (abr.) – National Library of Rusia (siglă) – 16 apariții pentru Pantazoglu! – Tras în piept. **10)** Luna de început a verii – Apar zorile! – Ioan Dârzanu – Intrarea și ieșirea din Tismana! **11)** A nu reuși – A înfoia părul – University of Idaho (siglă).

Dicționar: IRN, UID.

Nelu VASILE

Înlocuind cifrele cu litere, pe orizontale veți descoperi numele unor localități din România în care există strada cu numele înscris pe verticala A-B.

Nelu VASILE

A

13	4	14	12	1	8	14	1	8
	8	5	3	2	12	8	1	
15	2	14	11	3	4	8	5	8
			16	4	3			
		1	2	5	3	8		
17	4	7	4	6	5	8	18	9
		19	8	7	8	2		
		16	5	8	3	2		
	17	5	11	3	11	8	7	
		1	11	9	2	12		
		5	4	10	8	14		
18	5	8	3	9	12	1	11	8
		16	8	5	13	8		
			3	11	20			
1	9	10	9	12	4	8	5	8
		9	12	8	13	13	11	8
1	8	5	18	2	4	13	14	8

B

REBUS PASCAL

Serghei COLOȘENCO

Înviearea

Mihai Eminescu

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											

Prin ziduri înnegrite, prin izul umezelii,
Al morții rece spirit se strecură-n ...(1);
Un singur glas îngână cuvintele de ...(2),
Închise în tratăjul străvechii evanghelii.

C-un muc în mâni moșneagul cu barba ca ...(3),
Din cărți cu file unse norodul îl învață
Că moartea e în luptă cu vecinica ...(4, I),
Că de trei zile-nvinge, cumplit muncindu-și prada.

O muzică adâncă și plină de blândețe
Pătrunde tânguioasă puternicile ...(4, II);
„Pieirea, Doamne Sfinte, căzu în orice colț! (5),
Înveninând pre însuși izvorul de viațe.

Nimica înainte-ți e omul ca un fulg,
Ș-acest nimic îți cere o rază mângâioasă,
În pâlcuri sunătoare de plânsete duioase
A noastre rugi, ...(6), organelor se smulg.

Apoi din nou ...(1), cutremur și sfială
Și negrul întuneric se sperie de șoapte...
Douăsprezece pasuri răsună... miez de noapte...
Deodată-n negre ziduri lumina dă ...(7)...

Un clocot lung de glasuri vui de bucurie...
Colo-n altar se uită și ...(8) și popor,
Cum din mormânt răsare Christos învingător,
Iar inimile toate s-unesc în ...(9):

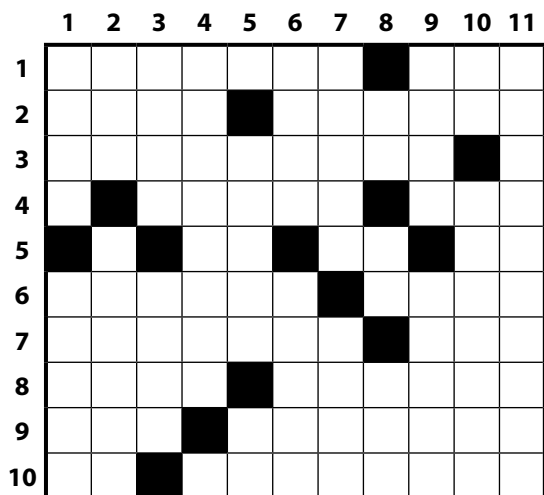
„Cântări și laude-nălțăm
Noi, Ție ...(10),
Primindu-L cu psalme și ramuri,
Plecați-vă, neamuri,
Cântând Aleluia!

Christos au înviat din morți,
Cu cetele sfinte,
Cu moartea pre moarte călcând-o,
Lumina ducând-o
Celor din morminte!”

Celelalte definiții: 1) Punct cardinal. 2) Demnitar egiptean (dinastia V), ale cărui statui se află la Cairo (2 cuv.). 3) Cap în Scoția! 5) În cetelă – Vestul Suediei! 6) Obiect prețios. 7) Comună în Franța. 8) Unsprezece. 9) Bidiviu. 10) Țepii trandafirului.

VERTICAL: 1) Poet – cântăreț din Evul Mediu, din nordul Franței – Prăpastie. 2) Diftong latin – Locuitor de la munte – Carene! 3) Primul domn pământean (Al. I.) – Actor francez de cinema. 4) Muza poeziei lirice – Sprinten în mișcări. 5) A pipăi – Sodiu (simbol). 6) Diminutiv feminin – Se calcă pe ele. 7) „Banca Interamericană de Dezvoltare” (siglă) – Sat în Harghita. 8) Autohtoni. 9) Octav Rotaru – Localitate gălățeană. 10) Rămășiță – Metal alb-argintiu, foarte dur și casant. 11) Amatorii de filme.

Dicționar: RE-UR, GIF, IDB.

Iată zile-ncălzitoare
După aspre ...(1)!
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Primăvara-ncântătoare
Scoate iarba pe ...(2),
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Lumea-i toată-n sărbătoare,
Ceru-i plin de ...(3).
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

...(4), zău, de cine moare
Și ferice de cei vii!
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Copiliță (9), nu vrei oare,
Nu vrei cu mine să vii,
Când Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii?

Să culegem la ...(7)
...(8; nom.) albăstriei?
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

Eu ți-oi da de orice floare
Mii de ...(10) și mii.
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

Iar tu, dulce zâmbitoare,
Te-i face că te mănii...
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

Convorbiri literare, 15 mai 1868

Celelalte definiții: 1) Punct cardinal. 2) Îți răspunde la munte. 4) A îmbina. 5) În grup! – Argint (simbol) – Plin de apă. 6) Băuturi slabe (reg). 7) Afluent al Dunării în țara noastră. 8) Deplasare în apă. 9) Aproximativ – Cum este un cal. 10) Trage ața după el.

VERTICAL: 1) Veșnicie – Teamă. 2) În acest loc (var.) – Strachină mare de lut (reg.). 3) Nume masculin flamand – Telecomunicații (abr. milit.). 4) Organism cu un nucleu bine diferențiat. 5) Durere intensă – Termen de comparație. 6) Ou de pește – Numele celtic al Breitaniei. 7) Localitate în Peninsula Crimeea – „Egyptian Industrial Pharmacists United” (siglă). 8) Maria Ignat – Joc japonez – „Organisation Internațională du Travail” (siglă). 9) Digul construit de la mal spre largul apei – Făclie. 10) Nota 7 la muzică – Bazat pe o anumită energie. 11) Sfieli.

Dicționar: OTCI, JOOP.

Amintiri din copilărie

Ion Creangă

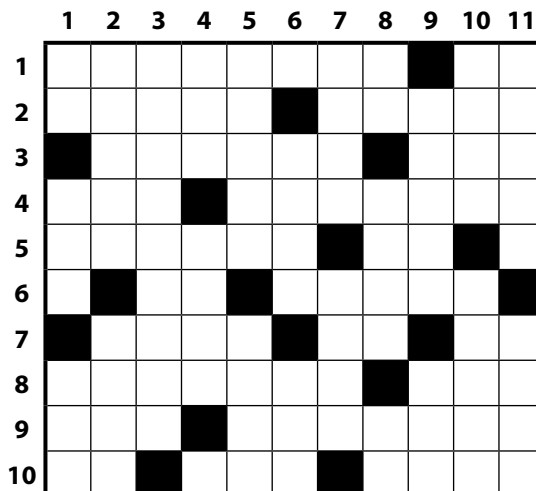
(...) ...în (1) de Florii, des-dimineață am plecat din ...(2) pe Plaiul-Bătrân, împreună cu doi ...(3; sg.) călări, spre Pipirig. Era o zi frumoasă în ...(1) aceea, și ...(3; nom.) spuneau că n-au mai apucat așa primăvară devreme de când îs ei.

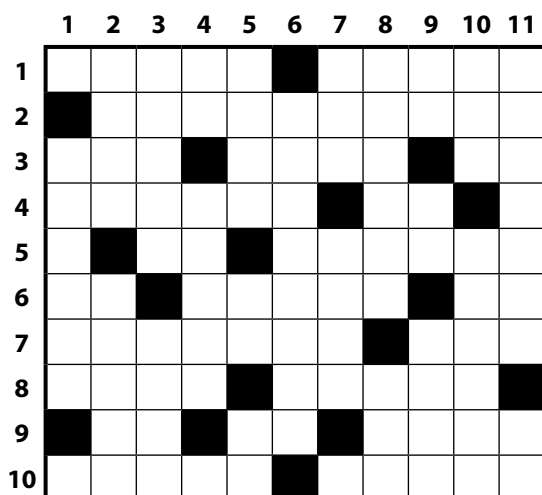
Eu cu Dumitru însă o duceam într-un cântec, strângând ...(4) și toporași ... (...) ... în Sâmbăta Paștilor, m-a ...(5) la părinți acasă în Humulești! (6, I). Și în ziua de Paști am tras un „...(6, II; nom.) a strigat” la biserică, de au rămas toți oamenii cu gurile căscate la mine. Și ...(7; nom.) îi venea să mă înghită de bucurie. Și ...(8; nom.) Ioan m-a pus la masă cu dânsul, și Smărăndița a ...(9) o mulțime de ...(10, I) roșii cu mine. Și bucurie peste bucurie venea pe capul meu. Iar la Învierea a două nu mi-a mai mers așa de bine, căci toate ...(10, II; nom.) din sat, viind la biserică și unele din ele fiind mai drăcoase, cum au dat cu ochii de mine, le-a și bufnit râsul, și au început a-mi zice: „Tunsul felegunsul, tunsul felegunsul, câinii după dânsul!”

Celelalte definiții: 1) Olga Brăescu. 2) Trai. 3) Spațiu în casă. 4) Istria! 5) Sunt la modă! 7) Scaun hipic – Perioadă de timp. 8) Postumă eminesciană. 9) Dumnealor. 10) Tei din Humulești!

VERTICAL: 1) 505 la romani – Avantaj – Petale de petunii! 2) Râu în Spania – Țară africană. 3) Om înalt și lipsit de vlagă (2 cuv.). 4) Atomi de titan! – Râu în Zambia. 5) Creduli – Poet român (Grigore). 6) Ce-mi pasă? (2 cuv.) – Hipocoristic din Filofteia. 7) „City of Birmingham Symphony Orchestra” (siglă) – „Netherlands Solid Earth Observatory” (siglă). 8) Alfa și Omega – Implorare – Cornelia Florescu. 9) Localitate în Germania – Morfeu indigen. 10) Înconjur – Puțin cuprins de frig. 11) Dans artistic – Trecute în cataloage.

Dicționar: ECO, MUMI, ANCU.

De Paști în satul ...**(1)** căsuțele-nălbite
 Lucesc sub a lor maldure de trestii aurite
 Pe care ...**(2; nom.)**, înfipti într-un picior,
 Dau ...**(3, I; nom.)** peste aripi, tocând din ...**(3, II; nom.)** lor.

Un scrânciob **(4; nom.)** mai la vale! **(4, II)** pe lângă el adună
 Flăcăi și fete mândre **(5)** ce râd cu voie bună;
 Și-n sunet de ...**(6; pl.)**, de cobze și de nai
 Se-ntoarce hora lină, călcând pe verde plai.

...**(7)** cu fețe stinse, români cu fețe dalbe,
 Românce cu ochi negri și cu ștergare albe
 Pe ...**(8)** răsărită fac praznic la un loc,
 Iar pe-mprejur ...**(10, I; nom.)** se prind la luptă-n joc.

Și scrânciobul **(4, I; nom.)** se-ntoarce, purtând
 în legănare! **(9)**
 Perechi îmbrățișate cu ...**(10, II)** înfocare,
 Ochiri scânteietoare și gingașe zâmbiri
 Ce viu răspândesc în aer electrice luciri.

Convorbiri literare, 15 mai 1868

Celelalte definiții: **1)** Vasul cu cafea. **3)** Zero-zero! **5)** Din Galați! **6)** Bold – De la (od.). **7)** Dimie. **8)** Neplăcută la gust. **9)** Ana Aslan – Scriitor tadjic (1878-1954).

VERTICAL: **1)** Mârtoagă. **2)** „Eynesbury College Academy of English, Australia” (siglă) – Colorează laptele. **3)** Localitate în Sudan – Mers în fugă al calului. **4)** Eusebiu Camilar – Pedagog și scriitor din Transilvania (Alexandru). **5)** Boală infecțioasă a puietului de albine – Ioana Albu – Cap de rinocer! **6)** Caracteristică temperamentală. **7)** Două localități japoneze – Denumirea antică a orașului italian Voghera. **8)** Vânzătorii de produse alimentare – Hain. **9)** Repere! – Lidia Eremia – Îndemânatic. **10)** „Internațional Coffee Organization” (siglă) – Rindea mare (reg.). **11)** Oală puțin știrbită – Paie pe jos!

Dicționar: AINI, LOCĂ, ITO, IRIA.

	1	2	3	4	5
1	4	13	2	3	14
2	8	7		11	12
3	1	6	5	9	10

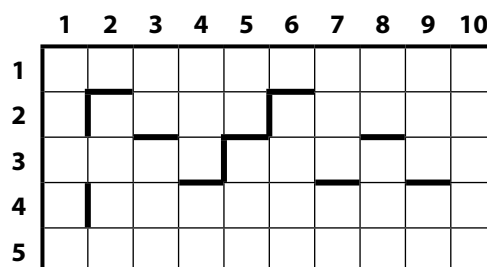
ORIZONTAL: **1)** Atins la cap. **2)** Carte de joc – Șase roman. **3)** Oraș în Republica Moldova.

VERTICAL: **1)** Sportul minții. **2)** Râu în Italia. **3)** Ester! – Teste! **4)** A apărea. **5)** Abreviere în rețetele medicale pentru „Ter in nocte” (trei pe noapte).

Dicționar: ASO.

De la 1-14: Urare pascală: 7, 1, 6!

Caragialiana

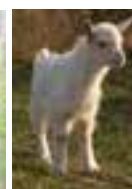
ORIZONTAL: **1)** Eroul nuvelei „O făclie de Paști”, hangiu din Podeni, evocat și în „Noaptea învierii” (2 cuv.). **2)** Țărcovnicul care închisese și răsuca cheia ... – ... și nevasta lui Sava din „Poveste de Paști”. **3)** Orașul din Moldova, unde Leiba a fost, pe rând, „precupeț, vânzător de mărunțișuri, samsar..., telal de straie vechi, apoi croitor și ștergător de pete”, devenind, în urma decesului cumnatului său, hangiu la Podeni (*O făclie de Paști*) – Spada contelui Fékete era „de oțel de...”, din „Ouă roșii”, o *Cronică veche* ... **4)** ...pe care acest savant, Lorenz..., a reconstituit-o, cronică datând din anul 1151. **5)** Paștele ca eveniment în lumea creștină.

VERTICAL: **1)** Conte Fékete, care „împlinise în Duminica Floriilor șaptezeci și cinci de ani” (*Ouă roșii*). **2)** Timp al zilelor (reg.). **3)** Caiete! – Partea lichidă a sângelui. **4)** Stațiuni balneare – Ion Barbu. **5)** Perioadă de timp – „Hormon cortico-suprarenal” (abr. med.). **6)** „Golf”, în toponimia estonă. **7)** Râu în Pakistan – Esență de aloel! **8)** Negație – Aceea. **9)** Literă gotică – Cere! **10)** Funcționarul comercial care petrece sâmbăta Paștelui de unul singur, iar prima de zi de Paști cu un amic colindând Bucureștiul, din proza „La Paști”.

Dicționar: DCA, LAHT, IEM, ANS.

OUĂLE DE PAȘTI

(Rebo anagramat: 5 + 3 + 3 = 11)

SIMBOL PASCAL

(Biverb meta-anagramat: 4 + XXXE = 3, 5)

O

LA MASA DE PAȘTI

(Biverb eliptic anagramat: 5 + 3 + (5) = 7, 5)

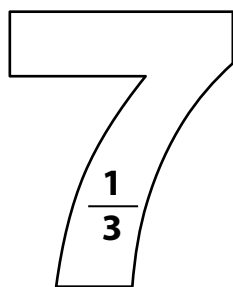

(Triverb anagramat: 1, 2, 2 / 1, 3, 1 = 4, 2, 4)

L_B M x D

URARE

(Triverb eliptic anagramat: 1, (6), 2, 5, 5 = 5, 7, 6!)

Dezlegări: *Revoluția de la 1821:* PROCLAMAȚIE – RUSIA – CORFUS – OTETELIȘANU – PINI – OLTENIA – ETERIA – RALET – NEGRI – STURZA – SAMURCAȘ – POP – IANINA – COZIA – UBICINI – RADU – NANI – CERNEȚI – ILARION – ARAD. *Aritmogrif:* CONSTANȚA – ARDUSAT – HUNEDOARA – BOD – TURDA – POLOVRAGI – ZALĂU – BRADU – PREDEAL – TEIUȘ – ROMAN – GRĂDIȘTEA – BÂRCA – DEJ – TIMIȘOARA – ISACCEA – TÂRGU OCNA; **A-B:** TUDOR VLADIMIRESCU. *Învierea:* TACERE – NORD – REUR – MIERE – U – ZAPADA – SC – VIATA – BOLTI – ET – OLT – SU – N – RAR – PARINTE – NAVALA – GIF – H – II – PREOTI – ARMONIE – CAL – UNUIA – SPINI. *Floriile:* VIJELII – EST – ECOU – CAMPII – CIOCARLII – M – I – PACAT – UNI – C – RU – AG – UD – FETITA – OTCI – RACOARE – OLT – INOT – VIOREA – CAM – COPITAT – AC – SARUTARI. *Amintiri din copilărie:* DUMINICA – OB – VIATA – BORCA – PLAIES – HOL – AAA – VIORELE – TRIMIS – UD – T – U – MU – INGER – MAMA – SA – AN – PARINTE – ECO – ELE – CIOCNIT – TI – OUA – FETE. *Paștele:* VESEL – IBRIC – COCOSTARCI – GAT – CIOC – OO – LEAGAN – AL – B – O – LA – TINERI – AC – VIORI – OT – BATRANI – ABA – ACRA – IARBA – AA – RE – AINI – COPII – DULCE. *Aritmogrilă:* SARIT – AS – VI – HOTIN: Hristos a înviat! *Caragialiana:* LEIBA ZIBAL – A – STAN – LEANA – IASI – DAMASC – O – REICHLICH – SARBATOARE. *Ouăle de Paști:* ÎNCONDEIATE (câine + ied + ton). *Simbol pascal:* OUĂ ROȘII (urși + oaie). *La masa de Paști:* COZONAC, PASCA (cocoș + cap + fazan); DROB DE MIEL (L de Bel M ori D). *Urare:* PAȘTE FERICIT, ROMÂNII! (o treime în cifra șapte).

Viața noastră

PANDEMIA DIN PĂDUREA ADORMITĂ

(FABULĂ)

O vulpe, farmacistă, ce nu avea talent
Și ce era pe punctul să intre-n faliment,
Se da de ceasul morții, de foame să nu crape
Și din dificultate cu chiu cu vai să scape.
Se puse deci la umbră, clocind doar gânduri hoațe,
În tril de păsărele și chiorăit de mațe
Și adormi de foame, ca anesteziată,
Când se trezi deodată subit înviorată.
Pesemne că visase cuvântu-acela magic...
Și înghițind degrabă chiar și-un antinevralgic,
Luă din farmacie fără regret sau frâu,
Purcoi de laxative și le-aruncă în râu,
Mai sus de locul unde veneau când li-era sete,
În grupuri mari, jivine, să bea pe îndelete.
Fugi apoi acasă și se-așază cuminte,
În pragul farmaciei exact ca înainte.
După vreo două ceasuri, porni o hărmălaie,
Că fiarele în masă aveau pântecăraie
Și au venit degrabă, aproape-n agonie,
Să ceară tratamente și sfat la farmacie.
Vulpița cea vicleană le asculta pe toate,
Le întreba de dietă, de-au labele curate
Și cu cinism le scoase brutal din letargie,
Spunând că în mod sigur e caz de pandemie.
Le-a dat pastile scumpe, la preț exorbitant.
Și sticle, chiar canistre cu mult dezinfectant,
O mască de protecție să-i apere de boală
Și să păstreze strașnic distanța socială.
Le-a osândit să șadă în aspră carantină
Și le ducea ea leacuri la ei în vizuină,
Iar biete-animal, naive și neroade,
Spuneau în gura mare: „Ce vulpe cumsecade!”
Odată la trei zile mai arunca în ape,
Cu plasa, purgative de-au început să crape,
Bătrânele-animal, ce n-au imunitate,
Ba chiar catalogate cu comorbiditate.
De-atâta pandemie, de diaree, chin,
Veni după o vreme vulpița c-un vaccin,
Un fel de apă chioară băută din pocal
Și-ajunse infractoarea erou național.

Morala 1

În vremi de pandemie, puhoi de lume pier, lar unii la butoane fac din venin, avere.

Morala 2

Când lumea stă închisă în neputință surdă, Profită demnitarii, își fac de cap și zburdă.

Morala 3

Decât să bei din apă în vremi de pandemie, E mult mai indicată o cură cu tărie!

UMORISTICE

URĂRI

De Paște, primii urări
Până și din alte țări,
Însă unul (cam tâmpit),
Mi-a zis să pasc fericit...

CU OUĂ

De Paște, vecina nouă -
Ce stă la etajul 9 -
M-a ntrebat dacă am ouă
Și i-am spus că am doar două.

ÎNVIERE RATATĂ

O ntrebai pe-a mea muiere
Ce-ar zice de-o Înviere?
Fiindcă n-avea chef de ceartă,
Mi-a zis: „Dragă, las-o moartă !”

CU CIOCNITUL

Azi, a zis Preafericitul
Că se umblă cu ciocnitul;
De-aceea, vecinele,
Și-au ciocnit mașinile.

DOR DE ÎNVIERE

Din morți cu moartea aș vrea
Să mai învie ceva,
Căci tare s-ar bucura
Soția și vecina.

**Gheorghe
NICULESCU,**
Uricani

MINISTERIALE

Constantin MITULESCU

Unui prim-ministru

„Inimos” cum altul nu-i
Gândești numai pentru alții.
Nu ții la neam și averea lui
O pregătești pentru...donații.

Unui ministru al transporturilor

Investiții ai promis în lanț -
Autostrăzi și căi ferate.
Ai finalizat doar câte un șanț
Cu panglici care au fost tăiate.

Unui ministru al muncii și legea pensiilor

Te învârtești în jurul unei legi
Care să aducă o mică alinare.
E foarte greu s-o înțelegi
Și o propui pentru...clasare.

Unui ministru al sănătății

Să fi ministru-al sănătății
E o răspundere prea mare.
Dar ce te faci atunci când „sorții”
Propun un ins fără valoare?

Unui ministru al energiei

Din tot producem energie:
Atom, gaze, apă, vânt.
Dar cu un ministru de hârtie
Prețurile iau avânt.

BALUL FLORILOR

La balul mascat de Florii,
Domnițe ce-ar face furorii,
Pozează alerte zglobii
În mici vânzătoare de flori.

Întâi Margareta dansează
Pe ritmuri ușor desuete,
În timp ce atent aranjează
Buchetele de margarete.

Camelia iute se-avântă
Dorind să-și seducă fidelii,
În timp ce, desigur, ne-ncântă
Ca dama ce-oferă camelii.

În joc Viorica se prinde
Având în cosițe pansele
Și astfel, isteța ne vinde
Cu coșuri întregi – viorele.

Acum Violeta se-arată
Cu zâmbete largi și cochete
Fiind cea simpatică fată
Ce-mparte la toți violete.

Aplaudă-n jur cavalerii
În brațe cu flori de mălin
Dând astfel prinos primăverii
Și-n fruntea lor este Florin.

Contradicție

Amicul ce l-am întâlnit
(De fapt îl văd din Paști în an)
Îmi spune: „Paște fericit!”
Deși nu-s vegetarian.

Oare?

Azi natura iar renaște,
C-a venit iar primăvara;
Dar se-ntreabă toată țara:
Și acum ce ne mai paște?!

Îndemn

Să ne-ntâlnim și-acum în crame
Sfidând pe toți invidioșii
Și să ciocnim cu epigrame
Considerând că-s... ouă roșii.

Perspectivă bogată

Cu patruzeci de zile post
Nu economisim comori;
Dar poate astfel facem rost
De-o masă pentru sărbători.

Eugen DEUSTCH

Cine știe ce ne paște
Anul ăsta pe la Paște?

Facem cozonac și pască
Cu dezinfectant și mască.

Frământă o gospodină
Patru kile de făină.

Cu mască la nas și bot
Și mănuși până la cot.

Una face o friptură
Cu fularul tras la gură.

Alta tot de zor oftează
De frică c-o amendează.

C-o scăpat masca în oală
Și-o rămas cu gura goală.

Vecina e parfumată
Și-ncurând preavaccinată.

Dorită-i comunitatea
Să-i vadă imunitatea.

Fiindcă toți văd că ea are
O atracție mai mare.

Zâmbăreț zice Costică
Că el o știe de mică.

Vasile, după rapel
A uitat complet de miel.

Dacă-i lipsă de dorință
E cazul de pocăință.

Mielului să-i zici smerit
Paște fericit!

Unu-i supărat că plouă
Și nu dă cioc-cioc cu ouă.

Nu mai are importanță
Că-i cioc-cioc de la distanță.

Cine n-ar vrea să trăiască
Toată ziua să ciocnească?

Nu ieșiți, vă rog, afară!
Asta-i treaba! La români,
Singura măsură clară
E să ne spălăm pe mâini.

Bun, nu-i nimeni supărat,
Că oricine acum poate
Să treacă la frământat,
C-are membrele curate.

Pentru spor la cozonaci
Și să iasă bun aluatu'
Îți spun eu cum tre' să faci:
Frământă cu toate patru!

Anul ăsta-i mai tăcut,
Carantina e mai fină
Față de anul trecut
Găsești peste tot făină.

Iar drojdia cea uscată
Ce dă pâinii un contur
Nu mai e așa vânată
La Lidl sau la Carefour.

Deci, există explicații
Că măsura-i viitorul
Liniște-i în populații
Și se mai spală poporul.

Prof. Ion DOBRIN

Românului Nicolae Dabija

Tu, plătind, dragă Dabija,
Vamă cerului și humii
Pe români îi lași în grija
Tatălui-Stăpânul lumii!

Dor de Basarabia

Basarabie frumoasă
Ca stejarul și ca bradu';
Te-așteptă să vii acasă
Braț la braț cu Maia Sandu!

Dor de întreg

De-mi dați ÎNTREAGA Bucovina
Și Basarabia întreagă,
Vă dau din ambii ochi lumină
La fel de scumpă și de dragă!

Emil IANUȘ

Kolea KURELIUK

1. Armata, Poliția și bărbatul nu se tratează cu foamea.
2. Vând un câine nefolositor, n-a lătrat niciodată.
3. Cine a fost toată viața sănătos, nu-i prea cunoaște pe oameni.
4. Uneori e victorie, este începutul unui război secret.
5. Îi poți iubi pe toți, dar pe rând.
6. Problema eroului pozitiv se rezolvă ușor, dacă românul este autobiografic.
7. Ca să-ți ocupi locul în bradul de Crăciun, trebuie să fi con brad.
8. Surpriză de Anul Nou: numai ce s-au pregătit să meargă în ospete, că ei au și venit.
9. Este rău când n-ai, dar e și mai rău dacă nu știi de unde să iei.
10. Cei fără coloană vertebrală sunt bucuroși de orice putere ar veni la conducere.
11. Mirosul minciunii nu poate fi acoperit cu nici un deodorant.
12. Cel mai ieftin lucru, îl poți cumpăra cu bani străini.

Florian PRICOP

Nicolae RAINEA

Pe 1 aprilie 2015, din nefericire nu a fost o păcăleală, Nicolae Rainea ne-a părăsit pentru a se duce într-o lume mai bună. Născut la 19.11.1933, în Brăila, ca jucător a avut o activitate modestă, la echipe precum Laminorul Brăila (între 1947-1950), Metalul Piatra Neamț (1950-1952) și Constructorul Bârlad (1952-1956).

„În 1959, am fost la un meci la Bârlad ca spectator, iar centralul mi-a zis să-l ajut la linie pentru că mai aveau nevoie de un tușier. Așa m-am apucat eu de meseria asta, fără să știu despre ce e vorba”, a povestit Nicolae Rainea, care, ulterior, s-a înscris la Școala de arbitri.

A început noua meserie cu fluierul în gură de la copii și juniori, apoi a urcat pe rând treptele performanței. În 1959 a intrat în corpul de arbitri, în 1962 a promovat în lotul divizionar, în 1965 a debutat la centru pe prima scenă, iar în 1973 a devenit purtător al ecusonului FIFA. A aparținut de două colegii de arbitrii, în ordine, cel din Bârlad și cel din Galați. Între 1965 și 1983, timp de 17 sezoane, a condus 267 jocuri la centru în Divizia A. Tot la centru a condus 18 partide din cadrul Cupei României, între acestea aflându-se și trei finale, cea din 1975, Rapid – Univ. Craiova 2-1, cea din 1979, Steaua – Sp. Stud. 3-0, și cea din 1980, „Poli” Timișoara – Steaua 2-1.

Palmaresul său internațional este și mai impresionant, având un total de 115 partide. Printre acestea au fost două finale de Cupă Balcanică intercluburi, două semifinale de

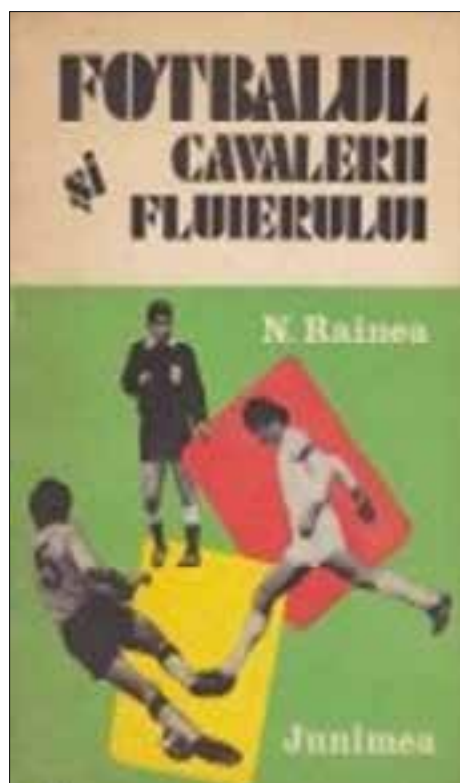

Cupa Campionilor și trei finale de cupe europene: PSV Eindhoven – SEC Bastia 3-0 (Cupa UEFA, în 1978), Liverpool FC – RSC Anderlecht 2-1 (Supercupa Europei, în 1978), Hamburger SV – Juventus FC 1-0 (Cupa Campionilor Europeni, în 1983). De asemenea, a mai condus finala Campionatului European din 1980, disputată la Roma, RFG – Belgia 2-1, la acel turneu mai fiind la centru la partida din grupe, Italia – Anglia 1-0. Totodată a participat la trei turnee finale ale Campionatului Mondial, record pentru un român: RFG 1974 (la centru Brazilia – Zair 3-0 și Italia – Argentina 1-1, iar la linie Olanda – Uruguay 2-0 și RFG – Suedia 4-2); Argentina 1978 (la centru Italia – Franța 2-1 și Brazilia – Peru 3-0, iar la linie Scoția – Iran 1-1); Spania

1982 (la centru Scoția – URSS 2-2, Italia – Argentina 2-1, iar la linie Anglia – Franța 3-1, Italia – Polonia 0-0, Peru – Camerun 0-0 și Argentina – Ungaria 4-1). În 1984 s-a retras din activitate, dar a continuat ani buni să lucreze în cadrul Colegiului Central al Arbitrilor.

A fost considerat cel mai bun arbitru român din toate timpurile, dar și unul dintre cei mai valoroși din lume. Cât a fost arbitru, a avut domiciliul la Bârlad. Apoi, s-a stabilit la Galați. După retragerea din arbitraj (1983) a fost observator FRF și UEFA, membru și președinte de onoare al Comisiei Centrale a Arbitrilor, precum și președinte al AJF Galați. Din 2011, stadionul gălățean *Dunărea* a fost redenumit *Nicolae Rainea*.

În martie 2008 a fost decorat cu Ordinul Național „Serviciul Credincios” în grad de Ofițer.

De-a lungul carierei, a alergat la antrenamente și la meciuri aproximativ 200.000 de kilometri, de cinci ori ocolul Pământului pe la Ecuator! Era poreclit „Locomotiva din Carpați”.

A avut doi copii, un băiat, Luigi, și o fată, Mihaela, ambii stabiliți în Suedia. Băiatul a fugit în 1988 și, din acest motiv, Nicolae Rainea nu a mai putut pleca din țară până în 1990. Luigi a devenit arbitru cât timp era

în România, dar după ce l-a văzut la lucru, tatăl său i-a transmis: „Lasă-te!”. Și s-a lăsat.

Stadionul *Nicolae Rainea* sau stadionul *Dunărea*, cum era denumit altădată, este cel mai vechi stadion din Moldova, fiind construit în 1920. Cu o capacitate de 24.000 de locuri, din care 8.000 sunt pe scaune, stadionul este considerat cel mai mare din Galați.

„Pentru mine a fost mai mult decât un mentor, a fost un părinte spiritual, un om la care am ținut foarte mult. Ceea ce am făcut în

arbitraj îi datorez într-o proporție covârșitoare lui Nicolae Rainea pentru că, practic, m-a luat sub aripa lui protectoare. A fost și rămâne cea mai mare personalitate a arbitrajului românesc, de departe și european, mondial. Puțini arbitri se pot lăuda să aibă în panopia lor ceea ce a reușit Rainea să obțină. Când m-am apucat de arbitraj, toți aveam o țintă, să ajungem ca Rainea”, spunea Adrian Porumboiu la Bârlad, cu ocazia unei expoziții dedicate lui Nicolae Rainea.

„Mi se părea mai ușor să arbitrez afară decât acasă, pentru că acolo nu erai supus nici unei suspiciuni. Nu aveam nici o problemă în străinătate. În privința protestelor, cel mai greu era împotriva latinilor, Argentina, Italia, care erau tentați să protesteze. Când un arbitru dă zece „galbene” într-un meci, înseamnă c-a avut probleme, deciziile lui nu au fost acceptate.”

Nicolae RAINEA

Știați că...

...interpretarea denumirii notelor muzicale este: **Do** – Dominus – Dumnezeu; **Re** – Rerum – materie; **Mi** – Miraculum – miracol; **Fa** – Familias planetarium – sistem solar; **Sol** – Solis – Soare; **La** – Lactea via – Calea Lactee; **Si** – Siderae – bolta cerească?

Sistemul modern de notație muzicală a fost inventat în secolul al XI-lea de călugărul benedictin Guido d'Arezzo.

Inițial, el utiliza sunetele „Ut, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si” pentru a reprezenta o octavă.

Ulterior, sunetul „Ut” a fost înlocuit cu sunetul „Do”, de la cuvântul „Dominus” (Dumnezeu), pentru ca Dumnezeu să fie începutul scării muzicale!

IMNUL ASOCIAȚIEI C.A.R. a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, compus cu ocazia aniversării a 120 de ani de la înființare

Muzica: Lucian Grădinaru
Versuri: Gruia Novac

Acasă este vatra românească
Care îți dă statornicie.
Aici iubirea-ncepe să renască
Pentru români și pentru glie.

Refren: În toate ne unește **Omenia**,
Credința că putem mai mult,
C.A.R.P. ne e gospodăria
La care toți visam demult.

Acasă ne așteaptă Doamna Cuza,
Ea ne îndeamnă să ne ajutăm,
C.A.R.P. ne este călăuza,
De-aceea strălucirea i-o păstrăm.

Refren

STROFA 1

A CA-SĂ ES-TE VA-TRA ROMÂNE-SCĂ CA-RE ÎȚI DĂ STA-TOR-NI CIE A-

REFREN

ICI IUBI-REA N-CE-PE SĂ RE-NAS-CĂ PEN-TRU ROMÂNI ȘI PEN-TRU GLIE ÎN-TOA-ŢE NE U-NE-ȘTEO-NE

STROFA 2

NI-A CRE-DIN-ȚA CĂ PU-TEM MAI MULȚ C A R P NE E-GOS-PO-DĂ RI-A LA CA-RE

TOȚI VI-SĂM DE-MULT A CA-SĂ NE AȘTEA-PTĂ DOAMNA CUZA EA NE ÎN-

DEA-MNĂ SĂ NE AJU-TĂM C A R P NE ESTE CĂ-LĂ U-ȚA DE-A-CE-EA STRĂ-LU-CIEA Î-O PĂS-

TRĂM

Impresii de cititor

Îmi aduc aminte cu deosebită emoție de prima întâlnire cu partea culturală a Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad, atunci când am participat cu un grup de elevi la spectacolul organizat cu ocazia sărbătorilor de iarnă, spectacol ce s-a desfășurat chiar în holul de la parter al clădirii unde are sediul Asociația. Atunci, în decembrie 2013, venisem cu un grup folcloric format din elevi de la Școala Gimnazială Măscurei, comuna Pogana, care a interpretat piesele de teatru popular cu măști, „Capra” și „Ursul” și un plugușor tradițional cu temă agrară cules din zona comunei Pogana. La sfârșit, pentru că prestația copiilor a fost apreciată de publicul prezent, aceștia au primit fiecare câte un cadou constând în dulciuri, bani și o revistă. Bineînțeles, am primit și eu cadoul chiar de la domnul președinte Nicolaie Mihai, cu înțelegerea că vom veni să colindăm și anul viitor.

Ajuns acasă, eram foarte curios ce conține revista, mai cu seamă, că era o revistă dedicată sărbătorilor de iarnă, iar eu, pasionat de literatura populară, am citit-o chiar în ziua Ajunului Anului Nou, când pe afară se auzeau clinchete de clopoței, cete de copii zgomotoși mergând cu uratul și tot felul de orchestre și fanfare, așa cum era obiceiul în acea perioadă. Îmi aduc aminte că, m-am uitat direct la cuprins și am văzut undeva scris „Plugușoare” și am căutat imediat pagina, apoi, ca și cum aș fi fost copilul nelipsit de la geamul gospodariilor, am citit „Plugușorul 2014” dedicat personalului Asociației, scris de Lucica Burghilea, apoi plugușorul grupului folcloric „Rapsozii” din Pogonești, urătura tradițională a grupului „Răzeșii” de la Ivești și urările domnului Iftene Cioriciu.

Era numărul 14 din decembrie 2013 și m-a impresionat atât de mult, că primul gând a fost dacă aș putea vreodată să scriu la o revistă și ce anume, ca să stârnească interesul cititorului. Din acel moment, am citit constant revista, am fost în pas cu toate evenimentele culturale din cadrul Asociației și am participat cu grupul meu de elevi de fiecare dată când era marcat vreun eveniment, iar în decembrie 2015, în numărul 25 al revistei am reușit să public pentru prima dată un articol ce era o analiză a plugușorului cu temă agrară din zona comunei Pogana. Când a apărut revista, am luat-o la școală și am arătat-o tuturor, colegilor, elevilor și cunoscuților.

A fost un moment extraordinar, fiindcă simțeam că fac parte dintr-un grup select, văzând atâtea nume de profesori și scriitori consacrați, parcă eram egalul acelor oameni, de aceea am simțit în suflet un fel de avânt, o putere care îmi dădea aripi. De atunci sunt un cititor fidel al revistei „Viața noastră”, care este cu adevărat o revistă reușită, pentru că prezintă și dezbate teme diverse, interesante, atractive și plăcute.

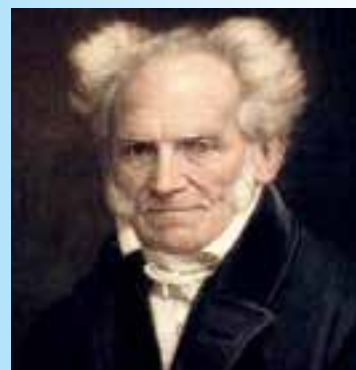
De aceea, de fiecare dată când apare revista, simt nevoia să o fac cunoscută tuturor celor cu care intru în contact: elevilor, colegilor, cunoscuților și altor oameni, prieteni, apropiați sau rude, fiindcă un act cultural vindecă sufletele rănite și alină dorul în orice moment al vieții.

Prof. Ion DOBRIN

„Ceea ce urăște cel mai mult turma este un om care gândește diferit. Ea nu urăște atât de mult opinia lui în sine, ci ÎNDRĂZNEALA aceluia individ de a avea curajul să gândească singur, să fie diferit, exact ceea ce turma nu știe să facă.”

Arthur Schopenhauer

Acest număr al revistei a apărut prin bunăvoința și cu sprijinul membrilor Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza”: Nicolaie Mihai, Mihaela Loredana Tufaru, Ionel Irimia, Bogdan Artene, Emil Cosmin Mihai, Virgil Potîrniche, Dumitru Dima, Vlad Andrei Hriscu, Ingrid Daniela Cozma, Adriana Rîpan, Claudia Comănescu, Alina Eugenia Helgiu, Petru-Sorinel Neniță, Daniela-Elena Potîrniche, Virginica Petrea, Neculai Ghețău, Daniela-Tudorița Teodoru, Silvia Fitcal, Stelian Filip, Alina-Mihaela Ene, Petruș și Livia Andrei.

*S-au veselit necredincioșii
C-au pus luminii stăvilă,
Ci ea s-a întărit în focul
Durerilor de la Calvar (...)
Voi toți ce-ați plâns în întuneric
Și nimeni nu v-a mângâiat,
Din lungă voastră-ngenuunchiere,
Sculăți... Hristos a înviat!*

Alexandru Vlahuță